

Evrei 1:1

1. A vorbit. Scriitorul accentuează faptul că Dumnezeu a fost Cel care a vorbit prin profeți. O carte poate purta numele lui Isaia, Amos sau Daniel, însă adevăratul autor este Dumnezeu. Faptul că Dumnezeu a făcut descoperiri prin profeți în vremurile Vechiului Testament a exclus descoperirile ulterioare, mai importante chiar, atunci când El le-a considerat necesare. În vremurile Vechiului Testament credința în Răscumpărătorul care avea să vină era manifestată prin aducerea unui miel pe altar. Dar după ce Hristos a venit ar fi fost nepotrivită continuarea sistemului de jertfe: a face așa ceva nu ar mai fi dat pe față credința, ci necredința. Era necesară înlăturarea ritualurilor și a ceremoniilor care arătau către un Mesia care avea să vină, și înlocuirea lor cu alte elemente, care să arate credința într-un Mesia care venise deja. Pentru a-l face în stare pe credincios să facă lucrul acesta ar fi fost nevoie de noi descoperiri din Cer.

A curma ceremoniile și obiceiuri consacrate în timp – așa cum cerea creștinismul de la iudei – și a adopta altele noi, care în exterior nu se asemănau cu cele vechi, a rupe legătura cu maiestuosul serviciu de la Templu, toate acestea fără îndoială că păreau pentru mulți nu numai lepădarea experiențelor și descoperirilor din trecut, ci și sfârșitul oricărei religii. Până în primul secol iudeii și strămoșii lor aduseseră întotdeauna jertfe, iar Dumnezeu primise închinarea lor. Era greșită continuarea acestor ceremonii pe care, evident, Dumnezeu le binecuvântase? Evreii își aminteau cum Dumnezeu îl instruisese pe Moise să zidească sanctuarul și cum El Însuși onorase dedicarea lui trimițând foc din cer pentru a aprinde lemnele de pe altar. Ei considerau că religia aceasta, care fusese destul de bună pentru Avraam, Moise și Ilie, era potrivită și pentru ei.

Este întotdeauna greu, aproape imposibil ca în câțiva ani să schimbi datinile înrădăcinate de secole și să transformi obiceiurile unei națiuni. Tranziția de la iudaism la creștinism a fost deosebit de dificilă, prin faptul că schimbarea a trebuit să fie săvârșită sub conducerea unor oameni care, după aprecierea celor mai mulți, nu erau de același rang cu cei care instituiseră obiceiurile acestea. Din cauza aceasta, perioada de tranziție a fost una din cele mai critice. A fost nevoie de multă înțelepciune și multe sfaturi bune. Fără îndoială că mereu revenea întrebarea că dacă Dumnezeu nu cerea încă jertfe și, dacă I-ar fi fost neplăcute, atunci cum stăteau lucrurile cu oamenii mari și buni din vechime care le proclamaseră în vechiul Israel, aducând ei înșiși jertfe? Oare oamenii aceștia nu urmaseră îndrumările lui Dumnezeu? Și cine erau Pavel și ceilalți apostoli ca să se încumete să schimbe practicile și instituțiile vechi? Iudeii ar fi putut să-i întrebe sarcastic pe apostoli dacă nu cumva se considerau mai mari decât profeții și patriarhii din vechime (vezi Ioan 4:12).

La întrebările acestea se dă un răspuns chiar din primele cuvinte ale epistolei. Marii conducători din trecut nu fuseseră induși în eroare. Fuseseră oameni ai lui Dumnezeu, conduși de El. Când vorbeau ei, vorbea Dumnezeu. Ei nu se luaseră după basme meșteșugit alcătuite. Luând poziția aceasta autorul cărții vroia să câștige încrederea celor care credeau că marii oameni și profeți din vechime fuseseră conduși de Dumnezeu.

În vechime. [„În timpul trecut”, KJV]. Gr. palai, „demult”, „mai înainte”. Se face referire, fără îndoială, la revelația Vechiului Testament.

Părinților. Aici înseamnă „înaintașilor” sau „străbunilor”.

Prooroci. Gr. prophetai, (vezi Matei 11:9).

În multe rânduri. [„În diferite timpuri”, KJV]. Gr. polumeros, „în multe părți”, „în multe feluri”. Lumina deplină de la tronul lui Dumnezeu n-a izbucnit asupra oamenilor într-o singură și mare străfulgerare de slavă. Dimpotrivă, ea a venit încet, puțin câte puțin, așa cum o puteau înțelege oamenii.

În multe chipuri. [„În diferite feluri”, KJV]. Gr. polutropos, „în diferite feluri”. Dumnezeu a vorbit profeților prin solii rostite și scrise, prin parabole și cu ajutorul obiectelor vizuale. Indiferent ce mijloace au fost folosite, Dumnezeu era Cel care vorbește (vezi la „a vorbit”).

Dumnezeu. Epistola se lansează direct într-o discuție doctrinară, fără de obișnuitele salutări de la început (vezi versetele de început ale celorlalte epistole din Noul Testament; vezi Introducerea la Epistola lui Pavel către Evrei, Paternitatea). În versiunea greacă primul cuvânt din epistolă nu este Dumnezeu (ca și

în traducerea Cornilescu), ci „în multe rânduri” (vezi la „a vorbit”).

Evrei 1:2

2. La sfârșitul acestor zile. [„În aceste ultime zile”, KJV]. Aceste cuvinte sunt echivalente cu expresia „în vremea noastră”. Uneori scriitorii biblici vorbesc despre evenimentele legate de prima venire a lui Hristos ca având loc „în zilele de pe urmă” (vezi Faptele Apostolilor 2:17; Evrei 9:26; 1 Petru 1:5).

Prin Fiul. [„Prin Fiul Său”, KJV]. Cuvântul „Său” (ca în KJV) este în plus. RVS traduce astfel „printr-un Fiu”. Traducerea aceasta, deși gramatica admisibilă, duce în eroare, deoarece ar putea să se interpreteze că Dumnezeu are mai mulți fii. Este mai bine să considerăm că lipsa articolului aici ca subliniază calitatea substantivului, ca în Daniel 7:13; Apocalipsa 1:13 (vezi comentariile de acolo și cele de la Ioan 1:1). Atunci sensul ar fi „unul care este un fiu”. Contrastul dorit este între revelația printr-un profet și revelația printr-un „fiu”.

L-a pus. [„L-a numit”, KJV]. Este dificil să plasăm acest eveniment în vreun moment precis din istorie, deoarece scopurile lui Dumnezeu sunt veșnice. Totuși, numirea la care se face referire aici probabil că a avut loc cu ocazia înălțării, când Hristos „s-a așezat la dreapta Mărimii, în locurile prea înalte” (v. 3).

Primul verset Îl prezintă pe Tatăl, al doilea pe Fiul. Prezentându-L pe Fiul, autorul epistolei către Evrei intră în subiect. Dacă Hristos înlocuiește preoția aronică instituită de Moise, trebuie să fi dovedit că îi este superior lui Moise, altminteri n-ar fi avut puterea să abroge ceea ce instituiseră acesta. De aceea Hristos este prezentat ca Dumnezeu (vezi Evrei 1:3; compară cu Ioan 1:1).

Moștenitor al tuturor lucrurilor. Când a venit pe pământ Isus „a dezbrăcat mantia Sa regală și a lăsat la o parte cununa împărătească” (9T 68). El a „ales să predea sceptrul în mâinile Tatălui și să coboare de pe tronul universului” (DA 22, 23). La înălțare El și-a reluat poziția pe care o avusese la Tatăl înainte de întrupare (vezi AA 38, 39; compară cu 8T 268, 269). Era important ca evreii să înțeleagă adevărata poziție a Fiului. Scriitorii Vechiului Testament nu făceau o distincție clară între persoanele Dumnezeirii. Israel fusese învățat: „Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru este singurul Domn” (Deuteronom 6, 4). Era necesar ca poporul să înțeleagă că Mesia împărțea tronul universului cu Tatăl. Vezi Nota Suplimentară de la Ioan 1, compară cu 1 Corinteni 15:24–27.

Prin care a făcut și. Fiul este descoperit ca asociat al Tatălui, agent activ la creațiune (vezi Ioan 1:3; Coloseni 1:16, 17).

Veacurile. [„Lumile”, KJV]. Gr. aiones (vezi Matei 13:39). Probabil că pluralul probabil face referire la întregul sistem al lucrurilor aduse de Hristos la existență în timp, „toate lucrurile” din Evrei 1:3, cele „văzute și nevăzute: fie scaune de domnie, fie dregătorii, fie domnii, fie stăpâniri” Coloseni 1:16–17.

Prin Hristos, Dumnezeu a făcut lumile. Dumnezeu L-a folosit nu ca pe unealtă, ci ca pe un conlucrător. Aceasta este o aluzie la împărțirea rolurilor în cadrul Dumnezeirii. Răscumpărătorul omului este și Creatorul lui. Și într-adevăr, pentru că este Creator, poate să facă din om „o făptură nouă” (2 Corinteni 5:17).

Când ne gândim la gloria creațiunii lui Dumnezeu, la nenumăratele lumi care înconjoară tronul lui Dumnezeu, nu numai că ajungem să avem o concepție mai puțin limitată despre El, dar suntem constrânși să spunem împreună cu psalmistul: „Ce este omul ca să te gândești la el? Și fiul omului, ca să-l bagi în seamă?” (Psalmi 8:4). Minunat în înțelepciune, cunoștință și putere trebuie să fie Dumnezeul nostru, minunată trebuie să fie iubirea Aceluia care a creat și susține toate lucrurile și îl invită pe om să devină părtaș cu El la slavă.

Evrei 1:3

3. Este. [„Fiind”, KJV]. Gr. on, un cuvânt care denotă existență veșnică, nesfârșită (vezi Apocalipsa 1:4). Forma verbală înrudită en apare, exprimând exact aceeași idee, în Ioan 1:1: „La început era (en) Cuvântul” (vezi comentariul de acolo). Hristos nu a venit la existență „la început” – la început El deja era. Când a venit în lumea aceasta, El care deja era, s-a făcut trup [„carne”. El nu fusese mai înainte trup (vezi Ioan 1:14).

Oglindirea. [„Strălucirea”, KJV]. Gr. apaugasma, „strălucirea”, „iradierea”, „reflectarea”. Tatăl și Fiul sunt de nedespărțit. Fiul Îl descoperă pe Tatăl, este oglindirea Tatălui. Ca atunci când privim la soare și nu-l vedem pe el, ci razele lui, tot așa nu putem să-L vedem pe Tatăl, ci doar pe Fiul, Tatăl Însuși fiind invizibil, locuind „într-o lumină de care nu poți să te apropii” și „nici un om nu L-a văzut și nu-L poate vedea” (1 Timotei 6:16).

Slavei. Gr. doxa (vezi Romani 3:23; 1 Corinteni 11:7). Slava lui Dumnezeu este suma tuturor însușirilor Sale. Odată Moise L-a rugat pe Dumnezeu: „Arată-mi slava Ta” (Exod 33:18). Ca răspuns la rugămintea, Dumnezeu i-a zis: „Voi face să treacă pe dinaintea ta, toată frumusețea [„bunătatea”] Mea” (Exod 33:19; vezi cap. 34:5–7).

Slava lui Dumnezeu este caracterul Său (vezi DA 20; PK 312, 313; GW 417). Hristos nu a devenit oglindirea [„strălucirea”] slavei lui Dumnezeu. El deja era și fusese din totdeauna (vezi Ioan 1:1; vezi Vol. V, p. 917). Aceasta constituie natura esențială și veșnică a personalității Sale.

Întipărirea. [„Chipul clar”, KJV]. Gr. charaker, la început era o unealtă folosită pentru gravare sau marcarea. Mai târziu a ajuns să însemne marcarea însăși. Aceeași dualitate de sens poate fi notată la numite cuvinte ale noastre. Cuvântul „sigiliu”, de exemplu, poate să însemne amprenta, dar și instrumentul folosit, iar cuvântul „șampilă” denotă atât instrumentul folosit cât și amprenta lăsată. După cum un sigiliu sau o șampilă imprimă un chip identic pe ceară, tot așa Hristos este copia fidelă a lui Dumnezeu.

Ființei. [„Persoanei”, KJV]. Gr. hupostasis, literal, „cea ce stă dedesubt”, de unde, „existență”, „esență”, „ființă adevărată”, „realitate”. Înseamnă realitatea în contrast cu închipuirea sau fantezia, și este folosit pentru esența lucrurilor, natura lăuntrică, persoana însăși. Mai se folosește și pentru a denota fermitate, statornicie, siguranță, încredere.

Când se spune despre Hristos că este „întipărirea” [„chipul clar”] pentru hupostasis al Tatălui, aceasta înseamnă mai mult decât asemănarea exterioară. El este expresia exactă și adevărată a înseși naturii lui Dumnezeu. Cum este Tatăl, așa e și Fiul: una în esență, una în caracter, una în gând și în scop. Atât sunt Ei de asemănători încât Hristos a declarat „Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl” (Ioan 14:9), „Eu și Tatăl una suntem” (cap. 10:30). Într-adevăr, unul scopurile venirii lui Hristos pe acest pământ a fost de a-L reprezenta pe Tatăl.

Ține [„Susținând”, KJV]. Gr. phero, „a purta”, „a duce”, „a căra”, „a susține”. Aici poate fi cu sensul de mișcare, scop, călăuzire; înaintare cu un anumit scop. Hristos este Cel care susține toate lucrurile în întregul univers și care ține corpurile cerești pe orbitele lor fixe. Compară cu afirmația „toate se țin prin El” adică sunt ținute laolaltă (Coloseni 1:17). Termenul phero este mai cuprinzător decât cuvântul nostru „a consta”, deoarece include sensul de lucrare cu un scop anumit, planuire. Definiția aceasta schimbă concepția de simplă putere care susține universul fizic la aceea de Ființă inteligentă care are un plan și este în procesul de desfășurarea al acestuia.

Cuvântul. Gr. rhema „cuvânt”, „poruncă”, „rostire”, „comandă”. În cap. 11:3 se spune că lumile au fost alcătuite prin rhema lui Dumnezeu. Compară cu folosirea cuvântului rhema în Romani 10:8, 17, 18; Efeseni 6:17; 1 Petru 1:25.

Puterii. Gr. dunamis, „putere”, „tărie”, „capacitatea de a face ceva”.

Lui. Adică a lui Hristos.

[Prin Sine, KJV] Pot fi citate dovezi textuale importante (vezi p.10) pentru omiterea acestor două cuvinte. Ideea este cuprinsă însă în forma expresiei grecești tradusă „a făcut curățirea”. Hristos a călcat singur în teasc (Isaia 63:3).

A făcut curățirea. [„A curățit”, KJV]. Prin ispășirea Sa Hristos a săvârșit atât curățirea de păcat în general – lucru care a fost făcut cu putință prin jertfa de pe cruce și în cele din urmă va avea ca rezultat curățirea universului de păcat – cât și curățirea de păcat a fiecărei persoane în parte. Această a doua lucrare,

la fel făcută cu puțință prin cruce, este însă în curs de desfășurare și nu se va încheia până când nu va fi salvat și ultimul suflet.

Pe cruce Hristos Și-a încheiat rolul de victimă și jertfă. El Și-a vărsat sângele, și astfel a deschis „un izvor pentru păcat și necurăție” (Zaharia 13:1). Dar lucrarea Sa de mijlocitor continuă. El este Avocatul nostru la Tatăl (vezi Evrei 7:25).

Hristos a biruit orice ispită. Deși păcatele lumii au fost așezate asupra Lui, propriul Său suflet a fost neîntinat. El a respins orice îndemn la rău. Satana nu a izbutit să obțină intrare nicăieri în viața Sa. El L-a atacat de nenumărate ori pe Hristos, dar fără succes.

[Noastre, KJV]. Dovezi textuale favorizează omiterea acestui cuvânt. Exprimarea corectă este deci că Hristos „a făcut curățirea păcatelor”. Este adevărat că Hristos a curățit păcatele „noastre”, dar autorul prezintă aici un context mai larg.

A șezut. Așezarea lui Hristos a fost o înscăunare oficială, instalarea într-o slujbă, o inaugurare. A fost o investiție cu autoritate, o recunoaștere a dreptului Său de a exercita jurisdicția. Ea a fost începutul, nu sfârșitul, activității Sale ca mijlocitor special. A fost punerea sigiliului lui Dumnezeu asupra lucrării Sale de mijlocire. Prin așezarea lui Hristos la dreapta Sa, Dumnezeu Și-a manifestat aprobarea cu privire la lucrarea pe care Hristos o făcuse pe pământ și a acceptat-o, L-a numit Mare Preot și L-a autorizat ca de aici înainte să activeze ca mijlocitor după rânduiala lui Melhisedec (cap. 7:17).

Scaunul de la dreapta Măririi de sus I-a fost dat lui Hristos datorită faptului că a curățit păcatele. El a izbutit acolo unde Adam dăduse greș. El Și-a câștigat pentru Sine dreptul de a vorbi și de a lucra pentru omenire. De aceea, departe de a se așeza pentru odihnă, El Și-a început acum noua Sa activitate. După cum un judecător de pe pământ ia loc pe scaunul judecătoresc, după cum un președinte al unei adunări ocupă „scaunul prezidențial” și lucrările încep, tot așa Hristos Și-a ocupat scaunul la dreapta lui Dumnezeu și în felul acesta a primit recunoașterea oficială a mulțimilor adunate, pe care le servise prin numirea și voința lui Dumnezeu.

Preoții care slujeau pe pământ ofereau sângele victimelor pe care oamenii le aduceau în sanctuar, sângele animalelor jertfite. Era necesar ca Hristos, ca Mare Preot, „să aibă ceva de adus” (cap. 8:3). Acest „ceva” nu era „sânge de țapi și de viței, ci ... însuși sângele Său” (cap. 9:12). El nu a putut oferi acest sânge până când nu a fost vărsat la Golgota. Dar imediat ce a fost vărsat, El și-a putut începe lucrarea. Și a început-o de îndată ce a fost instalat în slujbă. El era acum preot în veci, gata să mijlocească pentru om, în locurile sfinte din cer.

La dreapta. Locul de onoare și de autoritate. Fără îndoială că aceasta este o aluzie la Psalmi 110:1.

Măririi. [„Maiestății”, KJV]. Gr. megalosune, literal, „mărire”. În Noul Testament cuvântul acesta apare numai aici și în Evrei 8:1; Iuda 25. În locul numelui, aici se folosește un atribut al Divinității, fără îndoială pentru scopuri literare.

În locurile preaînalte. [„În înălțime”, KJV]. Literal, „în înălțimi”, adică în cer (vezi Psalmi 93:3).

Evrei 1:4

4. Ajungând. [„Fiind făcut”, KJV]. La întrupare Isus „a fost făcut pentru puțină vreme mai prejos decât îngerii” (vezi cap. 2:9); iar acum este nespus de mult înălțat (cap. 1:3).

Cu atât mai presus. [„Cu atât mai bun”, KJV]. Restul capitolului este devotat contrastului dintre Hristos și îngeri. Autorul vrea să arate că Hristos este, în înțelesul cel mai înalt, Dumnezeu. Dacă Hristos poate să-i curețe pe oameni de păcat, atunci trebuie să fie Dumnezeu, deoarece numai Dumnezeu poate să ierte păcatele. Îngerii, oricât de distinși îi considerau iudeii și oricât de măreți ar fi, nu pot să mântuiască. De aceea autorul dovedește că Hristos este „cu atât mai presus” [„cu atât mai bun”] decât îngerii.

Dumnezeirea lui Hristos a fost o mare piatră de poticnire în calea primirii creștinismului de către iudei. Veacuri de-a rândul Israel se lăudase că se închină unui singur Dumnezeu, în timp ce păgânii aveau

mulți zei. „Domnul, Dumnezeul nostru, este singurul Domn” (Deuteronom 6:4) fusese provocarea către vecinii lor păgâni. Iudeii aveau nevoie să înțeleagă natura Dumnezeirii, că expresia „singurul Domn” îi cuprindea pe Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

A moștenit. [„Prin moștenire”, KJV]. Hristos a fost „pus moștenitor al tuturor lucrurilor” (vezi v. 2). O dată cu această moștenire I s-a dat și un nume „care este mai presus de orice nume” (vezi Filipeni 2:9).

Un Nume mult mai minunat. Unii cred că este vorba despre numele „Isus”. Acesta a fost numele pe care I-a primit la naștere și I-a fost dat ca un semn al faptului „că El va mântui pe poporul Lui de păcatele sale” (Matei 1:21); și deoarece îngerul care I-a vestit numele nu făcea altceva decât să execute porunca lui Dumnezeu, înseamnă că Dumnezeu Tatăl a fost Acela care I-a dat numele. Alții cred că aici se face referire la titlul de „Fiu”. Ei consideră că numele acesta este pus în evidență de citatele din Vechiul Testament (Evrei 1:5–8). Făcându-se referire la întrupare s-a ajuns să se aplice în mod deosebit titlul de „Fiu” (vezi Luca 1:35). Îngerii erau doar „duhuri slujitoare” (Evrei 1:13, 14); Isus era unicul „Fiu”.

Evrei 1:5

5. Căruia dintre îngeri. Acum încep o serie de citate din Vechiul Testament, pentru a dovedi superioritatea lui Hristos față de îngeri. Răspunsul anticipat la această întrebare este: „El niciodată n-a spus aceasta unui înger”.

Tu ești Fiul Meu. Aceste cuvinte sunt citate din Psalmi 2:7 (vezi comentariul de acolo). În ce privește titlul de „Fiu”, aplicat lui Hristos, vezi Luca 1:35; compară cu Romani 1:4. Aici autorul respinge pretenția ridicată de unii, cum că Hristos ar fi un înger înălțat la o poziție mai înaltă. Dacă Hristos ar fi cu adevărat un înger înălțat, atunci înseamnă că Dumnezeu a spus unui înger: „Tu ești Fiul Meu”. Dar Dumnezeu niciodată nu a spus nici unui înger așa ceva.

Unii fac aluzie la Iov 1:6; 2:1; 38:7, ca dovadă că Scripturile îi numesc pe îngeri fii ai lui Dumnezeu (vezi comentariile la aceste versete). Ar trebui să se observe că toate cuvintele acestea sunt la plural. Nici un înger nu este numit fiu al lui Dumnezeu; și bineînțeles că îngerii sunt ființe create (Coloseni 1:16).

Astăzi Te-am născut. În ce privește diferitele interpretări date acestui pasaj, vezi Faptele Apostolilor 13:33; compară cu Romani 1:4.

Eu Îi voi fi Tată. Aceste cuvinte sunt citate din 2 Samuel 7:14 (vezi comentariul de acolo). Profetia și-a avut aplicația primară la Solomon, dar aici i se dă însemnătate mesianică. Scopul acestui citat este de a releva calitatea de Fiu a lui Hristos și în felul acesta de a accentua superioritatea Lui față de îngeri.

Evrei 1:6

6. Când duce. Se pare că este o referire la întrupare, deși nu se mai găsește și în altă parte o poruncă de felul acesta. Unii susțin că nu e cazul să se forțeze elementul timp. Hristos era Dumnezeu înainte de întrupare, El a fost Dumnezeu în timpul întrupării și a rămas Dumnezeu și după întrupare. Închinarea în fața Lui a fost mereu potrivită. Porunca de a I se închina scoate în evidență supremația Fiului.

Cel întâi născut. Gr. prototokos (vezi Romani 8:29).

Toți îngerii. Aici se citează liber din LXX, la Deuteronom 32:43, cu elemente din Psalmi 97:7. Citatul nu se găsește în Biblia Ebraică. Citatele din LXX sunt specifice acestei epistole (vezi p. 388). Porunca de a-I aduce închinare lui Hristos confirmă dumnezeirea Sa. Oricât de înaltă este poziția îngerilor, Hristos este cu atât mai presus cu cât acestora li se poruncește să I se închine. Numai lui Dumnezeu I se cuvine închinarea (Apocalipsa 22:8–9). De aceea Hristos este Dumnezeu.

Evrei 1:7

7. Vânturi. [„Duhuri”, KJV]. Gr. pneumata, „vânturi”, „duhuri”. Este un citat din Psalmi 104:4 (vezi comentariul de acolo). Prin citarea acestui text autorul intenționează să arate că îngerii sunt slujitori și că Dumnezeu îi folosește în lucrarea Sa, în contrast cu Fiul, care este Dumnezeu.

Slujitori. Gr. leitourgoi (vezi Romani 13:6). Întrucât Fiul este Dumnezeu și trebuie să I se aducă

închinare, îngerii sunt slujitori a căror plăcere este să facă voia lui Dumnezeu. Chiar de la bun început ei au avut un rol în planul lui Dumnezeu și au slujit în multe privințe. După ce omul a păcătuit, ei au păzit calea care ducea la pomul vieții (Geneza 3:24). Când vor avea loc evenimentele finale ale lumii acesteia și Hristos se va întoarce, ei vor veni împreună cu El (Matei 25:31) și Hristos îi va trimite să adune „pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor până la cealaltă” (Matei 24:31).

De-a lungul istoriei îngerii au fost păzitorii și protectorii oamenilor, trimiși „să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mântuirea” (Evrei 1:14). Îngerii s-au arătat adesea în timpul lucrării lui Hristos pe pământ, de la prima vestire a nașterii Lui până la înălțarea Sa la cer. Deși poate că nu suntem conștienți de prezența constantă a îngerilor în viața noastră, putem fi siguri că suntem întotdeauna sub grija lor iubitoare.

Flacăra de foc. Compară cu Gen. 3:24.

Evrei 1:8

8. Fiului. În contrast cu „despre îngerii” (v. 7).

Scaunul Tău de domnie, Dumnezeule. Aceste cuvinte sunt citate din Psalmi 45:6, 7 (vezi comentariul de acolo). Aici Tatăl I Se adresează Fiului cu respect, numindu-L Dumnezeu. Lucrul acesta ar putea fi considerat culmea argumentației cu privire la poziția și demnitatea lui Hristos. Nu poate fi o mărturie mai distinsă cu privire la dumnezeirea lui Hristos decât această declarație din partea Tatălui către Fiul. Dumnezeirea lui Hristos este afirmată în modul cel mai solemn cu putință, de către Tatăl Însuși.

Mântuirea omului și întregul plan al mântuirii sunt întemeiate pe dumnezeirea lui Hristos. Dacă Hristos nu este Dumnezeu în cel mai înalt sens, atunci credința noastră este zadarnică și mântuirea devine imposibilă.

Mulți iudei Îl văzuseră pe Isus în trup. Probabil că era mai greu pentru ei decât pentru generațiile de mai târziu să creadă că Hristos era divin. Nu-l cunoșteau ei pe presupusul Lui tată și pe mama Lui, și nu erau încă în viață unii din familia Sa? Cum putea omul acesta să fie Dumnezeu? Autorul caută să înlăture piatra acesta de poticnire. De aceea, pentru a-și confirma poziția, face apel la mărturia Scripturii. Fără ca această problemă să fie discutată și pe deplin elucidată, ar fi aproape inutilă dezbateră a celorlalte subiecte vitale cu care se ocupă Epistola lui Pavel către Evrei.

Când cercetăm istoria bisericii începând din zilele apostolilor, vedem nevoia de a scoate în evidență divinitatea lui Hristos. În ziua de azi mulți Îl respectă pe Hristos și în felul lor Îl stimează, dar în ciuda acestui lucru refuză să-I dea locul care Îi aparține de drept. Ei nu înțeleg că divinitatea lui Hristos este o problemă esențială în planul de mântuire și că „nu este supt cer nici un alt Nume” prin care să putem fi mântuiți (Faptele Apostolilor 4:12).

În veci de veci. Compară cu Apocalipsa 11:15; 14:11.

Dreptate. Gr. euthutes „purtare dreaptă”, „cinste”. Merită să fie observată referirea care se face la tron și la toiagul de domnie. Acesta sugerează puterea actuală, nu numai potențială. Ea arată că împărăția nu este viitoare, ci prezentă și activă. Tronul și împărăția sunt veșnice, iar toiagul de domnie – simbol a exercitării actuale a autorității – e caracterizată prin dreptate.

Evrei 1:9

9. Neprihănirea. [„Dreptate”, KJV]. Gr. dikaiosune (vezi Matei 5:6). Este o referire la viața de pe pământ a lui Hristos. Pe baza acesteia a fost El uns, așa cum se menționează în partea următoare a versetului.

A iubi dreptatea este o virtute mai înaltă decât doar de a face dreptate. Mulți creștini sinceri iau parte la diferite activități bune mai mult dintr-un simțământ al datoriei decât dintr-o iubire lăuntrică pentru lucrare. Un misionar poate merge într-un câmp sărac, mânat de un înalt simț al datoriei și al răspunderii care zace asupra lui, și poate chiar să săvârșească acolo o mare lucrare. Însă numai când e cuprins de iubire pentru lucrare, numai când începe să-i iubească pe oamenii în mijlocul cărora lucrează, numai atunci a atins

standardul pus de Dumnezeu. Lucrarea a cărei motivație este datoria, este vrednică de laudă. Dar lucrarea care este motivată de iubire, este o experiență mult mai înaltă.

Unii acceptă doctrinele bisericii și ascultă de poruncile lui Dumnezeu pentru că logica adevărului este copleșitoare și acesta este prezentat cu măiestrie. Totuși, dacă „n-au primit dragostea adevărului ca să fie mântuiți” (2 Tesaloniceni 2:10), în cele din urmă vor fi găsiți prea ușor.

Iubirea a fost cea care L-a îndemnat pe Dumnezeu la acțiune. „Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu” (Ioan 3:16). Hristos a iubit Biserica „și S-a dat pe Sine pentru ea” (Efeseni 5:25). Pavel, care mărturisește că a „lucrat mai mult decât toți” (1 Corinteni 15:10), afirmă că „dragostea lui Hristos ne strânge cu putere” (2 Corinteni 5:14).

Nelegiuirea. [„Nedreptatea”, KJV]. Gr. anomia, „fărădelegea”, „călcarea legii”. Iubirea este o virtute creștină esențială. Totuși, trebuie subliniată și calitatea urii. Dumnezeu Îl laudă pe Hristos deoarece a iubit neprihănirea și că a urât păcatul.

E posibil ca cineva să se împotrivescă păcatului fără să-l urască. Poate că un anumit păcat nu prezintă interes pentru cineva și de aceea nici nu e o ispită pentru el. Poate că alte lucruri îl ispitesc, dar știind că sunt păcate și că s-ar putea să fie descoperit, se înfrânează de la ceea ce îi place să facă. Nu știm ce se scrie în cărțile din cer cu privire la un astfel de om. Dar știm că simpla teamă ca reputația să nu fie cumva ruinată dacă este descoperit, nu e o motivație corectă pentru abținerea de la păcat. Numai omul care s-a deprins să urască păcatul poate fi în siguranță. Omul care se abține de la păcat, dar tânjește după el și-l găsește atrăgător și interesant, nu se află pe un teren sigur. El are nevoie să ajungă să urască păcatul. Biserica din Efes era lăudată pentru că ura faptele nicolaiților (Apocalipsa 2:6). În cartea lui Dumnezeu sunt înregistrate nu numai iubirea, ci și ura noastră.

Uns. Ungerea de aici este făcută cu uleiul bucuriei, adică acel ulei care este bucurie. Ea este un simbolică, cu binecuvântare și bucurie (vezi Deuteronom 28:40; Psalmi 23:5; 92:10).

Tovarăși. În profetia originală aceștia erau fără îndoială alte personaje cerești. Unii consideră că atunci când pasajul este aplicat la Hristos acești „tovarăși” reprezintă toate celelalte ființe; iar alții cred că este vorba de colaboratorii lui Hristos în planul de mântuire, adică cei mântuiți, care sunt împreună moștenitori cu El.

Evrei 1:10

10. Tu, Doamne. Versetele 10–12 sunt citate din Psalmi 102:25–27. Pentru a stabili fără nici o îndoială divinitatea lui Hristos, Pavel folosește citat după citat din LXX. În v. 8 Hristos este numit Dumnezeu. Aici este numit Domn. Isus este atât Domn cât și Dumnezeu (vezi Faptele Apostolilor 2:36).

Ai întemeiat pământul. [„Ai pus temelia pământului”, KJV]. Faptul că Hristos a fost agentul activ la creațiune a fost deja menționat (vezi v. 2). Acest citat, pe care iudeii îl considerau o referire la Dumnezeu, este prezentat ca vorbind despre Hristos.

Evrei 1:11

11. Ele vor pieri. Adică cerul și pământul vor suferi schimbări fundamentale (vezi Matei 24:35; Apocalipsa 21:1)

Tu rămâi. Aici lui Hristos Îi este atribuită veșnicia. În calitate de Creator, El a existat înainte de toate lucrurile (Coloseni 1:17), iar când cele pieritoare vor dispărea, El va rămâne.

Evrei 1:12

12. Ca pe o manta. Un tablou impresionant al perisabilității cerurilor și pământului (vezi v. 11).

Tu ești același. Afirmatia aceasta relevă imutabilitatea lui Hristos. Toate atributele lui Dumnezeu sunt vitale. Noi accentuăm iubirea, bunătatea și dreptatea Lui. Dar imutabilitatea Sa este tot atât de importantă, deși nu o apreciem întotdeauna. Este cât se poate de minunat faptul că putem să ne sprijinim pe calitatea lui Hristos de a fi „același, ieri și azi și în veci” (cap. 13:8).

Eternitatea și imutabilitatea dau ideea de solidaritate, stabilitate și permanență. Ele sunt „ca o ancoră a sufletului, o nădejde tare și neclintită” (cap. 6:19). În aceste vremuri de nesiguranță este bine să avem ceva sigur pe care să clădim, e bine să avem o ancoră care să nu fie dusă de apă.

Evrei 1:13

13. Îngeri. Răspunsul anticipat la întrebarea de la v. 5 este: „Dumnezeu n-a numit niciodată nici un înger 'Fiul Meu' și nici nu l-a invitat niciodată pe vreunul să șadă la dreapta Sa - pentru a împărtăși cu El poziția și prerogativele Sale”.

Șezi la dreapta Mea. Aceste este un citat din Psalmi 110:1. Vezi Evrei 1:3.

Pe vrăjmașii Tăi așternut ai picioarelor Tale. Aceste cuvinte sunt o referire la un obicei oriental potrivit căruia biruitorul își punea piciorul pe grumazul vrăjmașilor săi, ca un semn al supunerii lor. Compară declarația lui Isus cu privire la această afirmație din Psalmi (Luca 20:42, 43).

Evrei 1:14

14. Slujitoare. Gr. leitourgikos, „îndeplinind o slujbă [publică]”. Leitourgikos este înrudit cu leitourgos, al cărui plural e tradus în v. 7 „slujitori”. În ce privește verbul leitourgo, vezi Faptele Apostolilor 13:2.

Să îndeplinească o slujbă. [„Să servească”, KJV]. Gr. eis diakonian, „pentru slujbă”. În ce privește cuvântul diakonia, vezi Romani 12:7.

Discutând despre supremația lui Hristos față de îngeri, autorul nu intenționează să vorbească depreciativ despre acești soli ai lui Dumnezeu. Ei dețin o slujbă înaltă (vezi v. 7). Iudeii aveau o părere foarte bună despre îngeri și de aceea argumentația din acest capitol este și mai impresionantă.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1–5MH 421; 8T 268

2 DA 668; EW 158

3 COL 115; DA 55; Ed 132; Ev 614; EW 77; MB 49; MH 418; MM 19; PP 34, 45; 2T 200, 345; 8T 265

6 DA 834; GC 502; 2T 426

8 PP 34

9 DA 180, 734

13 ML 304

14 AA 154; AH 323, 405; COL 176, 389; CW 140; DA 639, 832; Ed 103; EW 88, 262; GC 511, 551; MH 253; ML 303, 304; MYP 17, 27; PP 65; SR 154; 2T 125, 453; 3T 198, 516; 5T 420; 6T 40, 63, 161, 175, 316, 319, 433, 456; 7T 17, 266

Evrei 2:1

1. De aceea. Adică datorită supremației Fiului față de îngeri, tema cap. 1, și, în consecință, din cauza importanței soliei Fiului „la sfârșitul acestor zile” (vezi cap. 1:2).

Cu atât mai mult trebuie să ne ținem. Sau „să dăm cu atât mai multă atenție”. Fiul, Dumnezeu, a fost Cel care vorbise.

Pe care le-am auzit. Modul în care a ajuns solia la ei, este descris în v. 3.

Ca să nu fim depărtați de ele. [„Ca să nu le lăsăm să ne scape”, KJV]. Expresia poate fi tradusă astfel: „ca nu cumva să ne rătăcim dincolo de ele” sau „ca nu cumva să fim duși de valuri, departe de ele”. Autorul se teme ca nu cumva cititorii săi să scape din vedere importanța celor spuse despre Hristos. Iudeo-creștinii aveau un mare zel pentru revelația Vechiului Testament, dar erau în primejdia de a nu vedea importanța noii descoperii care fusese dată.

Plutirea împins de curent este unul dintre cele mai ușoare și plăcute, dar în același timp printre cele mai înșelătoare și primejdioase mijloace de locomoție. Nu e nevoie de efort pentru a fi dus de curentul apei, și când cineva alunecă în josul apei către o moarte sigură, sentimentul este de bunăstare și de mulțumire, chiar de somnolență. Mișcarea în jos este de abia percepută, deoarece atunci când barca alunecă în josul râului, ea pare să rămână nemișcată. Apa se mișcă împreună cu barca, iar această aparență este înșelătoare.

Evrei 2:2

2. Cuvântul vestit prin îngeri. Este o referire la sistemul de legi instituit la Sinai (vezi Galateni 3:19).

Nezguduit. [„Statornic”, KJV]. Gr. bebaios, „sigur”, „ferm”, „stabil”. Legea era în vigoare, iar încălcarea ei nu putea trecută cu vederea fără pedeapsă.

Abatere. [„Încălcare”, KJV]. Gr. parabasis, literal, „o abatere”, de unde sensul figurat, „o încălcare”, „o trecere peste”. Cuvântul acesta implică o încălcare conștientă, un act deliberat, în contrast cu o greșeală întâmplătoare. Pe întuneric un om poate să se împiedice și să treacă peste o linie pe care n-o vede și de a cărei existență nu știe. Lucrul acesta diferă de același incident petrecut în lumina deplină a zilei, când se vede clar semnul de avertizare. Acest lucru este o abatere voită.

Neascultare. Gr. parakoe (vezi Romani 5:19).

O dreaptă răsplătire. Legea mozaică specifică pedeapsa pentru diferite feluri de încălcări ale ei. Deși „vestită prin îngeri”, legea era de origine divină și, prin urmare, ca și autorul ei, era dreaptă în toate penalitățile și cererile ei.

Evrei 2:3

3. Cum vom scăpa noi. Această întrebare retorică cere răspunsul „nu vom scăpa”. În versiunea greacă folosirea accentuată a pronumelui „noi” are rolul de a-i pune în contrast pe cei de azi cu cei care, în timpurile Vechiului Testament, călcau legea mozaică (v. 2). Ei neglijaseră „Cuvântul vestit prin îngeri”, iar cei la care se face referire prin pronumele „noi” sunt în primejdie să neglijeze cuvântul rostit de Hristos.

Nepăsători. [„Neglija”, KJV]. Gr. ameleo, „a fi nepăsător față de”, „a nu avea grijă de”, „a neglija”. Mulți din creștinii evrei se agățau de vechiul sistem iudaic și erau înclinați să disprețuiască Evanghelia. Scopul acestei epistole era să arate că vechiul sistem ajunsese la sfârșit și că mântuirea putea fi găsită numai prin Hristos și Evanghelia Sa.

Avertizarea este valabilă în orice epocă. Nu există scăpare pentru aceia care sunt nepăsători față de apelurile Evangheliei. Poate că aceasta nu înseamnă o lepădare pe față a lui Hristos, ci doar o amânare și o neglijență. O asemenea atitudine este extrem de primejdioasă și dacă omul persistă în ea, va avea parte de moartea veșnică.

O mântuire așa de mare. Este mare pentru că Dumnezeu este autorul ei. Este mare datorită prețului ei, viața Fiului lui Dumnezeu. Este mare prin ceea ce realizează: reînnoirea trupului, a sufletului și a spiritului, și înălțarea omenirii sus în cer.

Vestită întâi de Domnul. În contrast cu ceea ce a fost „vestit prin îngeri” (v. 2). „Dumnezeu, la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul” (cap. 1:1, 2). Este vorba despre solia proclamată de Hristos în timpul lucrării Sale pe pământ. În ce privește semnificația titlului „Domn”, când e aplicat la Hristos, vezi Ioan 13:13; 20:28.

Ne-. [„Nouă”]. Aici autorul se așază în aceeași categorie cu aceia căroră Evanghelia le fusese vestită [„confirmată”] de către cei care o auziseră direct de la Isus. Această mărturisire exclude posibilitatea ca unul din cei doisprezece apostoli să fie autorul Epistolei către Evrei. Mulți susțin că îl exclude și pe Pavel, deoarece el se laudă că nu a primit Evanghelia de la vreun om, ci prin descoperirea lui Isus Hristos (Galateni 1:12). Totuși argumentul pronumelui „ne-” nu este destul de concludent, deoarece se poate ca autorul să fi făcut o afirmație generală. În plus, au fost fără îndoială multe lucruri care i-au fost confirmate lui Pavel de către martori oculari ai vieții lui Hristos. Bineînțeles că taina Evangheliei a primit-o direct de la Domnul Isus. Problema autorului trebuie să fie soluționată pe temeiul altor considerente (vezi Introducerea la această epistolă, și anume paternitatea).

Adeverită. [„Confirmată”, KJV]. Gr. bebaioo, „a statornici”, „a confirma”. Evanghelia nu le-a fost doar vestită, ea a fost proclamată cu putere convingătoare.

Evrei 2:4

4. În timp ce Dumnezeu. [„Și Dumnezeu”, KJV]. Dumnezeu de asemenea a dat mărturie cu privire la veridicitatea soliei Evangheliei. Solia nu putea să aibă o atestare mai puternică.

Semne. Pentru defnirea semnelor, a minunilor și a miracolelor, vezi Vol. V, p. 208. Vezi Romani 15:19.

Darurile. Literal, „distribuirii”. În ce privește o enumerare a acestor daruri, vezi 1 Corinteni 12:8–10, 28; compară cu Efeseni 4:11, 12.

Evrei 2:5

5. După voia Sa. Vezi 1 Corinteni 12:11.

Lumea viitoare. Fără îndoială că este o referire la împărăția slavei care va fi stabilită la a doua venire a lui Hristos (vezi Matei 4:17; 5:3). Compară cu Efeseni 1:21; Evrei 6:5.

Evrei 2:6

6. Undeva. [„Într-un anumit loc”, KJV]. Acest cuvânt nu implică incertitudinea cu privire la locul unde este versetul acesta, ci este doar un mijloc de a introduce o afirmație, neconsiderându-se necesară citarea sursei.

Ce este omul? Citatul din v. 6–8 este din LXX, Psalmi 8:4–6. Prin inspirație autorul epistolei către Evrei extinde înțelesul pasajului, aplicându-l la Hristos (Evrei 2:9). În ce privește principiile care stau la baza unor astfel de aplicații, vezi Deuteronom 18:15.

Evrei 2:7

7. Pentru puțină vreme. Sau „cu puțin”. Versiunea greacă permite amândouă variante. Ambele idei sunt adevărate. Prima este potrivită mai ales când este aplicată la Hristos (v. 9), deoarece prin întrupare El a fost făcut mai prejos decât îngerii numai pentru scurt timp.

L-ai încununat. Aceasta atrage atenția asupra menirea lui Adam și a Evei, așa cum apare ea în Geneza 1:28 (vezi comentariul de acolo). Dumnezeu nu l-a creat pe om ca să fie serv sau sclav.

L-ai pus peste lucrarea mâinilor Tale. Dovezile textuale sunt împărțite între păstrarea și omiterea acestei propoziții. S-ar putea să fi fost adăugată în unele manuscrise (MSS) pentru a completa citatul din Psalmi 8:4–6.

Evrei 2:8

8. Le-ai supus. [„În supunere”, KJV]. După ce i-a creat pe Adam și Eva, „Dumnezeu i-a binecuvântat, și ... le-a zis: 'Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l'” (Geneza 1:28). Astfel, omul este proprietarul pământului și are stăpânire asupra fiecărei vietăți.

Nu i-a lăsat nimic. Învățații nu au ajuns la o înțelegere în privința extinderii acestei stăpâniri originale. Unii cred că ea implică puterea asupra naturii și a elementelor ei, ca cea manifestată de Hristos

când a fost pe pământ; alții susțin că este vorba doar despre stăpânirea omului asupra creațiunii și superioritatea lui față de ea.

Omul a reușit să supună destul de mult forțele naturii. A ajuns să zboare și în același timp să sondeze tainele mării. Pune frâu puternicilor căderi de apă și face din electricitate slujitorul său. Cuvintele rostite de om ajung până la marginile pământului; el străbate continentele și scoate la iveală bogății din inima pământului. Dezintegrează atomul și eliberează o forță incomensurabilă.

Încă nu. În ciuda realizărilor sale remarcabile (vezi mai sus la „nu i-a lăsat nimic”), omul stă neajutorat în fața anumitor forțe ale naturii. El a reușit să amâne moartea, dar nu poate ca să scape definitiv de ea. Este foarte mult controlat de Satana, așa că nu reușește să-și îndeplinească pe deplin însărcinarea primită la creațiune.

Evrei 2:9

9. Dar... pe Isus, Îl vedem. Cuvântul „dar” denotă un contrast. Omul „încă nu” are stăpânirea (vezi v. 8), „dar ... pe Isus, Îl vedem”. El este stăpân. El a fost încununat cu slavă și cinste. El are toată autoritatea (Matei 28:18).

Mai prejos. [„Puțin mai prejos”, KJV]. Sau „pentru puțină vreme mai prejos” (vezi v. 7). Aici se vorbește despre Hristos ca fiind om cu adevărat, tot așa cum în capitolul întâi a fost demonstrată divinitatea Sa deplină. Natura lui umană Îl face în stare să fie un mare preot de care oamenii să aibă nevoie (v. 17, 18). Bineînțeles că în cer Hristos era cu mult mai presus decât îngerii. Dar când a devenit de bunăvoie om, Și-a luat locul printre oameni și n-a cerut favoruri speciale. Dar nici chiar în condițiile acestea nu a renunțat la dumnezeirea Sa. Știa de unde a venit (Ioan 13:3); știa că are putere să ierte păcatele (Matei 9:6); știa că oricând putea să ceară în sprijinul Său ajutor de sus (cap. 26:53). Dar deși avea această putere niciodată nu a folosit-o pentru a Se salva pe Sine, numai dacă Dumnezeu a considerat necesar. A face lucrul acesta ar fi însemnat să-Și descalifice lucrarea. În ce privește umilința lui Hristos, vezi Filipeni 2:5–8.

Încununat cu slavă. Este vorba de momentul înălțării Sale la cer (vezi Evrei 1:3; compară cu Filipeni 2:9).

Din pricina morții. [„Pentru suferința morții”, KJV]. Mai degrabă „din pricină că a suferit moartea”. De asemenea ordinea cuvintelor în versiunea greacă favorizează legătura dintre aceste cuvinte și expresia „încununat cu slavă și cu cinste”. De aceea pasajul scoate în evidență nu scopul întrupării, ci rezultatul morții: înălțarea.

Pe care a suferit-o. [„Gustat-o”, KJV]. Gr. *geuomai*, „a mânca”, „a gusta”, „a experimenta”. Pasajul nu sugerează, așa cum cred unii, că Hristos doar a gustat ușor din moarte și că nu a suferit măsura ei deplină. Ghetsemani arată că El a băut paharul până la capăt și că a gustat moartea așa cum nici un om nu a gustat-o vreodată.

Prin harul lui Dumnezeu. Pot fi citate dovezi textuale (vezi p.10) pentru exprimarea „fără Dumnezeu”, sugerând că Hristos a suferit singur chinul morții, fără susținerea lui Dumnezeu. Unii învățați, atât vechi cât și moderni, susțin că acesta este sensul original. Totuși majoritatea dovezilor sunt în favoarea exprimării din KJV. În același timp ambele sensuri sunt adevărate. Hristos a îndurat singur chinul (vezi Matei 27:46); suferința Sa a fost pentru om o demonstrare a iubirii lui Dumnezeu.

Pentru toți. [„Pentru fiecare om”, KJV]. Sau „în folosul fiecărui om”. Sacrificiul lui Hristos este valabil pentru toți (vezi Romani 5:15). Fiecare om care vrea poate să aibă parte de foloasele morții lui Hristos (vezi Apocalipsa 22:17).

Evrei 2:10

10. Se cuvenea. Gr. *prepo*, „a se potrivi”, „a se cuveni”, „a fi potrivit”.

Pentru care. Sau „din cauza căruia”. „Toate lucrurile” există deoarece Dumnezeu a voit ca ele să existe (1 Corinteni 8:6).

Prin care. Dumnezeu este Acela prin care „toate lucrurile” au luat ființă. Compară cu Romani 11:36. Scripturile Îl prezintă și pe Hristos ca pe Unul prin care au fost create toate lucrurile (Coloseni 1:16; compară cu Evrei 1:2). Tatăl a fost Cel „care a făcut toate lucrurile” prin Isus Hristos. Efeseni 3:9.

Să ducă pe mulți fii la slavă. [„Să ducă pe mulți fii la slavă”, KJV]. După cum Hristos, după umilirea Sa, a fost proslăvit (vezi Ioan 17:5), tot așa moartea Lui avea să îi ducă pe mulți la slavă. În ce privește înțelesul ducerii în slavă, vezi Romani 8:30. Pentru însemnătatea cuvântului „fii”, vezi Romani 8:14. Acest cuvânt este ales anume pentru a arăta legătura dintre Hristos, Fiul, și cei răscumparați, care sunt Îi frații (vezi Evrei 2:11–18).

Să desăvârșească. [„Să facă perfect”, KJV]. Gr. teleioo, „a completa”, „a face desăvârșit”, „a aduce la desăvârșire”. În ce privește adjectivul teleios, vezi Matei 5:48. Autorul nu vrea să spună că Hristos nu era mai dinainte desăvârșit. Hristos era desăvârșit ca Dumnezeu. La întruparea Sa a fost desăvârșit ca om. Dar prin suferințele Sale a devenit desăvârșit ca Mântuitor (vezi Faptele Apostolilor 5:31). Ideea exprimată aici de cuvântul teleioo este aceea de a ajunge la o țintă predeterminată, de a sfârși o alergare, de a încheia un curs prescris. Înainte de a veni pe pământ, lui Hristos Îi era bine cunoscut drumul pe care trebuia să îl urmeze; fiecare pas Îi era clar. Pentru a ajunge la țintă El trebuia să parcurgă tot drumul. Nu putea să Se oprească înainte de a ajunge la destinație, trebuie să stăruie până la sfârșit. Aceasta este ideea exprimată aici: parcurgerea unui drum, nu vreo desăvârșire morală.

Suferințe. Hristos a ajuns la poziția Sa înaltă pe cărarea suferinței. „Moartea pe care a suferit-o” L-a transformat în Mântuitor și L-a făcut căpetenia care îi duce mulți fii la slavă. Suferințele ispitei L-au făcut în stare să fie „un mare preot milos și vrednic de încredere”, ca să poată „să vină în ajutorul celor ce sunt ispitiți” (vezi v. 17, 18). Dacă Hristos ar fi venit în lumea aceasta și Și-ar fi petrecut viața în pace și mulțumire, păzit de îngerii din cer și ferit de întâmplările și ispitele obișnuite ale oamenilor, El nu ar fi fost făcut desăvârșit pentru slujba Sa. Astfel nu ar fi avut prilejul să demonstreze cum ar fi procedat în situații limită. Dacă nu ar fi fost ispitit în toate lucrurile, oamenii s-ar fi întrebat ce ar fi făcut El dacă ar fi fost cu adevărat flămând, istovit, bolnav; ce ar fi făcut dacă ceilalți L-ar fi ocărât, blestemat, scuipat, biciuit și în cele din urmă L-ar fi atârnat pe o cruce. Și-ar mai fi păstrat El liniștea și S-ar mai fi rugat pentru vrăjmașii Săi? Dacă aceia în care Se încredea L-ar fi abandonat, s-ar fi lepădat de El, și L-ar fi părăsit în ceasul Lui cel mai greu, S-ar fi încrezut El, nedescurajat, în Dumnezeu? Dacă, în cele din urmă, s-ar fi părut că Dumnezeu Însuși Îl părăsește, iar groaza întunericului L-ar fi înconjurat și aproape L-ar fi zdrobit, ar mai fi băut El paharul sau ar fi renunțat? Întrebări de felul acesta și le-ar fi pus oamenii dacă Isus ar fi fost ferit de ispită și de suferință.

Căpetenia. [„Căpitanul”, KJV]. Gr. archegos, „conducător”, „șef”, „întemeietor”, „principe”. Cuvântul archegos apare de patru ori în Noul Testament și este de două ori tradus „Domnul” (Faptele Apostolilor 3:15; 5:31) și de alte două ori cu „Căpetenia” (Evrei 2:10; 12:2).

În limba greacă clasică archegos este folosit pentru strămoșul unui clan grec, pentru eroi și chiar ca un nume divin dat lui Apollo. Pentru textul de față unii sugerează înțelesul de „pionier”, un sens necorespunzător, deoarece întruparea și moartea lui Hristos sunt cele care au făcut cu putință ca membrii neamului omenesc să fie aduși la slavă. El a deschis drumul. Dar expresia este nepotrivită deoarece Hristos este mai mult decât un pionier. El este Mântuitorul. Cei care Îl urmează sunt mântuiți.

Evrei 2:11

11. Cel ce sfințește. Este vorba, în acest context, de Hristos (vezi cap. 9:13, 14).

Cei ce sunt sfințiți. Aceștia sunt acei „mulți fii” care sunt duși la slavă (v. 10).

Dintr-unul. Adică din Dumnezeu Tatăl. Hristos Fiul și acei „mulți fii” au toți un singur Tată.

Nu-I este rușine. În ciuda superiorității Sale față de îngeri (Evrei 1:4; compară cu Luca 9:26).

Frați. Vezi Matei 12:49; 50; compară cu Ioan 20:17.

Evrei 2:12

12. Voi vesti numele Tău. Cuvintele acestea sunt citate din Psalmi 22:22. Psalmul 22 este un psalm mesianic (vezi introducerea la acest psalm). Pavel folosește acest pasaj pentru a-și justifica afirmația că cei sfințiți (v. 11) sunt frați ai lui Hristos.

Frați. Este un cuvânt plin de însemnătate, pentru care a fost citat pasajul din Psalmi (vezi v. 11).

Evrei 2:13

13. Și iarăși. O formulă care introduce un nou citat.

Îmi voi pune încrederea. Aceste cuvinte sunt citate din 2 Samuel 22:3 sau mai probabil din Isaia 8:17, deoarece următorul citat este din Isaia 8:18. Autorul Epistolei către Evrei dă pasajului acesta o aplicație mesianică. El Îl vede pe Isaia ca pe un tip al lui Hristos, iar pe copiii săi ca pe reprezentanți ai copiilor spirituali ai lui Hristos. Metafora este schimbată de la „frați” la „copii”, dar este scoasă în evidență aceeași idee fundamentală – Hristos este părtaș cu noi la natura umană, ilustrată aici de faptul că un tată și copiii lui au aceeași natură.

Pe care Mi i-a dat Dumnezeu. În rugăciunea Sa dinaintea de Ghetsemani Hristos S-a referit de opt ori la ucenicii Săi ca fiindu-I dați de Dumnezeu (Ioan 17:2, 6, 9, 11, 12, 24). El nu Și-a atribuit Sieși onoarea, ci I-a dat slavă lui Dumnezeu pentru rezultatul activității vieții Sale.

Evrei 2:14

14. Copiii. Și anume copiii menționați în v. 13.

Sunt părtași. Sau „au fost făcuți părtași”. Copiii au aceeași natură umană.

Tot așa și El. Adică Hristos.

A fost ... părtaș. [„A luat parte”, KJV]. Forma din greacă sugerează ideea luării în stăpânire a unui lucru nou. Aceasta a făcut-o Isus. El era divin, dar a luat natura noastră omenească, contopind în chip misterios cele două naturi (vezi Ioan 1:14). Pentru ca să poată trăi toate experiențele omenirii, Hristos a devenit om.

Prin moarte. Adică moartea lui ca sacrificiu pe cruce (v. 9). Când Isus a murit pe cruce, Satana parcă a triumfat, deoarece se părea că Însuși Fiul lui Dumnezeu recunoscuse puterea celui rău asupra morții și a ajuns să fie înfrânt de ea. Dar Dumnezeu avea un alt scop.

Să nimicească. Gr. katargo, „a face fără valoare”, „a distruge” (vezi Romani 3:3). Puterea lui Satana asupra morții fusese deja înfrântă, căci deși moartea naturală încă mai domnește, învierea este asigurată (vezi 1 Corinteni 5:20–22, 51–57). În cele din urmă cel care a adus păcatul și moartea va fi el însuși nimicuit (vezi Apocalipsa 20:10).

Cel ce are puterea. [„Cel ce avea puterea”, KJV]. Satana are puterea morții deoarece este autorul păcatului, iar moartea este rezultatul păcatului (vezi Romani 5:12). Împărăția lui este o împărăție a morții și în ea stăpânul este el. Când păcatul domnește în viața noastră, domnește și moartea, și deci și Satana.

Hristos a fost Acela care a intrat în casa omului tare (Marcu 3:27), l-a legat pe vrăjmaș și a luat de la el prizonierii. Hristos a pătruns în domeniul morții – fortăreața lui Satana – și i-a smuls acestuia prada pe care o ținea strâns. Când a socotit că are putere asupra lui Hristos, când mormântul a fost sigilat și Hristos închis înăuntru, Satana a tresăltat de bucurie. Dar Hristos a sfărâmat legăturile morții și a ieșit afară din mormânt, „pentru că nu era cu putință să fie ținut” (Faptele Apostolilor 2:24). Nu numai că Hristos Însuși a înviat, dar „mormintele s-au deschis și multe trupuri ale sfinților care muriseră, au înviat. Ei au ieșit din morminte, după învierea Lui” (Matei 27:52, 53). Astfel, deși „omul cel tare și bine înarmat își păzește casa, ... vine unul mai tare decât el și-l biruiește” (Luca 11:21, 22). Omul mai tare, Hristos, a pătruns în domeniul morții și l-a biruit pe acela care avea putere asupra morții, i-a luat captivii și i-a jefuit casa (Matei 12:29), „a dezbrăcat domniile și stăpânirile și le-a făcut de ocară înaintea lumii, după ce a ieșit biruitor asupra lor prin cruce (Coloseni 2:15). De aici înainte, pentru credincioși moartea este doar un somn, ei se odihnesc în pace până când îi va chema Dumnezeu. Pentru mulți va fi chiar un somn fericit (Apocalipsa 14:13). Hristos „a

nimicit moartea” (2 Timotei 1:10). El are „cheile morții și ale locuinței morților” (Apocalipsa 1:18; compară cu 1 Corinteni 15:51–57).

Diavolul. Gr. diabolos (vezi Matei 4:1).

Evrei 2:15

15. Să izbăvească. Gr. apallasso, „a elibera”, „a da drumul”. Hristos a venit pentru a-i elibera pe oameni din robia păcatului și a morții.

Prin frica morții. [„Prin frica de moarte”, KJV]. Aceasta este starea celor nemântuiți. Milioane de oameni sunt robi ai păcatului și tânjesc să fie eliberați. Ei se tem de prezent, de viitor, de viață și de moarte. Există vreo nădejde, vreo mângâiere sau vreo eliberare? Răspunsul este că Hristos a nimicit puterea lui Satana, a desființat moartea, i-a eliberat și-i va elibera de temerile care i-au ținut captivi.

Robiei. În ce privește comentariul cu privire la robia păcatului, vezi Romani 8:15.

Toată viața lor. Omul este născut în păcat. El continuă să fie rob al acestuia până când este eliberat de Hristos.

Evrei 2:16

16. Negreșit. [„Cu adevărat”, KJV]. Gr. depou, „de sigur”.

În ajutorul ... vine. [„A luat ... natura”, KJV]. Gr. epilambanomai, „a apuca”, „a prinde”, „a fi preocupat de”, „a ajuta”. Întrebarea este: care din sensurile acestea, atât de diferite, se aplică textului de față? KJV adaugă și cuvântul „natura”, dar timpul verbului din greacă nu permite acest lucru. Versiunea greacă zice „apucă”, dacă se adoptă sensul de „a apuca”. Întruparea nu ar putea fi descrisă ca un eveniment care continuă să aibă loc acum, așa cum ar reieși din folosirea timpului prezent. Locuțiunea „prin urmare”, din v. 17, nu s-ar potrivi cu referirea la întrupare din v. 16.

Sensul de „a ajuta”, este potrivit contextului și construcției grecești. El sugerează exprimarea: „nu pe îngeri îi ajută Hristos, ci pe membrii familiei omenești”(cu același înțeles ca în traducerea Cornilescu). Sensul „a fi preocupat de” de asemenea oferă un sens corespunzător. Adoptându-l pe acesta din urmă, versetul ar zice: „Căci într-adevăr El nu e preocupat de îngeri, ci e preocupat de seminția lui Avraam”. Omul are nevoie de izbăvire, poate fi readus al starea originală și este obiectul preocupărilor lui Hristos. Sensul „a se interesa de” este de asemenea potrivit.

Seminței lui Avraam. Aici probabil sinonim cu „om”. Aceasta nu este deloc o încercare de a exclude neamurile. Probabil este vorba de sămânța spirituală (Galateni 3:29).

Evrei 2:17

17. De aceia. Adică deoarece este preocupat de oameni (vezi v. 16).

A trebuit. [„Se cuvenea”, KJV]. Gr. opheilo, „a fi dator”, „a fi îndatorat”, „trebuie”, „ar trebui”. Compară cu folosirea verbului și a substantivelor înrudite în Matei 18:30, 34; 23:16; Luca 16:6, 7; Ioan 13:14; 1 Corinteni 5:10; 2 Tesaloniceni 2:13.

Să se asemene. [„Să se facă la fel cu”, KJV]. Pentru motivul arătat mai înainte, și anume pentru a se califica pentru poziția de mare preot. Deși aceasta nu înseamnă că trebuia ca experiențele Sale să fie identice cu ale noastre în orice privință – deoarece o mie de vieți nu ar fi fost suficiente pentru aceasta – înseamnă totuși că încercările trebuie să fie reprezentative, să cuprindă în principiu toate lucrurile de care suferă omul și să fie de o duritate maximă.

În toate. Hristos trebuia să devină om complet și deplin, astfel încât să nu se poată spune niciodată că El nu a cunoscut ispita, durerea, încercarea sau suferința prin care trebuie să treacă oamenii.

Ca să poată fi. Sau „ca să poată deveni”.

În ce privește legăturile cu Dumnezeu. Adică în problemele spirituale.

Mare preot. Este introdusă aici ideea lucrării lui Hristos de Mare Preot, chestiune despre care Pavel va vorbi mai târziu (vezi cap. 3; 5; 7–10).

Milos și vrednic de încredere. [„Îndurător și credincios”]. Aceste două caracteristici sunt necesare pentru ca lucrarea Sa să fie dreaptă. Doar îndurarea L-ar face prea indulgent și L-ar putea determina să treacă cu vederea dreptatea. Însă credințioșia echilibrează mila, deoarece ia în considerare atât drepturile și datoriile celui vinovat cât și ale celui păgubit. Ca Mare Preot Hristos trebuie să fie bun și înțelegător față de cei vinovați, dar în același timp trebuie să fie fidel dreptății și să nu treacă cu vederea Legea. Credințioșia va face un echilibru între mila necondiționată și dreptatea neîndurătoare. Marele preot trebuie să se îndure de păcătos, dar trebuie și să facă dreptate celui păgubit. El trebuie să fie credincios datoriei și în același timp îndurător față de cel care a încălcat Legea.

Să facă ispășire. Gr. hilaskomai. În ce privește sensul acestui verb și al substantivelor înrudite, vezi Romani 3:25. Verbul apare numai aici și în Luca 18:13, unde este tradus „a avea milă”.

Evrei 2:18

18. A fost ispitit. Gr. peirazo, „a pune la probă”, „a încerca”, „a ispiți” (vezi Matei 4:1). Natura umană a lui Hristos a simțit adevărata putere a ispitei. Altminteri, Hristos n-ar fi înțeles lupta teribilă a bietului păcătos care este puternic încercat de Satana. Hristos a fost ispitit în toate lucrurile „ca și noi” (Evrei 4:15). El a avut realmente de-a face cu ispita.

Cât de mult a suferit Hristos când S-a împotrivit ispitei, o dau la iveală pustia, grădina Ghetsemani și Golgota. În primele două cazuri ispita a fost atât de copleșitoare încât se pare că ar fi murit dacă nu ar fi fost trimis un înger să-L întărească (Matei 4:11; Luca 22:43). Paharul nu a fost îndepărtat, în ciuda rugăciunii Sale. El trebuia să-l bea. Este evident că la întâmplările acestea se referă autorul atunci când spune „Voi nu v-ați împotrivit încă până la sânge, în lupta împotriva păcatului” (Evrei 12:4). Însă Hristos S-a împotrivit până la sânge.

Poate să vină în ajutorul. [„Poate să-i sprijine”, KJV]. Sau „este în stare să-i ajute”. Rezistând cu succes ispitei și îndurând cu răbdare suferința, Hristos l-a biruit pe ispititor. Acum noi luptăm cu un vrăjmaș învins. Biruința lui Hristos este garanția sau asigurarea biruinței noastre. Vezi Matei 4:1.

Pentru creștin este o neîncetată sursă de mângâie în a ști că Hristos înțelege durerile și greutatea noastră și că simte împreună cu noi. Dacă Hristos n-ar fi devenit om, s-ar fi putut ridica următoarele întrebări: Cum putem ști că Dumnezeu ne iubește și Se îngrijește de noi, când niciodată n-a trecut prin încercările pe care le întâmpinăm noi, când niciodată nu a fost sărac, părăsit și n-a știut ce înseamnă să fii singur și să ai de înfruntat un viitor necunoscut? El ne cere să fim credincioși până la moarte, dar a dat El vreodată piept cu problemele cu care trebuie să luptăm noi? Dacă ar fi fost unul dintre noi și una cu noi, ar fi știut cât de greu e să faci față anumitor încercări. Dar dacă nu a fost niciodată om, cunoaște El cu adevărat întristările noastre și poate El să simtă împreună cu noi când greșim?

Răspunsul la acestea este că Dumnezeu cunoaște cu adevărat toate acestea și că nu pentru Sine, ci pentru noi S-a El făcut sărac; nu pentru Sine, ci pentru noi a suferit și a murit. Noi am avut nevoie de demonstrația pe care Hristos a venit să o facă, altminteri nu am fi cunoscut niciodată adâncă iubire a lui Dumnezeu pentru omenirea suferindă și nici durerea pe care a produs-o păcatul inimii Sale.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1–3FE 404

3 2T 213, 691; 3T 365; 5T 352

7 Ed 20; 3T 568; 4T 563

9 PP 65

10 GC 351; MB 62; PP 480; 4T 448; 5T 71, 133; 8T 212

11 DA 25; GC 477; MB 103; ML 289; SC 14; SL 41; 5T 230, 740

13 AH 159; CG 561, 565; GC 646; 2T 366

14 EW 151; GC 503; PK 701; PP 65; SR 214

14, 15 DA 320

16 8T 207

17 AA 472; DA 24; FE 442; MH 422; ML 297; 8T 286

17, 18 FE 275; TM 225, 355; 3T 93

18 Ed 78; EW 150; FE 106; GC 416; MB 13; ML 335; PP 64, 480; SR 43; TM 391; 2T 201; 4T 294; 5T 422; 9T 185

Evrei 3:1

1. De aceea. Adică ținând cont de tot ceea ce s-a spus în cap. 1 și 2 cu privire la poziția înălțată a lui Hristos ca Dumnezeu și cu privire la bunăvoința Sa de a-Și asuma natura umană.

Frați sfinți. Toți credincioșii sunt „frați” în Hristos. Însă deoarece această epistolă a fost adresată în primul rând creștinilor evrei (vezi Introducerea), se pare că termenul „frați” se referă la această grupă mai restrânsă. Subiectul capitolelor următoare – învățături din istoria vechiului Israel – avea să fie plin de însemnătate pentru acești „frați” iudei în Hristos. Ei sunt numiți aici „sfinți” deoarece viața lor a fost dedicată lui Dumnezeu, nu în sensul că nu ar avea greșeli sau defecte (vezi Matei 5:48; Romani 1:7).

Aveți parte. Gr. metochoi, „părtași” (vezi Luca 5:7; compară cu Evrei 3:14; 6:4; 12:8).

Chemarea cerească. Este vorba despre chemarea lui Dumnezeu la mântuire prin Isus Hristos (vezi Romani 8:28, 30).

Ațintiți-vă privirile la. [„Luați în considerare”, KJV]. Gr. katanoeo, „a-și îndrepta gândurile spre”, „a contempla”. Acești „frați sfinți” sunt invitați aici să-și îndrepte atenția către tema centrală a epistolei către evrei, lucrarea lui Hristos în cer, ca Mare Preot al nostru. (vezi Introducerea, tema).

Apostolul. Gr. apostolos, „ambasador”, „trimis”, „delegat”, „sol” (vezi Marcu 3:14; Faptele Apostolilor 1:2). Hristos a venit pe acest pământ ca „Apostol” al Tatălui, „Trimisul lui Dumnezeu” (DA 475; compară cu Ioan 6:29). El a venit pentru a-L reprezenta pe Dumnezeu înaintea oamenilor (vezi Matei 1:23; Ioan 1:14) și S-a întors la cer ca reprezentant al omului sau Mare Preot înaintea Tatălui. La fel, în timpurile Vechiului Testament, marele preot din sanctuarul de pe pământ Îl reprezenta pe Dumnezeu înaintea oamenilor și pe oameni înaintea lui Dumnezeu (vezi Levitic 16:4).

Marele Preot. Vezi cap. 2:17.

Mărturisirii. Gr. homologia, „mărturisire”, „recunoaștere”, „expunere” (vezi Romani 10:9; 1 Timotei 6:12).

Isus. [„Isus Hristos”, KJV]. Dovezile textuale atestă omiterea cuvântului „Hristos”. „Isus” era numele pământesc al Mântuitorului nostru; „Hristos” era numele Său ca Mesia din Vechiul Testament, ca „Trimis al lui Dumnezeu”, ca Fiul al Său. A-L numi pe Isus Hristosul înseamnă a recunoaște că fiul Mariei era cu adevărat Fiul lui Dumnezeu. Folosite împreună cele două nume constituie o recunoaștere a naturii divino-umane a Domnului nostru. Vezi Matei 1:1.

Evrei 3:2

2. Credincios. Se face referire la credințioșia lui Isus de-a lungul misiunii Sale pe pământ. La întrupare El S-a smerit, renunțând la prerogativele Sale de Dumnezeu și luând natura umană. A suferit lipsurile și ispitele care I-au împresurat viața pe pământ, a mers înainte cu hotărâre și tărie, până la cruce (vezi Filipeni 2:5–8; Evrei 2:14, 17; 12:2; Vol. V, pp. 917–919). În toate lucrurile El a fost credincios planului hotărât înainte de întemeierea pământului (vezi DA 147, 208).

L-a rânduit. [„L-a numit”, KJV]. Gr. poieo, „a face”, „a săvârși”, „a rândui” (vezi Marcu 3:14). Hristos a fost credincios față de Tatăl, venind ca reprezentant al Lui pe acest pământ (vezi Ioan 1:14). În tainicul sfat de pace dintre Tatăl și Fiul (vezi Zaharia 6:13), când a fost făurit planul de mântuire, Hristos a fost de acord să vină pe pământ. La împlinirea acestui plan El S-a supus de bunăvoie Tatălui, fiind sigur de prerogativele Dumnezeirii. El S-a subordonat Tatălui pentru toată durata vieții Sale pe pământ, pentru ca să trăiască o viață ca om printre oameni și pentru ca viața Lui desăvârșită să le poată oferi acestora un exemplu de legătura pe care trebuia să o aibă ei cu Tatăl ceresc (vezi Matei 6:9; Ioan 1:14; compară cu Vol. V, p. 918). În felul acesta Tatăl „L-a rânduit” pe Hristos pentru misiunea Sa pe pământ (vezi Ioan 3:16), iar Hristos S-a dovedit „credincios” în rolul acesta de subordonat.

Cum și Moise. În v. 1–6 Hristos este comparat cu Moise, cel care a dat poporului legea (Ioan 1:17; 7:19) și care, într-un anumit sens, a întemeiat națiunea iudaică. Pavel vrea să demonstreze că Hristos este infinit mai mare decât Moise (Evrei 3:3). Înalta stimă pe care Iudeii din Noul Testament o manifestau față de Moise este evidentă din mândria pe care o dădeau pe față când susțineau că sunt „ucenicii” săi (Ioan 9:28, 29). S-a arătat deja că Hristos este egal cu Tatăl (Evrei 1:8) și superior îngerilor (v. 4), iar acum se declară că îi este superior lui Moise. Mai târziu se va fi arătat că le este superior lui Avraam (cap. 7:2, 4; compară cu v. 15), tatăl națiunii (Ioan 8:39; vezi Matei 1:1), lui Levi (Evrei 7:9, 10) și lui Aaron (v. 11) – iar preoția Lui este superioară preoției lui Aaron.

„Moise a făcut întocmai cum îi poruncise Domnul” (Exodul 40:16); el era un conducător credincios și vrednic de încredere. La fel, trăind ca om printre oameni, Hristos L-a reprezentat corect pe Tatăl Său, făcând doar acele lucruri care erau în armonie cu voia lui Dumnezeu și-I erau plăcute Lui (Ioan 4:34; 6:38; 8:28, 29). La sfârșitul lucrării Sale pe pământ El I-a raportat Tatălui Său: „am sfârșit lucrarea, pe care Mi-ai dat-o s-o fac” (cap. 17:4).

Casa lui Dumnezeu. [„Casa lui”, KJV]. Aici Moise este comparat cu un ispravnic căruia i s-au dat în grijă treburile gospodăriei stăpânului său (vezi Geneza 15:2; Luca 12:42; 16:1, 2). Iosif a servit în calitate de aceasta în casa lui Potifar (Geneza 39:1–6). Ispravnicul era custodele proprietății stăpânului său și administratorul gospodăriei. „Casa” la care se face referire aici este poporul ales de Dumnezeu, prin care El avea de gând să ducă la îndeplinire planul de mântuire. În vremurile vechi casa aceasta era națiunea iudaică, dar acum este biserica creștină (vezi Vol. IV, pp. 26, 35).

În KJV (unde apar doar cuvintele „casa lui”) nu este clar dacă pronumele „lui” se referă la Moise sau la Dumnezeu, cum s-ar putea deduce din v. 4. Dacă se referă la Moise, atunci este evidențiată misiunea sa de a o supraveghea. Dacă se referă la Dumnezeu, atunci se subliniază faptul că această casă este proprietatea Sa. Pentru scopuri practice, înțelesul este același în ambele cazuri. Se pare că ultima parte a v. 2 este luată din Numeri 12:7, unde Dumnezeu îl declară pe Moise „credincios” peste „casa” Sa.

Evrei 3:3

3. El. [„Omul acesta”, KJV]. Adică „Omul Isus Hristos” (1Timotei 2:5).

A fost găsit vrednic. [„A fost socotit vrednic”, KJV]. Sau „s-a considerat că El merită”.

Slavă. Gr. doxa (vezi Ioan 1:14; Romani 3:23; 1Corinteni 11:7), aici având sensul de „respect” sau „onoare”. În calitate de conducător al „casei”, Hristos merita mai multă cinste atât decât „casa” cât și decât Moise, care a fost pentru o vreme administratorul ei.

Cu cât. Aici figura de stil se schimbă ușor, dar scopul este tot de a-L înălța pe Hristos. Este luat în considerare rolul Său vechi-testamentar de constructor al casei.

Cel ce a zidit. Adică Hristos. Vezi cap. 11:10.

Mai multă cinste. O clădire maiestuoasă primește lauda celor care o admiră. Dar mult mai multă onoare i se cuvine arhitectului, care a conceput-o, și constructorului, care a ridicat-o.

Evrei 3:4

4. Dumnezeu. În v. 3 constructorul casei este considerat Hristos, iar aici se spune că este Dumnezeu (compară cu Ioan 1:1, 14).

Evrei 3:5

5. Cu adevărat, [KJV]. Prima parte a v. 5 repetă ultima parte a v. 2 pentru a scoate încă o dată în evidență tabloul cu Hristos și Moise ca ispravnici, fiecare asupra „casei” sale. Figura aceasta de stil a fost întreruptă în v. 3, 4, unde se amintește de rolul vechi-testamentar al lui Hristos ca ziditor al casei peste care Moise era ispravnic. În vremurile Noului Testament Hristos a devenit ispravnic peste această casă.

A fost credincios. Scopul laudei aduse aici lui Hristos nu este de a-l deprecia pe Moise. Departe de așa ceva! Moise este elogiât ca fiind cu totul „credincios”. Superioritatea lui Hristos față de Moise constă în faptul că, deși Hristos a devenit mai târziu ispravnicul acestei case, de fapt El era constructorul și proprietarul ei încă pe vremea când Moise slujea ca ispravnic.

Slugă. Gr. therapon, „un slujitor [personal]”, „un slujitor însoțitor”. Cuvântul therapon descrie un om care face un fel de serviciu superior și mai personal decât cel sugerat de termenii doulos (vezi Romani 1:1) sau diakonos (vezi Marcu 9:35). Folosit aici cu privire la Moise, therapon reflectă înalta stimă cu care iudeii îl priveau pe cel care le dăduse legea.

Însă oricât de mare era Moise, el era doar un „slujitor însoțitor” al lui Hristos pentru ducerea la îndeplinire a scopurilor lui Dumnezeu pe pământ. Dar ce altă onoare mai înaltă putea Cerul să acorde unui om?

Să mărturisească. [„Ca o mărturie”, KJV]. Viața și serviciul credincios al lui Moise au dat mărturie despre credințioșia lui Hristos, care avea să vină să servească pe pământ așa cum servise Moise (vezi v. 1–3). De fapt, întregul sistem ceremonial instituit de Moise sub îndrumarea lui Dumnezeu avea ca scop „să mărturisească despre lucrurile care aveau să fie vestite mai târziu”, despre lucrarea lui Hristos ca „Apostol și Mare Preot al mărturisirii noastre” (v. 1). Vezi Deuteronom 18:15.

Lucrurile care. Adică viața și misiunea lui Hristos pe pământ și slujirea Lui ca Mare Preot sus în cer.

Evrei 3:6

6. Hristos este credincios ca Fiu. Hristos este mai mare decât Moise, așa cum un „fiu” este mai mare decât o „slugă” (Evrei 3:5; vezi Galateni 4:1). Moise s-a dovedit „credincios” ca „slugă”, iar Hristos ca „Fiu”. Vezi Matei 21:34–37; compară cu Geneza 15:2–4; vezi Evrei 1:5; 5:8. În ce privește calitatea lui Hristos de a fi Fiul lui Dumnezeu, vezi Luca 1:35; Ioan 1:14.

Casa lui Dumnezeu. Vezi v. 2; cap. 10:21.

Și casa Lui suntem noi. „Casa” pe care o supraveghea Moise era „casa lui Israel” (vezi cap. 8:8). „Casa” peste care prezidează acum Hristos este biserica creștină (Efeseni 2:19–22; 1Petru 2:5).

Păstrăm. [„Ținem tare”, KJV]. Vezi Matei 24:13; Evrei 10:35, 36; compară cu Apocalipsa 3:11.

Până la sfârșit. Pot fi citate dovezi textuale importante pentru omiterea acestor cuvinte, deși în general dovezile favorizează păstrarea lor. Aceeași expresie este pe deplin atestată și în v. 14. Vezi Matei 24:13; Apocalipsa 2:10.

Încrederea. Gr. parresia, „îndrăzneala”, „curajul”, „încrederea” (vezi Faptele Apostolilor 4:13; compară cu Evrei 4:16; 10:19, 35). Această „încredere” constă în certitudinea creștinului cu privire la lucrurile pe care a ajuns să le creadă despre Hristos. Este privilegiul credinciosului să se bucure de fericita

asigurare a faptului că Dumnezeu îl acceptă (vezi 1 Ioan 5:10–12). El păstrează cu grijă în inima sa „arvuna Duhului” (vezi 2 Corinteni 1:22) și are o „puternică încredințare” cu privire la lucrurile pe care le nădăjduiește (vezi Evrei 11:1).

Nădejdea. Vezi Romani 5:2–5; 8:24; Efeseni 1:18. Nădejdea creștină se bazează pe „Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre”, pe „arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor Isus Hristos”, și pe viața veșnică (Evrei 3:1; Tit 2:13; 3:7; Filipeni 3:11; 1 Corinteni 15:12–23). Creștinii au cele mai bune motive ca să fie cei mai voioși, cei mai plini de nădejde și cei mai optimiști oameni de pe pământ.

Ne lăudăm. [„Ne bucurăm”, KJV]. Gr. kauchema, „laudă”, „bucurie”, „mândrie”. Verbul înrudit, kauchaomai, este tradus cu „a se veseli”, „a se lăuda”, „a se fâli” etc. (vezi Romani 5:2). Vezi cum se lăuda (kauchaomai) Pavel cu crucea lui Hristos (Galateni 6:14). Creștinul ar trebuie să se fie mândru de nădejdea creștină și să se bucure datorită ei.

Evrei 3:7

7. De aceea. Adică având în vedere ceea ce s-a spus în v. 1–6 cu privire la Hristos, ca „Apostol și Mare Preot al mântuirii noastre” (v. 1) și cu privire la „încrederea” și „nădejdea” noastră în El (v. 6).

Cum zice Duhul Sfânt. Duhul Sfânt este recunoscut ca agent de legătură între Dumnezeu și om (vezi 2 Petru 1:21), făcându-se referire la Psalmi 95, de unde este luat citatul din Evrei 3:7–11, și la inspirația divină a lui David când a scris psalmul (compară cu Evrei 4:7).

Astăzi. Vezi Psalmi 95:7. Prin cuvântul „astăzi” David făcea referire la timpul în care trăia el, dar, inspirat, scriitorul epistolei către Evrei declară că adevărul afirmat aici se aplică la fel de bine și la vremurile Noului Testament (vezi Vol. IV, p. 37; vezi Deuteronom 18:15). Duhul Sfânt ne aduce astăzi aceeași solie (vezi Evrei 4:7–9). Din generație în generație același apel plin de îndurare i-a chemat pe oameni să găsească „odihna” care este în Hristos. În curând chemarea nu se va mai auzi, iar ziua mântuirii se va încheia.

Ideea exprimată în cap. 3:7–11 este repetată de mai multe ori în cap. 3 și 4, formând baza argumentației prezentate aici. Concluzia trasă este că „rămâne dar o odihnă ... pentru poporul lui Dumnezeu” (cap. 4:9) și că ar trebui „să ne apropiem ... cu deplină încredere de scaunul harului, ca să căpătăm îndurare și să găsim har, ca să fim ajutați la vreme de nevoie” (v. 16).

Ar trebui observat faptul că argumentația din cap. 3 și 4 începe cu prezentarea lui Hristos ca „Apostol și Mare Preot al mărturisirii noastre” (cap. 3:1) și se încheie cu un apel de a veni la El, cu credință, pe deplin asigurați că El poate să ne ofere ajutorul de care avem nevoie și că îl va și oferi (cap. 4:14–16). E remarcabil modul în care propozițiile „dacă păstrăm până la sfârșit încrederea nezguduită” (cap. 3:6), „să rămânem tari în mărturisirea noastră” (cap. 4:14) și „să ne apropiem dar cu deplină încredere de scaunul harului” (v. 16) leagă firul argumentației.

Dacă. Gr. ean, „dacă”, „oricând”, „când”. Libera alegere a omului de a primi sau lepăda îndurarea lui Dumnezeu este prezentată aici în limbaj clar, neechivoc. Dumnezeu nu i-a predestinat pe unii oameni să accepte, iar pe alții să respingă mila Sa (vezi Ioan 3:17–20; Efeseni 1:4–6).

Auziți glasul Lui. Evident că înseamnă mai mult decât doar auzirea cu urechile. Este vorba de ascultarea eficientă, adică ascultarea care are ca rezultat fapte corespunzătoare. Compară cu Matei 7:24–27; Apocalipsa 1:3.

Evrei 3:8

8. Nu vă împietriți inimile. Adică nu respingeți sau nu neglijați apelul îndurător al lui Dumnezeu (v. 7). În ce privește comentariul cu privire la împietrirea inimii, vezi Exodul 4:21; Romani 9:18.

Răzvrătirii. [„Provocare”, KJV]. Literal, „revoltă”, „rebeliune”. Aici se face referirea în primul rând la răzvrătirea de la Cadeș-Barnea (vezi Numeri 14:1–35), deși, așa cum este sugerat în Evrei 3:9, ar putea fi vorba și despre alte ocazii când poporul s-a răzvrătit înainte de criza de la Cadeș (vezi Numeri 14:22). Acolo poporul a refuzat să intre în „odihna” Canaanului (vezi Evrei 4:11) și, drept urmare, aproape întregii generații adulte i-a fost refuzată intrarea în țara făgăduită (Numeri 14:22–35).

Ispitirii. Literal, „probării”, deci nu „ispitirii” în sensul în care este folosit în general acest cuvânt astăzi (vezi v. 9). „Ziua ispitirii” se referă la același eveniment ca și cuvântul „răzvrătire” și explică natura răzvrătirii. Israel L-a pus pe Dumnezeu la încercare în multe ocazii (vezi Exodul 17:2, 7; Numeri 14:22).

Pustie. Cadeș era situat în pustia Zin (Numeri 20:1; 27:14).

Evrei 3:9

9. Părinții voștri M-au ispitit. Sau „părinții voștri M-au încercat”, sau „părinții voștri M-au pus la încercare”. Prin nemulțumire continuă și fapte de răzvrătire Israel a pus la încercare răbdarea lui Dumnezeu. Nesfârșita Sa răbdare față de vechiul Israel poate fi un izvor de nădejde pentru cei care în ziua de azi au căzut de la credință, deși nu este o scuză pentru a abuza de îndurarea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu (vezi Romani 6,1.15). „Îndurărilor Domnului nu s-au sfârșit” (Plângerile lui Ieremia 3,22; compară cu Exodul 34,6.7).

Răzvrătirea repetată împotriva autorității și conducerii Domnului erau produsul inevitabil „al inimii rele și necredincioase” a lui Israel (vezi Evrei 3,12.19). Prin plăgile din Egipt, trecerea Mării Roșii, mană, apa din stâncă, izbăvirea de șerpii înfocați și prin multe alte feluri i-a arătat Dumnezeu poporului Său marea Lui înțelepciune și putere. De repetate ori Dumnezeu a îngăduit împrejurări care să-l facă pe Israel să se încreadă în El și să urmeze instrucțiunile Sale. Dar Israel s-a dovedit a fi un popor „încăpățânat” (Exodul 32,9), greoi la învățătură. Spiritul acesta vătămător a dăinuit până aproape de sfârșitul celor 40 de ani de rătăcire prin pustie (vezi Numeri 20,5).

Nu este de datoria noastră să-l osândim pe poporul evreu pentru multele lui greșeli. Ar trebui mai degrabă să învățăm din trista lor experiență, cauzată de stricăciunea inimii lor, și să evităm să facem aceleași greșeli pe care le-au făcut ei (1 Corinteni 10,5–12).

M-au pus la încercare. Sau „M-au încercat”.

Au văzut lucrările Mele. Adică au fost martori oculari la dovezile providenței divine, care era suficientă pentru a-i conduce la o încredere deplină în înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu. Au existat ocazii repetate când, pe bună dreptate, Dumnezeu i-ar fi putut lăsa în propriile lor căi stricate. Dar, în îndurarea Sa, El a continuat să-i sufere cu răbdare.

Patruzeci de ani. Exact 40 de ani au trecut între Paștele ținut la exodul din Egipt și Paștele ținut la câteva zile după trecerea Iordanului (vezi Vol. I, p. 187).

Evrei 3:10

10. Dezgustat. [„Mâhnit”, KJV]. Sau „enervat”, „supărat”, „mâniat”. Folosind un limbaj omenesc (v. 9–11) Dumnezeu declară extrema zădărnicie a altor încercări de a câștiga încrederea și conlucrarea generației de sclavi pe care o eliberase din robia egipteană. Ca grup, deși nu neapărat ca indivizi, punerea lor la probă a încetat la Cadeș-Barnea. Evenimentele dovediseră că în general caracterul lor era dincolo de posibilitatea de schimbare și că Dumnezeu nu câștiga nimic dacă îi răbda mai departe.

Neamul acesta. [„Generația aceea”, KJV]. Adică populația adultă, peste vârsta de 20 de ani, care ieșise din Egipt (Numeri 14,29.35).

Totdeauna. Fiind puși la încercare, copiii lui Israel au dovedit în mod repetat că nu reușesc să aibă încredere în providența divină (vezi Numeri 14, 22).

Se rătăcesc. Gr. planao, „a hoinări”, „a se rătăci” (compară cu Matei 18,12).

În inima lor. Israel a refuzat să înțeleagă voia și providența lui Dumnezeu și să se lase condus de El. Refuzul său a fost voit și deliberat, și a stăruit în el în ciuda tuturor dovezilor date de Dumnezeu. Compară cu Osea 4,6.

N-au cunoscut căile Mele. Ei au luat providența lui Dumnezeu în pustie ca fiind de la sine înțeleasă,

ca fiind dreptul lor, și nu au înțeles care era înaltul Său scop în chemarea lor din Egipt și în constituirea lor ca națiune (vezi Vol. IV, pp. 26–30). Ei nu și-au dat seama că Dumnezeu intenționase ca experiențele lor din pustie să fie pentru binele lor, pentru a-i obișnui să se încreadă în El și să conlucreze cu El, și în felul acesta să-i pregătească pentru țara făgăduită.

Evrei 3:11

11. Mânia. Gr. orge (vezi Romani 1,18; 2,8). În ce privește „mânia” sau „furia” lui Dumnezeu, vezi 2 Regi 13,3.

Nu vor intra. Dumnezeu îi făgăduise lui Avraam că urmașii lui se vor întoarce în Canaan „în al patrulea neam” (Geneza 15,16). Unicul Lui scop urmărit prin scoaterea poporului evreu din Egipt a fost de a-i conduce în țara pe care le-o făgăduise. Dar pentru că au refuzat cu încăpățănare să învețe lecțiile necesare înainte ca să poată intra în Canaan, Dumnezeu n-a avut altă alternativă decât să-i lase în voia propriilor căi. Ar fi fost zadarnic ca El să le dea țara făgăduită, deoarece, ținând cont de cele săvârșite în pustie, ar fi zădărnicit chiar scopul pe care El îl urmărea dându-le țara aceea. Dumnezeu avusese îndelungă răbdare cu poporul, și nu mai rămase nimic de făcut pentru ei. Compară făgăduința lui Dumnezeu de a le da „odihnă” (Exodul 33,14) cu nesocotirea poruncii divine la Cadeș (Numeri 14,31).

Odihna. Gr. katapausis, „odihnă [definitivă]”, „[loc de] odihnă”. Sensul de bază al cuvântului katapausis este oprirea din muncă sau din altă activitate, împreună cu starea de inactivitate care urmează. Katapausis apare în total de opt ori în cap. 3 și 4 (cap. 3,11.18; 4,1.3 [de două ori].5.10.11), iar verbul înrudit, katapauo, de trei ori (cap. 4,4.8.10 [„s-a odihnit”). De fiecare dată katapausis este folosit pentru o „odihnă” anumită, „odihna” lui Dumnezeu. Acolo unde apare în LXX katapausis este de obicei traducerea cuvântului ebraic menuchah, „loc de odihnă”, „odihnă”, de la nuach, „a se așeza”, „a rămâne [într-un loc]”, „a se odihni” după o activitate anterioară. În LXX katapausis este folosit cu privire la rămânerea permanentă a chivotului în Canaan, după rătăcirile prin pustie (Numeri 10,36) și cu privire la moștenirea lui Israel în Canaan, după cei 430 de ani de călătorie (Deuteronom 12,9). Verbul înrudit, katapauo, este de obicei traducerea cuvintelor ebraice nuach sau a lui shabath, ambele însemnând „a se odihni”. În Geneza 2,2.3; Exodul 34,21; 31,17, katapauo este folosit de cinci ori cu privire la „odihna” de Sabat. Ca și katapausis, katapauo reprezintă încetarea oricărui fel de activitate și poate cuprinde și „odihna” care vine apoi. Vezi Evrei 4,9.

Este necesară o atenție deosebită cu privire la cele patru aplicații diferite ale cuvintelor katapausis și katapauo, pentru o înțelegere a argumentației desfășurate în cap. 3 și 4.

1. În cap. 3,11.18; 4,3.5, se face referire la făgăduința ocupării țării Canaan de către generația de israeliți care fuseseră eliberați din Egipt. Făgăduința aceasta nu a fost împlinită din cauza rebeliunii de la Cadeș-Barnea (vezi cap. 3,7–11). Faptul că generația respectivă nu a intrat în acest aspect al „odihnei” este evident din pasaje ca Deuteronom 3,18.20; Iosua 21,44; 23,1.

2. Este evident, totuși, că intrarea lui Israel în Canaan este numai un aspect al „odihnei” pe care Dumnezeu o pregătise pentru poporul Său. O dată stabiliți în țara făgăduită, Dumnezeu intenționa să-i califice, ca națiune, să fie solii Săi aleși pentru mântuirea lumii (vezi Vol. IV, pp. 26–30). Dar, sute de ani mai târziu, ei nu intraseră încă în acest aspect al „odihnei” lui Dumnezeu (Evrei 4,7.8); de fapt ei n-au intrat niciodată în ea (vezi Vol. IV, pp. 30–34). De-a lungul istoriei sale, Israel a comis de repetate ori aceeași greșală ca cea făcută de generația al cărei timp de probă, ca grup, s-a sfârșit la Cadeș. În felul acesta, Dumnezeu a pus capăt posibilității lor, ca națiune, de a intra în „odihna” Lui spirituală, așa cum oprise mai înainte generația de la Cadeș de a intra în Canaan (Vol. IV, p. 33). Ei și-au pierdut rolul de popor ales (vezi Matei 21,43).

Invitația reînnoită a lui Dumnezeu, în timpul domniei lui David, de a intra în acest aspect spiritual al „odihnei” Sale este o dovadă că eșecul lui Israel de a face lucrul acesta pe vremea lui Iosua și după aceea, nu desființase încă – pe vremea lui David – scopul Său pentru Israel ca națiune. În plus, reînnoirea invitației pe vremea lui David este dovada că Iosua nu-i dăduse lui Israel „odihna” spirituală (cap. 4,8).

3. În cap. 4,4 (vezi comentariul de acolo) odihna lui Dumnezeu în ziua a șaptea a săptămânii creațiunii este folosită ca ilustrație pentru „odihna” în care Dumnezeu ar vrea să intre creștinii.

4. În cap. 4,1.3.10.11 termenii katapauo și katapausis se referă la încetarea creștinului de a mai păcătui și de a încerca să-și câștige mântuirea prin propriile sale merite. Vezi invitația personală a lui Hristos: „Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi da odihnă” (vezi Matei 11,28).

Firul raționamentului din cap. 3 și 4, concentrat în cuvântul „odihnă”, este în mare parte următorul:

1. Planul original al lui Dumnezeu a fost de ca Moise să-i conducă pe israeliți în „odihna” Canaanului, dar nici Moise și nici generația care părăsise Egiptul nu au intrat în Canaan.

2. Iosua însă a condus noua generație în Canaan, dar din cauza necredinței lor nu i-a putut conduce la „odihna” spirituală.

3. Pe vremea lui David Dumnezeu i-a adresat din poporului invitația de a intra în „odihna” Sa spirituală (vezi Vol. IV, p. 31). Dar, pe timpul NT, era evident faptul că Israel, ca națiune, nu intrase în „odihna” lui Dumnezeu.

4. Cu toate acestea invitația lui Dumnezeu nu s-a perimat din neîndeplinirea condițiilor impuse, deoarece atunci când Se hotărăște să ajungă la o țintă, Dumnezeu o va realiza în cele din urmă, în ciuda nedeșăvârșirii umane (vezi cap. 4,3.4).

5. Așadar, deoarece poporul lui Dumnezeu încă nu a intrat în „odihna” Sa, „rămâne dar o odihnă... pentru poporul lui Dumnezeu” (cap. 4,9).

6. Dacă se vor apropia „cu deplina încredere de scaunul harului” (cap. 4,16), unde Hristos slujește ca „Apostol și Marele Preot al mărturisirii noastre” (cap. 3,1; vezi cap. 4,14.15), creștinii vor găsi pe Cineva care poate să aibă „milă de slăbiciunile” lor (cap. 4,15), vor căpăta „îndurare” și vor găsi „har” pentru ca să fie „ajutați la vreme de nevoie” (v. 16). Făcând așa, ei vor intra în „odihna” spirituală a lui Dumnezeu, „odihna” sufletului, pe care El a prevăzut-o pentru păcătoșii care se pocăiesc. În felul acesta, lămurește scriitorul, experiența în care Israel nu a izbutit să intre devine privilegiul creștinului sincer de azi (cap. 3,13.15).

7. „Să luăm dar bine seama, ca, atâta vreme cât rămâne în picioare făgăduința intrării în odihna Lui, nici unul din noi să nu se pomenească venit prea târziu... Să ne grăbim dar să intrăm în odihna aceasta, pentru ca nimeni să nu cadă în aceeași pildă de neascultare” (cap. 4,1.11). Credința este cheia pentru intrarea în „odihna” lui Dumnezeu (cap. 4,2; vezi cap.3, 18.19; 4,6.11), iar noi trebuie „să luăm aminte” ca nu cumva să avem „o inimă rea și necredincioasă” (cap. 3,12).

Sub preoția levitică oamenii trebuiau să săvârșească anumite „lucrări” menite să-i ajute să înțeleagă și să aprecieze planul de mântuire în Hristos Isus. Dar sub slujirea lui Hristos ca Mare Preot oamenii trebuie să meargă direct la Hristos, fără mijlocirea vreunui preot de pe pământ. În Hristos ei găsesc „odihnă”, fără a îndeplini cerințele sistemului ceremonial sau ale oricărui alt sistem. În cap. 3 și 4 scriitorul stăruie pe lângă frații iudeo-creștini să se oprească de la aceste „lucrări” fără folos și să intre în „odihna” credinței în meritele ispășitoare și în slujirea Marelui nostru Preot din cer. Compară cu Isaia 30,15; Ieremia 6,16; Matei 11,29.

Evrei 3:12

12. Luați seama. Sau „aveți grijă”, „fiți atenți”, „luați aminte”, literal, „vedeți”, „priviți”. Aceia cărora le este adresată epistola și toți creștinii care o citesc trebuie să ia seama la experiența vechiului Israel, pentru a evita greșelile făcute de acesta.

Fraților. Vezi v. 1.

O inimă rea și necredincioasă. [„O inimă rea, de necredință”, KJV]. Aceasta a fost întotdeauna cauza piedicilor în legătura omului cu Dumnezeu. Așa au stat lucrurile cu Israel în pustie și, mai târziu, în țara Canaan. Aceeași dificultate îi împiedică pe creștinii cu numele să intre în experiența odihnei, care este posibilă prin credință adevărată în Isus Hristos. Lipsa de credință a lui Israel se află într-un contrast izbitor

cu credințioșia lui Moise și a lui Hristos (v. 1.2).

Să despartă. Gr. *aphistemi*, „a se depărta”, „a se retrage”, „a pleca”, literal, „a se ține departe de”. Cuvântul nostru „apostazie” este derivat de la forma substantivală înrudită, *apostasia*, care e tradusă în Faptele Apostolilor 21,21 „să se lepede”, iar în 2 Tesaloniceni 2,3 cu „lepădarea” (vezi comentariul de acolo). Creștinii sunt îndemnați aici să se ferească de a apostazia în inimile lor „de la viul Dumnezeu”, în timp ce încă țin formele religiei. Experiențele prin care a trecut vechiul Israel „s-au întâmplat ca să ne slujească drept pilde” sau „învățăminte” (1 Corinteni 10,11) și „au fost scrise spre învățătura noastră” (RSV). Creștinii care privind la rătăcirea vechiului Israel se socotesc superiori, ar face bine să ia aminte la îndemnul: „Cine crede că stă în picioare să ia seama să nu cadă” (1 Corinteni 10,12; compară cu v. 1–10).

Dumnezeu cel viu. Despărțirea de Izvorul vieții înseamnă moartea.

Evrei 3:13

13. Îndemnați-vă unii pe alții în fiecare zi. Sau „continuați să vă îndemnați [sau „încurajați”] unii pe alții zi de zi”. Compară cu Faptele Apostolilor 16,15; 1 Corinteni 1,10.

Câtă vreme se zice: „Astăzi”. Adică atâta timp cât durează ziua punerii la probă și cât încă se mai face chemarea plină de îndurare de a intra în „odihna” lui Dumnezeu.

Împietrească. Vezi Exodul 4,21; compară cu Evrei 3,8

Înșelăciunea. Sau „amăgirea”, „frauda”. Oamenii sunt ademeniți la păcat deoarece li se pare atrăgător și de dorit. Atunci când „a văzut” că ceea ce Dumnezeu o avertizeze să nu mănânce părea „bun”, „plăcut” și „de dorit” (vezi Geneza 3,6), Eva a trecut dincolo de linia care desparte dreptatea de păcat. Ar fi bine pentru creștinul sincer să se ferească atunci când lucrurile de care Dumnezeu l-a avertizat să se păzească încep să-i pară atrăgătoare și de dorit. Atunci când ceea ce Dumnezeu a spus că e rău începe să pară că e bun, creștinul poate ști cu siguranță că se găsește pe terenul fermecat al lui Satana, unde lucrurile par să fie opusul a ceea ce sunt cu adevărat.

Evrei 3:14

14. Ne-am făcut. [„Suntem făcuți”, KJV]. Mai degrabă „am devenit”.

Părtași ai lui Hristos. Sau “părtași în Hristos”. Creștinul se împărtășește din biruința și caracterul fericitului său Domn, și poate lua parte la foloasele și binecuvântarea care-i revin ca rezultat a mării jertfe a lui Hristos pe cruce și a slujirii Sale ca Mare Preot în sanctuarul de sus. Unirea cu Hristos aici și acum este o experiență prețioasă (vezi Galateni 2,20). Aceasta este „odihna” în care trebuie să intrăm.

Dacă păstrăm. [„Dacă ținem”, KJV]. Vezi Matei 24,13; Evrei 10,35.36.

Până la sfârșit. Vezi Matei 24,13; Apocalipsa 2,10. Îndemnurile Epistolei către Evrei au fost la început adresate iudeilor credințioși din biserica apostolică, iar mesajul cărții se aplica în primul rând la această grupare (vezi Introducerea). În general în biserica primară se credea că revenirea Domnului nu va fi multă vreme amânată (vezi Nota Suplimentară de la Romani 13), dar trecuseră deja 30 de ani sau mai mult de când Hristos se înălțase la cer (vezi Vol. VI, p. 106) și încă nu era nici un semn al apropiatei Sale reveniri. Ceea ce pe atunci părea o amânare lungă și neașteptată se poate să fi găsit credința unora în declin, și poate că îndemnul de a păstra „până la sfârșit încrederea nezguduită” era menit în deosebi pentru această grupă a cărei credință se clătina. O concepție clară cu privire la lucrarea lui Hristos ca Mare Preot al nostru ar fi oferit o temelie sigură pentru credința creștinilor de atunci, făcând posibil ca ei să fie „părtași ai lui Hristos” (Evrei 3,14). Trebuiau să înțeleagă faptul că o mai era o importantă lucrare de făcută, atât pentru ei cât și pentru alții. Era posibil ca revenirea lui Isus să fie amânată, dar era privilegiul lor ca prin credință (vezi v. 12) să intre în „odihna” lui Dumnezeu (vezi v. 7–11). Îndemnul dat aici bisericii apostolice este potrivit și pentru biserica de astăzi.

Încrederea. Gr. *hupostasis* (vezi cap. 1,3), alt cuvânt față de cel tradus „încredere” în cap. 3, 6 (vezi comentariul de acolo). Păstrarea până la sfârșit a unei încrederi nezguduite este opusul împietririi inimii (compară cu v. 8,15).

Nezguduită. Gr. bebaios, cuvânt tradus la fel și în v. 6.

Început. După un timp credința puternică ce însoțește convertirea adevărată s-ar putea să-și piardă din strălucire, iar inima caldă să devină rece. Ferice de creștinul care-și păstrează toată viața credința și zelul de la început.

Evrei 3:15

15. Câtă vreme se zice. Credința creștinului trebuie să rămână „nezguduită” de-a lungul mării zile a mântuirii de pe pământ – „câtă vreme se zice: Astăzi”.

Astăzi. În ce privește comentariul la v. 15, vezi v. 7,8. Prin repetarea parțială a citatului din Psalmi 95 se urmărește sublinierea acestei idei.

Evrei 3:16

16. Cei ce. Adică cei care s-au răzvrătit la Cadeș-Barnea (vezi v. 8–11). În engleză („Căci unii, când au auzit, s-au răzvrătit”) exprimarea aceasta este o incompletă, deoarece aproape toți aceia care fuseseră eliberați din Egipt s-au răzvrătit și au pierit în pustie. În greacă prima parte a v. 16 poate fi tradusă astfel: „Cine... s-a răzvrătit”? (ca și în traducerea Cornilescu). În greacă v. 16 este paralel în construcție cu v. 17,18, așadar ar trebui să fie tradus ca o întrebare (ca în traducerea Cornilescu).

S-au răzvrătit. Vezi v. 8.

După ce au auzit. Sau „deși au auzit”, chiar dacă acum știau mai bine.

N-au fost oare toți? [„Totuși nu toți”, KJV]. Mai degrabă „Într-adevăr n-au fost toți...”? La prima întrebare retorică se răspunde cu o a doua. Întrebarea dă de înțeles că toți cei care au ieșit din Egipt s-au răzvrătit. Într-un sens general lucrul acesta era adevărat, deși au fost câteva excepții (vezi Numeri 26,65; compară cu Iosua 17,4; 22,13.31.32; Numeri 25,7).

Prin Moise. Adică sub conducerea lui Moise.

Evrei 3:17

17. Dezgustat. Vezi v. 10.

Patruzeci de ani. Vezi v. 9.

Cei ce păcătuiseră. Adică aceia care se răzvrăteau de obicei (vezi v. 8–10).

Trupuri moarte. Sau „cadavre”.

În pustie. Vezi v. 8.

Evrei 3:18

18. S-a jurat. Vezi Numeri 14,22–35.

N-au să intre în odihna Lui. Vezi v. 11.

Celor ce nu ascultaseră. [„Celor ce nu crezuseră”, KJV]. Sau „celor care erau neascultători”.

Evrei 3:19

19. Vedem dar. Autorul încheie firul gândirii introdus prin citatul din v. 7.

N-au putut să intre. Generației de israeliți a căror răzvrățire a ajuns la apogeu la Cadeș-Barnea i-a fost refuzată intrarea în țara făgăduită din cauza unui defect fundamental și fatal, nu datorită vreunui act arbitrar din partea lui Dumnezeu sau pentru că Moise n-a reușit să îi conducă bine. Moise fusese „credincios în toată casa lui Dumnezeu” (v. 2,5) și de aceea nu a putut fi acuzat de eșecul lor. Lipsa lor de credință,

demonstrată prin neascultarea de care au dat dovadă, a făcut cu neputință împlinirea făgăduinței în dreptul lor.

Necredinței. Necredința poporului stă într-un contrast puternic și trist cu credințioșii lui Moise. Dacă poporul ar fi fost mai asemenea lui, ar fi putut să intre în Canaan. Ca și Moise, Hristos este de asemenea „credincios” și nu poate fi responsabil de eșecul unor creștini de a intra în „odihna” făgăduită sufletului (vezi v. 11). Aceasta este învățătura trasă de autor din experiența vechiului Israel (vezi cap. 4,1).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

5, 6PP 4807, 8

AH 358; CT 419; SC 34; 5T 216

11 1T 281

12 CSW 30; PP 294; SC 108; SR 126; TM 355; 1T 377; 2T 656; 5T 72, 234, 701

12–141T 429

12–168T 115

13 COL 44

14 AA 242, 518; CT 183; Ev 360; GW 128, 262, 269, 307; ML 313; PK 595; 6T 60, 250; 7T 108; 8T 11, 297; 9T 29

15 AH 358; CT 419; SC 34; 5T 216

19 Ev 696; GC 458

Evrei 4:1

1. Să luăm dar bine seama. Aceeași avertizare este dată și în 1 Corinteni 10,1–12. Trecând cu vederea propria lor primejdie, creștinii pot fi înclinați să privească critic la prostia israeliților care n-au intrat în Canaan și a generațiilor de mai târziu, care n-au reușit să intre în odihna spirituală pe care Dumnezeu o plănuse pentru poporul Israel (vezi Evrei 3,11). Începând cu cap. 4,1 scriitorul aplică învățătura luată din istoria lui Israel în pustie la experiența bisericii creștine din vremurile apostolice. În principiu, creștinii de astăzi sunt în aceeași primejdie și au nevoie de același îndemn la credințioșie.

Cât rămâne în picioare făgăduința. Făgăduința de a intra în „odihna” lui Dumnezeu nu fusese retrasă ca un rezultat al greșelilor repetate ale lui Israel. Făgăduința rămâne valabilă și îi este adresată fiecărei generații la rând.

Odihna Lui. Vezi cap. 3,11.

Voi. Adică iudeo-creștinii cărora le-a fost adresată epistola. De fapt același lucru este adevărat cu privire la toți creștinii.

Venit prea târziu. [„Rămas mai prejos”, KJV]. Adică să dea greș, așa cum vechiul Israel a dat greș în a intra în „odihna” făgăduită a lui Dumnezeu.

Evrei 4:2

2. Vestea bună. [„Evanghelie”, KJV]. Vezi Marcu 1,1. Prima parte a versetului poate fi tradus astfel: „căci am fost și noi evanghelizați, la fel ca și ei”. În timpurile Vechiului Testament Evanghelia a fost predicată prin simboluri și ceremonii, prin sacrificiu și ritual, dar era aceeași Evanghelie ca cea proclamată mai recent de Hristos (vezi Evrei 1,1.2).

Cuvântul... propovăduit. Literal, „cuvântul auzit”.

Nu le-a ajutat. Dacă nu este primit cu credință de ascultător, „cuvântul propovăduit” nu poate fi de folos (vezi Matei 7,24–27). Eficacitatea soliei lui Hristos, pe când era aici pe pământ, a fost și ea mărginită de dispoziția ascultătorilor de a o primi. După ce a vizitat Nazaretul, despre Isus se spune că „n-a făcut multe minuni în locul acela din pricina necredinței lor” (Matei 13,58). Acest principiu este bine ilustrat în parabola semănătorului (vezi Matei 13,3).

Credință. Vezi cap. 3,12; 11,1.

Evrei 4:3

3. Noi, fiindcă am crezut. [„Noi, care am crezut”, KJV]. Adică noi, creștinii, referindu-se mai ales la iudeii din biserică primară.

Intrăm. Invitația este încă valabilă; așadar unii acceptă chemarea și intră, prin credință, în „odihna” Lui Dumnezeu.

Odihna. [„Odihnă”, KJV]. Literal, „odihna”, însemnând exact aceeași „odihnă” la care s-a făcut deja referire în cap. 3,11.18; 4,1 (vezi cap. 3,11). „Odihna” în care intră creștinii, inclusiv iudeii convertiți, este exact aceeași „odihnă” spirituală la care îl chemase Dumnezeu pe vechiul Israel – „odihna” sufletului, care este rezultatul unei depline predări a vieții lui Hristos (compară cu Isaia 30,15; Ieremia 6,16; Matei 11,29).

Când a zis. Scriitorul tocmai a afirmat că, unul câte unul, credincioșii creștini intră în aceeași „odihnă” spirituală în care a intenționat Dumnezeu să intre israeliții, dar de la care ei, ca națiune, erau acum înlăturați. Începând de la acest punct și continuând până la v. 8 el subliniază dovezile pe care își bazează concluzia, o concluzie șocantă pentru iudeii necreștini și poate o enigmă pentru mulți, dacă nu pentru cei mai mulți iudei convertiți. În v. 9 el încheie firul acestui raționament, reafirmând valabilitatea premisei sale majore, și anume că intrarea în „odihna” lui Dumnezeu este posibilă acum prin credința creștină, așa cum pe vremuri era posibilă prin iudaism.

Firul argumentației din v. 3–8 poate fi rezumat după cum urmează:

1. Dumnezeu jurase că poporul Israel nu va intra în „odihna” Sa.

2. Cu toate acestea, „lucrările lui Dumnezeu” – aici, scopul Său pentru omenire – „fuseseră isprăvite încă de la întemeierea lumii”. La început Dumnezeu hotărâse ca oamenii să intre în „odihna” Sa. Astfel jurământul lui prin care îl oprește pe Israel de la „odihna” făgăduită ar putea să pară, aparent, în conflict cu intenția Lui originală. Înseamnă jurământul acesta că Dumnezeu a anulat intenția Lui de la început? Sau urmărește El un obiectiv până când îl realizează?

3. Pentru a dovedi că Dumnezeu Își realizează scopurile, scriitorul atrage atenția la „lucrările” creațiunii (v. 4). Dumnezeu a început să creeze lumea și a dus la capăt „lucrările” creațiunii; odihna Sa în ziua a șaptea mărturisește despre o creațiune terminată. Observați cuvintele „sfârșit” și „făcuse” din Geneza 2,1–3 și accentul pus asupra încheierii lucrării.

4. În Evrei 4,5 jurământul lui Dumnezeu că Israelul nu va intra în „odihna” Sa este repetat și pus alături de ideea din v. 4, că Dumnezeu împlinește ceea ce începe să facă, așa cum s-a întâmplat la creațiune.

5. O creațiune încheiată, așa cum este atestată de odihna lui Dumnezeu în ziua a șaptea a săptămânii, e o dovadă a imutabilității scopurilor lui Dumnezeu. Aceasta este premiza majoră a lui Pavel. Premiza lui minoră este faptul că Dumnezeu intenționase ca poporul Său să intre în „odihna” Sa, dar că „aceia cărora li s-a vestit întâi vestea bună n-au intrat în ea, din pricina neascultării [„necredinței”, KJV] lor”. Aceasta îl duce la concluzia că „rămâne ca să intre unii în odihna aceasta” (v. 6).

6. Ca o dovadă în plus pentru validitatea concluziei sale, în v. 7 autorul atrage din nou atenția asupra cuvintelor din Psalmi 95, sugerând că eșecul generațiilor mai timpurii n-a schimbat scopul original al lui Dumnezeu. Compară cu invitația repetată la praznicul cel mare (vezi Luca 14,16–24).

7. În v. 8, pe baza observației făcute în v.7, autorul concluzionează că, deoarece Dumnezeu a vorbit, pe vremea lui David, de o „altă zi”, înseamnă că, deși Iosua într-adevăr îi dăduse lui Israel „odihnă” în țara Canaan (vezi cap. 3,11), cu siguranță că nu-i aduse la „odihna” spirituală de care Dumnezeu dorea ca ei să se bucure.

8. Din întregul șir de argumente prezentat în v. 3–8 scriitorul trage concluzia că, fără îndoială, „rămâne dar o odihnă... pentru poporul lui Dumnezeu” (v. 9).

Am jurat. [„Cum am jurat”, KJV]. În greacă cuvintele acestea sunt identice cu cele din cap. 3,11, traduse tot „am jurat” [„așadar am jurat”, KJV].

Mânia. Vezi cap. 3,11.

Nu vor intra. [„Dacă vor intra”, KJV]. În greacă propoziția aceasta este identică cu cea din cap. 3,11, tradusă la fel: „nu vor intra”.

Odihna. Vezi cap. 3,11.

Măcar că. Legătura dintre cele două afirmații astfel legate poate fi tradusă liber astfel: „În ciuda faptului că planurile Sale pentru lumea aceasta au fost fixate la începutul timpului, Dumnezeu Și-a revocat făgăduința solemnă pentru Israel, cu privire la „odihnă” în țara făgăduită”. Astfel, se admite că Dumnezeu nu Se schimbă și că Iși va realiza mai departe planurile până la încheiere (vezi Vol. IV, p. 34; Maleahi 3,6). Aparent, imutabilitatea lui Dumnezeu și anularea făgăduinței date lui Israel sunt în conflict. Autorul lasă să se înțeleagă o incompatibilitate între cele două. Această dilemă aparentă este rezolvată în Evrei 4,4–8. Răspunsul este că natura neschimbătoare a scopurilor lui Dumnezeu n-a fost afectată de anularea făgăduinței Sale față de Israel. Concluzia este expusă în v. 6: „deci, ... rămâne ca să intre unii în odihna aceasta” și în v. 9: „rămâne dar o odihnă... pentru poporul lui Dumnezeu”. Soluția dilemei dovedește ceea ce deja s-a afirmat în v. 1–3: că Dumnezeu „a ... propovăduit” creștinilor „făgăduința intrării în odihna Lui”, numită în v. 2 „o veste bună” [„Evanghelia”, KJV], așa cum făcuse mai înainte pentru poporul Israel, și că toți creștinii care cred intră cu adevărat în adevărata „odihnă” spirituală a lui Dumnezeu.

Lucrările. Aici se face referire nu la „lucrările” lumii naturale, ci la scopul și planul lui Dumnezeu pentru om, care a fost creat în săptămâna creațiunii. Cu alte cuvinte, aici „lucrările” creațiunii sunt scopul lui Dumnezeu la crearea acestui pământ și planul Lui pentru atingerea aceluși scop. De fapt „lucrările” materiale ale creațiunii erau subsidiare față de scopul infinit la care ele erau menite să contribuie. În v. 4 se face referire specifică la „lucrările” materiale din săptămâna creațiunii.

Isprăvite. Literal, „au devenit”, „au luat ființă”, însemnând că au fost „încheiate” sau „isprăvite” atunci, deci nesupuse la schimbări ulterioare. Lumea materială, așa cum a ieșit din mâinile Creatorului, era un produs perfect, complet (Geneza 1,31). În același fel, legile fizice sau biologice care guvernează lumea naturală au fost și ele „isprăvite”, adică nu sunt supuse vreunei modificări sau schimbări. De pildă, gravitația încă acționează așa cum a făcut la început. Legea geneticii, pe baza căreia fiecare planetă și fiecare animal se reproduce după felul său (vezi Geneza 1,12), n-a fost niciodată revocată sau ameliorată. Rostul argumentației din Evrei 4,3.4 este de a demonstra că scopul original al lui Dumnezeu pentru acest pământ, de a fi „odihnă” sau „loc de locuit” (vezi cap. 3,11), pentru un neam de ființe neprihănite și fericite, era o parte integrală a lucrării săptămânii creațiunii. Intrarea păcatului în lume n-a anulat acest scop bun, întrucât planul mântuirii prevedea un mijloc prin care să fie realizat, în ciuda păcatului. Astfel stând lucrurile, faptul că „vestea bună” (v. 2) „nu le-a ajutat la nimic” (v. 2), și că, drept urmare, Dumnezeu Și-a revocat făgăduința pe care le-o dăduse, nu putea să schimbe scopul Său „ca să intre unii în odihna aceasta” (v. 6).

De la întemeierea lumii. Adică de la creațiune.

Evrei 4:4

4. Într-un loc. [„Într-un anumit loc”, KJV]. Aceste cuvinte sunt citate din Geneza 2,2.

S-a odihnit. Gr. katapauo, „a se opri”, „a înceta”, „a se odihni”. Ca și substantivul înrudit, katapausis,

verbul katapauo denotă încetarea muncii sau a altei activități, împreună cu starea sau condiția de inactivitate care urmează (vezi cap. 3,11). Cuvântul ebraic echivalent, shabath, tradus „odihnit” în Geneza 2,2 (vezi comentariul acolo) – pasajul din Scriptură citat aici – înseamnă literal „a se opri” din muncă sau din activitate. Astfel cuvintele katapauo și shabath implică atât încetarea unei activități cât și starea de inactivitate care urmează. Ambele aspecte ale sensului acestor cuvinte sunt potrivite pentru „odihna” lui Dumnezeu din acea primă zi de Sabat; El a încetat să creeze și a continuat într-o stare de inactivitate în ce privește crearea în continuare. „Lucrările” creației au fost încheiate în toate privințele, și în cea primă zi de Sabat, un memorial al creației, Dumnezeu Și-a început „odihna” în urma creării acestui pământ. Când privește lumea noastră, Dumnezeu nu a reluat niciodată lucrarea încheiată atunci, și nici nu a revocat sau ameliorat legile stabilite atunci pentru a governa lumea naturală. Aici scriitorul Epistolei către Evrei își concentrează atenția asupra creației – incluzând lumea materială, legile care o guvernează, omul și scopul lui Dumnezeu pentru el și pentru lume – ca un act încheiat, nesupus unei revizuirii ulterioare. Așadar se accentuează încetarea lui Dumnezeu de a mai crea.

Sabatul săptămânii creației a fost de asemenea întâia zi întreagă din viața lui Adam. Experiențele pe care le-a avut în ziua aceea au fost o pregustare a „odihnei” veșnice care îi era rezervată dacă ar fi rămas credincios lui Dumnezeu. Păzirea zilei a șaptea a săptămânii, Sabatul, mărturisește despre credința noastră în adevăratul Dumnezeu, Creator al tuturor lucrurilor, și este o exprimare vizibilă a acestei credințe. Ea mai mărturisește și despre dorința noastră de a trăi în armonie cu marele Său scop veșnic pentru lumea aceasta – implicit în crearea lumii acesteia și a omului care urma să trăiască în ea – și cu scopul Său pentru noi ca indivizi. Vezi Exodul 20,8; Ezechiel 20,12.20; Isaia 58,13. Întrucât scopul original al lui Dumnezeu pentru această lume – „odihna” Sa – rămâne neschimbat, Sabatul zilei a șaptea, ziua de „odihnă” pe care El a stabilit-o ca un monument de aducere aminte a creației și în felul acesta un monument de aducere aminte a scopului Său în crearea lumii, de asemenea rămâne neschimbat. Astfel păzirea Sabatului zilei a șaptea mărturisește nu numai cu privire la credința că Dumnezeu este Creatorul tuturor lucrurilor, dar și cu privire la credința în puterea Lui de a transforma viața și de a-i califica pe oameni pentru „odihna” cea veșnică pe care El a intenționat-o la început pentru locuitorii acestui pământ. În felul acesta Sabatul mărturisește atât despre puterea creatoare cât și despre puterea sfințitoare a lui Dumnezeu, iar păzirea lui este o mărturisire a credinței în puterea Lui de a crea și de a recrea, sau a sfinți, viața fiecărei persoane.

Ziua a șaptea. Vezi Geneza 2,1–3.

Toate lucrările Lui. În Geneza 2,2 se face referire la „lucrările” create ale lumii naturale, așa cum sunt descrise în capitolul precedent.

Evrei 4:5

5. Aici. [„În acest loc”, KJV]. Adică în Psalmi 95,11.

Iarăși. Declarația aceasta este citată aici pentru a treia oară (vezi cap. 3,11; 4,3). Întreaga argumentație (de la cap. 3,11 până la 4,10) se învârtă în jurul retragerii invitației lui Dumnezeu de a intra în „odihna” Sa. Aici autorul așază citatul din Psalmi 95,11 lângă cel din Geneza 2,2 (în Evrei 4,4), pentru a explica de ce în v. 3,4 se referă la „odihna” lui Dumnezeu din ziua a șaptea a săptămânii creației. Scriitorul a introdus ideea că „lucrările” lui Dumnezeu au fost „isprăvite” (vezi v. 3) și că El „S-a odihnit” (v. 4), pentru a dovedi că retragerea făgăduinței Sale față de vechiul Israel nu era absolută. Cu alte cuvinte, făgăduința nu era retrasă definitiv de la toți oamenii, ci numai de la aceia care „n-au intrat în ea, din pricina neascultării lor” (v. 6).

Odihna. Vezi cap. 3,11; vezi și cap. 4,4.

Evrei 4:6

6. Deci. [„Văzând deci”, KJV]. Sau „așadar”. Versetul 6 expune concluzia care trebuie trasă în urma argumentației din v. 3–5.

Rămâne. Sau „este lăsată”, adică făgăduința de a intra în „odihna” lui Dumnezeu rămâne valabilă chiar și după ce a fost retrasă de la vechiul Israel.

Ca să intre unii. Literal, „pentru unii, ca să intre”. În ciuda prostiei acelor care „n-au putut să intre

din pricina necredinței lor” (cap. 3,19), planul original al lui Dumnezeu, și anume ca acest pământ să fie locuit de un neam de ființe neprihănite, fericite, va fi în cele din urmă împlinit. Dar aceia care vor avea parte de realizarea acestui plan trebuie mai întâi să intre, prin credință, în „odihna” Lui spirituală, odihna sufletului eliberat de păcat și de propriile sale eforturi pentru a câștiga mântuirea. Aici este vorba despre „odihna” sufletului (vezi cap. 3,11).

În odihna aceasta. Adică în „odihna” sufletului.

Aceia cărora. Vezi v. 2.

Li s-a vestit întâi. Și anume întâia proclamare a invitației Evangheliei, amintită în v. 21.

N-au intrat în ea. Generația de israeliți care au părăsit Egiptul „n-au intrat în” țara făgăduită, iar aceia care au intrat aici, n-au intrat, ca națiune, în „odihna” spirituală pe care Dumnezeu o intenționase pentru ei (vezi cap. 3,11; vezi Vol. IV, pp. 30–34).

Din pricina neascultării. [„Din cauza necredinței”, KJV]. Vezi cap. 3,19.

Evrei 4:7

7. El. Adică Dumnezeu, vorbind lui Israel prin servul Său, David.

Hotărăște. [„Stabilește”, KJV]. Literal, „a numi”, „a pune”.

Din nou. În v. 7,8 scriitorul adaugă o altă dovadă pentru a declarația sa că „rămâne ... o odihnă ... pentru poporul lui Dumnezeu”.

O zi. [„O anumită zi”, KJV]. Adică Dumnezeu stabilise domnia lui David ca un alt timp potrivit, când Israel ar fi putut să intre în „odihna” Sa (vezi Vol. IV, p. 31). În versiunea greacă este clar că „astăzi” este „o [anumită] zi” la care se face referire.

În David. Adică în unul din psalmii lui David – psalmul 95 (vezi Evrei 3,7.8). Compară cu Romani 11,2.

După atâta vreme. [„După un timp atât de îndelungat”, KJV]. În versiunea greacă este clar că aceste cuvinte determină verbul „zicând”. Ele nu aparțin citatului din Psalmi 95,7.8. Epoca lui David a fost „după atâta vreme” de la epoca lui Iosua – vreo trei sute de ani.

Cum s-a spus. [„Cum se spune”, KJV]. Și anume în cap. 3,7.15.

Astăzi. În ce privește comentariul la citat, vezi cap. 3,7. Făgăduința lui Dumnezeu de a intra în „odihna” Sa spirituală, făgăduință dată lui Israel când a ieșit din Egipt, a rămas valabilă sute de ani de la data aceea. Cu toate că a fost mereu trecută cu vederea sau respinsă de generațiile care au urmat apoi, ea încă mai era valabilă pe vremea lui David. Mai mult chiar, invitația făcută de Dumnezeu pe timpul lui David (cap. 4,8) dovedește că Iosua nu îi conduse la „odihna” spirituală intenționată de Dumnezeu pentru ei, ca națiune (vezi cap. 3,7).

„Ziua” (de la cuvântul „astăzi”, în engleza din KJV: „to day”, „day”= zi) mântuirii a fost o zi lungă. Ea a început când a păcătuit Adam și se va sfârși o dată cu încheierea timpului de probă al oamenilor. Păcătoșii I-au dat lui Dumnezeu destule motive să pună capăt „zilei” harului (vezi PP 92; DA 37). Dar Dumnezeu este „plin de îndurare și milostiv, încet la mânie, plin de bunătate” (Exodul 34,6); El „dorește ca nici unul să nu piară, ci toți să vină la pocăință” (2 Petru 3,9).

Evrei 4:8

8. Căci, dacă. Din afirmația (în v.7) cu privire la înnoirea, pe vremea lui David, a invitației de a intra în „odihna” lui Dumnezeu, se trage concluzia că Iosua nu îi dăduse lui Israel această „odihnă”. Altminteri, dacă în zilele lui Iosua Israel ar fi intrat în „odihna” spirituală intenționată de Dumnezeu pentru ei ca națiune, atunci El nu și-ar fi repetat invitația în zilele lui David, la sute de ani mai târziu.

Le-ar fi dat... odihna. Iosua, într-adevăr, i-a dat lui Israel „odihnă” în Canaan, adică i-a condus în cucerirea și colonizarea unor porțiuni ale țării (vezi Vol. II, pp. 43, 44). Dar, din cauza încăpățânării lor, el nu i-a condus la „odihna” spirituală pe care Dumnezeu o intenționase pentru ei (vezi cap. 3,11).

Iosua. [„Isus”, KJV]. Numele englez Jesus (Isus) este o transliterare a celui grec, care la rândul lui este o transliterare a echivalentului ebraic, Iosua (vezi Matei 1,1).

N-ar mai vorbi. [„N-ar mai fi vorbit”, KJV]. Și anume cuvintele din Psalmi 95,7–11.

După aceea. Adică după zilele lui Iosua, pe vremea lui David.

O altă zi. Adică, „ziua” lui David, așa cum reiese evident din v. 7 (vezi comentariul de acolo). Faptul că pe vremea lui David și a lui Solomon Israelul era stăpân asupra întregului Canaan arată clar că „odihna” la care se face aici referire nu era ocuparea acestei țări, ci rolul glorios pe care îl intenționase Dumnezeu pentru națiune (vezi Vol. IV, pp. 26–30).

Evrei 4:9

9. Rămâne dar. Vezi v. 6. Versetul 9 exprimă concluzia, la care deja s-a făcut aluzie în v. 6 și care este trasă din șirul de argumente început în v. 3 pentru a dovedi declarațiile din v. 1 și v. 3. Șirul acesta de argumente este prezentat pe scurt în continuare.

1. Așa cum a fost dată la început vechiului Israel, făgăduința odihnei lui Dumnezeu cuprinde: (a) reședință permanentă în țara Canaan, (b) o transformare a caracterului, care avea să facă din popor un reprezentant al principiilor împărăției lui Dumnezeu, și (c) rolul de a fi instrumentul ales de Dumnezeu pentru mântuirea lumii (vezi Vol. IV, pp.26–30; vezi cap. 3,11).

2. Generația căreia i s-a dat pentru prima dată făgăduința odihnei nu a intrat în Canaan din cauza necredinței (vezi cap. 3,19).

3. Iosua a condus generația următoare în țara făgăduită (vezi cap. 3,11), dar, din cauză că erau încăpățânați în cele spirituale, el nu i-a putut conduce la „odihna” pe care Dumnezeu vroia ca ei să o găsească acolo (vezi cap. 4,7.8).

4. Aceași făgăduință fusese repetată pe vremea lui David (v. 7). Acesta era o dovadă că Israel, la data aceea, nu intrase în „odihna” spirituală și, de asemenea, că eșecul lor de a realiza lucrul acesta pe vremea lui Moise și a lui Iosua nu anulasе făgăduința originală.

5. Împlinirea finală a scopurilor lui Dumnezeu este sigură, în ciuda eșecului generațiilor succesive de oameni (vezi v. 3, 4).

6. Apelul călduros al scriitorului față de poporul lui Dumnezeu din vremurile apostolice, de a intra „în odihna aceasta” (v. 11, 16) este o dovadă în plus că invitația rămâne valabilă și că poporul lui Dumnezeu, ca grup, nu intrase cu adevărat în „odihna” aceea nici în timpurile apostolice.

7. Așadar făgăduința și invitația de a intra în „odihna” spirituală a lui Dumnezeu, rămâne valabilă (v. 6, 9) și creștinii ar trebui să se grăbească să intre în această odihnă (v. 11).

Ar trebui observat faptul că „odihna” care rămâne în vremurile creștine erau „odihna” spirituală făgăduită la început poporului Israel (vezi v. 3). Evident, dacă rămâne, atunci înseamnă că a existat.

Odihnă. Gr. sabbatismos, „o odihnă [din activitatea anterioară]”, „o încetare [a unei activități anterioare]”, mai târziu, „ținerea Sabatului”, de la verbul sabbatizo, „a se odihni”, „a înceta”, „a ține Sabatul”. Cuvântul sabbatismos nu apare în altă parte, nici în Biblie, nici în literatura veche până în secolul al II-lea; cu o singură excepție posibilă: Plutarh în Moralia 166A. Prin urmare, unii au tras concluzia că scriitorul epistolei către Evrei a creat acest cuvânt atunci când a scris pasajul acesta (vezi Moulton și Milligan Vocabulary of the Greek New Testament).

Sabbatismos și sabbatizo sunt variantele grecești ale substantivului ebraic shabbath și respectiv ale verbului înrudit, shabath, iar înțelesul celui din urmă poate să arunce lumină asupra sensului celui dintâi. Shabbath apare de 101 ori în Vechiul Testament, unde de obicei înseamnă „Sabat” –ziua a șaptea a săptămânii– sau „săptămână”, o perioadă de șapte zile delimitată de Sabate succesive. Acest cuvânt este folosit și pentru anul sabatic (Levitic 25,6; 26,34.43; 2 Cronici 36,21). Verbul shabath apare de 70 de ori, de 7 ori cu referire la odihna de Sabat și de 63 de ori cu referire la alte feluri de odihnă. În ce privește acest ultimul sens, vezi Geneza 8,22; Iosua 5,12; Neemia 6,3; Plângeri 5,14; Isaia 14,4; 24,8; 33,8. Sensul de bază al verbului shabath este de „a înceta”, „a se odihni”. Uneori cuvântul face referire la odihna Sabatului săptămânal. Dar substantivul shabbath, derivat de la shabath, se referă de obicei la odihna Sabatului săptămânal, precum și la perioada de timp delimitată de Sabate succesive, adică săptămâna (Leviticul 23,15), și la anii sabatici (cap. 26,35; etc.). Se poate observa, de asemenea, că shabbathon, care este simplul shabbath cu terminația on, este folosit cu privire la Ziua Ispășirii (Leviticul 16,31; 23,32), la anul sabatic (Leviticul 25,4.5), la Sărbătoarea Trâmbițelor (Leviticul 23,24), și la prima și ultima zi a Sărbătorii Corturilor (Leviticul 23,39) – precum și pentru Sabatul zilei a șaptea.

Sabbatizo este folosit de șapte ori în LXX, o dată cu privire la Sabatul zilei a șaptea (Exodul 16,30), o dată cu privire la alte Sabate (Leviticul 23,32), și de cinci ori cu privire la odihna pământului în anul sabatic (Leviticul 26,34.35; 2 Cronici 36,21). În LXX, la Exodul 16,30; Leviticul 23,32; 26,34.35, sabbatizo vine de la cuvântul ebraic shabath. Așadar ideea fundamentală exprimată de sabbatizo în LXX este aceea de odihnă sau încetare a muncii sau a altei activități. De aceea, folosirea cuvintelor înrudite grecești și ebraice dă de înțeles faptul că substantivul sabbatismos poate să însemne fie „odihna” de Sabat, fie pur și simplu „odihnă” sau „încetare”, într-un sens mai general. În felul acesta, un studiu lingvistic al cuvântului sabbatismos din Evrei 4,9 nu clarifică dacă aici se face referire la „odihna” săptămânală de Sabat sau pur și simplu „odihnă” sau „încetare”, într-un sens general. Numai contextul poate decide asupra acestei probleme.

Se pare că scriitorul Epistolei către Evrei folosește cuvintele katapausis și sabbatismos, mai mult sau mai puțin, ca sinonime:

1. Din cauză că Iosua nu a putut să-i conducă pe israeliți la „odihna” spirituală (katapausis, v. 8), rămâne un sabbatismos (v. 9) pentru creștini. Logic, înseamnă că ceea ce rămâne este aceeași cu ceea ce trebuie să se înceapă. Faptul că Iosua nu l-a condus pe Israel la „odihna” spirituală, nu ar fi un motiv pentru creștini să țină Sabatul.

2. Din v. 1 și v. 6 este clar că ceea ce rămâne pentru poporul lui Dumnezeu în timpurile NT este katapausis; în v. 9 se spune că rămâne un sabbatismos. A declara că ceea ce rămâne pentru „poporul lui Dumnezeu” este Sabatul săptămânal, înseamnă că Sabatul săptămânal este lucrul la care Iosua nu a reușit să-l conducă pe Israel.

3. Faptul că în LXX, Biblia bisericii primare, katapauo (Geneza 2,2.3; Exodul 20,11) și sabbatizo (Exodul 16,30; Leviticul 23,32) sunt folosite unul în locul altuia pentru Sabatul zilei a șaptea, tinde să înlăture sugestia că scriitorul, în Evrei 3,4, ar fi intenționat să facă o distincție între aceste forme substantivale.

Se poate observa faptul că iudeii de pe timpul lui Pavel, creștini sau necreștini, erau minuțioși în ținerea poruncii a patra. Fără îndoială că, scriindu-le iudeilor, autorul acestei epistole n-a considerat necesar să le dovedească faptul că păzirea Sabatului „rămâne”. Dacă în urma acestei extinse argumentații (care începe la cap. 3,7) scriitorul ajunge la concluzia că Sabatul rămâne pentru poporul lui Dumnezeu, atunci se pare că el este vinovat de un non sequitur, deoarece concluzia aceasta nu decurge logic din argumentație. N-ar fi existat nici un motiv pentru un efort atât de elaborat de a-i convinge pe iudei să facă ceea ce făceau deja – țineau Sabatul. În plus, în timpurile apostolice Sabatul zilei a șaptea era ținut de toți creștinii, atât dintre iudei cât și dintre neamuri, și orice argument pentru a dovedi valabilitatea Sabatului în acea perioadă de început a bisericii creștine, ar fi fost fără rost. În plus, se poate observa că secțiunea alcătuită din cap. 3 și 4 începe cu invitația de a privi „la Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, adică Isus” (cap. 3,1) și se încheie cu îndemnul călduros „să ne apropiem cu deplină încredere” de El „ca să căpătăm îndurare și să găsim har, pentru ca să fim ajutați la vreme de nevoie” (cap. 4,16). Ce legătură ar putea exista între o extinsă argumentare, menită să arate că Sabatul rămâne obligatoriu pentru biserica creștină și tema declarată a cap.

3 și 4 – lucrarea lui Hristos ca Marele nostru Preot în sanctuarul ceresc – este într-adevăr neclar.

„Odihna de care se vorbește aici este odihna harului” (EGW Materialul Suplimentar la Evrei 4,9; compară cu GC 253). Este „adevărata odihnă a credinței” (MB 1).

Noi intrăm în „odihna” lui Dumnezeu atunci când ne ațintim „privirile” la Isus (cap. 3,1) și ascultăm de glasul Său (cap. 3,7.15; 4,7), când avem credință în El (cap. 4,2.3) când „rămânem tari în mărturisirea noastră” (v. 14) și când „ne apropiem ... de scaunul harului” (v. 16). Aceia care vor să intre în experiența aceasta trebuie să se ferească de „o inimă rea și necredincioasă” (cap. 3,12) și de împietrirea inimii (cap. 3,8.15; 4,7). Ei trebuie să se străduiască să intre în „odihna” lui Dumnezeu (cap. 4,11).

Aceia care intră în „odihna” lui Dumnezeu, vor rămâne „tari în mărturisirea” lor (v. 14). Ei se vor apropia „cu deplina încredere de scaunul harului”, ca să capete „îndurare” și să găsească „har”, ca să fie ajutați „la vreme de nevoie” (v. 16).

Poporul lui Dumnezeu. Adică biserica creștină, care este acum poporul ales al lui Dumnezeu, așa cum era Israelul din vechime (Exodul 19,5.6; 1 Petru 2,9.10; vezi Vol. IV, pp. 35, 36).

Evrei 4:10

10. Cine intră. [„Cine a intrat”, KJV]. Adică oricine din „poporul lui Dumnezeu” (v. 9). Construcția din versiunea greacă arată că unii deja au intrat în „odihna” lui Dumnezeu.

Odihna. Gr. katapausis (vezi cap. 3,11). Deși cuvântul folosit în cap. 4,10 pentru „odihnă” este diferit de acela din v. 9 (sabbatismos), contextul dovedește că ambele se referă la același lucru (vezi v. 9). „Odihna” care rămâne (v. 9) este, evident, „odihna” în care intră creștinul credincios din v. 10. Cuvântul „fiindcă” din v. 10 face ca v. 10 să fie condiționat de v. 9 și deci o concluzie a acestuia.

Se odihnește. [„A încetat”, KJV]. Gr. katapauo, același cuvânt tradus în v. 4 „S-a odihnit” și în v. 8 cu „ar fi dat... odihna” (vezi cap. 3,11). Deși traducerea cu „a încetat” (KJV) întunecă legătura dintre afirmația făcută aici și alte situații din cap. 3 și 4, în care apar katapauo și katapausis, această traducere este totuși mai potrivită cu ideea din v. 10, deoarece aceasta subliniază mai degrabă ideea încetării activității („lucrările”) decât continuarea „odihnei” care urmează.

Și el. Adică pe lângă, sau în același fel ca Dumnezeu.

Lucrările lui. Intrând în „odihna” lui Dumnezeu, care constă în credința în harul mântuitor al lui Isus Hristos, creștinul „a încetat” („se odihnește”, după Cornilescu) să mai încerce să fie neprihănit prin faptele sale. Scriitorul s-ar putea să aibă în minte „odihna” creștinului de „lucrările” păcatului, lucrări care i-au împiedicat pe evreii care ieșiseră din Egipt să intre în țara făgăduită și pe cei din generațiile de mai târziu să intre în odihna spirituală (vezi cap. 3,8.9; 4,8).

Evrei 4:11

11. Să ne grăbim. [„Să ne străduim”, KJV]. Sau „să fim plini de râvnă”, „să depunem efort”. Pentru a intra în „odihna” lui Dumnezeu este necesar un efort sârguincios și hotărât.

Dar. Versetele 11–16 arată aplicația practică a principiului stabilit de argumentația în pasajul dintre cap. 3,7 și cap. 4,10, că rămâne o „odihnă” „pentru poporul lui Dumnezeu” (v. 9). Această aplicație practică la experiența creștină constă într-un apel triplu: (1) „să ne grăbim ... să intrăm în odihna” lui Dumnezeu, cap. 4,11; (2) „să rămânem tari în mărturisirea noastră”, v. 14; și (3) „să ne apropiem cu deplină încredere de scaunul harului”, v. 16. Cel care urmează îndemnul acesta se va bucura de „odihna” sufletului, pe care Dumnezeu intenționează ca fiecare creștin sincer să o guste în viața aceasta.

Ca nu cumva. Acela care se străduiește din toată inima să intre „în odihna aceasta”, evită astfel prăpastia necredinței în care a căzut vechiul Israel.

Cadă. Opusul acțiunii de a intra. Faptul că israeliții din vechime „au căzut în pustie” (cap. 3,17) arată că ei părăsiseră Egiptul cu intenția de a intra în țara făgăduită. Când un om nu ajunge la „odihna” lui

Dumnezeu, înseamnă că el, cândva, avusese de gând să intre în ea. Creștinii cu jumătate de inimă sunt aceia care cad astăzi „în aceeași pildă de neascultare”. Soluția la această problemă este oferită în parabola Semănătorului (vezi Matei 13,5–7).

Aceași pildă. Adică exemplul alegerii și a sortii vechiului Israel la Cadeș-Barnea și mai târziu, după ce au intrat în Țara Făgăduită.

Neascultare. Sau „necredință” (ca în KJV). Vezi cap. 3,19.

Evrei 4:12

12. Căci. La prima vedere se pare că v. 12 și 13 nu au nici o legătură directă cu tema din cap. 3 și 4. Totuși, așa cum arată cuvântul „căci”, există o legătură strânsă și logică. Versetele 12 și 13 explică cum să evităm căderea „în neascultare” (v. 11) și cum să încetăm „lucrările” noastre personale (v. 10), și arată mijloacele pe care le-a pus la îndemână Dumnezeu pentru a-i ajuta pe copiii Săi să intre în „odihna” Sa.

Cuvântul. Gr. logos (vezi Ioan 1,1). „Cuvântul” la care se face referire aici este „cuvântul” care a fost „propovăduit” atât în vechiul Israel cât și creștinilor (Evrei 4,2), fiind vorba mai ales de invitația de a intra în „odihna” lui Dumnezeu. Așa cum lămurește v. 2, „cuvântul” acesta este „o veste bună” („Evanghelia”, KJV). Într-un sens mai larg, „cuvântul” din v. 12 poate de asemenea considerat ca fiind scrierile Canonului Sacru, întrucât întreaga Biblie este „cuvântul” lui Dumnezeu și cuprinde acea „veste bună” [„Evanghelia”] a lui Isus Hristos.

Viu. Pentru a crea în om o inimă curată și un duh nou și statornic, este nevoie de o forță vie și activă (vezi Psalmi 51,10). „Cuvântul” lui Dumnezeu este viu și dătător de viață. Așa a fost la creațiune (Psalmi 33,6.9) și așa este și la crearea din nou a chipului lui Dumnezeu în om. Hristos, Cuvântul întrupat, de asemenea are viață în Sine (Ioan 1,4.12; 5,26). „Cuvântul lui Dumnezeu” este forța care dă energie atunci când omul se convertește. Creștinii sunt „născut din nou... prin cuvântul lui Dumnezeu, care este viu și care rămâne în veac” (1 Petru 1,23).

Lucrător. [„Puternic”, KJV]. Gr. energeis, „eficient”, „activ”, „puternic” (compară cu 1 Corinteni 12,6). Cuvântul „energie” vine de la grecescul energeis. În „cuvântul” lui Dumnezeu există puterea de a-i transforma pe păcătoși în sfinți.

Mai tăietor. [„Mai ascuțit”, KJV]. Natura acestei calități este explicată în restul v. 12. „Cuvântul” lui Dumnezeu este viu, puternic și tăietor, pe deplin în stare să împlinească scopurile Sale bune pentru omenire (vezi Isaia 46,10; 55,10.11).

Sabie cu două tăișuri. Vezi Efeseni 6,17; Apocalipsa 1,16.

Desparte Gr. merismos, „divizare”, „separare”.

Sufletul și duhul. Gr. psuche kai pneuma, aici, „viața și respirația”. În ce privește psuche, vezi Matei 10,28, iar în ce privește pneuma, vezi Luca 8,55. Această expresie, la fel ca și următoarea, „încheieturile și măduva”, este figurată. Ideea de a desparte „sufletul și duhul” și „încheieturile și măduva” sugerează ascuțimea cuvântului lui Dumnezeu. Valoarea figurii este bazată pe ideea că „viața” și „respirația” sunt, practic, inseparabile.

Încheieturile și măduva. Și acestea sunt, practic, inseparabile.

Judecă. [„Distinge”, KJV]. Gr. kritikos, „în stare să deosebească”, „capabil să judece”, „capabil să distingă”, adică are putere de discernământ. Cuvântul „critic” este derivat de la grecescul kritikos. Printr-un răspuns favorabil la impresia făcută de „cuvântul” lui Dumnezeu asupra conștiinței, creștinul sincer evită căderea în „neascultare”, își încetează „lucrările” și intră în „odihna” lui Dumnezeu (v. 6,10.11; vezi și cap. 3,10.12).

Simțirile și gândurile. [„Intențiile și gândurile”, KJV]. Sau „motivele și gândurile”, „scopurile și gândurile” (RSV). După cum o lamă ascuțită desparte „încheieturile și măduva”, tot așa principiile sfinte ale

„cuvântului lui Dumnezeu” fac deosebire între gândurile bune și rele, între motivele sfinte și cele nesfinte.

Inimii. Adică minții.

Evrei 4:13

13. Făptură. Gr. ktisis, orice „creatură”, adică ceva care constituie o entitate în sine și prin sine (vezi Romani 9,19); fără îndoială că aici este vorba de omul din v. 12, ale cărui gânduri și motive au fost judecate de „cuvântul” lui Dumnezeu. Oamenii sunt capabili să judece doar pe temeiul cuvintelor și al faptelor, dar „cuvântul” lui Dumnezeu merge dincolo de cuvinte și Fapte, merge până acolo unde își au ele originea, judecându-l astfel pe om după ceea ce se petrece în mintea sa. „Omul se uită la ceea ce izbește ochii, dar Domnul se uită la inimă” (1 Samuel 16,7).

Nu este ascunsă. Nimeni nu-și poate ascunde gândurile și motivele de Dumnezeu. Oricât ar încerca, nimeni nu poate fugi departe de El (vezi Psalmi 139,7–10).

Total. [„Toate lucrurile”, KJV]. Adică simțirile și gândurile fiecărei „făpturi” sau ale fiecărui om.

Gol și descoperit. Sau „descoperit și dat în vileag”. Nimic nu poate fi ascuns de Dumnezeu.

Aceluia cu care avem a face. Literal, „care, pentru noi, socoteala”, adică înaintea Căruia trebuie să dăm socoteală cu privire la viața noastră. Înțelegerea faptului că omul trebuie să dea socoteală pentru cuvintele și faptele sale înaintea unui Judecător atât de drept, ar putea foarte bine să-l trezească și pe cel mai îndărătnic păcătos; și cu siguranță că ar trebui să-l facă pe cel ce se declară creștin să fie mai atent cu simțămintele și gândurile sale. Compară cu Romani 14,10–12; 2 Corinteni 5,10.

Evrei 4:14

14. Astfel. [„Atunci”, KJV]. Adică ținând cont de „cuvântul lui Dumnezeu”, care cercetează gândurile omului, având în vedere că nimic este ascuns de Dumnezeu (v. 12, 13), și mai ales că avem „un Mare Preot” înțeleghător și milos, care a trecut prin exact aceleași probleme cu care trebuie să dăm și noi piept (cap. 2,17; 4,15).

Mare Preot. Vezi cap. 2,17. Tema acestei epistole este lucrarea de Mare Preot a lui Hristos (vezi Introducerea, tema). După ce s-a arătat acest rol al lui Hristos (cap. 3, 1), capitolele 3 și 4 dezvoltă nevoia noastră ca El să slujească în curțile din cer și conceptul experienței „odihnei” sufletului, care vine atunci când ne-o însușim. Capitolele de la 5 la 10 se ocupă de diferite aspecte ale lucrării Sale în folosul nostru. Mântuirea prin credință își găsește centrul în persoana lui Hristos, ca Mare Preot al nostru.

A străbătut. [„A trecut în”, KJV]. Literal, „a trecut prin”, fără îndoială referindu-se la trecerea prin cerurile atmosferice și stelare. Vezi Faptele Apostolilor 1,9; compară cu Geneza 1,8.

Isus. Vezi Matei 1,1.

Fiul lui Dumnezeu. Vezi Luca 1,35; Ioan 1,14; 3,16.

Să rămânem tari. [„Să ținem strâns”, KJV]. Gr. krateo, „a apuca”, „a se agăța cu putere”, ca pentru a-și salva viața. Hristos este vrednic de deplina noastră credință și încredere și n-ar trebui să îngăduim nici unui lucru să se așeze între noi și El (vezi Romani 8,38.39). Vezi Matei 24,13; Evrei 10,35.36.

Mărturisirea noastră. Vezi cap. 3,1.

Evrei 4:15

15. Să n-aibă milă. [„Să nu fie mișcat”, KJV]. Gr. sumpatheo, „a simpatiza”, literal, „a experimenta împreună cu”. Întrucât prin natura Sa umană a experimentat slăbiciunile care îi sunt obișnuite omului – deși fără nici o urmă de păcat – Hristos înțelege pe deplin problemele și dificultățile pe care le întâmpină creștinul sincer. De fapt unul din scopurile întrupării a fost ca Dumnezeirea să poată veni atât de aproape de natura umană încât să experimenteze aceleași probleme și slăbiciuni cu care ne confruntăm noi toți. Făcând așa, Hristos s-a calificat pentru a deveni Marele nostru Preot și pentru a ne reprezenta înaintea Tatălui.

Slăbiciunile. [„Infirmitățile, KJV]. Forma negativă a declarației („N-avem un Mare Preot care să n-aibă milă de slăbiciunile noastre”) o face mult mai impresionantă decât dacă ar fi fost o afirmație.

În toate lucrurile. [„În toate privințele”, KJV]. Adică fiecare fel de ispită. În ce privește unele aspecte în care a fost ispitit, vezi Matei 4,1–11; compară cu DA 687–694. Într-un fel oarecum misterios, pe care noi nu-l putem înțelege, Domnul nostru a suportat deplina povară a fiecărei ispite cu care „stăpânitorul lumii acesteia” (Ioan 12,31) L-a putut ispiti, dar fără să cedeze nici în cea mai mică măsură, nici măcar în gând, la vreuna din ele (vezi Ioan 14,30). Satana n-a găsit la Isus nimic care să fi răspuns la uneltirile sale iscusite (vezi DA 123). Vezi Evrei 2,18.

Ca și noi. [„Cum suntem noi”, KJV]. În toate privințele, cu excepția păcatului. El S-a făcut una cu noi (vezi Vol. V, p. 918; vezi Filipeni 2,6–8).

Fără păcat. Aceasta este marea taină a vieții desăvârșite a Mântuitorului nostru. Pentru prima dată natura umană și-a biruit tendința naturală spre păcat, și, datorită victoriei lui Hristos, noi de asemenea putem înfrânge păcatul (vezi Romani 8,1–4). În El putem fi chiar „mai mult decât biruitori” (Romani 8,37), deoarece Dumnezeu „ne dă biruința prin Domnul nostru Isus Hristos” (1 Corinteni 15,57), atât asupra păcatului cât și asupra morții, care este plata acestuia (vezi Galateni 2,20).

Evrei 4:16

16. Dar. [„De aceea”, KJV]. Versetul 16 trage concluzia practică a întregului șir de idei prezentat în cap. 3 și 4. Rămâne „îndurare și ... har” pentru poporul lui Dumnezeu (v. 9); „să ne apropiem dar cu deplină încredere de scaunul harului”.

Cu deplina încredere. [„Cu curaj”, KJV]. Gr. *parresia*, tradus „încredere” în cap. 3,6 (vezi comentariul de acolo; vezi cap. 10,35). Noi venim cu încredere nu pentru că Dumnezeu ne este îndatorat, ci pentru că El oferă harul Său, fără plată, tuturor celor care îl caută.

Scaunului harului. Adică un tron caracterizat prin belșug de har (vezi Romani 3,24; 1 Corinteni 1,3). În locul încercărilor zadarnice și obositoare de a obține mântuirea printr-o riguroasă conformare față de sistemul iudaic sau față de oricare alt sistem de îndreptățire prin fapte, creștinul are accesul liber la harul unui Părinte iubitor.

Să căpătăm îndurare. Adică să fim iertați de păcate (vezi 1 Ioan 1,9). La judecată toți vor găsi dreptate strictă, neîmbinată cu îndurare. Singura nădejde a păcătosului este îndurarea oferită acum, cât timpul de probă nu s-a sfârșit încă.

Har. Gr. *charis* (vezi Ioan 1,14; Romani 1,7; 3,24; 1 Corinteni 1,3).

Ca să fim ajutați la vreme de nevoie. Adică în ispite. Avem nevoie de har pentru a suporta greutățile și suferințele, dar și pentru a birui ispitele. Acela care vine zilnic la tronul harului, pentru a îndurare și har de la Dumnezeu, intră în „odihna” sufletului, pe care Dumnezeu a prevăzut-o pentru fiecare credincios sincer.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

3 Ed 130; PP 115

7 COL 281; FE 335, 367

9 EW 31; ML 358; 1T 155

9, 10 DA 207; 4T 247

10–12EW 25

11 5T 701

12 AA 562; Ev 148, 151, 236, 336, 698; GW 267, 383; TM 144; 2T 560; 7T 155; 8T 55, 315; 9T 143, 239

12, 13 CH 412; LS 322; TM 463; 3T 82; 4T 469, 583, 590; 5T 147

13 Ed 225; MB 67, 100; ML 10; PK 252; PP 217, 721; 1T 163, 468; 4T 646; 5T 485; 8T 272

14–16DA 166; SR 155; TM 20, 355

15 CH 528; DA 24, 329, 389; Ed 78; FE 106, 276; GC 416; GW 266; MH 71, 164, 249, 424; ML 292, 300; MM 19; MYP 165; SC 37, 93; Te 120; TM 187, 391; 1T 391; 1T 391; 2T 201, 313, 438, 509; 3T 371; 4T 86, 294; 5T 346, 347, 422, 426, 639, 649; 8T 209, 287; 9T 68

15, 16 GC 347; 2T 509

16 GC 518; 7T 42

Evrei 5:1

1. Mare Preot. Sunt prezentate condițiile pentru ca cineva să fie mare preot (v. 1–4), pentru a demonstra că Hristos este potrivit pentru aceasta (v. 5–10).

Luat din mijlocul oamenilor. Expresia aceasta califică termenul „mare preot”. Autorul vorbește aici despre marii preoți dintre oameni. Mai apoi (v. 5–10) el se va referi la Hristos, ca Mare Preot.

Pus. [„Hirotonisit”, KJV]. Gr. kathistemi „a numi”, „a pune în răspundere”. Dumnezeu este cel care îl numește (vezi v. 4).

Pentru oameni. Sau „în folosul oamenilor”. Slujba de mare preot era în folosul oamenilor, preoții fiind mijlocitori între popor și Dumnezeu.

Lucrurile privitoare la Dumnezeu. Vezi cap. 2,17.

Ca să aducă. [„Ca să poată oferi”, KJV]. Aceasta era, fără îndoială, funcția cea mai importantă slujbei de mare preot.

Daruri. Gr. dora, în LXX având de obicei sensul de „jertfe de mâncare” (în ebraică minchoth, iar la singular minchah, vezi Leviticul 2,1), deși în Geneza 4,4 cuvântul acesta este folosit cu privire la jertfa lui Abel.

Jertfe. Gr. thusiai, în LXX având de obicei sensul de sacrificii de sânge, deși avea și alte înțelesuri. În Geneza 4,5 cuvântul thusiai este folosit cu privire la jertfa fără sânge a lui Cain. E puțin probabil că ar trebui să se caute vreo deosebire de sens între dora și thusiai. Se poate ca cei doi termeni să fie folosiți împreună pentru a denumi totalitatea darurilor și sacrificiilor cuprinse în sistemul ceremonial iudaic.

Pentru păcate. Darurile și jertfele aveau de-a face cu păcatele poporului. Sistemul ceremonial trebuia să le arate oamenilor cât de neplăcut este păcatul în ochii lui Dumnezeu și în același timp să le atragă atenția către planul Său pentru eradicarea acestuia.

Evrei 5:2

2. El poate. Literal, „fiind în stare”. Temeiul capacității Sale este însăși natura umană pe care a luat-o asupra Sa.

Să fie îngăduitor. [„Să aibă compătimire”, KJV]. Gr. metripatheo, „a-și modera sentimentele”, „a se purta delicat cu”, „a avea simțăminte delicate față de”.

Neștiutori. Gr. agnoeo, „a nu cunoaște”, „a nu înțelege”, „a fi neștiutor”, „a face rău”, „a păcătuia din

neștiință”. Ultimul sens pare să fie deosebit de potrivit aici. Aceia care păcătuiesc din neștiință trebuie să fie tratați cu delicatețe, deoarece greșeala lor nu este intenționată. Ei au nevoie de lumină și încurajare. Ei calcă legea din neștiință și nu trebuie să fie puși în aceeași categorie cu cei care comit aceleași greșeli fiind pe deplin conștienți de comportamentul lor rău.

Rătăciți. [„Abătuți din drum”, KJV]. Mai degrabă „cei care sunt duși în rătăcire” sau „cei care sunt înșelați”.

Cuprins de slăbiciune. Marele preot era supus la aceleași ispite ca și poporul. Cunoașterea pe care o avea, din experiență proprie, cu privire la slăbiciunile și ispitele cărnii îl făceau să fie înțelegător față de slăbiciunile și greșelile altora și, în același timp, potrivit pentru a da sfat și ajutor celor în ispită. Vezi cap. 2,17; 4,15.

Evrei 5:3

3. Din pricina. Sau „ținând cont de”, adică din pricina faptului că el însuși este copleșit de slăbiciuni. El avea aceleași înclinații spre păcat ca și poporul său și vechiul sistem ceremonial îi cerea să aducă jertfe și pentru propriile sale păcate.

Trebuia. Gr. *opheilo*, „a fi obligat”. Obligația se baza pe cererile legii ceremoniale (vezi Leviticul 16,6; vezi și cap. 4, 3). Faptul că marelui preot i se cerea să aducă sacrificii pentru propriile sale păcate trebuia să-l determine să fie îngăduitor cu poporul. Cum putea să-i facă de ocară pe alții când el însuși săvârșea aceleași greșeli, sau poate altele mai grave? El trebuia să păstreze o atitudine umilă și să aibă îndurare față de cei care greșeau. Când cineva își cercetează propriile greșeli, nu prea mai e înclinat să-i condamne neîndurător pe ceilalți. Vezi Galateni 6,1.

Pentru păcatele lui. [„Pentru sine”, KJV]. Vezi mai sus, la „trebuia”.

Pentru ale poporului. [„Pentru popor”, KJV]. Probabil că este vorba despre Ziua Ispășirii, când marele preot făcea „ispășire pentru copiii lui Israel” (Leviticul 16,34).

Evrei 5:4

4. Cinstea. [„Onoarea”, KJV]. Gr. *time*, „onoare, „respect”, „un loc de onoare”, „slujbă”. Aici ar fi potrivite sensurile de „slujbă” sau „un loc de onoare”. Slujba de mare preot era o poziție de onoare.

Chemat de Dumnezeu. Slujba de mare preot era dată de Dumnezeu. El era Cel care îl alesese pe Aaron pentru această poziție (Exodul 28,1). Succesiunea din familia lui Aaron era de asemenea rânduită de Dumnezeu, așa cum se înțelege din acest text. De-a lungul istoriei lui Israel au existat mulți preoți nevrednici de slujba lor, dar aici scriitorul nu se ocupă de aspectul acesta. Scopul său este să scoată în evidență chemarea divină ca o calificare esențială pentru poziția de mare preot, arătând astfel că Hristos a împlinit atât condiția aceasta cât și altele (Evrei 5,5–10).

Evrei 5:5

5. Tot așa și Hristos. Versetele 5–10 arată că Hristos împlinise condițiile pentru slujba de mare preot (v. 1–4). Acestea erau: (1) marele preot trebuia să aibă natura umană (v. 1–3); (2) el trebuia să fie ales de Dumnezeu (v. 4).

Nu și-a luat singur slava. Hristos nu și-a asumat singur slujba de mare preot. Dumnezeu Însuși Îl numise în slujbă. Compară cu Ioan 8,54.

Tu ești Fiul Meu. Vezi cap. 1,5. Citatul acesta are menirea de a dovedi că poziția înaltă a lui Hristos Îi era dată de Tatăl Său. Vezi Faptele Apostolilor 13,32.33.

Evrei 5:6

6. „El”, [KJV, în limba română este inclus în desinența verbului]. Adică Dumnezeu, Cel care vorbește în v. 5.

Tu ești preot. Aceste cuvinte sunt citate din Psalmi 110,4, ca dovadă că Dumnezeu L-a numit pe Fiul

Său în slujba preoțească. Despre preoția lui Hristos se discută mai pe larg în capitolele următoare (Evrei 7–10).

În veac. În contrast cu marele preot de pe pământ, care, din cauza morții, deținea slujba pentru o perioadă limitată.

Rânduiala. [„Ordinea”, KJV]. Gr. taxis, „succesiune stabilită”, „ordine”, „poziție”, „natură”, „calitate”, „post”, „rang”. Sensurile „succesiune stabilită” și „ordine” nu sunt potrivite aici, deoarece Melhisedec nu a avut urmași. Sunt de preferat sensurile „calitate”, „natură”, „fel”. Așadar ultimele cuvinte din v. 6 se pot traduce astfel: „după natura lui Melhisedec”. În Psalmi 110,4 cuvântul ebraic pentru „rânduială” este dibrah, care înseamnă „fel”. Acesta dovedește că aici nu este vorba de succesiune.

Melhisedec. Este o transliterare a grecescului Melhisedec, care la rândul său vine de la cuvântul ebraic Malki-ședeq. Scrierea „Melchizedek” (în română „Melhisedec”) (Geneza 14,8) este o transliterare a cuvântului ebraic. În ce privește identitatea lui Melhisedec, vezi Evrei 7,2.

Evrei 5:7

7. Care. Adică Hristos (vezi v. 5). Construcția gramaticală este oarecum complicată. Acest cuvânt este în relație cu verbul „a învățat” (v. 8), iar ideea principală este că Hristos a învățat ascultarea.

Zilele vieții Sale. [„Zilele cărnii Sale”, KJV]. Adică perioada vieții Sale pământești (vezi Ioan 1,14).

Aducând. [„Când a adus”, KJV]. Ideea este că aducându-Și rugăciunile și cererile și fiind ascultat, Isus a învățat ascultarea. Ascultarea a fost învățată prin aceste experiențe, nu după ce ele au avut loc.

Rugăciuni. Gr. deeseis, „cereri”, „mijlociri”, „rugăciuni”; de la verbul deomai, „a cere”, „a solicita o favoare”.

Cererii. [„Implorări”, KJV]. Gr. hiketeriai, folosit pentru ramurile de măslin ținute în mâini de cei care făceau o cerere, și astfel cuvântul a ajuns să denote cererile stăruitoare.

Cu strigăte mari și cu lacrimi. Se pare că se face referire în mod deosebit la experiența din Grădina Ghetsemani. Deși scriitorii Evangheliilor nu menționează că Isus a vărsat lacrimi cauzate de chinul sufletesc prin care a trecut atunci, lucrul acesta nu e greu de imaginat. Unii cred că autorul se referă și la experiența de pe cruce. Vezi Matei 26,36–44; 27,46; Marcu 14,32–41; 15,34; Luca 22,39–44; 23,46.

Putea să-L izbăvească. Faptul că Tatăl putea să-L izbăvească pe Fiul de la moarte făcea încercarea și mai grea. Natura umană a Fiului lui Dumnezeu se înfiora de groază la gândul despărțirii de Tatăl. Deși era gata să bea singur paharul, Isus S-a rugat stăruitor să fie scutit de asta, dacă era cu puțință. Dar nu era cu puțință, așa că a băut paharul.

De la moarte. Literal, „din moarte”, ceea ce implică faptul că Hristos avea să guste moartea, dar că Dumnezeu avea să-L izbăvească din ea, adică să-L învie.

Fiind ascultat. [„A fost ascultat”, KJV]. Afirmția aceasta a cauzat oarecare dificultate, deoarece, deși Hristos nu a fost izbăvit de moarte, se declară totuși că „a fost ascultat”. Dacă expresia „de la moarte” este înțeleasă așa cum a fost explicată mai sus, atunci nu există nici o dificultate. Dacă prin izbăvirea „de la moarte” se înțelege că Hristos nu avea să guste moartea, atunci e oportună următoarea explicație: textul nu spune că Hristos a cerut să fie izbăvit de la moarte, ci că El S-a rugat Aceluia care putea să-L izbăvească de la moarte; iar în Evangheliile sinoptice se spune clar că Hristos a cerut ca, „dacă este cu puțință, să treacă de la El ceasul acela” (Marcu 14,35). Conform lui Matei, El S-a rugat astfel: „Tată, dacă nu se poate să se îndepărteze de la Mine paharul acesta, fără să-l beau, făcă-se voia Ta” (Matei 26,42). Afirmțiile acestea pot fi înțelese numai în lumina dorinței lui Hristos de a fi cruțat de moarte numai dacă ar fi fost cu puțință și dacă era voia lui Dumnezeu.

Dacă susținem că în rugăciunea Sa Hristos Și-a exprimat dorința categorică de a fi salvat de la moarte, atunci trebuie să admitem că cererea Lui a fost respinsă. Dar Hristos nu a cerut aceasta. Când a

adăugat cuvintele de supunere „facă-se voia Ta”, I-a dat Tatălui posibilitatea să facă așa cum credea El că este mai bine și S-a obligat să primească decizia Lui. Deoarece voia lui Hristos era și voia Tatălui, orice hotărâre luată de El avea să fie și decizia lui Hristos. În felul acesta a fost ascultat Hristos și în felul acesta este ascultată și fiecare rugăciune care se înalță la Dumnezeu în supunerea față de voia Sa.

Nici un creștin să nu creadă că rugăciunea lui nu e ascultată. Fiecare rugăciune rostită din inimă este ascultată, chiar dacă nu primește răspunsul dorit. Nu este un răspuns tot atât de precis ca și Da, deși adesea răspunsul nu este nici Da nici Nu, ci Așteaptă. Supunerea față de voia lui Dumnezeu este marele secret al rugăciunii eficiente.

Din pricina evlaviei Lui. [„Deoarece Se teme”, KJV]. Gr. apo tes eulabeias, „din cauza evlaviei Lui”, adică din cauza evlaviei sau a neliniștii Lui. Comentatorii nu au ajuns la un acord cu privire la cuvântul eulabeia, dacă acesta ar trebui să fie înțeles ca o temere respectuoasă sau ca o frică, neliniște obișnuită. Dacă este vorba despre o stare obișnuită, propoziția ar suna astfel: „și fiind ascultat [adică, izbăvit] din neliniștea Lui”. Totuși, înțelesul cu care sunt folosite în Biblie cuvântul eulabeia și formele lui înrudite favorizează sensul „evlavie” sau „temere respectuoasă”. De pildă, eulabeia este tradus „frică” („teamă evlavioasă”, KJV) în cap. 12,28. Vezi folosirea adjectivului eulabes în Luca 2,25; Faptele Apostolilor 2,5; 8,2 și a verbului eulabeomai în Faptele Apostolilor 23,10; Evrei 11,7.

Evrei 5:8

8. Măcar că era Fiu. Aceste cuvinte sunt o referire la divinitatea lui Hristos. Deși a luat natura umană, totuși Hristos era Dumnezeu. Cele două naturi erau în chip tainic contopite în El (vezi Ioan 1,14). Învierea, în mod deosebit, a dovedit că e Fiul lui Dumnezeu (vezi Romani 1,4), dar El era Fiu și înainte de acest eveniment (vezi Luca 1,35). Ideea exprimată aici este că, deși avea natura divină, El „a învățat să asculte prin lucrurile pe care le-a suferit”.

A învățat. Gr. manthano, „a învăța”, „a ajunge să cunoască”, „a ajunge să înțeleagă”. Hristos a ajuns să înțeleagă ce înseamnă ascultarea. Aceasta a atras după sine suferință și moarte; „S-a făcut ascultător până la moarte, și încă moarte de cruce” (Filipeni 2,8). El a venit pe acest pământ pentru a face voia lui Dumnezeu (Evrei 10,9), și nu putea fi abătut de la drumul acesta. Împlinirea voinței Tatălui a atras deseori împotrivirea celorlalți, dar Isus nu a cedat ispitei nici măcar o dată. Cunoscând din experiență care este rezultatul supunerii față de Dumnezeu, El este în stare „să vină în ajutor” celor care sunt ispitiți să se abată de la cărarea ascultării (cap. 2,18).

Uneori se pune întrebarea de ce Hristos, care este desăvârșit și nu a păcătuit niciodată, trebuia să învețe lecția ascultării. Există două răspunsuri posibile: (1) În ce privește viața sa pământească, El S-a dezvoltat ca și ceilalți oameni. El „creștea în înțelepciune, în statură, și era tot mai plăcut înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor” (vezi Luca 2,52). El a învățat prin simțuri și din experiență, ca și ceilalți. (2) Deși fiind Dumnezeu înainte de întrupare Hristos era atotștiutor, cu toate acestea El nu cunoștea din experiență problemele cu care se confruntă oamenii atunci când vor să asculte de Dumnezeu. Devenind om și dând piept cu ispitele vieții, Hristos a ajuns să cunoască acest lucru. În felul acesta a căpătat una din calificările esențiale pentru slujba de mare preot, și anume apartenența la familia omenească (vezi Evrei 5,1–3).

Evrei 5:9

9. După ce a fost făcut desăvârșit. Gr. teleioo (vezi cap. 2,10). Este vorba despre atingerea unei ținte, aducerea la îndeplinire a unei însărcinări. Hristos a îndeplinit ceea ce Și-a propus să realizeze prin întrupare. El Și-a dovedit ascultarea până la moarte și a fost făcut desăvârșit. El era acum potrivit pentru slujba de mare preot (vezi cap. 5,1–3).

Cei ce-L ascultă. Ascultarea are un rol important în planul mântuirii, nu că mântuirea ar fi obținută prin ascultare, ci că ea este rezultatul credinței. În ce privește relația credință-fapte, vezi Romani 3,31.

Urzitorul. [„Autorul, KJV]. Gr. aitos, „cauză”, „sursă”. Deoarece a împlinit planul făcut înaintea de întemeierea lumii, cu privire la întruparea, viața, moartea, învierea, și proslăvirea Sa, Hristos este sursa mântuirii. Vezi Faptele Apostolilor 4,12.

Evrei 5:10

10. Numit. Gr. prosagoreuo, „a întâmpina”, „a numi”, „a desemna”. Acesta este singurul loc în care este folosit acest cuvânt în Noul Testament. De obicei pentru sensul de „a numi” se folosește kaleo, cuvântul folosit în v. 4. Prosagoreuo face referire la faptul că Hristos a fost desemnat de Dumnezeu ca Mare Preot.

Mare Preot. Lumea creștină în general știe că Hristos este „Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii” (Ioan 1,29). Îl cunoaște pe Hristos Cel crucificat, care S-a dat pe Sine pentru noi ca noi să putem fi mântuiți. Dar nu toți creștinii cunosc slujba lui Hristos de Mare Preot care slujește cu sângele Său în sanctuarul din cer. Totuși, fără această slujire planul de mântuire ar fi fără valoare. La instituirea Paștelui în Egipt, Dumnezeu le poruncise israeliților nu doar să junghie mielul, ci să și ungă cu sângele lui ușorii ușii (vezi Exodul 12,7–13). Tot așa, sângele lui Hristos, Paștele nostru (1 Corinteni 5,7), nu doar că este vărsat, ci este și folosit pentru noi în ceruri de către Marele nostru Preot, ca o parte vitală a planului de mântuire.

Rânduiala lui Melhisedec. Vezi v. 6.

Evrei 5:11

11. Asupra celor de mai sus. [„Despre care”, KJV; „În privința aceasta”, traducerea lui G. Galaction]. Sau „cu privire la care”. În greacă ambele sensuri sunt posibile. Varianta „despre care”, s-ar aplica la Melhisedec, cu privire la care autorul spune multe lucruri (vezi cap. 7), iar „cu privire la care” s-ar aplica la slujba de mare preot a lui Hristos, „după rânduiala lui Melhisedec”.

Grele de tălmăcit. [„Greu de exprimat”, KJV; „Grele de lămurit”, traducerea lui G. Galaction]. Sau „greu de explicat”. Autorul își dădea seama de dificultatea subiectului, și de faptul că este necesară o percepție spirituală din partea bisericii. Este evident că el îi cunoștea bine pe cititori, altfel nu ar fi îndrăznit să spună lucrul acesta.

Greoi la pricepere. [„Greoi la auzit”, KJV; „Leneși la pricepere”, traducerea lui G. Galaction]. Lucrul acesta face dificilă pentru autor prezentarea subiectului. Dificultatea sa este dublă: un subiect greu și ascultători greoi.

Evrei 5:12

12. De mult. Mai degrabă „din cauza timpului [trecut]”.

Trebuia să fiți învățați. Creștinii cărora li se adresează nu erau proaspăt convertiți, altminteri afirmația aceasta nu ar fi adevărată. Dar se pare că ei nu progresaseră atât de rapid pe cât puteau să o facă.

Iarși ... să vă învețe. Ei fuseseră învățați mai înainte, dar uitaseră lecțiile primite și aveau nevoie să fie instruiți din nou. Aceeași stare există și astăzi. Bătrâni și tineri își irosesc timpul cu lucruri neesențiale, nu folosesc bine ocaziile pe care le au și astfel trebuie să învețe din nou principiile de bază ale creștinismului. Situația asta este lamentabilă.

Cele dintâi adevăruri. [„Principiile”, KJV]. Gr. stoicheia, „noțiuni [de învățat]”, „principii fundamentale” (vezi Galateni 4,3; Coloseni 2,8).

Ale cuvintelor. Gr. logia (vezi Faptele Apostolilor 7,38; Romani 3,2).

Lapte... hrană tare. Este vorba de principiile fundamentale ale Evangheliei, în contrast cu problemele mai dificile ale ei. În ce privește această figură de stil, vezi 1 Corinteni 3,1.2. Dumnezeu dorește ca toți să crească până la statura lui Hristos, „ca să nu mai fim copii, plutind încoace și încolo, purtați de orice vânt de învățătură” (vezi Efeseni 4,14).

Evrei 5:13

13. Nu este obișnuit. [„Este nepriceput”, KJV și traducerea lui G. Galaction; „Este neștiutor”, Nitz.]. Gr. apeiros, „necunoscător de”, „nepriceput”, „necalificat”. Cel descris ca apeiros nu este în mod necesar cu totul neștiutor în privința Cuvântului, dar cunoștința lui este limitată și creșterea lui spirituală întârziată. Așa cum oamenii ajung să fie pricepuți sau calificați într-o meserie, tot așa Dumnezeu dorește ca noi să devenim pricepuți și experimentați în folosirea Cuvântului.

Cuvântul despre neprihănire. [„Cuvântul de dreptate”, Nitz; „Cuvântul dreptății”, traducerea lui G. Galaction]. Este fără îndoială vorba de Evanghelie.

Prunc. O figură de stil pentru lipsa creșterii spirituale (compară cu Efeseni 4,14).

Evrei 5:14

14. Hrană tare. Vezi v. 12. Autorul îi pregătește pe cititori pentru a primi învățătura avansată cu privire la adevărata poziție a lui Hristos. El dorește să-i trezească la un interes mai mare față de cele ce urmează să le spună. Crede că a venit timpul ca ei să facă un pas mai departe, să se lase de copilării și să devină adulți.

Oamenii mari. [„Cei maturi”, KJV; „Desăvârșiți”, traducerea lui G. Galaction]. Gr. teleioi, „maturi” (vezi Matei 5,48).

Judecată. [„Simțuri”, KJV]. Gr. aistheteria, literal, „organele simțurilor”, figurat, „simțurile”, aici, capacitatea de a lua decizii morale drepte. Este posibilă și traducerea: „având facultățile formate pentru a deosebi binele și răul”.

S-a deprins. [„Exercitat”, KJV]. Gr. gumnazo, „a exercita”, „a instrui”. Cuvântul nostru „gimnaziu” vine de la rădăcina aceasta (compară cu 2 Petru 2,14).

Întrebuițare. [„Folosire”, KJV]. Gr. hexis, „exercițiu”, „practică”.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1, 2 CSW 179; CT 196

2 DA 297, 499; Ed 270, 294; 2T 509

2, 3 FE 268

7 ML 31; 2T 508; 3T 379; 7T 42

9 1T 370; 3T 18

12 Ev 355; FE 266; 7T 24

13, 14 Ev 200, 252, 300

Evrei 6:1

1. De aceea. Autorul continuă îndemnul pe care l-a început în cap. 5. Cititorii săi se hrăneau spiritual cu lapte, în loc să de hrănească cu hrană mai tare. Ei erau încă prunci și se mulțumeau să rămână așa. El dorește ca ei să fie mai profunzi în lucrurile spirituale și să nu se limiteze la realizările lor actuale.

Adevărurile începătoare. [„Principiile”, KJV]. Literal, „începutul”, denotând principiile elementare ale doctrinei lui Hristos. Acestea sunt definite în partea a doua a v. 1 și în v. 2.

Cele desăvârșite. [„Perfectiune”, KJV]. Sau „maturitate”.

Temelia. E bine să se pună o temelie bună, dar acela care nu clădește pe ea nu va avea niciodată o construcție terminată. Autorul își propune să lase la o parte „adevărurile începătoare”, luând ca un lucru de la sine înțeles că oamenii sunt bine întemeiați în ele. El nu le uită, ci le părăsește în același sens în care un zidar părăsește fundația atunci când înaintează în construirea unei clădiri.

Scriitorul enumeră șase principii fundamentale pe care este zidită credința creștină. El doar le pomenește, neinsistând asupra lor, deoarece e convins că cititorii au făcut deja cunoștință cu ele.

Pocăinței. Gr. metanoia, „o schimbare a minții” (vezi 2 Corinteni 7,9). Aceasta este cea dintâi în lista principiilor fundamentale. Cel cu adevărat pocăit își apreciază faptele din trecut în balanța morală, iar prin harul lui Dumnezeu își schimbă vechea sa minte firească cu mintea [sau gândul] lui Hristos. El e transformat prin înnoirea minții sale (Romani 12,2). Pocăința nu este în primul rând o experiență emoțională, ea este mai degrabă un proces adânc care afectează mintea și viața, având ca rezultat „o făptură nouă” așa încât „cele vechi s-au dus”, și „toate lucrurile s-au făcut noi” (2 Corinteni 5,17).

Faptele moarte. Probabil sunt „moarte” în sensul de păcătoase. Păcătosul trăiește „în greșelile și în păcatele” lui (Efeseni 2,1). Acestea sunt lucruri de care știe că trebuie să se despartă înainte de a deveni creștin. Compară cu Evrei 9,14.

Credinței în Dumnezeu. Acesta este al doilea din lista principiilor fundamentale. Pocăința are loc față de faptele moarte, credința este în Dumnezeu. Pocăința este latura negativă a minții creștine, credința este latura pozitivă. Cele vechi trebuie să fie părăsite, cele noi trebuie să fie apucate. Pocăința față de faptele moarte exprimă o schimbare deplină a minții – o nouă atitudine spirituală – care îl determină pe credincios să părăsească faptele moarte și să se întoarcă la Dumnezeu.

Acestea două, pocăința și credința, sunt socotite de scriitor primele principii fundamentale ale Evangheliei. Dacă un om este pe deplin convertit, dacă s-a întors de la viața lui trecută și a renunțat la faptele moarte, dacă s-a întors cu credință la Dumnezeu, atunci el are o temelie tare, care nu-l va lăsa fără ajutor când la vreme de necaz.

Evrei 6:2

2. Botezuri. Gr. baptismoi (la singular baptimos). Nu acesta este cuvântul obișnuit pentru botezul creștin, ci baptisma, (compară cu Matei 3,6). Baptismos apare numai aici și la Marcu 7,48; Evrei 9,10. Pot fi citate dovezi textuale importante pentru folosirea acestui cuvânt în Coloseni 2,12. În Marcu 7,4.8; Evrei 9,10, acesta se referă la numeroasele acte de curățire ale ritualului iudaic. Totuși aici nu acesta este sensul lui, întrucât reglementările cu privire la aceste spălări nu ar putea să fie considerate ca doctrină a creștinismului. Este cu puțință, totuși, ca autorul să se fi gândit la botezul creștin, dar să fi folosit termenul baptismoi făcând referire la ritual în aspectele lui cele mai elementare.

Unii văd în baptismoi o referire la cele două botezuri din biserica creștină: botezul cu apă și botezul cu Duhul Sfânt. Cu privire la acestea două, Ioan Botezătorul spunea: „Eu, da, v-am botezat cu apă, dar El vă va boteza cu Duhul Sfânt” (Marcu 1,8). După învierea Sa, Isus a spus: „Căci Ioan a botezat cu apă, dar voi, nu după multe zile, veți fi botezați cu Duhul Sfânt” (Faptele Apostolilor 1,5; compară cu Ioan 3,5; Faptele Apostolilor 11,16; 1 Corinteni 12,13). Totuși, dacă autorul se gândea în primul rând la aceste două forme de botez creștin, atunci ar fi fost de așteptat să folosească forma baptismata în loc de baptismoi, mai ales că al doilea apare ulterior în această epistolă ca o clară referire la spălările ceremoniale (Evrei 9,10). De aceea este preferabilă explicația care pretinde că baptismoi reprezintă botezul creștin în aspectele lui cele mai elementare.

Punerea mâinilor. Aceasta este a patra din doctrinele fundamentale prezentate. În Vechiul Testament punerea mâinilor însemna primirea binecuvântării și a slujbei (vezi Geneza 48,9–14; Numeri 8,10.11; Deuteronom 34,9). În Noul Testament era urmat același obicei. Deosebit de importantă era punerea mâinilor apostolilor după botez, un act prin care credincioșii primeau Duhul Sfânt (vezi Faptele Apostolilor 8,17.18; 19,6). Întrucât mai înainte autorul amintise de „botezuri”, probabil că avea în minte această funcție deosebită. Cu privire la ritualul de hirotonire, vezi Faptele Apostolilor 6,6; 1 Timotei 4,14.

Învierea morților. Cu privire la importanța acestei doctrine, vezi 1 Corinteni 15.

Judecata veșnică. Doctrina judecării ocupă un loc important atât în Vechiul Testament (vezi Psalmi 9,3–8.15.16; Daniel 7,9.10; compară cu Iuda 14,15) cât și în Noul Testament (vezi Matei 12,41.42; 25,31–46; Luca 11,31.32; 2 Corinteni 5,10). Ar trebui observat faptul că iudeo-creștinii nu întâmpinau nici o dificultate în înțelegerea acestor șase principii, deoarece toate sunt expuse în Vechiul Testament. Primejdia care îi confrunta pe acești creștini stătea în a se mulțumi cu ceea ce aduseseră din iudaism și a nu accepta cu toată inima doctrinele creștinismului.

Evrei 6:3

3. Vom face. Pot fi citate dovezi textuale importante pentru exprimarea „să facem”. Autorul îi încurajează pe cititori să treacă dincolo (v. 1) de principiile elementare ale Evangheliei. El dorea ca ei să părăsească aceste lucruri fundamentale în sensul în care un copil își părăsește Abecedarul atunci când trece la prima sa carte de Citire. Dar în realitate nici un copil, și nici chiar cel mai înțelept om de știință, nu va da la o parte alfabetul. El se va folosi întotdeauna de cele 26 de litere ale lui. La fel se întâmplă și cu aceste principii fundamentale; ele nu sunt trecute cu vederea, pe ele se clădește. Autorul vrea să treacă dincolo de adevărurile de bază, la altele mai adânci.

Dacă va voi Dumnezeu. Compară cu Faptele Apostolilor 18,21; 1 Corinteni 4,19; 1 Corinteni 16,7.

Evrei 6:4

4. Este imposibil. Versetele 4-6 au de-a face cu soarta celor care se îndepărtează de Dumnezeu. Întrebarea în discuție se referă la posibilitatea recuperării celor care au avut o profundă experiență creștină dar au decăzut. Pot aceștia să fie recuperați pentru o ucenicie creștină și să primească din nou milă ? Acest pasaj a reprezentat pentru mulți sursa unei mari perplexități și descurajări. Pare să învețe că cei care au căzut de la credință sunt pierduți în mod irevocabil.

Printre părerile diferite care au fost exprimate, două sunt demne de a fi luate în considerare : (1) că apostazia de care se vorbește aici se referă la comiterea păcatului de neiertat (vezi Matei 12 :31, 32), de vreme ce aceasta este singura formă de apostazie lipsită de speranță. (2) că pasajul corect interpretat nu susține totală lipsă de speranță a apostaziei amintite, ci o speranță condiționată (vezi Evrei 6 :6). Cei mai mulți comentatori acceptă prima părere, deși cea din urmă are merite și poate fi apărată pe baze grecești.

Ideea că pocăința era imposibilă în asemenea circumstanțe era obișnuită printre iudei. Ei învățau, de exemplu, că un astfel de caz a fost cel al omului care a păcătuit cu voia, încrezându-se într-o pocăință viitoare : “Dacă cineva spune: voi păcătui și mă voi pocăi, voi păcătui și mă voi pocăi, nu i se va da nici o ocazie să se pocăiască. [dacă cineva spune]: voi păcătui și Ziua Ispășirii va aduce ispășire pentru mine, Ziua Ispășirii nu-i va aduce nici o ispășire” (Misnah Yoma 8. 9, Soncino ed. of the Talmud, p. 423). Ei învățau, de asemenea că pocăința era imposibilă omului care conducea mulțimea spre păcat. „Oricine conduce pe mulți să fie neprihăniți, prin acela nu vine păcatul; și oricine conduce pe mulți spre păcat, aceștia nu-i oferă posibilitatea de a se pocăi” (Misnah, Aboth 5. 18 Soncino ed. of the Talmud, P. 71). Este, de asemenea, interesant, un alt pasaj din Cartea lui Sirach : „Nu zice 'Am păcătuit, dar ce mi s-a întâmplat' Căci Jahve suferă mult. Nu te bizui pe iertare, căci vei adăuga păcat după păcat. Și nu zice 'Îndurările Sale sunt mari, El va ierta mulțimea nelegiuirilor mele'; căci mila și mânia sunt ale Sale și mâhnirea Lui rămâne asupra celui neevlavios. Nu întârzia să te întorci la El și nu amâna de pe o zi pe alta; căci îndată vine mânia Sa și în vremea răzbunării vei pieri” (ch. 5 :4-7; R. H. Charles, The Apocrypha and Pseudopigrapha of the Old Testament, vol. 1, p. 332).

Luminat. Sau „iluminat” (vezi Efeseni 1:18).

Luminați. Sau „iluminați” (vezi Efeseni 1,18).

Au gustat. Gr. *geuomai* (vezi cap. 2,9). Se pare că aici are sensul de „a experimenta”. Compară cu Psalmi 34,8.

Darul ceresc. Adică darul mântuirii sau poate un dar special al Duhului (Romani 5,15; 1 Corinteni 12).

Părtași Duhului Sfânt. Adică aceia care au primit o revărsare a Duhului fie ca o energie divină la convertire (Ioan 3,5), fie prin acordarea unui dar special (1 Corinteni 12).

Evrei 6:5

5. Gustat. Gr. *geuomai* (vezi v. 4). Cuvântul acesta sugerează mai mult decât o cunoaștere superficială. El implică studiu, meditație și primire.

Puterile. Gr. dunameis (vezi Faptele Apostolilor 1,8), aici însemnând probabil „minuni”, ca la Evrei 2,4. În biserica primară au fost săvârșite multe minuni, eliberări, mulți bolnavi au fost vindecați, și uneori chiar morții au fost readuși la viață (Faptele Apostolilor 3,6–9; 5,15.16; 6,8; 8,6; 12,7; 20,9–12). A gusta aceste puteri înseamnă a avea parte de ele, fie ca unul asupra căruia s-a săvârșit vindecarea sau vreo altă minune, fie ca unul care le-a săvârșit sau a fost martor la ele. Cei cărora li se vorbea aici văzuseră marea putere a lui Dumnezeu realizând ceea ce era cu neputință pentru om să facă.

Veacului viitor. [„Lumii viitoare”, KJV]. Probabil se face referire la împărăția viitoare, pentru care Veacul Evangheliei, cu minunile lui, era o pregustare sau o garanție.

Aceste elemente diferite sunt enumerate pentru a arăta că aceste persoane avuseseră o experiență adevărată. Fuseseră martori la marea putere a lui Dumnezeu în propria lor viață și în viața altora. Le fusese încredințat mult și avea să li se ceară mult.

Evrei 6:6

6. Care totuși au căzut. [„Dacă vor cădea”, KJV]. Sau „dacă au căzut”. Gravitatea căderii este măsurată prin privilegiile de care au avut parte. Contextul sugerează o apostazie majoră.

Este cu neputință. Versetele 4–6 se ocupă de soarta celor care cad de la credință. Întrebarea în discuție este dacă există vreo posibilitate de reîntoarcere a unora care au avut o experiență creștină veritabilă, dar au apostaziat. Pot fi readuși în biserica creștină și pot primi din nou har? Pasajul acesta a fost o sursă de nedumerire și descurajare pentru mulți. Se pare că el afirmă că aceia care au căzut de la credință sunt irevocabil pierduți.

Printre multele opinii, două sunt vrednice de luat în considerare: (1) Apostazia de care se vorbește aici este săvârșirea păcatului de neiertat (vezi Matei 12,31.32), întrucât aceasta este unica formă de apostazie care este fără nădejde. (2) Pasajul, înțeles corect, nu vorbește despre o irevocabilitate absolută, ci de o irevocabilitate condițională (vezi Evrei 6,6). Cei mai mulți comentatori sunt de acord cu primul punct de vedere, deși al doilea este demn de luat în calcul și, pe baza versiunii grecești, poate fi bine apărât.

Era des întâlnită printre iudei ideea că pocăința este cu neputință în anumite circumstanțe. Ei susțineau, de pildă, că aceasta este situația celui care trăiește în păcat, bazându-se pe faptul că va veni o zi în care se va pocăi: „Dacă cineva zice: ‘Voi păcătui și mă voi pocăi, iarăși voi păcătui și iarăși mă voi pocăi,’ aceluia nu i se va da ocazia să se pocăiască. Dacă cineva zice: ‘Voi păcătui, iar în Ziua Ispășirii voi fi iertat’, atunci Ziua Ispășirii nu îi va aduce iertarea.” (Mishnah Yoma 8. 9, Soncio ed. of Talmud, p. 423). Ei mai susțineau și că pocăința era cu neputință pentru cineva care îi făcea pe alții să păcătuiască: „Dacă cineva face pe mulți să fie drepti, atunci prin el nu se ivește păcatul, dar dacă cineva face pe mulți să păcătuiască, fapta aceasta nu-i dă posibilitatea să se pocăiască.” (Mishnah Aboth 5. 18, Soncio ed. Of the Talmud, p. 71). Demn de amintit este și un pasaj din Cartea lui Sirah: „Nu zice: ‘Am păcătuit, ce să fac?’ Căci Yahweh este îndelung răbdător. Dar nu te bizui pe iertare, ca să adaugi păcat la păcat. Și nu zice: ‘Mari sunt îndurările Lui, El va ierta mulțimea fărădelegilor mele’, căci El este milostiv, dar și drept. Iar mânia Sa se revarsă asupra celor răi. Nu întârzia să te întorci la El, și nu amâna lucrul acesta de la o zi la alta; căci mânia Lui izbucnește dintr-o dată, și atunci vei pieri.” (cap. 5, 4–7; R. H. Charles, *The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament*, vol. 1, p. 332).

Înnoți iarăși... la pocăință. Adică a avea dorința de a se pocăi. Nu este vorba despre un om care caută să se întoarcă la Dumnezeu și găsește pocăința imposibilă, ci despre un om fără nici o dorință de a se reîntoarce la experiența de la care a apostaziat. În ce privește sensul pocăinței, vezi v. 1.

Fiindcă. [„Văzând că”, KJV]. Interpretarea pasajului depinde în mare măsură de traducerea acestui cuvânt. În versiunea greacă apare doar participiul verbului „a răstigni”. În engleză (KJV) cuvântul „văzând” (ca și în română cuvântul „fiindcă”) este de adaos, într-un efort de a arăta legătura dintre verbul amintit și restul propoziției. Dar se pot folosi alte cuvinte. Construcția participială din versiunea greacă poate exprima timp, cauză, condiție sau scop. Unii comentatori sugerează că aici propoziția este temporală și că ar fi corectă următoarea traducere: „Este cu neputință să fie înnoți iarăși, și aduși la pocăință, câtă vreme continuă să-L răstignească pe Fiul lui Dumnezeu”. O astfel de folosire temporală a participiului este obișnuită în greacă. Dacă este adoptată această variantă, atunci ideea este că aceia care apostaziază nu pot fi

readuși la credință câtă vreme continuă de a fi nepocăiți.

Dacă este adoptată folosirea cauzală a participiului („văzând” – KJV, „fiindcă” – traducerea Cornilescu – „deoarece” etc.), atunci pasajul se referă la păcatul de neiertat, deoarece numai cei vinovați de acest păcat nu pot fi readuși la pocăință. Păcatul acesta se manifestă de obicei prin rezistența continuă la chemarea lui Dumnezeu și la apelul Duhului Sfânt. El constă într-o împietrire a inimii, până când nu omul nu mai poate să răspundă glasului divin. De aceea o persoană care a păcătuit împotriva Duhului Sfânt nu mai are nici o remușcare, nici un sentiment de întristare pentru păcat, nici o dorință de a se feri de el, iar conștiința nu-l mai învinuiește. Dacă cineva are o dorință sinceră de a face ce este bine, atunci poate fi sigur că încă mai este nădejde pentru el.

Lucrul acesta ar trebui să fie o sursă de mângâiere pentru sufletul descurajat, dar nu trebuie în nici un caz să fie folosit ca un îndemn la nepăsare. Dumnezeu dorește să-i mângâie pe cei descurajați, dar vrea de asemenea să-l avertizeze poporul Său cu privire la primejdia de a ajunge la punctul de unde nu se mai pot întoarce.

Răstignesc din nou.< Gr. anastauroo, „a răstigni” „a crucifica”, „a crucifica din nou”. În scrierile nebiblice anastauroo înseamnă pur și simplu „a răstigni”, dar în pasajul de față contextul favorizează sensul figurat, „a răstigni (a crucifica) din nou”, „a crucifica iarăși”. Un astfel de sens este deosebit de semnificativ întrucât aceia cărora li se adresează sunt iudeo-creștini, al căror neam fusese vinovat de crucificarea Fiului lui Dumnezeu pentru prima dată (Faptele Apostolilor 3,14.15). Dacă acești creștini L-ar lepăda pe Mântuitorul lor și s-ar întoarce la vechile lor căi, aceasta ar fi ca și cum L-ar răstigni din nou.

Și-L dau să fie batjocorit. [„Îl face de ocară publică”, KJV]. Sau „Îl disprețuiesc pe față”. Propoziția aceasta poate fi tradusă: „câtă vreme continuă să-L disprețuiască pe față pe Hristos” (vezi mai sus la „fiindcă”).

Evrei 6:7

7. Este adăpat de ploaia. [„Absoarbe ploaia”, KJV]. Tabloul de aici este cel al pământului care primește apă din cer și dă în schimb plante și hrană pentru om. Aceasta este o ilustrație a inimii omului, care primește ploaia și roua binecuvântată din cer și ar trebui să producă, în schimb, roade spre slava lui Dumnezeu.

Lucrat. Literal, „cultivat”, „lucrat”.

Binecuvântare de la Dumnezeu. Și anume rodnicia lui.

Evrei 6:8

8. Spini și pălămidă. Dumnezeu îi binecuvântase pe creștinii evrei și aștepta ca ei să aducă roadă. Dacă, în ciuda binecuvântărilor pe care El le revărsase asupra lor și în ciuda luminii cu care le luminase cărarea, ei tot refuzau să aducă roadă sau dacă apostazia, avea să fie un singur sfârșit pentru ei: despărțirea de Dumnezeu și lepădarea.

Aproape să fie blestemat. Compară cu Geneza 3,17.18. Autorul nu sugerează că ei sunt deja în starea deznădăjduită descrisă în Evrei 6,4–6. Dar, fără roade, o astfel de stare este „aproape”. Ei sunt avertizați împotriva unui drum care va avea ca rezultat lepădarea lor (vezi cap. 2,1–3; 10,26–29).

I se pune foc. Compară cu Deuteronom 29,23.

Evrei 6:9

9. Prea iubiților. Aceasta este singura dată când este folosit, în întreaga Epistolă către Evrei, acest cuvânt afectuos.

Lucruri mai bune. Autorul le vorbește cu severitate cititorilor săi, dând avertizări și muștrându-i. Acum îi alintă. El e convins că ei nu vor să lepede chemarea lui Dumnezeu și că, totuși, au nevoie de muștrare. Ei sunt în primejdia de a cădea, neluând seama la cele ce li se vestise (cap. 2,1–3). Sunt în primejdie de a repeta greșeala Israelului din vechime, care nu a intrat în „odihna Lui” (cap. 4,1). Ei n-au

progresat și n-au crescut satisfăcător, ci sunt încă prunci, când ar fi trebuit să fie maturi (cap. 5,11–14). Iar acum îi avertizează cu privire la primejdia de a rămâne în urmă. Dar el atenuează oarecum această muștrare, spunându-le că e convins de lucruri mai bune în privința lor, dar cu toate acestea lasă impresia că starea lor este gravă și că trebuie să se fie atenți ca nu cumva să piardă viața veșnică.

Care însoțesc mântuirea. Sau „care țin de mântuire”. Autorul nu arată care sunt lucrurile acestea, dar din cele spuse deja, cititorul nu se putea înșela în privința acestora.

Evrei 6:10

10. Dumnezeu nu este nedrept. Se face apel la justiția și echitatea lui Dumnezeu.

Ca să uitate. Dumnezeu nu uită nici o faptă bună, oricât de mică. Ele sunt toate înregistrate și vor fi luate în seamă la Ziua Judecării. Un pahar de apă rece oferit cuiva nu este uitat (Matei 10,42); lacrimile de întristare sau de simpatie sunt ținute minte și înregistrate (vezi Psalmi 56,8).

Osteneala. [„Munca”, KJV]. Dovezile textuale favorizează omiterea acestui cuvânt.

Pentru Numele Lui. Adică față de El. Aici „numele”, așa cum se întâmplă adesea, ține locul persoanei despre care este vorba (compară cu Psalmi 7,17).

Ați ajutat... pe sfinți. Lucrul acesta pare prea mărunț pentru a fi pomenit, când sunt lucruri mult mai mari cari cer să li se dea atenție. Ajutorul oferit în timp de nenorocire, găzduirea cuiva peste noapte, hrana și băutura date unui drumeț, ospitalitatea și amabilitatea – toate acestea sunt scrise în cartea lui Dumnezeu. Și Dumnezeu nu uită astfel de fapte generoase (vezi Matei 10,42; 25,31–40).

Evrei 6:11

11. Dorim. Gr. epithumeo, „a dori cu înfocare”.

Râvnă. [„Sârguință”, KJV]. Gr. sponde (vezi Romani 12,8).

Până la sfârșit. E bine să se înceapă, dar este și mai bine să se sfârșească. Oricât ar fi de bun un început, el e zadarnic dacă nu este dus până la capăt. Făgăduința lui Dumnezeu este că „Acela care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi” (Filipeni 1,6). Prea mulți din cei care încep nu duc la bun sfârșit.

Evrei 6:12

12. Să nu fie leneviți. [„Să nu fiți leneși”, KJV]. Gr. nothroi, „leneși”, „trândavi”. În cap. 5,11, unde este vorba de pricepere, nothroi este tradus „greoi”. Lenevia sau trândăvia sunt opusul râvnei. Mulți consideră religia o chestiune întâmplătoare, la care pot participa după bunul lor plac. Pentru ei ea nu ocupă primul loc, ci este printre ultimele priorități. În ce-i privește, orice altceva trebuie făcut mai întâi, iar lui Dumnezeu I se oferă doar ce rămâne. Însă prioritățile nu trebuie inversate.

Să călcați pe urmele. [„Să fiți urmașii”, KJV]. Literal, „imitatori”.

Credinței. Acest punct esențial este tratat pe larg în cap. 11 (vezi comentariul de acolo).

Răbdare. Gr. makrothumia, „răbdare”, „rezistență”, „statornicie”.

Moștenesc făgăduințele. Vezi cap.4,1.

Evrei 6:13

13. Dumnezeu ... a dat lui Avraam făgăduința. Avraam este prezentat ca un exemplu de om care prin răbdare „a dobândit făgăduința” (v. 15).

Să se jure pe unul mai mare. Vezi v. 16.

S-a jurat pe Sine însuși. O referire la Geneza 22,16.17.

Evrei 6:14

14. Cu adevărat te voi binecuvânta. [„Binecuvântând te voi binecuvânta”, KJV]. Mai degrabă „cu siguranță te voi binecuvânta”. Expresia „binecuvântând voi binecuvânta” este o traducere literală a unei expresii ebraice prin care se accentuează puternic acțiunea verbului.

Îți voi înmulți foarte mult sămânța. [„Înmulțind voi înmulți”, KJV]. Mai degrabă „cu siguranță voi înmulți” (vezi mai sus la „cu adevărat te voi binecuvânta”).

Evrei 6:15

15. A așteptat cu răbdare. Vezi v. 12. Avraam este un exemplu pe care să-l imite alții.

A dobândit făgăduința. Și anume prin nașterea lui Isaac. Acest fiu al făgăduinței era o garanție a mulțimii descendenților, iar prin ei, și mai ales prin sămânța, „Hristos” (Galateni 3,16), urma să fie o binecuvântare pentru toate națiunile.

Evrei 6:16

16. Mai mare. Oamenii de obicei jură pe Dumnezeu. Dar Dumnezeu, neavând pe cineva mai mare pe care să poată jura, a jurat pe Sine Însuși (v. 13).

Chezășie. [„Confirmare”, KJV]. Gr. bebaiosis, folosit aici ca un termen legal care înseamnă „garanție legală”. Un jurământ are un aspect pozitiv – oferă garanție legală – și unul negativ – pune capăt neînțelegerii.

Evrei 6:17

17. Voia să dovedească. [„Voia să arate”, KJV]. Nu era necesar ca Dumnezeu să jure. Cuvântul Lui este tot atât de clar ca și jurământul Său. A fost un lucru minunat că S-a așezat pe aceeași treaptă cu omul, consimțind să jure cu privire la adevărul făgăduinței.

Moștenitorilor. Nu numai Avraam, dar și toți moștenitorii, inclusiv descendenții săi spirituali (Galateni 3,29).

Nestrămutarea hotărârii Sale. [„Imutabilitatea sfatului Său”, KJV]. Sau „statornicia scopurilor Sale”.

A venit cu. [„A confirmat cu”, KJV]. Gr. mesiteuo, „a media”, „a sluji ca garanție”, „a garanta”. Confirmarea cuvântului lui Dumnezeu printr-un jurământ este relatată în Geneza 22,16–18.

Evrei 6:18

18. Două lucruri care nu se pot schimba. Adică făgăduința lui Dumnezeu și jurământul Său. Nici un jurământ nu poate să adauge ceva la ceea ce Dumnezeu spusese și nici nu poate să-l facă mai sigur. Confirmarea printr-un jurământ a fost realizată de Dumnezeu doar de dragul nostru. Oamenii folosesc jurământul pentru a confirma ceva, iar Dumnezeu S-a aplecat să facă același lucru, pentru a ne ajuta în credința noastră. Jurământul acesta a fost fără îndoială de mare ajutor pentru cei care au trăit înainte de Hristos. Dacă se năștea vreo îndoială în mintea lor, atunci puteau să se gândească la faptul că Dumnezeu nu doar că a făgăduit lucrul acesta dar l-a și confirmat printr-un jurământ. Prin urmare, El avea să-și țină cuvântul. În felul acesta jurământul trebuia să întărească credința multora.

Puternică îmbărbătare. [„Puternică mângâiere”, KJV]. Mai degrabă „o puternică încurajare”.

A căror scăpare. [„Am alergat pentru scăpare”, KJV]. Se poate ca această ilustrație să fi fost luată din vechea practică, prin care o persoană, crezându-se în primejdie, alerga la templu ca la un loc de scăpare (vezi Exodul 21,13.14; 1 Regi 2,28–34).

Să apucăm. [„Să punem mâna”, KJV]. Verbul acesta ar trebui pus în legătură cu substantivul „îmbărbătare”.

Nădejdea. Vezi Romani 5,4; 8,24; 12,12.

Ne era pusă înainte. Sau „stătea înaintea noastră”. Nădejdea mântuirii este pusă înaintea tuturor și poate fi apucată de toți.

Evrei 6:19

19. Ancoră. Se introduce o altă metaforă. O ancoră ține pe loc o corabie în furtună și o ferește de a fi izbită de stânci. Există și cazuri de ancore care alunecă. Dar lucrurile nu stau așa cu ancora care ne ține „nădejdea”.

Care pătrunde. Adică nădejdea pătrunde.

Dincolo de. [„Înăuntru”, KJV]. Gr. esoteris, „înăuntru”, „după”. În tot Noul Testament cuvântul acesta apare doar aici și în Faptele Apostolilor 16,24, unde descrie interiorul închisorii în care au fost aruncați Pavel și Sila. Esoteris este mai frecvent în LXX (vezi Exodul 26,33; Leviticul 16,2.12.15; etc.).

Perdeaua. Gr. katapetasma, „cortină”, „perdea”. Cuvântul acesta apare de șase ori în Noul Testament. De trei ori este folosit cu privire la perdeaua Templului, care a fost sfâșiată la moartea lui Hristos (Matei 27,51; Marcu 15,38; Luca 23,45). Celelalte ocazii în care este folosit sunt în Evrei (cap. 6,19; 9,3; 10,20). În referirile la Sanctuar din LXX cuvântul katapetasma este folosit pentru a descrie (1) perdeaua care separa Sfânta de Sfânta Sfințelor (Exodul 26,31.33), (2) perdeaua de la ușa cortului (Exodul 26,37; 36,37), (3) perdeaua de la poarta curții (Exodul 38:18). Faptul că perdeaua de la ușa cortului și perdeaua care despărțea Sfânta de Sfânta Sfințelor erau numite amândouă katapetasma dă o explicație simplă pentru folosirea, în Evrei 9,3, a cuvântului „perdeaua [katapetasma] a doua” pentru a descrie perdeaua dinăuntru. Întrebarea este: La care perdea se referă autorul în cap. 6,19, când spune că dincolo de ea pătrunde nădejdea noastră?

Unii cercetători biblici neadventiști, care învață că Hristos, îndată după înălțare, Și-a început lucrarea în Sfânta Sfințelor din Sanctuarul ceresc, susțin că aici katapetasma se referă la perdeaua care separă Sfânta de Sfânta Sfințelor. Ei se folosesc de cuvintele „dincolo de perdea”, care sunt o traducere a expresiei grecești esoteris tou katapetasmatos, care, în toate cele patru ocazii când apare în LXX (Exodul 26,33; Leviticul 16,2.12.15), descrie Sfânta Sfințelor. Totuși, nu înseamnă neapărat că dacă „perdeaua” de aici se referă la perdeaua care desparte Sfânta de Sfânta Sfințelor, atunci Hristos, la înălțarea Sa, Și-a început lucrarea de mijlocire în Sfânta Sfințelor (vezi mai jos, la punctul „1”).

Urmează trei explicații posibile ale sintagmei „dincolo de perdea”, care sunt toate în acord cu doctrina adventistă cu privire la Sanctuar:

1. „Perdeaua” înseamnă cortina care desparte cele două compartimente. Dar Pavel vorbește despre intrarea lui Hristos în Sfânta Sfințelor pentru a o dedica, împreună cu restul sanctuarului, atunci când Și-a preluat funcția de Mare Preot. Dedicarea aceasta este menționată în Daniel 9,24 (vezi comentariul de acolo) și este simbolizată prin dedicarea sanctuarului pământesc după construirea lui (Exodul 40; vezi și cap. 30,26–29).

2. În Evrei 6,19 Pavel lasă nedefinit cuvântul „perdea”. El dorește să atragă atenția nu la perdea, ci la ceea ce este „dincolo de” perdea, și anume locul unde Hristos Mare, nostru Preot Își desfășoară activitatea. Cu alte cuvinte, Pavel folosește cuvântul „perdea” (katapetasma), nu în termenii unei discuții tehnice asupra construcției sanctuarului ceresc, ci ca o figură de stil pentru a descrie ceea ce desparte cele văzute de cele nevăzute, cele pământești de cele cerești. De aceea, sintagma „dincolo de perdea” înseamnă, pur și simplu, a fi în prezența lui Dumnezeu. Potrivit cu acest punct de vedere, nădejdea noastră intră chiar în prezența lui Dumnezeu, unde a intrat Hristos Însuși (v. 20; cap. 9,24).

3. În altă parte în Evrei Pavel descrie în mod specific perdeaua care separă Sfânta de Sfânta Sfințelor, ca „perdeaua a doua” (cap. 9,3). De aceea, atunci când vorbește simplu despre „perdea” (cap. 6,19) se referă cu siguranță la perdeaua de la poarta tabernacolului. În plus, întrucât sanctuarul ceresc și serviciile lui erau prefigurate de sanctuarul pământesc, atunci când Hristos S-a înălțat la cer, El „a intrat” în Sfânta – întâiul compartiment – pentru a începe prima fază a lucrării Sale cerești (vezi GC 420).

Evrei 6:20

20. Înainte mergător. Gr. prodromos, „mergând [alergând] înainte”. Aici este singura dată în Noul Testament când este folosit acest cuvânt. El apare de două ori în LXX, o dată în Numeri 13,20 și o dată în Isaia 28,4, referindu-se la strugurii sau la smochinele timpurii (prodromoi). Aplicat la Isus, cuvântul pare să sugereze că El a mers întâiul la Dumnezeu și că noi vom merge după El. Ideea este similară cu cea exprimată în Evrei 2,10 prin cuvântul archehos (vezi comentariul acolo).

Mare Preot în veac. Vezi cap. 5,6. Autorul se întoarce acum cu ingeniozitate la subiectul de la care a făcut digresiune (discutat în cap. 5,11 - 6,19). Subiectul preoției este pe deplin tratat în cap. 7.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 GC 470; 2T 124

5 CH 33; FE 173; ML 293; 5T 745; 6T 444

6 AA 306; AH 328; FE 284; MB 10; PP 580; TM 39, 147; 1T 133; 3T 438; 5T 243

7, 8 Ed 216

13 1T 203

17 PK 164; 1T 203

18 PP 371, 517

18, 19 GC 350

19 EW 72; 1T 300, 566; 2T 304; 5T 113

19,20 GC 421, 489; ML 8; 5T 742

Evrei 7:1

1. Melhisedec. Evenimentele istorice menționate în acest verset sunt reluate din Geneza 14,18–20 (vezi comentariul de acolo).

Evrei 7:2

2. A primit de la Avraam zeciuală. [„Căruia și Avraam i-a dat zeciuală”, KJV]. Vezi Geneza 14,20. Avraam nu i-ar fi dat lui Melhisedec zeciuală din tot ce avea dacă nu i-ar fi recunoscut calitatea preot, deci și dreptul de a primi zecimea.

S-a discutat mult cu privire la cine era Melhisedec. Informațiile cu privire la el sunt puține. În Vechiul Testament numele lui apare doar în Geneza 14,18–20 și Psalmi 110,4, iar în Noul Testament numai în Evrei. Unii cred că el era Hristos; alții, că era Duhul Sfânt; alții, că era Sem; iar alții susțin că era o ființă supranaturală dintr-o altă lume. În lipsa unor dovezi pentru oricare din aceste opinii, comentariul de față susține că Melhisedec era un contemporan al lui Avraam, împărat al unuia dintre micile principate din acea vreme (vezi Geneza 14,18). În Epistola lui Pavel către Evrei el este un tip al lui Hristos, o reprezentare bazată pe precizarea mesianică din Psalmi 110,4.

Împărat al neprihăririi. Este subliniat acest nume datorită semnificației pe care o are atunci când se face referire la Mesia (vezi Psalmi 72,3; 85,10).

Împărat al Salemului. Vezi Geneza 14,18.

Păcii. Un cuvânt potrivit pentru Mesia (vezi Isaia 9,5,6; Zaharia 9,10). Vezi Psalmi 72,3; 85,10, unde dreptatea și pacea sunt menționate împreună ca trăsături ale Împărăției Mesianice.

Evrei 7:3

3. Fără tată, fără mamă. Cuvintele acestea dau naștere la speculația că Melhisedec era o ființă supranaturală, cum ar fi și trebuit să fie dacă într-adevăr nu a avut părinți, iar zilele lui nu au avut nici început, nici sfârșit. Aceste afirmații luate împreună pot fi adevărate numai cu privire la Persoanele Dumnezeirii. Totuși, nu este nevoie să privim lucrurile din perspectiva acestei formulări. S-ar putea ca autorul să fi vrut să spună numai că nu există nici o informație cu privire la cine erau tatăl și mama lui Melhisedec.

Fără spiță de neam. [„Fără obârșie”, KJV]. Gr. agenealogetos, literal „fără genealogie”. Iudeii erau foarte atenți în a-și înregistra și păstra genealogiile. Lucrul acesta era adevărat în deosebi cu privire la preoți (vezi Ezra 2,61–63). Nimeni nu putea sluji ca preot decât dacă aparținea familiei lui Aaron din seminția lui Levi, și trebuia să fie în stare să dovedească foarte clar lucrul acesta. Dacă se găsea undeva vreo întrerupere în linia genealogică, atunci persoana respectivă nu putea fi preot și pierdea privilegiile sacerdotale. Din această cauză, fiecare iudeu, mai ales preoții, își păstra cu grijă rapoartele genealogice. Cu privire la Melhisedec nu există nici o genealogie.

Început al zilelor. Adică nu există vreo informație cu privire la nașterea sa și nici cu privire la moartea sa, după cum reiese din cuvintele „fără sfârșit al vieții”.

Asemănat. [„Făcut asemenea”, KJV]. Sau „ asemănat”. Melhisedec era un simbol [tip] al lui Hristos. Nu se cunoaște nimic cu privire la nașterea sau moartea lui, deoarece nu există nici o relatare în această privință. Toate acestea se potrivesc bine cu viața lui Hristos, care nu avea nici început, nici sfârșit al zilelor (vezi Ioan 1,1–3).

Rămâne preot. Nu există vreo informație cu privire la încheierea slujbei lui de mare preot.

Evrei 7:4

4. Cât de mare. Iudeii îl respectau foarte mult pe Avraam (vezi Ioan 8,52). Autorul acestei epistole vrea să le arate că Melhisedec era și mai mare. Și dacă acesta era mai mare, atunci preoția lui Hristos, care era „după rânduiala lui Melhisedec” (Evrei 5,6), era mai mare decât cea aaronică.

Până și. Dovezile textuale sunt împărțite între păstrarea și omiterea acestor cuvinte.

Patriarhul. Gr. patriarches, „părinte al unei națiuni”. Avraam este numit aici „patriarh” pentru sporirea efectului dorit. Melhisedec era atât de mare încât „până și patriarhul” i-a adus zecime. Făcând așa, Avraam a recunoscut autoritatea preoțească superioară a lui Melhisedec.

Zeciuală. Vezi v. 2.

Prada de război. Fără îndoială că este vorba de prada luptei care avusese loc recent (Geneza 14,14–16).

Evrei 7:5

5. Poruncă să ia zeciuală. Pe temeiul poruncii divine, leviții aveau dreptul să primească zeciuielile (vezi Numeri 18,21). Totuși, ei n-au fost primi care le-au primit. Melhisedec a făcut lucrul acesta înainte de ei. Dacă leviții erau numiți în slujbă de către Dumnezeu, tot așa era și Melhisedec. Și faptul că „până și patriarhul Avraam” i-a dat zeciuală lui Melhisedec arată că acesta avea aprobarea cea mai înaltă. Dacă leviții aveau dreptul să primească zecime, atunci Melhisedec avea și mai mult.

Evrei 7:6

6. Nu se cobora din familia lor. [„Descendența lui nu era socotită de la ei”, KJV]. Vezi v. 3. Numai leviții puteau primi zecime. Melhisedec nu era levit, și cu toate acestea a primit zecime de la Avraam. Avraam întâlnește un om mai mare ca el. El a recunoscut superioritatea acestui preot și i-a dat zecime.

A binecuvântat. Vezi Geneza 14,19.

Avea făgăduințele. Vezi cap. 6,13.15.

Evrei 7:7

7. Fără îndoială. [„Fără nici o contradicție”, KJV]. Sau „fără nici o dispută”.

Cel mai mic... de cel mai mare. Chestiunea superiorității este clarificată de faptul că Avraam a fost cel care a dat zecime și a fost binecuvântat.

Evrei 7:8

8. Aici. Adică în sistemul levitic.

Acolo. Adică preoția lui Melhisedec.

Este viu. [„Trăiește”, KJV]. Bineînțeles că acest lucru nu este adevărat cu privire la Melhisedec, și nu este potrivită nici explicația că aici Pavel vrea să spună că nu există în Biblie nici o relatare cu privire la moartea lui Melhisedec. Se pare că aceste cuvinte merg dincolo de Melhisedec, la Acela pe care el Îl reprezintă. Cu privire la Hristos se afirmă că „trăiește pururea” (v. 25). Preoția lui Melhisedec trăiește încă prin preoția lui Hristos.

Evrei 7:9

9. Levi... a plătit zeciuială. Observația este menită ca o dovadă în plus că preoția lui Melhisedec a fost superioară celei levitice. Felul în care Levi a plătit zecime lui Melhisedec este arătat în v. 10.

Evrei 7:10

10. În coapsele. Ceea ce a făcut Avraam, au făcut și descendenții lui. Așa că atunci când el a plătit zecime, a plătit și Levi. Spunând asta, autorul aduce încă o dovadă a superiorității lui Melhisedec.

Evrei 7:11

11. Desăvârșirea. Preoția levitică și legea ceremonială erau provizorii, arătând înainte către lucrarea pe care Hristos urma să o îndeplinească. Desăvârșirea n-a venit prin lege, ci prin Hristos, spre care ea atrăgea atenția. Ideea aceasta este dezvoltată mai departe în cap. 9 și 10.

Legea. Aici este vorba de întregul sistem iudaic, instituit la Sinai (vezi Galateni 3,17).

Ce nevoie mai era? Dumnezeu nu a intenționat ca sistemul levitic să fie vreodată un scop în sine. Acesta trebuia să îndrepte atenția oamenilor la Hristos, singurul care dă mântuirea. Dacă sistemul ceremonial ar fi putut oferi mântuire, fără lucrarea lui Hristos, atunci n-ar mai fi fost nevoie de slujirea Sa.

Evrei 7:12

12. O dată schimbată preoția. [„Preoția fiind schimbată”, KJV]. Adică din cea levitică în cea a lui Melhisedec.

Și o schimbare a Legii. Legea prevedea că numai leviții puteau servi la tabernacul și că numai fiii lui Aaron puteau fi preoți. În plus, ea reglementa serviciile preoților cu referire la sistemul în care slujeau. Dacă ar fi fost ales un preot din altă seminție (v. 13) și dacă ar fi fost introdusă o nouă ordine a lucrurilor (cap. 8,13), atunci trebuia să fie schimbată legea.

Evrei 7:13

13. Acela. Adică Hristos (v. 14).

Altă seminție. Vezi v. 14.

Evrei 7:14

14. Iuda. Vezi Mica 5,2; Matei 1,1; Marcu 10,47.48; Luca 3,33; Romani 1,3; Apocalipsa 5,5.

Moise n-a zis nimic. Legile care reglementau preoția fuseseră date prin Moise (Numeri 3; 4).

Evrei 7:15

15. Mai luminos. [„Mai evident”, KJV]. Se pare că face referire la declarația făcută în v. 12, și

anume că era necesară o schimbare a legii. Unii susțin este vorba despre caracterul temporar al preoției levitice. Profeția la care se face referire în v. 17, că preoția cea nouă avea să fie după o rânduială diferită, face și mai vădit faptul că trebuia să aibă loc o schimbare a legii preoției sau că preoția levitică era provizorie.

Evrei 7:16

16. Porunci pământești. Fără îndoială că sunt numite „pământești” deoarece prevedeau o succesiune prin descendență fizică (Exodul 29,29.30; Numeri 20,26–28).

Puterea. Notați contrastul dintre acest cuvânt și „legea”.

Nepieritoare. [„Fără sfârșit”, KJV]. Gr. akatalutos, „indestructibil”, „nesupus descompunerii”.

Evrei 7:17

17. Preot în veac. Autorul face iarăși și iarăși referire la această afirmație din Psalmi 110,4 (Evrei 5,6.10; 6,20; 7,21). Pe acesta se sprijină argumentația sa. Un simplu om nu ar fi putut să fie preot în veac. Preoții levitici slujeau numai câțiva ani. Dacă deci va veni cineva care va sluji „în veac”, el trebuie să fie mai mult decât un om, mai mult decât un levit. Prin urmare, „se face și mai luminos” (v. 15) faptul că, dacă se va oficia o astfel de preoție, trebuie să aibă loc o schimbare a legii preoțești.

Evrei 7:18

18. Astfel. [„Căci este”, KJV]. Potrivit originalului grecesc, legătura dintre versetele 18 și 19 se face în felul următor: „Este, pe de o parte, o desființare a poruncii... și, pe de altă parte, aducerea unei nădejdi mai bune”.

Se desființează. Este un termen mai puternic decât „o dată schimbată” (v. 12). Legea preoției levitice avea să funcționeze numai până când Isus Hristos, Marele Preot, avea să-și ia în primire slujba. Atunci ea urma să fie desființată.

De mai înainte. Sau „precedentă”, „anterioară”.

Neputinței și zădărniceii ei. [„Slăbiciunii și inutilității ei”, KJV]. Nu pentru că așa ar fi fost, căci Dumnezeu Însuși o instituiseră. Dar ea a dat greș din cauza atitudinii oamenilor. Ei au făcut din lege un scop în sine și au crezut că ascultarea de ea putea să îi mântuiască. Lor li se predicase Evanghelia, dar aceasta, nefiind îmbinată cu credință (cap. 4,2), nu le-a fost de nici un folos.

Evrei 7:19

19. Legea n-a făcut nimic desăvârșit. Adică legea în sine și prin sine. Nu înseamnă că mântuirea era imposibilă pentru oamenii din timpul Vechiului Testament. Desăvârșirea era cu putință, dar prin aceleași mijloace ca și astăzi – credința în Isus Hristos. „Astfel, Legea n-a fost un îndrumător spre Hristos ... După ce a venit credința, nu mai suntem sub îndrumătorul acesta” (vezi Galateni 3,24.25).

Se pune în loc o nădejde mai bună. Pentru legătura dintre această expresie și contextul ei, vezi v. 18. Nădejdea mai bună este centrată în Hristos. El ia locul preoției levitice. Aceasta este nădejdea „care ne era pusă înainte”, „o ancoră a sufletului”, „care pătrunde dincolo de perdeaua dinlăuntru” (cap. 6,18–20).

Ne apropiem de Dumnezeu. Acesta fusese scopul preoției levitice, dar printr-o instruire și folosire greșită oamenii au ajuns să creadă că Dumnezeu este foarte departe de ei. Acum, Isus Hristos, Marele Preot, a intrat „dincolo de perdeaua dinlăuntru” (cap. 6,19). El șade „la dreapta Măririi, în locurile prea înalte” (cap. 1,3); de aceea oamenii se pot apropia „cu deplină încredere de scaunul harului” (cap. 4,16) și pot să vină cu deplină siguranță la Dumnezeu.

Evrei 7:20

20. Nu... fără jurământ. Vezi cap. 6,17.

Evrei 7:21

21. Prin jurământul. [„Cu un jurământ”, KJV]. Contrastul acesta vrea să arate superioritatea slujbei

de mare preot după rânduiala lui Melhisedec. În ce privește importanța jurământului, vezi cap. 6,17.

Nu Se va căi. Gr. metamelomai, „a se răzgândi”, „a regreta” (vezi 2 Corinteni 7,8.9).

După rânduiala lui Melhisedec. Dovezi textuale sunt împărțite între păstrarea și omiterea acestei expresii. Ea este pe deplin atestată în v. 17.

Evrei 7:22

22. Prin chiar faptul acesta. [„Cu atât mai mult”, KJV]. Adică prin faptul că fusese confirmată printr-un jurământ, în timp ce preoția levitică se întemeia pe o poruncă temporară.

Isus. Numele acesta scoate în evidență natura Sa umană (vezi Matei 1,1).

Chezașul. Gr. egguos, „o chezașie”, „o garanție”. Cuvântul acesta se referă aici la cineva care devine răspunzător sau garant pentru îndeplinirea unei înțelegeri, aici, „legământul mai bun” [„testamentul mai bun”].

Legământ. [„Testament”, KJV]. Gr. diatheke (vezi Galateni 3,15). Cuvântul acesta este tradus atât „testament” (Galateni 3,15) cât și „legământ” (Matei 26,28; Luca 1,72; 1 Corinteni 11,25; 2 Corinteni 3,6; Evrei 8,6–10). În versetul de față este preferabilă traducerea „legământ”, deoarece autorul vorbește despre noul legământ (diatheke), un subiect pe care îl dezvoltă în cap. 8,6–13. Diatheke este cuvântul folosit peste tot pentru „legământ”.

Evrei 7:23

23. Preoți în număr mare. [„Mulți preoți”, KJV]. Se pune în contrast numărul mare de preoți din sistemul levitic cu unicul preot „după rânduiala lui Melhisedec”.

Evrei 7:24

24. Care nu poate trece de la unul la altul. [„Neschimbătoare”, KJV]. Gr. aparabatos, „permanent”, „neschimbător”. Din cauza morții, preoții levitici nu puteau să slujească pentru totdeauna. Dar Hristos „trăiește pururea ca să mijlocească” (Evrei 7,25; compară cu Apocalipsa 1,18).

Evrei 7:25

25. În chip desăvârșit. [„Pe deplin” KJV]. Gr. panteles, „complet”, „deplin”, „cu totul”, „veșnic”, „pentru totdeauna”. Comentarii nu sunt de aceeași părere în ce privește care din cele două sensuri se aplică aici. Ambele sunt potrivite, deoarece Hristos mântuiește atât pe deplin („în chip desăvârșit”) cât și pentru totdeauna.

Se apropie de Dumnezeu. [„Vin la Dumnezeu”, KJV]. Vezi v. 19.

Trăiește pururea. Vezi v. 24.

Să mijlocească. Gr. entugchano (vezi Romani 8,34).

Evrei 7:26

26. Ne trebuia. [„Ni se potrivea”, KJV]. Gr. prepo, „a corespunde”, „a fi potrivit”. Vezi folosirea cuvântului prepoîn cap. 2,10. Era potrivit ca noi să avem un mare preot ca Hristos.

Sfânt. Gr. hosios, „credincios”, „pios”, „plăcut lui Dumnezeu” (vezi Faptele Apostolilor 2,27).

Nevinovat. Gr. akakos, „neprihănit”, „curat”, nerăzbunător.

Fără pată. Gr. amiantos, „curat din punct de vedere religios și moral”. Compară cu folosirea acestui cuvânt în Evrei 13,4; Iacov 1,27; 1 Petru 1,4.

Despărțit de păcătoși. Sau „care a fost despărțit de păcătoși”. Unii cred că se referă la capacitatea lui Hristos, atât cât a stat pe acest pământ, de a fi împreună cu păcătoșii și totuși de a fi despărțit de ei. Alții

cred că este vorba de Hristos, nu în întruparea Sa, ci în rolul de Mare Preot, și că prin cuvintele „despărțit de păcătoși” se face referire la lucrarea Sa pentru păcătoși, adică jertfa Sa (vezi cap. 9,28). Ei cred că aceste cuvinte ar trebui interpretate în lumina expresiei următoare, care înseamnă înălțarea lui de pe pământ și astfel despărțirea Sa propriu-zisă de păcătoși, pentru a fi în prezența lui Dumnezeu. Cei care sunt de acord cu acest ultim punct de vedere cred, la fel ca și adepții primei opinii, că Hristos a fost întotdeauna „sfânt, nevinovat, fără pată”.

Înălțat mai pe sus de ceruri. După înălțarea Sa Hristos S-a așezat la dreapta Tatălui. Tocmai un astfel de mare preot ne trebuie nouă.

Evrei 7:27

27. Care n-are nevoie... în fiecare zi. Nu există nici o dovadă că marele preot ar fi adus zilnic jertfă pentru păcat. Există o jertfă care trebuia adusă în fiecare zi de către Aaron și urmașii săi, dar se pare că aceasta era o jertfă de mâncare, nu o jertfă pentru păcat (Leviticul 6,20–22). Dificultatea rezultă deci din afirmația că marele preot din vechime aduce zilnic o jertfă pentru păcat și că Hristos nu are nevoie să facă lucrul acesta.

Dificultatea aceasta a fost explicată prin faptul că, indiferent ce servicii ar fi îndeplinit preoții, ei făceau lucrul acesta ca delegați ai marelui preot. Ei oficiau în locul lui și ceea ce făceau ei era considerat ca și cum ar fi fost îndeplinit de marele preot însuși. Ei erau doar ajutoare și, aducând zilnic jertfe pentru păcat, se putea spune că marele preot era cel care le aducea.

Pentru păcatele sale. În Ziua Ispășirii marele preot aducea mai întâi jertfă pentru propriile sale păcate, și de abia apoi pentru păcatele poporului (Leviticul 16,11.15). Lucrul acesta era obligatoriu. Fiind păcătos, el nu putea să se înfățișeze înaintea lui Dumnezeu în Sfânta Sfintelor dacă nu adusesse mai întâi o jertfă pentru sine. Hristos nu trebuie să facă lucrul acesta. El este sfânt.

Lucrul acesta L-a făcut o dată pentru totdeauna. S-a pus întrebarea cu privire la ce se înțelege prin „lucrul acesta”. A adus Hristos jertfă pentru propriile Sale păcate, așa cum făcea marele preot, și apoi pentru popor? Hristos nu avea nici un păcat. Singurele păcate pe care le avea erau acelea pe care le-a purtat pentru noi. El a fost făcut păcat (2 Corinteni 5,21). Deci când S-a adus pe Sine ca jertfă o dată, a făcut-o pentru toate păcatele pe care le purta. Păcatele acelea erau păcatele noastre, pe care le-a purtat în trupul Său pe lemn. Ele erau păcatele Sale numai în măsura în care luase asupra Sa răspunderea pentru ele. El le-a purtat ca locțiitor.

S-a adus jertfă pe Sine Însuși. Hristos a fost și preot, și victimă.

Evrei 7:28

28. Legea. Vezi v. 11, 12 și 16.

Pune ... pe niște oameni. Sau „numește niște oameni”.

Slăbiciunii. Sau „imperfecțiunii” (vezi cap. 5,2).

Jurământului. Vezi v. 20, 21.

După ce a fost dată Legea. [„Deci când cu Legea”, KJV]. Sistemul ceremonial a expirat la cruce (vezi Romani 6,14; Efeseni 2,15; Coloseni 2,14). După încheierea valabilității sistemului levitic, Hristos Și-a început lucrarea de Mare Preot.

Pune pe Fiul. [„Îl face pe Fiul”, KJV]. Sau „Îl numește pe Cineva care e Fiu”. În original substantivul nu este articulat. Dar nici traducerea „un Fiu”, în loc de „Fiul”, nu exprimă corect forța versiunii grecești. Absența articolului pune accent pe calitate, de aceea este preferabilă exprimarea: „Cineva care este Fiu” (compară cu Daniel 7,9.13).

Desăvârșit. [„Consacrat”, KJV]. Gr. teleioo, „a desăvârși” (vezi cap. 2,10).

Pentru veșnicie. În contrast cu serviciul temporar al preoției levitice.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 DA 578; PP 136, 157, 703; 3T 393

5 AA 336

24 DA 52

25 AH 544; COL 149, 156; CSW 111; DA 166,751, 835; FE 178, 184; GC 482; GW 155; MB 9; MH 243, 424; ML 33; MM 33, 181; MYP 407; SC 102; Te 280; TM 20; 1T 543; 2T 60, 321; 5T 200, 633, 741; 6T 123, 231; 8T 287; WM 193

26 AA 570; DA 25

Evrei 8:1

1. Punctul ce mai însemnat. [„Suma”, KJV]. Gr. kephalaion, „ideea principală”, „rezumatul”, „esența problemei”. Autorul scoate în evidență ideea principală a ceea ce fusese spus până acum.

Un Mare Preot. [„Un astfel de Mare Preot”, KJV]. Hristos nu este un mare preot obișnuit, ca aceia din preoția aaronică. Ei slujeau pe pământ (v. 4); El slujește la tronul lui Dumnezeu.

La dreapta. Vezi cap. 1,3.

Evrei 8:2

2. Slujitor. Gr. leitourgos, „slujitor”, „deservent” (compară cu Romani 13,6; Filipeni 2,25; Evrei 1,7).

Al locului prea Sfânt. [„Al sanctuarului”, KJV]. Gr. ta hagia, literal, „cele sfinte”, „[locurile] sfinte”. Femininul hai hagaii este cât se poate de necorespunzător aici (vezi cap. 9,2). Învățații susțin în majoritate că în versiunea greacă aici este un neutru plural. Există diferite opinii cu privire la forța și funcția pluralului în cazul acesta. Unii cred că pluralul reprezintă două încăperi ale sanctuarului ceresc, corespunzând celor două încăperi din cel pământesc. Alții cred că aici este un plural intensiv, denotând doar concentrarea obiectelor sfinte în sanctuar. Incertitudinea provine din faptul că în cap. 9,2.3 dovezile textuale favorizează o formă de plural pentru termenul grecesc care descrie a doua încăpere (vezi comentariul de acolo). În vederea acestui lucru, faptul că ta hagia este o formă de plural, nu dovedește în mod necesar că sunt două încăperi în sanctuarul ceresc. Totuși, că lucrarea lui Hristos în sanctuarul ceresc e săvârșită în nouă încăperi sau „două mari despărțituri”, este evident dintr-o comparație a celui pământesc cu cel ceresc, deoarece cel pământesc era „după chipul adevăratului locaș” (cap. 9,24, RSV) din cer. Vezi și Exodul 25,9; Daniel 8,14; Nota Suplimentară de la Evrei 10.

Și al. Mai degrabă „adică al”.

Adevăratului. Gr. alethinos, „autentic”, „real”. Sanctuarul pământesc era numai o reprezentare a celui ceresc.

Cort. [„Tabernacol”, KJV]. Gr. skene, „cort”. Terminologia sanctuarului pământesc este folosită pentru cel ceresc.

Ridicat. Este o figură de stil, folosită aici deoarece sanctuarul este descris ca un „tabernacol” sau „cort”. Nu trebuie să ne închipuim că în cer este un cort propriu-zis, ridicat de Dumnezeu. Compară cu Exodul 33,7.

Ideea sanctuarului ceresc nu era nouă pentru iudei, așa cum reiese din următorul citat din literatura lor cam de prin secolul I î.Hr.: „Îngerul mi-a deschis porțile cerului și am văzut sfântul templu și pe un tron de slavă pe Cel Prea Înalt” (Testament of Levi 5, 1; R. H. Charles, The Apocrypha and Pseudepigrapha of

the Old Testament, vol. 2, p. 307); „Tu ai dat poruncă să se zidească un sanctuar în muntele Tău cel sfânt. Și un altar în cetatea locuinței Tale. O copie a sfântului tabernacol pe care Tu l-ai pregătit mai de la început” (Wisdom of Solomon 9:8; *ibid.*, p. 549).

Evrei 8:3

3. Este pus să aducă. [„Este rânduit să aducă”, KJV]. Lucrarea preoților din tabernacol consta mai ales în aducerea de „daruri și jertfe”. Ei erau numiți pentru aceasta. Dimineața și seara ei aduceau jertfe pentru popor, iau în cursul zilei aduceau jertfe pentru persoane.

Ceva de adus. Compară cu cap. 5,1; 9,25.

Evrei 8:4

4. Dacă ar fi pe pământ. Autorul se referă la timpul scrierii, când templul de la Ierusalim încă era în picioare (vezi introducerea la această epistolă).

N-ar mai fi preot. Regulile preoției levitice erau puse în aplicare cu strictețe, iar dacă Hristos ar fi fost pe pământ, El nu ar fi putut să Se califice în această slujbă. Numai cei din seminția lui Levi putea fi aleși, iar Hristos aparținea seminției lui Iuda. Preoția lui era independentă și cerească, după rânduiala lui Melhisedec.

Cei ce aduc darurile. [„Preoții care jertfesc”, KJV]. Afirmarea aceasta este un argument în favoarea datării scrierii înainte de distrugerea Ierusalimului și a Templului, în anul 70 d.Hr. (vezi introducerea la epistolă).

După Lege. Adică după sistemul de legi instituit la Sinai.

Evrei 8:5

5. Chipul. [„Exemplu”, KJV]. Gr. *hupodeigma*, „copie”, „imitație”, „schiță”, „trasare”, „reprezentare”. Totuși, este necesar să se rețină că o „copie” pământească nu poate să reprezinte deplin, în toate detaliile, un original ceresc. De pildă, diferitele jertfe pentru păcat care erau aduse fără sfârșit în sanctuarul pământesc și-au avut împlinirea în sacrificiul unic al lui Hristos.

Umbra. Sau „prefigurarea”. Este posibil să înțelegem sintagma „chipul și umbra” ca o figură de stil, însemnând „un exemplu imperfect”.

I-a zis. [„L-a sfătuit”, KJV]. Gr. *chrematizo*, „a da o descoperire”, agentul fiind Dumnezeu.

Să faci totul. [„Să faci toate lucrurile”, KJV]. Vezi Exodul 25,40; Numeri 8,4; Faptele Apostolilor 7,44.

Evrei 8:6

6. O slujbă cu atât mai înaltă. Cu versetul acesta autorul își începe pasajul în care vorbește despre Hristos ca „mijlocitor al unui legământ mai bun”. Superioritatea lucrării lui Hristos este demonstrată aici de faptul că El este mijlocitorul unui legământ mai bun, așezat pe făgăduințe mai bune.

Mijlocitor. Gr. *mesites*, „arbitru”, „mediator”, cineva care mijlocește între două părți pentru a înlătura un dezacord sau pentru a atinge o țintă comună (vezi Galateni 3,19). Cuvântul acesta apare de șase ori în Noul Testament, dintre care de patru ori cu referire la Hristos. Hristos este mijlocitor între Dumnezeu și om (1 Timotei 2,5). Ca Dumnezeu, El Îl înțelege pe Dumnezeu și poate vorbi pentru El. Ca om, El îl înțelege pe om și poate pleda cu îndurare pentru el înaintea Tatălui.

Legământului. Gr. *diatheke* (vezi cap. 7,22).

Mai bun. Superioritatea este discutată în v. 8–12.

Făgăduințe mai bune. Vezi v. 10–12.

Evrei 8:7

7. Legământul dintâi. Prin cuvintele acestea autorul se referă la sistemul din timpurile Vechiului Testament, care a început să funcționeze la Sinai și care cuprindea și preoția levitică. În ce privește legătura acestui sistem cu legământul făcut la Sinai, vezi Ezechiel 16,60. În ce privește înțelesul cuvântului legământ (diatheke), vezi Evrei 7,22. Sistemul acesta, cu legile sale, a luat sfârșit atunci când Isus a devenit Mare Preot „după rânduiala lui Melhisedec” (vezi cap. 7,12.18.19).

Fără cusur. Reiese de aici că avea defecte. Totuși, defectul nu era la legământul propriu-zis, ci la oamenii care l-au aplicat (vezi Ezechiel 16,60; Efeseni 2,15). Prin sine legea nu făcea nimic desăvârșit (vezi Evrei 7,22), dar folosită corect, le-ar fi atras atenția la Mântuitorul și la salvarea oferită de El. Apelurile repetate ale profeților, ca oamenii să accepte prevederile legământ veșnic, s-au soldat cu un continuu eșec.

Cu un al doilea. Adică cel nou (vezi v. 8).

Evrei 8:8

8. Ca o mustrare. [„Găsindu-i vinovați”, KJV]. Prima parte a versetului poate fi tradusă: „găsindu-i cusur, El le-a spus”, dar aceasta traducere nu este naturală și nu prea a fost acceptată. Slăbiciunea primului legământ nu era în legământul însuși, și nici la Dumnezeu. Vina era la oameni (vezi Evrei 8,7; compară cu Romani 9,30 - 10, 3; Evrei 3,18 - 4, 2).

Vin zile. Versetele 8–12 sunt un citat din Ieremia 31,31–34, mai mult din LXX decât din ebraică, deși diferențele sunt mici. Vezi și comentariul la acest verset din Ieremia. În cadrul lor original cuvintele acestea constituie o precizare a ceea ce Dumnezeu era dispus să facă pentru Israel și Iuda, dacă poporul ar fi învățat lecțiile din captivitatea în care era gata să intre și s-ar fi întors cu adevărat la Dumnezeu. După Sinai El încercase continuu să-i aducă pe israeliți la o experiență spirituală mai înaltă, așa cum apare în noul legământ, dar ei au refuzat cu încăpățănare să treacă dincolo de concepțiile lor înguste cu privire la adevărata religie. Se agățau de credința că mântuirea putea fi obținută printr-o strictă ascultare de lege, mai ales de cea ceremonială și de sistemul de jertfe. Apelul lui Dumnezeu părea făcut într-un moment favorabil. Poate că ceea ce refuzaseră să învețe în propria lor țară ar fi învățat în urma disciplinei aspre a captivității. Dar chiar și captivitatea a dat greș în privința unei redeșteptări adevărate. Marea majoritate a exilaților repatriați au trăit mai departe în condițiile vechiului legământ.

Experiența spirituală din timpul noului legământ era și la îndemâna celor din timpul Vechiului Testament, și ar fi fost a lor dacă ar fi îndeplinit condițiile, dar, ca națiune, au refuzat. Acum, chiar dacă învățătura lui Hristos și a apostolilor făcea mult mai limpede „vestea bună” pe care iudeii ar fi putut să o accepte mai timpuriu (Evrei 4,2), cu toate acestea ei găseau că e dificil să renunțe la vechiul sistem al formelor și ceremoniilor. Scopul acestei epistole era să îi ajute să facă trecerea aceasta.

Autorul Epistolei către Evrei face apel la profeție pentru a susține lucrarea de Mare Preot a lui Hristos și noul legământ. Ieremia îl prezisese acest nou legământ; acum era timpul împlinirii lui.

Casa lui Israel. Aici se spune că noul legământ este făcut cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda, deoarece la început fusese oferit acestor două (Ieremia 31,31–34). Când iudeii și-au părăsit privilegiile religioase, „împărăția lui Dumnezeu” a fost luată de la ei (vezi Matei 21,33–43). Biserica creștină este moștenitoarea privilegiilor și a răspunderilor spirituale care aparținuseră pe vremuri poporului ales (vezi Vol. IV, pp. 35, 36).

Legământ. Gr. diatheke (vezi cap. 7,22).

Nou. Este nou față de „legământul dintâi” (v. 7). Venirea lui Hristos, care a împlinit simbolurile legii ceremoniale, a pus capăt sistemului levitic (vezi Efeseni 2,15). Vărsarea sângelui Său a ratificat legământul făcut cu mult timp înainte cu Adam și confirmat apoi lui Avraam (vezi Ezechiel 16,60).

Evrei 8:9

9. Nu ca. În ce privește vechiul legământ, vezi Ezechiel 16,60.

N-au rămas în. Prin aceste cuvinte se rezumă istoria israeliților, așa cum este ea relatată în Vechiul

Testament. Oamenii „și-au bătut joc de trimișii lui Dumnezeu” până când n-a mai fost „leac” (2 Cronici 36,16), iar Dumnezeu i-a lepădat.

Evrei 8:10

10. Voi pune legile Mele. La Sinai Domnul a scris legile Sale pe table de piatră (Deuteronom 4,13) și într-o carte (cap. 31,24.26). El vroia ca legile acestea să fie scrise în inimile oamenilor. Dar israeliții s-au mulțumit să privească aceste rânduieli numai ca un cod exterior și păzirea lor o chestiune de conformare exterioară. Dumnezeu nu dorea ca legile Sale să fie privite în felul acesta. El i-a oferit poporului experiența unei inimi noi (vezi Ezechiel 36,26), dar ei erau mulțumiți cu o religie exterioară. Sub noul legământ inimile și mințile oamenilor sunt schimbate (vezi Romani 12,2; 2 Corinteni 5,17). Ei fac binele nu prin propria lor putere, ci pentru că Hristos locuiește în inimă, trăind viața Sa în credincios (vezi Galateni 22,23). Schimbarea poate fi săvârșită numai prin puterea divină. Numai Dumnezeu poate „pune” legea Sa în inima omului, deși, bineînțeles, nu fără consimțământul și conlucrarea acestuia (Apocalipsa 22,17; compară cu MB 142).

Eu voi fi Dumnezeu lor. [„Eu le voi fi Dumnezeu”, KJV]. Aceasta este obiectivul tuturor legământelor divine (compară cu Exodul 6,7). Dumnezeu vrea să aibă locul care I se cuvine și ca oamenii să-L accepte ca Dumnezeu al lor.

Evrei 8:11

11. Nu vor mai învăța. Nu va mai fi nevoie de îndemnuri și sfaturi neîncetate, deoarece oamenii vor avea o experiență religioasă personală. Acum creștinii pot avea acces direct la Dumnezeu, fără nici un intermediar, cum ar fi preoția levitică. Ei pot fi „călăuziți de Duhul lui Dumnezeu” (Romani 8,14), „învățați de Dumnezeu” (1 Tesaloniceni 4,9), pot să aibă parte de „ungerea din partea Celui sfânt” și să știe „orice lucru” (1 Ioan 2,20). Încă de timpuriu creștinii au avut întregul canon al Scripturii, de unde să învețe despre Dumnezeu. Totuși, aceasta nu desființează nevoia de instructori spirituali. Dumnezeu a dat bisericii „păstori” și „învățători” (Efeseni 4,11). Vezi GC 485.

Toți Mă vor cunoaște. Adică toți creștinii vor avea o cunoaștere personală a lui Dumnezeu, indiferent de vârstă, de poziție socială sau de înzestrare intelectuală.

Evrei 8:12

12. Le voi ierta. [„Voi fi îndurător”, KJV]. Când, în ajunul captivității, Ieremia a rostit cuvintele acestea, ele erau o făgăduință cu privire la ceea ce Dumnezeu era dispus să facă pentru poporul Său necredincios, dacă s-ar fi întors la El. Pentru creștin ele sunt o făgăduință de iertare, fără a fi vărsat sângele animalelor, ca sub sistemul levitic.

Nu-Mi voi mai aduce aminte. Adică Dumnezeu nu va mai ține cont de păcatele celui vinovat (compară cu Isaia 65,17). Dumnezeu va arunca toate păcatele noastre înapoia Sa (Isaia 38,17). Le va arunca în fundul mării (Mica 7,19).

Evrei 8:13

13. Legământ. Cuvântul acesta este în plus, dar, conform originalului grecesc, este corect. Adjectivul tradus „nou” are același gen și număr ca și cuvântul tradus „legământ”. Că „legământ” este corect adăugat, reiese mai departe din faptul că verbul „zice” se referă la pasajul citat în v. 8–12 (din Ieremia 31,31–33), care folosește sintagma „legământ nou”.

A mărturisit că cel dintâi este vechi. [„L-a făcut pe cel dintâi vechi”, KJV]. Fragmentul citat din Ieremia (în v. 8–12) arată lămurit că cel nou avea să-l înlocuiască pe cel vechi, nu să fie o adăugare la el. Acest lucru era greu de înțeles pentru evreii creștini.

Ce a îmbătrânit. [„Ce se strică”, KJV]. Sau „îmbătrânește”. Poate fi pusă întrebarea de ce cuvântul acesta este la timpul prezent, dacă vechiul legământ se sfârșise deja la cruce. Unii comentatori cred că este o referire la timpul când Ieremia și-a rostit profeția cu privire la noul legământ (Ieremia 31,31–33). Totuși, se poate admite că este vorba și despre timpul când a fost scrisă această epistolă. Este adevărat că sistemul ceremonial se încheiase la moartea lui Isus (vezi Efeseni 2,15). Totuși, chiar și pentru creștinii pioși, trecerea de la sistemul vechi la sistemul cel nou a fost treptată (vezi Evrei 9,9; compară cu Romani 14,1).

Aproape de pieire. [„Gata să dispară”, KJV]. Prin aceste cuvinte autorul epistolei îi pregătește pe cititori pentru timpul când sistemul vechi urma să piară cu totul (vezi cap. 9, 9).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1, 2 GC 413

2 DA 166; GC 417; PK 685; PP 356; SR 376, 377

5 CT 62; DA 209; Ed 35; GC 413, 415, 418, 420; LS 342; PP 351, 356; SR 377, 378

6 PP 372

7, 8 PP 371

10 EW 58; 1T 361

Evrei 9:1

1. Legământul dintâi. Cuvântul „legământ” este adăugat, dar corect, ca în cap. 8,13 (vezi comentariul de acolo). Este vorba de legământul făcut cu Israel la Sinai (vezi Evrei 8,7; compară cu Ezechiel 16,60).

Vezi imaginea pictată de Harry Anderson „Hristos Marele nostru Preot”

Avea și el. Faptul că legământul dintâi avea și el porunci dă de înțeles că și legământul nou avea. Autorul aduse deja în discuție lucrare lui Hristos ca Mare Preot (cap. 5,5.6; 6,19.20; 7,22–25; 8,1.2). Acum vorbește pe larg despre aceasta.

Porunci. [„Rânduiești”, KJV]. Gr. dikaiomata, „reglementări”, „cerințe”, „porunci”.

Slujba dumnezeiască. Gr. latreia (vezi Romani 9,4; 12,1).

Locaș pământesc de închinare. [„Sanctuar pământesc”, KJV]. Adică sanctuarul era adaptat la acest pământ, era terestru. Se observă un contrast puternic cu sanctuarul noului legământ, „adevăratul cort, care a fost ridicat nu de un om, ci de Domnul” (cap. 8,2).

Evrei 9:2

2. Cort. [„Tabernacol”, KJV]. Gr. skene, „cort”, „locuință”, „gheretă”, „locaș”.

Partea dinainte. [„Întâi”, KJV]. Adică „primul cort” sau „primul tabernacol”. În engleză (KJV) prima încăpere este numită aici cort, la fel ca și a doua (v. 3). De-a lungul anului întâia despărțitură era singura din sanctuar în care se intra. În a doua despărțitură, Sfânta Sfintelor, se intra numai în Ziua Ispășirii.

Locul Sfânt. [„Sanctuarul”, KJV]. Gr. hagia. Pot fi citate dovezi textuale pentru exprimarea ta hagia (vezi cap. 8,2), precum și pentru exprimarea hagia hagion (vezi cap. 9,3). Dar învățații sunt în general de acord că este preferabil cuvântul hagia. Trebuie rezolvată o problemă gramaticală cu privire la hagia. Luată ca atare, forma neaccentuată poate fi: (1) O formă de feminin singular care ar putea fi un adjectiv care determină substantivul skene, „cort”. Atunci s-ar traduce astfel: „care e numită [cort] sfânt”. (2) O formă de neutru plural care poate fi tradusă „sfinte” sau „[locuri] sfinte”. Ortografia ambelor forme este aceeași, totuși, când cuvântul este accentuat, forma de feminin singular are accentul pe a doua silabă, în timp ce neutru plural are accentul pe prima silabă. Întrucât în manuscrisele cele mai timpurii erau neaccentuate, este cu neputință să se hotărască, pe baza acestora, care formă a fost intenționată aici. Manuscrisele mai târzii, care au accentele, favorizează foarte mult forma de neutru plural. În Textus Receptus, textul grec după care a fost tradusă KJV, se accentuează prima silabă, și deci se consideră că hagia este un neutru plural. Același lucru se întâmplă și cu Nestle's Greek Text. De fapt există doar puține dovezi textuale pentru o formă de singulară. Vulgata și unele manuscrise grecești târzii sunt aproape singurele mărturii lipsite de echivoc.

Este adevărat că toate acestea nu sunt dovezi concludente împotriva unei forme de singular, deoarece copistiții manuscriselor, care au pus accentele, erau persoane neinspirate. Ei au pus accentul acolo unde credeau că o cere contextul. În cazul acesta forma de neutru plural părea cea mai naturală. Totuși, chiar dacă posibilitatea unei forme singulare nu poate fi tăgăduită, o astfel de formă pare destul de nepotrivită. Hagia, ca o formă de plural, pare să desemneze prima încăpere (v. 3, unde se pare că este numită și a doua încăpere). Vezi cap. 8,2

Sfeșnicul. Mobilierul este descris așa cum exista în vechiul tabernacol, nu în templul care pe atunci mai exista încă la Ierusalim (compară cu v. 3). Pentru o descriere a sfeșnicului, vezi Exodul 25,31–40.

Masa. Vezi Exodul 25,23–30.

Pâinile pentru punerea înainte. Vezi Leviticul 24,5–9.

Evrei 9:3

3. După. Gr. meta, „după”, „dincolo de”, „de partea îndepărtată”.

Perdeaua a doua. Adică perdeaua care despărțea Sfânta de Sfânta Sfintelor; este numită „a doua” deoarece cuvântul folosit aici pentru „perdea” (katapetasma) e folosit și cu privire la perdeaua de la intrarea în Sfânta (vezi cap. 6,19).

Cortului. Compară cu v.2.

Locul prea Sfânt. Gr. hagia hagion. Ca și în v. 2, și aici există aceeași problemă cu privire la cuvântul hagia, și anume dacă este o formă de singular sau de plural (vezi comentariul de acolo). Din cauza aceasta expresia poate fi tradusă sau „[cortul] sfânt al sfintelor [locuri]”, sau „[locurile] sfinte ale sfintelor [locuri]”. Originalul grecesc permite și traducerea „sfânta sfintelor”.

Evrei 9:4

4. Altar. [„Cădelnița”, KJV]. Gr. thumiaterion literal, „un loc [sau „vas”] pentru arderea tămâii”, de unde, fie o cădelniță, fie altarul tămâierii. Pentru exemple ale ultimului sens, vezi Josephus, War v. 5. 5 [216]; Antiquities iii. 6. 8; 8. 3 [147; 198]; compară cu Herodotus 2. 162. În Epistola lui Pavel către Evrei probabil că este vorba despre altarul tămâierii. Acesta era obiectul cel mai important din Sfânta. E puțin probabil ca autorul să omită menționarea lui, mai ales că el enumără obiectele din fiecare încăpere.

Totuși, traducerea „altarul tămâierii” dă naștere unei probleme, deoarece se pare că aici autorul situează acest altar în Locul prea sfânt, în timp ce în vechiul cort el se găsea în prima încăpere (Exodul 30,6). Trebuie remarcat faptul că autorul nu afirmă că altarul tămâierii era în a doua încăpere, ci doar că Locul prea sfânt „avea” altarul. Cuvântul grecesc pentru „avea” poate fi tradus „conține”, dar aceasta nu este în mod necesar singurul său sens.

Legătura care apare aici între altar și Locul prea sfânt poate fi că funcția lui era strâns legată de Locul prea sfânt. Tămâia adusă zilnic pe acest altar era îndreptată către tronul harului din Locul prea sfânt. Acolo Dumnezeu își manifesta prezența între heruvimi, și, în timp ce tămâia se înălța cu rugăciunile credincioșilor, ea umplea atât Sfânta Sfintelor cât și Sfânta. Perdeaua care separa cele două încăperi nu se înălța până la plafon, ci numai până la o anumită înălțime. În felul acesta tămâia putea fi adusă în Locul sfânt (Sfânta) – singurul loc unde puteau să intre preoții obișnuiți – și totuși să ajungă în a doua încăpere, spre care era îndreptată. În 1Regi 6,22 se spune că altarul tămâierii din Templul lui Solomon era „înaintea Locului prea Sfânt”, adică în legătură cu Locul prea sfânt, sau aparținând Locului prea sfânt.

Chivotul. Vezi Exodul 25,10–16.

Legământului. Chivotul este numit așa deoarece conținea „tablele legământului”, cele două table de piatră pe care Dumnezeu scrisese cele Zece Porunci. În Deuteronom 4,13 se declară că cele Zece Porunci sunt condițiile legământului pe care Dumnezeu a poruncit poporului să le îndeplinească.

Un vas de aur. Vezi Exodul 16,33.34. Ideea de „aur” vine din LXX, care în Exodul 16,33 zice „vas

de aur”. În ebraică se spune simplu: „vas”.

Toiagul lui Aaron. Vezi Numeri 17,1–11. Se pare că aici se declară că vasul și toiagul lui Aaron erau în chivot. În Vechiul Testament se spune despre ele că sunt „înaintea Domnului” sau „înaintea chivotului mărturiei” (Exodul 16,33.34; Numeri 17,10). Nu există nici o discrepanță, deoarece aceste ultime expresii pot desemna și o poziție în lăuntru chivotului. Afirmatia din 1 Regi 8,9, că „în chivot nu erau decât cele două table de piatră, pe cari le-a pus Moise”, pot implica faptul că în chivot au fost cândva și alte obiecte, ca cele menționate aici (vezi comentariul din 1 Regi).

Unii au încercat să rezolve aparenta discrepanță sugerând că prin cuvintele „în chivot” (Evrei 9,4) se face referire la „partea chivotului care se cheamă Locul prea sfânt” (Evrei 9,3). Deși gramatical lucrul acesta este posibil, contextul general este împotriva unei astfel de asocieri. În plus, faptul că tablele legământului sunt cuprinse în lista lucrurilor care urmează după cuvintele „în chivot”, sugerează puternic că aici e vorba de chivot, și nu de Locul prea sfânt.

Tablele legământului. Vezi Exodul 25,16; 32,15.16; Deuteronomul 9, 9; vezi mai sus la „legământului”.

Evrei 9:5

5. Heruvimii. Mai degrabă „heruvimul”. Este o transliterare a cuvântului ebraic kerubim, o formă de plural și deci nu este nevoie de adăugarea lui „i” pentru a-l face plural. Pentru o descriere a heruvimilor, vezi Exodul 25,18–20.

Slavei. Probabil că heruvimii sunt numiți așa pentru a face referire la slava lui Dumnezeu care se manifesta între heruvimi (vezi Exodul 25,22; Numeri 7,89; 1 Samuel 4,4; Psalmi 80,1).

Capacul ispășirii. [„Scaunul milei”, KJV]. Gr. hilasterion (vezi Romani 3,25).

Nu este vremea să vorbim acum. [„Nu putem să vorbim acum”, KJV]. Autorul nu dorește să intre în detalii, deoarece aici scopul său nu este să discute pe larg despre aceste chestiuni.

Evrei 9:6

6. Întocmite. [„Rânduite”, KJV]. Mai degrabă „pregătite”, „mobilate”. Ideea este că tabernacolul a fost ridicat și mobilat.

Fac slujbele. [„Îndeplinesc slujba”, KJV]. O parte din slujbă era aducerea zilnică a tămâii în Locul sfânt și pregătirea candelor (Exodul 27,20.21; 30,7–8). Săptămânal pâinile punerii înainte erau așezate în ordine pe masă (Leviticul 24, 5–9). De asemenea, ori de câte ori preotul sau întreaga adunare păcătuiau, era jertfit un vițel și preotul lua din sângele acestuia și-l aducea în întâia despărțitură. Acolo își muia degetul în sângele animalului, stropea cu el de șapte ori înaintea perdelei și, de asemenea, punea sânge pe coarnele altarului pentru tămâia mirositoare care este înaintea Domnului (Leviticul 4,5–7, 16–18).

Intră. [„Intrau”, KJV]. Mai degrabă „merg”. În original timpul verbului este prezentul. Acțiunea este prezentată ca având loc în mod obișnuit (compară cu v.9).

Partea dintâi a cortului. [„Întâiul tabernacol”, KJV]. Adică prima încăpere (vezi v.2).

Evrei 9:7

7. În partea a doua. Marele preot era singurul căruia îi era îngăduit să intre în a doua încăpere, iar pentru el lucrul acesta era permis numai într-o singură zi din an, Ziua Ispășirii (Leviticul 16,2.24; 23,27).

Nu fără sânge. Marele preot intra în Locul prea sfânt mai întâi cu sângele unui vițel ca jertfă pentru păcatele lui și ale casei sale (Leviticul 16,3.4.11–14). Când intra a doua oară, aducea sângele țapului pentru Domnul, prin care era curățit atât sanctuarul cât și poporul (Leviticul 16,15–17).

Pentru. Gr. huper, „în numele”, „de dragul”, „cu referire la”. În contextul prezent huper poate fi tradus „pentru a face ispășire pentru” (vezi Leviticul 16,30).

Păcatele din neștiință. [„Greșelile”, KJV]. Gr. agnoemata, „păcate săvârșite din neștiință” (compară cu Leviticul 4,2.13). Nu există nici o garanție pentru ideea că în Ziua Ispășirii nu se făcea nimic pentru iertarea păcatelor.

Evrei 9:8

8. Duhul Sfânt. Duhul Sfânt este interpretul divin al adevărului (vezi Ioan 14,26).

Arată. Compară cu 1 Petru 1,11.

Locul prea Sfânt. Gr. ta hagia, „sfintele” sau „[locurile] sfinte” (vezi cap. 8,2; 9,24.25). Contextul arată lămurit că aici ta hagiase referă la „cortul acela mai mare și mai desăvârșit, care nu este făcut de mâini” (cap. 9,11), adică sanctuarul ceresc (compară cu v. 24, 25).

Este adevărat că traducătorii KJV au tradus ta hagia „cea mai sfântă din toate”. Dar nu înseamnă că se gândeau la sanctuarul ceresc sau la „cer”, unde S-a dus Isus (v. 24), ca la locul cel mai sfânt dintre toate, corespunzând Locului prea sfânt din sanctuarul pământesc. Totuși ar trebui să se rețină că înțelesul pasajului poate fi decis nu de vreo traducere oarecare, ci de versiunea greacă, dându-se atenție gramaticii și sintaxei.

Sta în picioare. [„Încă stând în picioare”, KJV]. Mai degrabă „stă încă în picioare”. Versiunea greacă nu denotă în mod necesar poziția verticală a clădirii propriu-zise, ci s-ar putea să se refere la valabilitatea funcției acesteia. Pentru a înțelege sensul în care „cortul dintâi” stă încă în picioare, vezi v. 9. S-ar putea ca expresia „stă în picioare” să însemne „își ocupă locul rânduit lui” sau „își păstrează statutul rânduit de Dumnezeu”.

Cortul dintâi. Unii susțin că este vorba de prima încăpere a sanctuarului. Opinia aceasta este întemeiată pe faptul că în v. 2 și 6 expresia este folosită cu acest sens. Întrucât v. 6–8 sunt strâns legate, cei care propun acest punct de vedere susțin că puterea și logica acestui pasaj ar fi slăbite dacă în v. 8 „cortul dintâi” nu ar primi același înțeles care îi este dat în v.6.

Alții susțin că prin „cortul dintâi”, așa cum este folosită aici expresia, se face referire la întregul cort mozaic, în contrast cu cortul ceresc (cap. 8,2). Ei declară că scopul lui Pavel este de a pune în contrast sanctuarele celor două legăminte (cap. 9,1), și că v. 8 învață că serviciul din cer n-ar putea să înceapă până când nu s-a sfârșit serviciul pământesc.

Ambele opinii se împacă cu teza lui Pavel, cum că lucrarea de Mare Preot a lui Hristos, care are loc în „cortul mai desăvârșit” (v. 11) nu ar fi putut începe până când nu s-a sfârșit serviciul tabernacolului pământesc.

Evrei 9:9

9. Aceasta. [„Care”, KJV]. Versiunea greacă clarifică faptul că acest pronume înlocuiește substantivul „cortul dintâi”. De aceea, interpretarea v. 9 depinde de definiția dată „cortului dintâi” (vezi v. 8).

Era. Cuvântul acesta a fost adăugat. Având în vedere că în original în restul acestui verset și în v. 10 verbele sunt la timpul prezent, ar trebui adăugat cuvântul „este” (vezi mai jos, la „vremurile de acum”).

Asemănare. [„Înfățișare”, KJV]. Gr. parable, „parabolă” (vezi Vol. V, p. 203, 204;).

Vremurile de acum. [„Timpul de atunci”, KJV]. Mai degrabă „timpul de acum”. Poate din motive de diplomație, Pavel admite că serviciul sanctuarului pământesc încă funcționează, deși de fapt Hristos, ca Mijlocitor al unui legământ mai bun (cap. 8,6), era deja înscăunat la dreapta Măririi în ceruri (cap. 1,3; 9,11.12). La Templu încă se mai desfășurau servicii (cap. 8,4), la care se pare că mulți iudeo-creștini luau parte (vezi AA 189). Numai treptat au ajuns acești convertiți să înțeleagă faptul că simbolurile sistemului ceremonial fuseseră împlinite în Hristos și că acest sistem luase sfârșit. Conciliul de la Ierusalim hotărâse că cei credincioși dintre neamuri nu erau obligați să fie circumciși și să țină legea lui Moise (vezi Faptele Apostolilor 15; compară cu AA 188–200), dar nu există nici o relatare cum că acest conciliu a luat vreo

hotărâre pentru creștinii iudei. Se pare că ei fuseseră lăsați să rezolve, pe temeiul conștiinței lor, chestiunea supunerii cel puțin la anumite ritualuri ale legii ceremoniale (compară cu Romani 14,1.5). Astfel, se pare că, deoarece serviciile de la Templu încă mai aveau loc și din cauză că mulți iudeo-creștini dovedeau respect pentru ritualurile și ceremoniile legii mozaice, autorul se simțea liber să vorbească despre acest sistem ca fiind încă în vigoare. Scopul lui era să arate că ceva mai bun fusese inaugurat.

Se aduc. [„Erau aduse”, KJV]. Literal, „se aduc” (vezi mai sus, la „vremurile de acum”).

Daruri și jertfe. O expresie generală pentru diferitele jertfe levitice.

Nu pot duce... la desăvârșirea. [„Nu puteau face... desăvârșit”, KJV]. Mai bine, „nu pot face desăvârșit” (vezi mai sus, la „vremurile de acum”). Autorul a vorbit deja de insuficiența vechiul sistem (vezi cap. 7,18.19).

Cugetul. [„Conștiința”, KJV]. Gr. suneidesis (vezi Romani 2,15). Închinătorul putea să împlinească toate cererile exterioare și totuși să nu aibă pacea sufletului și asigurarea primirii de către Dumnezeu. Numai dacă avea credință în Hristos putea să găsească pace. Dar puțini ajungeau la această experiență superioară. Pentru a fi acceptați de Dumnezeu, majoritatea iudeilor se biziiau pe îndeplinirea meticuloasă a unei mulțimi de reguli.

Evrei 9:10

10. Ele sunt. [„Care stăteau”, KJV]. Cuvintele acestea sunt adăugate și, în armonie cu timpurile folosite în original în v. 9, ele ar trebui să fie la prezent, deci „ele se ocupă cu” sau „ele sunt” (ca în traducerea Cornilescu).

Doar. Este scoasă în evidență natura exterioară a sistemului levitic.

Porunci pământești. [„Și rânduielile firești”, KJV]. Dovezi textuale favorizează omiterea conjuncției „și”. Astfel, expresia „porunci pământești”, ar fi apozitie pentru „daruri și jertfe” (v. 9) sau poate pentru „mâncări”, „băuturi” și „spălături” (v.10). Literal, cuvântul „porunci” înseamnă „reglementări” (compară cu v. 1). Adjectivul „pământești” este în contrast evident cu „spiritual”. Poruncile pământești nu au izbutit să aducă satisfacție spirituală, punerea lor în aplicare nu îi făcea pe oameni desăvârșiți în ce privește conștiința (v. 9).

Date. [„Impuse”, KJV]. Gr. epikeimai, literal, „a sta pe”, „a fi impus”, „a fi obligatoriu”.

Mâncăruri, băuturi. Este vorba de diferitele jertfe de carne sau cereale și de băuturi, jertfe prevăzute de legea ceremonială iudaică (Exodul 29,40.41; Leviticul 2,1–15; 23,13.18.37; Numeri 6,15; etc.).

Felurite spălări. Vezi Marcu 7,3.4.8; compară cu Exodul 29,4; Leviticul 11,25; Numeri 8,7; etc. Unele „spălări” erau menite să ofere învățături sanitare și de igienă, în afară de implicațiile spirituale pe care le puteau avea. Dar la poruncile originale iudeii adăugaseră multe altele, pe care Dumnezeu nu le poruncise. În felul acesta, „spălările” erau transformate în elemente importante ale religiei.

O vreme de îndreptare. [„Timp de reformă”, KJV]. Literal, „un timp de îndreptare”. Astfel se arată clar că sistemul levitic fusese temporar. Poruncile lui arătau înainte, către lucrarea lui Mesia, și aveau să fie în vigoare până la venirea Sa. Trecerea de la sistemul vechi la cel nou poate fi numită aici „îndreptare”, din cauza abuzării vechiului sistem (vezi Efeseni 2,15).

Evrei 9:11

11. Dar Hristos. Acum se ia în discuție lucrarea de Mare Preot a lui Hristos și se arată superioritatea ei față de slujbele săvârșite de marele preot pământesc.

A venit. Gr. paraginomai, „a veni”, „a sosi”, „a fi prezent”, „a apărea”. Este preferabilă traducerea „a venit” sau „a apărut”. Hristos este prezentat aici în momentul instalării ca Mare Preot al sanctuarului ceresc.

Bunurilor viitoare. Dovezi textuale sunt împărțite între exprimarea aceasta și exprimarea „bunurilor

care au venit”. Ambele pot fi bine încadrate în context. Expresia „bunurile viitoare” ar ține cont de faptul că perioada când scria Pavel era una de tranziție și că elementele noi nu luaseră pe deplin locul celor vechi. Lucrul acesta era în deosebi adevărat cu privire la creștinii iudei (vezi v. 9). Traducerea „bunurile care au venit” ar ține cont de faptul că o dată cu preluarea de către Isus a funcției de Mare Preot în cer, veniseră și lucrurile cele bune ale noului legământ.

Prin. Gr. dia, „prin”, „cu ajutorul”, „cu”. Prepoziția mai are și multe alte sensuri. Contextul trebuie să determine sensul precis. Aici nu este favorizat înțelesul de trecere prin ceva. Adoptând acest sens, unii comentatori interpretează cuvântul „cort” din acest verset ca făcând referire la cerurile inferioare, prin care Isus a trecut în drum spre cer. Dar nu sunt dovezi suficiente pentru a adopta în acest caz un alt sens decât cel dat cuvântului „cort” în cap. 8,2 (vezi comentariul de acolo). În plus, cerurile inferioare sunt „în zidirea aceasta”, literal, „din creațiunea aceasta”. Totuși, sensul „de a trece prin” este numai unul din multele înțelesuri ale lui cuvântului dia. Ideea instrumentală este foarte obișnuită și, cu sensul de folosire, este excelent în acest context. Pasajul poate tradus astfel: „Dar Hristos, arătându-se ca Mare Preot al bunurilor viitoare, folosind cortul mai mare și mai desăvârșit ... a intrat o dată pentru totdeauna în locul sfânt [sau „locurile sfinte”]. Pentru a-și îndeplini serviciile preoții pământești foloseau un cort făcut de mâini omenești, dar pentru lucrarea Sa Hristos a folosit un cort mai mare și mai desăvârșit.

S-ar mai putea menționa încă un punct de vedere. Majoritatea părinților bisericești, atât greci cât și latini, susțineau că aici cuvântul „cort” se referă la trupul lui Hristos sau la natura Lui umană. Ei dădeau cuvântului dia înțeles instrumental și considerau că prin întruparea Sa Hristos a fost pregătit pentru lucrarea de Mare Preot. Această idee a fost deja subliniată de autor (vezi cap. 5,7–9). Cei care propun această opinie observă că Hristos vorbea despre templul trupului Său (Ioan 2,21) și că verbul „a locuit”, din Ioan 1,14 înseamnă, literal, „a locuit în cort” (Gr. skenao, a cărui formă substantivală este skene, cuvânt tradus „cort” în Evrei 9,11). De asemenea ei citează alte texte pentru a arăta că trupul omenesc este numit „cort” (2 Corinteni 5,1.4) sau „templu” (1 Corinteni 6,19). Obiecția principală adusă acestui punct de vedere este că nu pare să fie potrivit contextului. Susținătorii acestei opinii definesc cuvântul „cort” într-un fel care nu se potrivește cu sensul pe care autorul îl dă acestuia, cel puțin până aici. De aceea, este mai sigură pentru cuvântul „cort” definiția deja dată în context, mai ales că aceasta nu întâmpină nici o dificultate.

Cortul. Vezi cap. 8,2; cap. 9,24.

Mai mare și mai desăvârșit. Nici o construcție pământească nu poate să reprezinte vastitatea și slava templului ceresc, unde locuiește Dumnezeu (vezi PP 357).

Nu este făcut de mâini. Adică nu este făcut de mâini omenești. Marii preoți din sistemul mozaic slujeau în temple făcute de mâini omenești. Hristos, supremul Mare Preot, slujește într-un cort infinit superior, „ridicat” de Domnul (cap. 8,2).

Zidirea. Literal, „creațiunea”, aici probabil însemnând creațiunea vizibilă (compară cu Romani 8,19).

Evrei 9:12

12. O dată. Gr. ephapax, „o dată pentru totdeauna” (compară cu Romani 6,10). Pentru a-și îndeplini lucrarea de Mare Preot în sanctuarul din cer, Hristos nu avea nevoie să aducă sacrificii repetate (Evrei 9,24–26).

În Locul prea Sfânt. [„Locul sfânt”, KJV]. Gr. ta hagia (vezi cap. 8,2; 9,8). După ce vărsase „însuși sângele Său” pe Golgota și Se înălțase la cer, Hristos a pătruns „dincolo de perdea” (vezi cap. 6,19; compară cu Nota Suplimentară de la cap. 10).

Sânge de țapi și de viței. Sau „sânge de țapi și de tauri tineri”. În ce privește rolul îndeplinit de țapi și de tauri în jertfele pentru păcat, la Ziua Ispășirii, vezi Leviticul 16,5–9.11–16.

Însuși sângele Său. Autorul dovedește în continuare superioritatea slujbei lui Hristos. S-a arătat deja că ea excelează prin faptul că e adusă la îndeplinire într-un cort „mai mare și mai desăvârșit” (v. 11). Acum supremația ei este dovedită prin sângele care este baza acestei slujbe: chiar sângele Fiului lui Dumnezeu, în

contrast cu cel al animalelor jertfite în sistemul ceremonial. În ce privește însemnătatea sângelui lui Hristos, vezi Romani 3,25.

A căpătat. Evident că este vorba de răscumpărarea obținută pe cruce, așa cum este arătat în v. 13–17.

Răscumpărare. Gr. lutrosis, „acțiunea de a răscumpăra”, „acțiunea de a elibera”, „mântuire”, „slobozenie”. În Noul Testament cuvântul acesta apare doar aici și în Luca 1,68; 2,38. Cuvântul înrudit, lutron, „răscumpărare”, apare în Matei 20,38 (vezi comentariul de acolo). Lutrotes, „izbăvitor” sau „răscumpărător”, apare în Faptele Apostolilor 7,35 (vezi comentariul de acolo), iar apolutrosis, însemnând de asemenea „mântuire”, apare în Romani 3,24 (vezi comentariul de acolo).

[„Pentru noi”, KJV] Aceste cuvinte adăugate nu sunt indispensabile pentru înțelegerea textului, deși, cu toate acestea, exprimă un adevăr. Prețul de răscumpărare a fost plătit pentru noi.

Evrei 9:13

13. Sângele taurilor. Vezi v. 12.

Cenușa unei vaci. În ce privește curățirea săvârșită de cenușa unei vaci, vezi Numeri 19.

Stropită peste cei întinați. Sau „stropită peste cei necurați”. Vezi Numeri 19,18.

Sfințește. Gr. hagiazo, „a consacra”, „a dedica”, „a sfinți”, „a curăți”. Se pare că hagiazo are aici înțelesul de „a curăți”, ca în LXX, la Numeri 6,11, unde KJV și traducerea Cornilescu folosesc verbul „a sfinți”.

Curățirea templului. Se face un contrast între aceasta și curățirea conștiinței (v. 14). Ritualurilor levitice li se putea reproșa că erau doar externe, că ofereau curățirea ceremonială, dar nu și pacea sufletului (vezi cap. 3,11). Vezi cap. 7,11.19.

Evrei 9:14

14. Cu cât mai mult. Este accentuată superioritatea jertfei lui Hristos.

Sângele lui Hristos. În contrast cu sângele animalelor (compară cu v. 12).

Prin Duhul cel veșnic. În limba greacă substantivul acesta nu este articulat, sugerând, deși nedemonstrând, că aici nu se vorbește de Duhul Sfânt, ci de natura divină a lui Hristos, care este veșnică. Încă din vremea când era în starea Sa veșnică, pre-existentă, Hristos S-a oferit să-Și dea viața pentru oameni (Apocalipsa 13,8).

Pe Sine. Hristos Și-a dat viața ca o jertfă de bunăvoie. El avea putere să-Și dea viața și să o ia iarăși (Ioan 10,18).

Curăți. Gr. kataharizo, „a face curat”, „a curăți”, „a purifica”. Compară cu folosirea lui kataharizo în Faptele Apostolilor 10,15; 15,9; 2 Corinteni 7,1; Efeseni 5,26; Tit 2,14; Iacov 4,8; 1 Ioan 1,7.9. Timpul verbului este viitorul, fără îndoială pentru că cei cărora le era scrisă epistola încă nu intraseră pe deplin în experiența noului legământ (Evrei 8,10–12; vezi cap. 9,9). Prin vechiul sistem ei primiseră doar curățirea ceremonială, dar acum puteau afla pacea sufletului, în Hristos.

Cugetul. [„Conștiința”, KJV]. Vezi v. 9.

Faptele moarte. Vezi cap. 6, 1.

Ca să slujești. Scopul purificării este slujirea. Bărbații și femeile sunt răscumpărați pentru slujire. Curățirea nu este un scop în ea însăși; ea îi pregătește pe oameni să aducă un serviciu acceptabil lui Dumnezeu (vezi Romani 12,1).

Dumnezeului celui viu. Un nume obișnuit al lui Dumnezeu atât în Vechiul cât și în Noul Testament

(vezi Deuteronom 5,26; Iosua 3,10; Evrei 3,12; etc.). Se pare că acest nume este folosit aici mai ales datorită menționării faptelor moarte. Cei care Îi slujesc viului Dumnezeu aduc roade vii spre dreptate.

Evrei 9:15

15. Și tocmai de aceea. [„Din cauza aceasta”, KJV]. Adică din cauza puterii sângelui lui Hristos de a curăți conștiința.

Mijlocitorul unui legământ nou. [„Mijlocitorul unui testament nou”, KJV]. Autorul a vorbit deja despre Hristos ca „mijlocitor al unui legământ mai bun” (vezi cap. 8,6). În ce privește noul legământ, vezi cap. 8,8–12. În ce privește cuvântul „testament” (sau legământ), vezi cap. 9,16.

Prin moartea Lui. Literal, „având loc moartea”. Este vorba de moartea pe cruce (vezi cap. 2,14).

Răscumpărarea. Gr. apolutrosis (vezi Romani 3,24).

Sub legământul dintâi. Sau „sub testamentul dintâi” (vezi cap. 7,22; 9,16). Sub sistemul jertfelor iertarea de păcat era acordată pe temeiul sângelui Mielului lui Dumnezeu care urma să fie vărsat. Sângele animalelor în sine și prin sine nu avea puterea de a ierta păcatele. Era doar un simbol pentru moartea lui Hristos pentru păcatele lumii. Dacă Isus nu Și-ar fi dat viața, iertarea oferită sub legământul dintâi n-ar fi fost niciodată validată.

Chemați. Vezi Romani 8,28.30.

Să capete. [„Să poată primi”, KJV]. Primirea moștenirii depindea de sacrificiul lui Hristos. Dacă Hristos nu Și-ar fi adus viața ca jertfă, atunci cei de sub vechiul legământ ar fi nădăjduit în zadar.

Moștenirii. Vezi Galateni 3,18.

Evrei 9:16

16. Testament. Gr. diatheke. Acest cuvânt poate să însemne fie „legământ”, fie „testament” în sensul de „dorință” (vezi Evrei 7,22; Galateni 3,15). În Evrei 9,15–18 este un joc al celor două înțelesuri ale acestui cuvânt. „Moștenirea” pomenită în v. 15 probabil a sugerat ideea unei voințe (sau testament), iar expresia „prin moartea Lui”, literal, „având loc moartea”, probabil a adus în minte faptul că Hristos a murit, lăsându-ne o moștenire, și că moștenirea aceasta ne-a fost lăsată printr-un testament.

Trebuie neapărat. Un testament, sau „ultima dorință”, nu are putere în timpul vieții testatorului. Pentru ca testamentul să devină eficient, testatorul trebuie să moară.

Evrei 9:17

17. Testament. Sau „ultima dorință” (vezi v. 16).

N-are nici o putere. Este subliniat în continuare bine cunoscutul fapt că ultimă dorință, sau testamentul, nu intră în vigoare până când nu moare testatorul.

Evrei 9:18

18. Întâiul legământ. [„Întâiul testament”, KJV]. Mai exact, „întâiul legământ” (vezi v. 16), deoarece autorul vorbește despre legământul făcut cu Israel la Sinai (vezi cap. 8, 7).

Sfințit. [„Dedicat”, KJV]. Gr. egkainizo, „a inaugura”, „a dedica”. În Noul Testament cuvântul acesta apare numai aici și în cap. 10,20, unde se vorbește despre o cale „nouă și vie” care este inaugurată.

Evrei 9:19

19. Moise, după ce. [„Când Moise”, KJV]. În ce privește incidentul descris aici, vezi Exodul 24,3–8.

Apă, lâna stacojie și isop. Lucrurile acestea nu sunt pomenite în relatarea din Exodul 24,3–8. Folosirea lor în alte împrejurări este pomenită în Leviticul 14; Numeri 19. Nu există nimic în relatarea din Exodul care să nu permită amănuntele adăugate de autorul Epistolei către Evrei.

Cartea. Stropirea cărții nu e menționată în Exodul 24,3–8, dar nu vine în contradicție cu ceremoniile descrise aici.

Evrei 9:20

20. Și a zis. Relatarea de aici este oarecum diferită de cea din Exodul 24,8, dar ideea generală este aceeași (vezi Note Adiționale la Matei 3, Nota 2). Există o remarcabilă asemănare între cuvintele folosite aici și cele rostite de Hristos când a servit vinul la instituirea Sfintei Cine (Matei 26,28).

Evrei 9:21

21. A stropit cu sânge. Lucrul acesta nu este menționat în relatarea din Vechiul Testament, care se referă doar la o ungere cu untdelemn (Exodul 40,9–11). Josephus, descriind consacrarea tabernacolului, declară că sângele a fost stropit atât pe cort cât și pe vasele din el (Antiquities, iii. 8. 6 [206]). Scriitorul Epistolei către Evrei confirmă tradiția aceasta.

Evrei 9:22

22. După Lege. Adică după legea lui Moise (vezi și cap. 7,12.19).

Aproape totul. [„Aproape toate lucrurile”, KJV]. Erau și excepții. Unele lucruri erau curățite cu foc sau cu apă, fără a fi folosit sângele (Numeri 19; 31,23.24).

Curățit. Gr. *katharizo* (vezi v. 14).

Fără vărsare de sânge. Vezi Leviticul 17,11. Totuși, în anumite împrejurări, se putea face ispășire de păcate cu făină, în loc de sânge (Leviticul 5,11–13). Dar, ca o regulă generală, ritualul levitic cerea vărsarea de sânge pentru ispășire.

Iertare. Gr. *aphesis*, „iertare” (vezi Matei 26,28). Aproape de fiecare dată când apare în Noul Testament, acest cuvânt este determinat de substantivul „păcate”. *Aphesis* este neînsoțit numai aici și în Marcu 3,29. Dar este evident că ar trebui să fie subînțeles cuvântul „păcate”. Marele adevăr ce reieșea din vărsarea sângelui pentru iertarea păcatelor, era că pentru mântuirea omului avea să fie necesară moartea Fiului lui Dumnezeu. Compară cu Matei 26,28. Fiecare jertfă de animale arăta către sacrificiul suprem al „Mielului lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan 1,29).

Evrei 9:23

23. Deoarece. Adică din cauza principiului din v. 22.

Chipurile. [„Modelele”, KJV]. Gr. *hupodeigmata* (vezi cap. 8,5). Cortul din pustie și obiectele lui erau reprezentări ale realităților cerești, prefigurări ale lucrării pe care urma să o îndeplinească Marele nostru Preot, pentru a ne ierta păcatele.

Curățite. Gr. *katharizo*, „a curăți” (vezi v. 14).

În felul acesta. [„Cu acestea”, KJV]. Adică lucrurile menționate în v. 18–22.

Cele cerești. [„Lucrurile cerești”, KJV]. Cuvântul „cele” [„lucrurile”, KJV] este adăugat. În versiunea greacă este articulat doar adjectivul plural. Totuși, genul neutru permite adăugarea cuvântului „cele” [„lucrurile”. Autorul le pune în contrast cele cerești cu cele pământești amintite până acum. Termenul este foarte general și se poate referi la orice lucru legat de serviciul ceresc al lui Hristos. Pasajul nu vrea să scoată în evidență actul curățirii, ci nevoia de curățire printr-un sacrificiu mai bun, și anume prin sângele lui Hristos.

Au existat multe dezbateri cu privire la motivul pentru care vreun lucru din cer, care este un loc al curăției, ar trebui să ceară curățire și nu s-a ajuns încă la o opinie majoritară în privința lucrurilor care au fost curățite prin sângele lui Hristos. Unii susțin că e aproape imposibil de înțeles intenția autorului. Alții au sugerat că această curățire constă din potolirea mâniei lui Dumnezeu. Punctul acesta de vedere trebuie respins, deoarece dă pe față o neînțelegere a naturii lui Dumnezeu și a ispășirii (vezi Romani 5,10).

Poate că dificultatea se naște din încercarea de a împinge prea departe comparația autorului. Ideea sa principală este clară: jertfa lui Hristos este infinit superioară față de sacrificiile de animale. Sângele vițelilor și al țapilor curăța „totul” (Evrei 9,22) în cortul pământesc, sanctuarul vechiului legământ (v. 1). Sângele lui Hristos era în folosit în serviciile „adevărului cort” (Evrei 8, 2), sanctuarul noului legământ (cap. 9,11.15). Cel dintâi oferea o curățire ceremonială, cel din urmă, una morală (vezi v. 13, 14).

Hristos S-a înfățișat „pentru noi, înaintea lui Dumnezeu” (v. 24). El „trăiește pururea ca să mijlocească” pentru noi (cap. 7,25). Motivul pentru care avem nevoie de cineva care să se înfățișeze înaintea lui Dumnezeu și să mijlocească pentru noi, este că am păcătuit. Hristos „S-a arătat... ca să șteargă păcatul prin jertfa Sa” (cap. 9,26). Acum, prin meritele jertfei Sale, El face ispășire în favoarea păcătosului. Ca rezultat al acestei lucrări „cugetul” păcătosului este curățit (v. 14). Cuvântul tradus aici „curățit” este katharizo, care în v. 23 este tradus „curățite” [în engleză, „purificate”, KJV]. Compară cu 1 Ioan 1,9, unde katharizo e tradus „să ne spele” [în engleză „să ne spele”]. În felul acesta, Isus, ca slujitor al cortului adevărat, înfățișându-Se pentru noi înaintea lui Dumnezeu și mijlocind pentru noi, săvârșește o lucrare de curăție, care are de a face cu păcatele oamenilor care se pocăiesc.

Totuși, Hristos mai săvârșește și o lucrare specială de curăție a sanctuarului ceresc, care corespunde serviciului îndeplinit de marele preot în sanctuarul pământesc în Ziua Ispășirii (vezi Leviticul 16). Cu privire la această lucrare specială a lui Hristos, profetul Daniel zice: „Până vor trece două mii trei sute zile; atunci sanctuarul va fi curățit [katharizo, LXX]” (Daniel 8,14). Dacă se aplică principiul zi-an la această perioadă de timp, atunci sfârșitul ei este anul 1844 d.Hr. (vezi Daniel 8,14). La data aceea templul pământesc, o copie a celui din cer, dispăruse de multă vreme. Așadar, în Daniel 8,14 este vorba de sanctuarul noului legământ, „adevărul cort, care a fost ridicat nu de un om, ci de Domnul” (Evrei 8,2). Vezi Daniel 8,14.

Jertfe mai bune. Pentru sacrificiul unic al Domnului Hristos se folosește aici forma de plural, probabil pentru că acesta a luat locul jertfelor din vechiul sistem.

Evrei 9:24

24. Locaș de închinare. [„Locuri sfinte”, KJV]. Gr. hagia (vezi cap. 8,2; 9,8.25).

Făurit de mâini omenești. Vezi v.11.

Chipul. [„Înfățișarea”, KJV]. Gr. antitupa, „copii”, „reprezentări”. Cuvântul „antitip” derivă de la acest cuvânt grecesc, deși noi folosim în general „antitip” pentru ceea ce este prefigurată de tip. Cuvântul grecesc se poate referi fie la original, fie la copie. El apare numai încă o singură dată în Noul Testament (2 Petru 3,21).

Chiar în cer. Aici, „cortul acela mai mare și mai desăvârșit, care nu este făcut de mâini” (v. 11) este considerat egal cu „cerul”. „Nici o construcție omenească nu ar putea reprezenta vastitatea și slava aceluia templu ceresc, locul de locuit al Împăratului împăraților, unde mii de mii Îi slujesc și de zece mii de ori zece mii stau înaintea Lui, aceluia templu umplut de slava scaunului de domnie veșnic, unde serafimii, păzitorii lui strălucitori, își acoperă fața în adorare.” (PP 357)

Acum. Autorul scoate în evidență ideea că Hristos deja slujește ca Mare Preot. El îi îndeamnă pe cititori să nu mai depindă de vechiul sistem levitic și să folosească pe deplin avantajele glorioase noului legământ (compară cu v. 9).

Pentru noi. Sau „în favoarea noastră”. El face mijlocire pentru noi (cap. 7,25). „Dacă cineva a păcătuit, avem la Tatăl un Mijlocitor: pe Isus Hristos cel neprihănit” (vezi 1 Ioan 2,1).

Înaintea lui Dumnezeu. Aceste cuvinte Îl pun pe Isus în contrast cu marele preot din sanctuarul pământesc (vezi v. 8), care putea să se înfățișeze doar în prezența manifestării divine, în gloria Shekinei (vezi Geneza 3:24), iar lucrul acesta îi era îngăduit doar o dată pe an.

Evrei 9:25

25. Să Se aducă. Compară cu „sângele Său” (v. 12).

Ca marele preot. Vezi v. 7.

Locul prea sfânt. Gr. ta hagia (vezi cap. 8,2; 9,8). Ta hagia poate, în contextul acesta, să facă referire în deosebi la Locul prea sfânt sau, într-un sens mai general, la sanctuar ca un tot, ca în cap. 8,2.

Un sânge care nu este al lui. [„Sângele altora”, KJV]. Intrarea marelui preot este pusă în contrast cu cea a lui Isus, care a intrat „cu însuși sângele Său” (v. 12).

Evrei 9:26

26. Fiindcă atunci. Adică în cazul în care jertfa lui Isus ar fi avut doar o eficacitate temporară, așa cum avea jertfa marelui preot pământesc.

Să pătimească de mai multe ori. [„Ar fi suferit adesea”, KJV]. Întruparea și moartea Lui ar fi trebuit să se repete de mai multe ori [„adesea”, KJV].

La sfârșitul veacurilor. [„La sfârșitul lumii”, KJV]. Expresia „sfârșitul veacurilor” este folosită aici ca un sinonim pentru „la sfârșitul acestor zile” din cap. 1,2 și ar trebui să fie înțeleasă în lumina comentariului de acolo.

S-a arătat. Adică prima Lui venire.

O singură dată. Gr. hapax, „o dată pentru totdeauna”.

Ca să șteargă păcatele. Hristos a venit pentru a „mântui pe poporul Lui de păcatele sale” (Matei 1,21). El este „Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan 1,29). Vezi Isaia 53,6; 1 Petru 2,24; compară cu Daniel 9,24; Evrei 9,23.

Jertfa Sa. Vezi v. 14.

Evrei 9:27

27. Și după cum. Versetele 27 și 28 sunt parantetice. Argumentarea începută în v. 26 continuă în cap. 10,1.

Rânduiți. Gr. apokeimai, „a depozita”, „a pune deoparte”, „a fi depozitat”, „a fi rezervat”. Compară cu folosirea cuvântului în Luca 19,20; Coloseni 1,5; 2 Timotei 4,8. Aparent menționarea faptului că Hristos a murit o singură dată pare că sugerează că și oamenii mor o singură dată. Din cauza păcatului lui Adam moartea a trecut la toți oamenii (Romani 5,12).

Să moară o singură dată. Înainte de judecată oamenilor le este dat să moară o singură dată. Aceasta nu contrazice ideea că dacă la judecată sunt găsiți vinovați, atunci mor din nou (Apocalipsa 20,15).

După aceea vine judecata. Moartea nu este sfârșitul omului. Toți trebuie să apară cândva înaintea scaunului de judecată al lui Hristos (vezi 2 Corinteni 5,10). Se pare că prin menționarea acestei idei se intenționează o paralelă cu lucrarea lui Hristos, a cărei primă venire n-a fost și ultima.

Evrei 9:28

28. S-a adus jertfă o singură dată. Biblia declară despre Hristos că S-a dat pe Sine Însuși (Galateni 1,4), sau S-a jertfit (Evrei 9,14), și despre Tatăl că L-a dat pe Fiul Său (Ioan 3,16). În același timp Scriptura spune că Hristos a fost luat, crucificat și ucis de către oameni nelegiuți (Faptele Apostolilor 2,23).

Să poarte păcatele. Vezi Evrei 9,26; compară cu 2 Corinteni 5,21.

Multora. Literal, „celor mulți”, echivalent cu „toți” (vezi Romani 5,15).

Se va arăta. Gr. horao, în forma folosită aici, „a deveni vizibil”, „a apărea”. Compară cu folosirea acestui cuvânt în Luca 24,34; Faptele Apostolilor 7,2; 1 Timotei 3,16.

A doua oară. Întruparea Lui a fost prima dată. Acesta este singurul loc în Noul Testament unde revenirea lui Hristos în putere și cu multă slavă este calificată de adjectivul „a doua”.

Nu în vederea păcatului. [„Fără păcat”, KJV]. Aceste cuvinte sunt în contrast cu propoziția „să poarte păcatele multora”. La prima Lui venire Hristos a luat asupra Sa păcatele lumii (compară cu 1 Ioan 2,2). El a fost făcut „păcat pentru noi, ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El” (2 Corinteni 5,21). Dar lucrarea pe care a venit să o facă pentru păcat va fi încheiată înainte ca El să vină a doua oară.

Să aducă mântuirea. [„Spre mântuire”, KJV]. Adică având scopul de a mântui.

Așteaptă. Gr. apekdechomai, „a aștepta cu dor” (vezi Romani 8,10).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 GC 413

1-5GC 411

2, 3 EW 251

3-5EW 252

4, 5 EW 32

7 PP 426

8-12DA 166

9 GC 413; PK 685; PP 356; SR 376

12 CSW 111; DA 757; GC 421; 4T 122

13, 14 TM 98; 4T 123

14 AA 565

19, 20 PP 312

21 PP 357

22 GC 418; PP 71; SR 52

22, 23 GC 417

23 PK 685; PP 356

23, 24 GC 413; PP 343, 357; SR 376

24 AA 566; GC 420, 482; PP 367

28 DA 422; GC 315, 485; PP 411; 5T 15

Evrei 10:1

1. Legea. Cuvântul acesta este folosit aici cu același sens ca în cap. 7,11, pentru a descrie sistemul legilor instituite la Sinai. Termenul este aproape echivalent cu expresia „întâiul legământ”, așa cum o folosește autorul (vezi cap. 8,7). „Legea”, sau „întâiul legământ”, reprezenta sistemul instituit la Sinai și

care a fost valabil în timpul Vechiului Testament.

Umbra. O umbră arată doar trăsăturile generale ale originalului. Prin urmare, nu ar trebui ca cineva să se aștepte la o asemănare prea mare între umbră și obiectul care aruncă umbra. Cuvântul acesta este pus în contrast cu „chipul” (eikon), un cuvânt care sugerează o reprezentare mult mai fidelă (vezi 2 Corinteni 4,4; Apocalipsa 13,14).

Bunurilor viitoare. Adică acela care vor apărea o dată cu venirea realității.

Înfățișarea adevărată. Sau „chiar înfățișarea”. Vezi mai sus, la „umbră”.

Niciodată. Este scoasă în evidență incapacitatea „legii” de „a face desăvârșiți”.

Aceleași jertfe. [„Acele jertfe”]. Este vorba în deosebi de sacrificiile Zilei Ispășirii, deși s-ar potrivi și pentru jertfele zilnice. Motivul pentru care se vorbește aici de sacrificiile anuale pare să fie faptul că acestea erau săvârșite de marele preot, iar Isus este prezentat în această carte ca Mare Preot al legământului mai nou și mai bun (cap. 8,1; 9,11). Vezi cap. 9,25.26, unde lucrarea lui Hristos este din nou pusă în contrast cu cea săvârșită în Ziua Ispășirii de către marelui preot de pe pământ.

Neîncetat. [„Continuu”, KJV]. Gr. eis to dienekes, „pururea”, „tot timpul”, „neîncetat”. Comentatorii nu au ajuns la un acord dacă acest adverb stă pe lângă verbul „se aduc” sau pe lângă verbul „să facă (desăvârșiți)”. Ambele variante oferă un înțeles clar, dar ultima pare să fie favorizată de v. 14, unde se spune despre jertfa unică a lui Hristos că „a făcut desăvârșiți pentru totdeauna [eis to dienekes] pe cei ce sunt sfințiți.” Vechile sacrificii aveau o valoare temporară, educativă și nu avea deloc menirea de a-i face desăvârșiți pe credincioși. Trebuia ca ele să fie repetate până când avea să sosească realitatea, jertfa unică a lui Hristos, o dată pentru totdeauna.

Desăvârșiți. Vezi cap. 7,18.19; 9,9; 10,14.

Cei ce se apropie. Adică cei care iau parte la serviciile Zilei Ispășirii.

Evrei 10:2

2. N-ar fi încetat ele oare să fie aduse? Adică ar fi încetat dacă ar fi putut împlini ceea ce a făcut jertfa lui Hristos, care a desăvârșit pentru totdeauna (v. 14). Hristos a rezolvat problema păcatului o dată pentru totdeauna. Nu era nevoie ca jertfa Lui să fie repetată (vezi cap. 9,25.26).

Fiind curățiți o dată. Curățirea aceasta a avut loc doar atunci când „Hristos... S-a adus pe Sine Însuși Jertfă” (cap. 9,14). Numai atunci a fost adusă iertarea pentru păcatele săvârșite sub primul legământ (cap. 9,15).

Să mai aibă cunoștință. În cel mai bun caz credinciosul din Vechiul Testament putea, prin credință, să privească înainte către timpul când avea să fie adusă adevărata jertfă pentru păcat. Dacă nu avea credință, închinarea lui era moartă și cu adevărat formală.

Evrei 10:3

3. Aducerea aminte. Sacrificiile anuale aminteau mereu de faptul că adevăratul sacrificiu pentru păcat încă nu fusese adus.

Evrei 10:4

4. Este cu neputință. Incapacitatea sângelui animalelor de a ierta păcatul a fost deja scoasă în evidență (vezi cap. 9,9–14).

Evrei 10:5

5. Când intră. Adică în momentul întrupării. Versetul acesta declară că, la intrarea Sa în lume, Hristos a rostit cuvintele din Psalmi 40,6–8. Preexistența lui Hristos este implicită.

Nici jertfă, nici prinos. Afirmația că Dumnezeu nu dorea aceste lucruri pare să facă referire la

aducerea acestor jertfe numai ca o împlinire a cerințelor rituale, fără o adevărată evlavie și consacrare a inimii. Hristos a fost Acela care a instituit sistemul ceremonial. Folosit corect, acesta ar fi adus binecuvântare închinătorului conștiincios. Dar Dumnezeu nu găsea nici o plăcere în jertfele credinciosului nesincer (vezi 1 Samuel 15,22; Osea 6,6).

Mi-ai pregătit un trup. Aceste cuvinte sunt luate din LXX. În ce privește exprimarea din ebraică și însemnătatea ei, vezi Psalmi 40,6. Scriitorul acestei epistole cunoștea, cu siguranță, ambele versiuni și a ales-o pe cea din LXX. Formularea în LXX conține un adevăr însemnat, iar folosirea din partea autorului a acestei versiuni înseamnă o aprobare a adevărului prezentat aici, fără a însemna neapărat că el este de acord că traducerea LXX este fidelă a versiunii ebraice.

În ce privește sensul pe care autorul îl dă cuvântului „trup”, vezi v. 10.

Evrei 10:6

6. N-ai primit. [„N-ai avut plăcere”, KJV]. Vezi v. 5. Închinătorul nesincer credea că lui Dumnezeu îi făceau plăcere sacrificiile formale.

Evrei 10:7

7. Sulul cărții. Vezi Psalmi 40,7.

Vin. Mai degrabă „am venit”. Se pare că acest cuvânt este un răspuns imediat la o situație care cerea un remediu.

Să fac voia Ta. În contextul original expresia aceasta descrie ascultarea de voia lui Dumnezeu. Autorul cărții folosește cuvintele acestea pentru a arăta că sacrificiul lui Hristos a împlinit voia lui Dumnezeu, aducând ispășirea, pe care sacrificiile de animale nu puteau să o ofere. Scriitorul va dezvolta în continuare ideea aceasta.

Evrei 10:8

8. După ce a zis. [„Când a zis, deasupra”, KJV]. Literal, „mai sus, când a zis”. Se face referire la citatele din v. 5 și 6. Ele sunt repetate în mare în v. 8 și 9.

Nici jertfe, nici prinoase. [„Jertfe și daruri”, KJV]. Vezi v. 5 și 6.

După Lege. Sau „potrivit legii”. În ce privește Legea la care se face referire aici, vezi v. 1.

Evrei 10:9

9. Să fac voia Ta. Vezi v. 7.

El desființează astfel pe cel dintâi. Autorul a citat mai întâi pasajul din Psalmi (v. 5–7), apoi a repetat părțile care erau semnificative pentru ce vroia el să zică (v. 8, 9), iar acum face aplicația. El folosește pasajul acesta pentru a dovedi că vechiul sistem a fost desființat când Hristos a venit să facă voia lui Dumnezeu, adică să aducă o jertfă eficientă. Desființarea celui vechi este dovedită prin afirmația că Dumnezeu nu avea nici o plăcere față de sacrificiile aduse de lege. Stabilirea celui nou este dovedită prin afirmația că Hristos a îndeplinit voia lui Dumnezeu prin adevăratul sacrificiu. Vezi cap. 8,13. Evreilor creștini le era greu să înțeleagă faptul că vechiul sistem era perimat. Aici autorul le arată că lucrul acesta era prezis în Vechiul Testament, scriere socotite sfântă de către cei care trăiau sub vechiul sistem.

Evrei 10:10

10. Prin această „voie”. Se poate ca aceste cuvinte să însemne fie că prin împlinirea acestei voințe în sacrificiul desăvârșit al lui Hristos, noi suntem sfințiți, fie că, în această „voie”, adică moartea lui Hristos, este prevăzută sfințirea noastră (compară cu 1 Tesaloniceni 4,3).

Am fost sfințiți. [„Suntem sfinți”, KJV]. Versiunea greacă accentuează ideea că noi am fost sfințiți și că acum ne aflăm într-o stare de sfințire. Aici ea nu este văzută ca un proces continuu (pentru aspectul acesta, vezi Romani 6,19), ci ca o întorsătură de la păcat la sfințenie și ca o continuare în starea aceasta. Înțelesul aceasta este găsit peste tot. În altă parte Pavel li se adresează credincioșilor din Corint ca unora

care „au fost sfințiți în Hristos Isus” (vezi 1 Corinteni 1,2). El le reamintește apoi că au „fost sfințiți” (1 Corinteni 6, 11).

Jertfa trupului. Aici este aplicația propoziției „ci Mi-ai pregătit un trup” (vezi v. 5). Hristos a luat un trup uman, în care a fost jertfit (vezi cap. 2,14). Prin jertfirea trupului Său, oamenii au căpătat sfințirea. Isus Hristos „a fost făcut... pentru noi, înțelepciune, neprihănire, sfințire și răscumpărare” (1 Corinteni 1,30).

O dată pentru totdeauna. Nu era nevoie ca sacrificiul să fie repetat. El îndeplinea curățirea necesară pentru păcat (cap. 9,14). El nu era, ca sacrificiile legii, doar o umbră.

Evrei 10:11

11. Face. Se pare că acestui cuvânt i se oferă un accent deosebit. El sugerează o acțiune neîncheiată. Prin contrast, Hristos „S-a așezat” (v. 12), însemnând că lucrarea Lui, în ceea ce privește jertfa Sa, s-a sfârșit. Natura continuă a sacrificiilor preoțești este accentuată în continuare prin cuvintele „în fiecare zi” și „de multe ori”.

Să ștergă păcatele. [„Să îndepărteze păcatele”, KJV]. Vezi v. 4.

Evrei 10:12

12. El. [„Omul acesta”, KJV]. Mai bine, „Acesta”. În greacă nu există cuvânt pentru „om”. Natura umană a lui Isus nu este negată, ci doar neexprimată..

O singură. În contrast cu multele jertfe aduse de preoții de pe pământ (v. 11).

S-a așezat. Verbul acesta sugerează o acțiune încheiată (vezi v. 11).

Pentru totdeauna. Gr. eis to dienekes (vezi v. 1). Traducerea „pentru totdeauna” pare cea mai potrivită aici. Foloasele acelei singure jertfe aveau o valoare permanentă.

La dreapta lui Dumnezeu. Vezi cap. 1,3.

Evrei 10:13

13. Așteaptă. Hristos este prezentat aici ca așteptând momentul triumfului final asupra tuturor vrăjmașilor Săi.

De acum. [„De acum înainte”, KJV]. Gr. to loipon, „de acum încolo”, „în viitor”.

Ca vrăjmașii Lui. [„Până când vrăjmașii Lui”, KJV]. O aluzie la Psalmi 110,1 (vezi Evrei 1,13; compară cu 1 Corinteni 15,24–28).

Evrei 10:14

14. O singură jertfă. Ideea acestor cuvinte este de mai multe ori scoasă în evidență în acest capitol (vezi v. 10, 12).

A făcut desăvârșiți. Acea singură jertfă a lui Hristos a îndeplinit ceea ce nu puteau să facă jertfele neîncetate aduse de preoți, adică să curețe conștiința (vezi cap. 9,9.14; 10,2). Când păcătosul acceptă prin credință avantajele aceluia singur sacrificiu, atunci el este primit de Dumnezeu, fiind considerat desăvârșit, deoarece Hristos stă în locul său (vezi Romani 5,1; compară cu SC 62).

Pentru totdeauna. Gr. eis to dienekes (vezi v. 1). Nu înseamnă că omul o dată mântuit nu poate cădea din har, căci autorul acestei epistole a negat deja o asemenea propunere (vezi cap. 6,4–6). Prin această expresie se accentuează eficacitatea neîntreruptă a sacrificiului unic al lui Hristos (vezi cap. 10,10.12).

Sunt sfințiți. În greacă forma verbului folosit aici este diferită de forma tradusă „am fost sfințiți” în v. 10 (vezi comentariul de acolo). Aici traducerea ideală ar fi „sunt în curs de a fi sfințiți”. Totuși, forma aceasta nu implică în mod necesar că autorul vorbește de sfințire ca un proces care se continuă. Nu e probabil ca el să folosească același cuvânt cu sensuri atât de diferite, într-o legătură contextuală atât de

apropiată. Aici expresia „sunt în curs de a fi sfințiți” descrie probabil aflulul continuu de noi credincioși în biserica creștină.

Evrei 10:15

15. Duhul Sfânt. Mărturia Scripturii e prezentată aici ca mărturia Duhului Sfânt (vezi 2 Petru 1,21).

A zis. [„A spus mai înainte”, KJV]. Dovezile textuale favorizează omiterea cuvintelor „mai înainte”. În v. 15–17 apare o oarecare dificultate. Explicația cea mai simplă este că v.15 și 16 sunt afirmația la care face referire propoziția „după ce a zis”. Atunci v. 17 devine concluzia propoziției. Dacă adăugăm niște cuvinte, ca de pildă „atunci el zice”, pentru a introduce v. 17, legătura sugerată devine clară. Accentul pasajului cade asupra iertării păcatelor (v. 17, 18). Versetul 16 este introdus numai pentru a arăta că noul legământ este cel care oferă acest avantaj.

Evrei 10:16

16. Iată legământul. Vezi cap. 8,10. Exprimarea diferă de cea din cap. 8,10. Poate că autorul citează din memorie sau poate că doar selectează din profetaia lui Ieremia ideile care sunt suficiente pentru ce vrea el să sublinieze aici.

Evrei 10:17

17. Nu-Mi voi mai aduce aminte. Vezi cap. 8,12. Acum păcatele puteau fi iertate, deoarece jertfa pentru ele fusese adusă, lucru care nu era adevărat sub vechiul legământ (vezi cap. 10,2).

Evrei 10:18

18. Iertare. Gr. aphasis (vezi cap. 9,22).

Nu mai este nevoie de jertfă. [„Nu mai sunt jertfe”, KJV]. Vezi v. 1 și 2.

Evrei 10:19

19. Astfel dar, ... fiindcă ... avem. [„Având deci”, KJV]. Aici începe o secțiune nouă. Scriitorul rezumă pe scurt ceea ce a stabilit deja, și anume că prin Isus Hristos avem acces direct la Dumnezeu, și trage învățături practice pentru evreii creștini. Secțiunea aceasta practică continuă până la sfârșitul epistolei.

Fraților. Vezi cap. 3, 1. Este prima dată când apare această formă de adresare, după cap. 3,12.

Prin sângele lui Isus. Nu ca marele preot pământesc, cu sângele animalelor, care nu puteau să ierte păcate (v. 4), ci prin sângele jertfei aduse de Hristos o dată pentru totdeauna.

Intrare. [„Să intrăm”, KJV]. Sub vechiul legământ acest privilegiu îi era acordat doar marelui preot, și aceasta numai o dată pe an (cap. 9,7,25). Acum fiecare credincios are intrarea liberă „în Locul prea sfânt”.

Evrei 10:20

20. Nouă. Este nouă în sensul că nu existase și mai înainte. Vechiul legământ nu prevăzuse o astfel de cale. Mai este nouă în sensul că nu se învechește niciodată, e mereu eficace.

Vie. Hristos „trăiește pururea ca să mijlocească pentru ei” (cap. 7,25). Calea cea nouă are în centru o persoană care este pururea vie. Hristos este „calea, adevărul și viața” (Ioan 14,6). Toate acestea vin în contrast cu sacrificiile moarte ale vechiului legământ.

Ne-a deschis. Gr. egkainizo, „a inaugura”, „a dedica”. Calea a fost inaugurată [„deschisă”] prin moartea lui Hristos.

Perdeaua. Gr. katapetasma (vezi cap. 6, 19). Înainte comentatorii credeau în general că perdeaua de aici reprezintă intrarea prin care ne apropiem de Dumnezeu. Totuși, se pare că „perdeaua” este folosită aici în sensul de ceva care ascunde prezența divină. Această interpretare pare să fie mai potrivită cu simbolismul din cap. 6,19, cât și cu semnificația sfârșirii perdelei la moartea lui Hristos (vezi Matei 27,51). Această sfârșire însemna nu numai că sistemul sacrificiilor se terminase, dar și că „este pregătită o cale nouă și vie” (DA 757).

Adică, trupul Său. „Trupul” înseamnă aici natura umană a lui Isus (vezi cap. 5,7). Cuvântul acesta poate include toată viața Sa pe acest pământ, inclusiv jertfa Lui.

Se naște următoarea întrebare: Este cuvântul „trupul” apozitie pentru substantivul „perdeaua”, sau pentru substantivul „calea”? Din punct de vedere gramatical, în original sunt posibile ambele variante, deși a doua pare mai naturală. Totuși prima alternativă oferă o interpretare mai simplă. Există adepți ai ambelor păreri. Dacă „trupul” este apozitie pentru „calea”, atunci întruparea lui Hristos, viața și moartea Lui sunt calea pe care a deschis-o El prin perdea, pentru a intra în prezența lui Dumnezeu. Versetul 20 este atunci doar o amplificare a v. 19, unde „sângele lui Isus” este considerat mijlocul prin care avem intrarea în „Locul prea sfânt”.

Dacă „trupul” este apozitie pentru „perdeaua”, atunci sensul este că trecerea lui Hristos prin experiența întrupării a făcut cu putință intrarea noastră în „Locul prea sfânt” (v. 19). Dacă nu este forțată prea mult, nu există nici o dificultate în legătură cu interpretarea aceasta. Trebuie evitate alte comparații între cuvintele „trup” și „perdea”, ca de pildă că Hristos, după ce S-a înălțat, S-a dezbrăcat de natura Sa umană (vezi Ioan 1,14), sau că natura umană a lui Hristos a acționat ca o barieră, tăgăduindu-le oamenilor accesul la Dumnezeu.

Indiferent de sensul acestui text, înțelesul general este clar. Cele mai multe dificultăți ale acest pasaj sunt rezultatul încercării de a înțelege mai mult decât a intenționat autorul să spună.

Trebuie observat faptul că acesta este unul din cele câteva pasaje în care scriitorul epistolei oferă atenție specială ideii că prin Hristos omul are intrare directă la Dumnezeu. Aceasta pare să fie ideea centrală a întregii cărți. Datorită sacrificiului lui Hristos în favoarea noastră nu mai există nici o perdea între noi și Dumnezeu. Nădejdea noastră „pătrunde dincolo de perdeaua dinlăuntrul Templului, unde Isus a intrat pentru noi ca înainte mergător” (cap. 6,19.20). „Hristos n-a intrat într-un locaș de închinare făcut de mână omenească, ... ci a intrat chiar în cer, ca să Se înfățișeze acum, pentru noi, înaintea lui Dumnezeu” (cap. 9,24). Scriitorul vrea să stabilească superioritatea lucrării cerești a lui Hristos față de serviciul îndeplinit de preoții de pe pământ. El citează ca una din dovezile cele mai bune faptul nemaipomenit că nu mai este nici o perdea, nici o barieră între noi și Dumnezeu. Vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului. Vezi Exodul 25,9; Daniel 8,14.

Evrei 10:21

21. Un Mare Preot. Scriitorul atrage din nou atenția supra idei care este și tema cărții, și anume preoția lui Hristos în sanctuarul din cer (vezi Introducerea). Vezi cap. 2,17; 4,14.

Casa lui Dumnezeu. Adică biserica (vezi cap. 3,3–6).

Evrei 10:22

22. Să ne apropiem. Nu este de ajuns să credem în Hristos și în lucrarea Lui de Mare Preot în sanctuarul de sus. Credinciosul sincer se va folosi de avantajele pe care Cerul le-a pus la îndemână și va căpăta „îndurare” și „har” pentru a fi ajutat „la vreme de nevoie” (vezi cap. 4,16). Ascultarea de îndemnul „să ne apropiem” implică relație personală și tovarășie.

O inimă curată. Aceasta este prima din cele patru condiții stabilite aici pentru cei care vor să beneficieze de meritele mântuitoare ale Marelui nostru Preot. „O inimă curată” înseamnă sinceritate, lipsa ipocriziei și nici o rezervă. Compară cu acea „inimă curată” din Isaia 38,3.

Credință. Gr. *pistis* (vezi cap. 11,1).

Deplină. [„Asigurare deplină”, KJV]. Cei care „se apropie” trebuie să facă lucrul acesta cu credință neclintită în puterea lui Hristos de a curăți sufletul de păcat și de a-i da credinciosului har pentru o viață sfântă. Îndoiala și necredința jefuiesc pe om de capacitatea de a-și însuși meritele Mântuitorului. Importanța credinței pentru o experiență creștină vie constituie tema pasajului dintre cap. 10,38 și cap. 11,40.

Inimile stropite. În vechime, stropirea persoanelor și a îmbrăcămintei reprezenta dedicarea într-o

slujbă sfântă (vezi Leviticul 8,30; etc.). Legământul vechi a fost ratificat prin stropirea cu sânge (Evrei 9,19). Într-un fel asemănător, cel care se apropie de Hristos va accepta din inimă condițiile noului legământ și se va consacra vieții noi oferite de acesta.

Cuget rău. [„Conștiință rea”, KJV]. Cuvintele acestea sunt aici echivalente cu „omul vechi” din Romani 6,6; Efeseni 4,22; Coloseni 3,9. O inimă nouă a înlocuit-o pe cea veche, iar dorințele firești, care conduceau înainte viața, au fost părăsite. Acum la cârma vieții sunt gândul și iubirea lui Hristos (vezi 2 Corinteni 5,14; Filipeni 2,5).

Trupul spălat. Există și dovezi externe care mărturisesc despre schimbarea interioară care a avut loc. Prin ritualul botezului cel convertit mărturisește înaintea tuturor oamenilor intenția sa de a accepta privilegiile și responsabilitățile inerente convertirii. Cu privire la însemnătatea ritualului botezului, vezi Romani 6,3–6.

Apă curată. În lumea fizică apa este un mijloc de curățire și astfel este un simbol al curățirii de păcate.

Evrei 10:23

23. Să ținem. Hristos și scriitorii Noului Testament subliniază de nenumărate ori importanța perseverenței și a stăruinței (vezi Matei 10,22; 24,13; Coloseni 1,23; etc.). Există primejdia ca cei care au intrat în viața cea nouă oferită de Hristos să obosească „în facerea binelui” (Galateni 6,9) și să nu se mai țină cu tărie de adevărurile veșnice ale Cuvântului lui Dumnezeu. Vezi Evrei 3,6.

Fără șovăire. „Șovăirea” este opusul stăruinței (vezi Matei 24,13; compară cu Evrei 4,14; 10,35.36). Ca rezultat al șovăirii de la Cadeș-Barnea, israeliții care ieșiseră din Egipt n-a putut să intre în țara făgăduită. Șovăirea lor era rezultatul lipsei de credință (vezi Evrei 3,12.18.19; 11,1).

Mărturisirea. Vezi cap. 3,1.

Nădejdi noastre. [„Credinței noastre”, KJV]. Literal, „nădejdi noastre” (ca în traducerea Cornilescu), adică speranța mântuirii prin Isus Hristos (vezi Tit 2,13; compară cu Evrei 4,14; 4,11.18.19).

Credincios este cel. Adică Dumnezeu este credincios în împlinirea făgăduințelor Sale – de eliberare din Egipt și intrare în Canaan, și de eliberare de păcate și intrare în binecuvântările mântuirii prin Isus Hristos. Întrucât Dumnezeu este credincios și nu șovăie în împlinirea făgăduințelor Sale, ar trebui ca și noi să fim credincioși și să nu șovăim în primirea lor. Credințioșia lui Hristos ca Mare Preot al nostru este subliniată în cap. 3,2.5.6.

Cel ce a făcut făgăduința. [„Cel care a făgăduit”, KJV]. Fără îndoială că scriitorul se gândește la date lui Avraam și descendenților săi, cu privire la țara Canaan (vezi Geneza 15,18; Evrei 4,1). Dar în primul rând se gândește la făgăduința mântuirii prin Isus Hristos (Ioan 3,16; Matei 1,21).

Evrei 10:24

24. Să veghem. Versetul acesta ar putea fi tradus astfel: „Să ne gândim cum să ne îndemnăm unul pe altul la dragoste și la fapte bune!” În loc de a face și a zice ceva care i-ar împiedica pe alții să se țină „fără șovăire” (v. 23), adevăratul creștin se va gândi la ce trebuie să facă pentru a-i ajuta în această privință. Aceasta este una din aplicațiile marelui principiu al iubirii față de semenii, care este reflectat în a doua tablă a Decalogului (vezi Matei 5,43.44; 22,39). Preocuparea sinceră de binele temporar și veșnic al altora este măsura prin care Cerul determină sinceritatea iubirii cuiva pentru Dumnezeu (vezi 1 Ioan 2,9–11; 3,10.14).

Dragoste. Vezi Matei 5,43.44.

Fapte bune. Adică iubirea în acțiune, iubirea manifestată prin fapte de bunătate și îndurare. Îi încurajăm pe alții să fie buni și politicoși, fiind noi înșine buni și politicoși. Un astfel de exemplu este irezistibil. Vezi Iacov 1,27; 2,18.

Evrei 10:25

25. Să nu părăsim. Sau „să nu neglijăm”.

Adunarea. Autorul se referă aici la adunările creștine destinate închinării și încurajării reciproce, care în vremurile Noului Testament erau ținute de obicei în casele credincioșilor (vezi Vol. VI, p. 47).

Cum au unii obicei. Se pare că unii neglijau, în propriul lor detriment, tovărășia cu frații la ocaziile de închinare și devoțiune. Făcând așa ei nu țineau seama de sfatul din v. 24, de a-i încuraja pe ceilalți credincioși la iubire și fapte bune. Având în vedere situația politică predominantă din vremea când a fost scrisă Epistola lui Pavel către Evrei, se poate că unii lipseau la adunări de teama de a nu atrage dizgrația autorităților și poate chiar unele penalități civile. Alții lipseau de la serviciile religioase din nepăsare sau lipsă de interes (vezi v. 26, 27).

Să ne îndemnăm. Sau „să ne încurajăm”. Cuvintele de îndemn îi încurajează pe alții să țină cu tărie „mărturisirea nădejzii” (v. 23). Cei care sunt bine statorniciți în credință nu ar trebui niciodată să uite că s-ar putea ca unii din frații lor de credință, care au avut parte de mai puține ocazii de a-și dezvolta un caracter creștin, să treacă prin îndoială și descurajare. O vorbă de învioreare pentru „cel doborât de întristare” (Isaia 50,4) ar putea să fie, în providența lui Dumnezeu, mijlocul de a-l „întoarce pe ... păcătos de la rătăcirea căii lui”, de a „mântui un suflet de la moarte” și de a „acoperi o sumedenie de păcate” (Iacov 5,20).

Cu atât mai mult. Pe măsură ce necazul, greutățile și persecuția cresc, încurajarea reciprocă se va dovedi de un și mai mare folos. Primejdia care ar decurge din participarea la adunările de închinare ar fi mult mai mică decât curajul și tăria dobândite prin tovărășia creștină.

Ziua. Aici este vorba de ziua „înfricoșată a judecății și văpaia unui foc” (v. 27), ziua când „Cel ce vine va veni” (v. 37). Îndemnul „vedeți că ziua se apropie” atrage cu siguranță atenția înapoi la răspunsul dat de Domnul la întrebarea ucenicilor: „Când se vor întâmpla aceste lucruri? Și care va fi semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului acestuia?” (Matei 24,3). Întrebarea ucenicilor, ca și răspunsul Domnului, face referire și la distrugerea Ierusalimului în anul 70 d.Hr., și la sfârșitul lumii (vezi Matei 24,3). Având în vedere faptul că Epistola lui Pavel către Evrei a fost fără îndoială scrisă doar la scurt timp înainte de anul 70 d.Hr. (vezi Introducerea), este probabil ca scriitorul să se fi gândit și la evenimentele aceluia an. Totuși, așa cum reiese din context (vezi mai ales Evrei 10,27.37) el se referă mai ales la a doua venire a lui Hristos (vezi Nota Suplimentară de la Romani 13).

Evrei 10:26

26. Căci dacă. În v. 26–31 scriitorul explică mai pe larg natura șovăirii la care face referire în v. 23 și starea celor menționați în v. 25, care neglijau participarea la adunările credincioșilor.

Păcătuim cu voia. Adică dacă continuăm să păcătuim cu voia, așa cum arată verbul din versiunea greacă. Așa cum lămurește contextul (vezi v. 29), aici nu este vorba despre păcatele izolate, comise în deplină cunoștință de caracterul lor atroce, ci este vorba de atitudinea minții celui care în mod voit renunță la Hristos, refuză mântuirea și Îl respinge pe Duhul Sfânt. Acesta este păcatul cu voia, stăruitor și sfidător. Este opusul deciziei anterioare de a accepta mântuirea în Hristos și de a-I preda Lui inima și viața. Este apostazie premeditată și duce la păcatul de neiertat (vezi Matei 12,31.32). Este o stare de continuă revoltă împotriva lui Dumnezeu.

După ce. Fără îndoială că toți păcătoșii sunt într-o stare de revoltă împotriva lui Dumnezeu (vezi Romani 8,7). Dar, așa cum le explica Pavel atenienilor, înainte ca ei să fi primit adevăr, Dumnezeu le-a trecut cu vederea neștiința (Faptele Apostolilor 17,30). Înainte ca lumina adevărului să strălucească în inima oamenilor, Dumnezeu nu ține cont de întunericul care stăpânește acolo (vezi Ioan 15,22; compară cu Ezechiel 3,18–21; 18,2–32; 33,12–20; Luca 23,34; 1 Timotei 1,13). Dumnezeu îi iubește pe păcătoși și L-a trimis pe Fiul Său ca să-i mântuiască (vezi Ioan 1,4.5.9–12; 3,16; compară cu Matei 9,13). Dar dacă lumina vine, iar ei aleg întunericul, atunci se osândesc singuri înaintea lui Dumnezeu (Ioan 3,19) și „nu mai rămâne nici o jertfă pentru păcate” (Evrei 10,26; compară cu Iacov 4,17).

Cunoștința. Gr. epignosis, „cunoaștere deplină”. Persoanele la care se face referire își dau pe deplin seama de rezultatele căii pe care au ales-o.

Adevărului. Și anume „adevărul” cu privire la iubirea Tatălui pentru păcătoși, așa cum e descoperită în planul de mântuire și în darul oferit prin jertfa Fiului Său (vezi cap. 2,1–3).

Nu mai rămâne nici o jertfă. Legea mozaică prescria moartea – nu vreo jertfă – pentru apostazia în veterați și împietriți (vezi v. 28). Așa au fost și Nadab și Abihu (vezi Leviticul 10,1–5), Core, Datan, Abiram și cei 250 de bărbați care erau de partea lor (vezi Numeri 16,1–35). Dumnezeu nu ar fi acceptat jertfa unor astfel de oameni, deoarece sacrificiile aveau valoare numai în măsura în care închinătorul avea o inimă pocăită.

Evrei 10:27

27. Așteptare înfricoșată. Sau „o perspectivă înfricoșată” (RSV).

Judecății. Gr. krisis, actul executării judecății, aici judecata finală, așa cum reiese din expresia „văpaia unui foc” (vezi Faptele Apostolilor 17,31; Evrei 9,27).

Văpaia unui foc. [„Mânia înfocată”, KJV]. Mai degrabă „văpaia unui foc” (ca în traducerea Cornilescu), adică focul din ziua de apoi (vezi 2 Petru 3,7.10–12; Apocalipsa 20,9–15). Este vorba de intensitatea focului, nu de atitudinea divină care își găsește expresie în foc (vezi Romani 1,18).

Va mistui. [„Va devora”, KJV]. Sau „va mânca de tot”, „va consuma”.

Cei răzvrățiți. [„Adversari”, KJV]. Adică pe cei care au păcătuit cu voia, păcătoșii înrăiți, cei despre care se vorbește în v. 26.

Evrei 10:28

28. A călcat. [„A disprețuit”, KJV]. Gr. atheteo, „a refuza să recunoască”, „a respinge”, „a anula”. Cine „a călcat legea lui Moise” a făcut lucrul acesta prin încălcarea fățișă a perceptelor ei. Ei și-au bătut joc de autoritatea legii și au refuzat să i se supună.

Legea lui Moise. Este vorba de întregul cod de legi promulgat de Moise sub îndrumarea divină, mai ales așa cum apare în cartea Deuteronom (vezi Deuteronom 31,24–26).

Omorât fără milă. Nu exista drept la apel, și nici vreo curte superioară care să arate îndurare. Nu era scăpare de sub pedeapsa prescrisă de lege. Trebuia ca apostazia recunoscuți ca atare să moară, ca nu cumva să-i influențeze și pe alții.

Pe. Literal, „pe baza [mărturiei]”.

Doi sau trei martori. Moise prevăzuse ca în cazul unei fapte grave, ca de pildă omorul, cel puțin doi martori să confirme detaliile esențiale, înainte de a se putea pronunța un verdict de vinovăție (Deuteronom 17,6; compară cu Matei 26,60; vezi Vol. V, p. 539). Această prevedere milostivă și înțeleaptă tindea să descurajeze acuzațiile false și să asigure justiția. Același principiu este valabil astăzi.

Evrei 10:29

29. Mai aspră pedeapsă. [„Mai dureroasă pedeapsă”, KJV]. Sau „răsplată mai severă”. Sub legea lui Moise pedeapsa cea mai severă cu putință era moartea. Ea îi lua omului restul vieții. Dar „văpaia unui foc care va mistui pe cei răzvrățiți” (v. 27) în ziua de pe urmă, îi va lipsi pe oameni de viața veșnică. Există înviere din prima moarte, dar nu și din a doua, iar moartea a doua este o „mai aspră pedeapsă”.

Credeți. [„Vă închipuiți”, KJV]. Adevărul este mult mai bine evidențiat aici sub forma unei întrebări.

Va lua. Adică va primi din partea Marelui Judecător al universului.

Călca în picioare. [„A călcat în picioare”, KJV]. Acesta este un act deliberat de dispreț (compară cu Matei 7,6). Cei la care se face referire aici nu numai că resping îndurarea lui Hristos, ci se și străduiesc să arate că o disprețuiesc.

Fiul lui Dumnezeu. Vezi Luca 1,35.

Va pângări. [„Va socoti ca ceva nesfânt”, KJV]. Omul care respinge iubirea lui Dumnezeu nu apreciază valoarea supremă a acestui dar. Vezi contrastul dintre atitudinea acestui om și cea a negustorului de mărgăritare (vezi Matei 13,45.46) sau a omului care a descoperit comoara ascunsă într-un ogor (v. 44).

Va batjocori. [„Va disprețui”, KJV]. Gr. enubrizo, „a insulta”, „a ofensa”. Refuzul persistent de a lua seama la îndemnul Duhului Sfânt reflectă disprețul pentru ele. În ce privește căile prin care oamenii pot să-L insulte pe Duhul Sfânt și să săvârșească păcatul de neiertat, vezi Matei 12,31.32; Efeseni 4,30.

Duhul harului. Adică Duhul, prin a cărui mijlocire harul lui Hristos este aplicat fiecărui păcătos care se pocăiește.

Evrei 10:30

30. Răzbunarea. Citatul este din Deuteronom 32,35. În ce privește comentariul, vezi Romani 12,19.

Eu voi răsplăti. Dumnezeu „va răsplăti fiecăruia după faptele lui” (Romani 2,5–10; compară cu Apocalipsa 22,12). În marea zi a judecății aceia care au disprețuit îndurarea lui Dumnezeu și L-au batjocorit pe Duhul Sfânt nu trebuie să se aștepte la milă. Li se va da răsplata cuvenită.

Va judeca. Un citat din Deuteronom 32,36, care repetă ideea din v. 35.

Evrei 10:31

31. Grozav lucru. E înspăimântător numai gândul cu privire la spaima care îi va cuprinde pe păcătoși atunci când vor fi în prezența lui Dumnezeu (compară cu Apocalipsa 6,14–17). Cu cât mai înspăimântătoare trebuie să fie însăși experiența aceasta!

Să cazi în mâinile. Mulți uită că deși Dumnezeu într-adevăr este „plin de îndurare și milostiv”, totuși „nu socotește pe cel vinovat drept nevinovat” (Exodul 34,6.7). Aceia care disprețuiesc mila lui Dumnezeu n-ar trebui să uite că „ce seamănă omul, aceea va și secera” (Galateni 6,7).

Dumnezeului celui viu! Dumnezeu este viu! Avertizările Sale cu privire la răsplătire nu trebuie considerate simple amenințări, ca acelea făcute în numele unei zeități păgâne, care nu e decât lemn sau piatră (vezi Isaia 37,19).

Evrei 10:32

32. Aduceți-vă aminte. Scriitorul face din nou un apel direct. Reflectând la experiența lor creștină din trecut, cititorii pot să înțeleagă ce intenționează el să le spună.

Zilele de la început. Adică experiențele pe care le-au avut imediat după convertire. Destinatarii originali ai acestei epistole au fost evreii (vezi Introducerea). După cum dovedesc numeroase pasaje din cartea Faptele Apostolilor, iudeii necredincioși i-au persecutat chiar de la început pe conaționalii lor care acceptaseră creștinismul.

După ce ați fost luminați. Și anume prin lumina Evangheliei.

Ați dus. [„Ați suportat”, KJV]. Cei cărora li se adresează aici suferiseră cu răbdare persecuție și necazuri în trecut; de ce să devină acum lași?

Luptă. Gr. athlesis, „luptă”, „conflict”. Trebuia ca, după ce răbdaseră „o mare luptă”, să fie bine pregătiți pentru a face față greutăților din prezent. Natura acestei lupte „de suferințe” este explicată mai departe în v. 33 și 34.

Evrei 10:33

33. Pe de o parte. [„În parte”, KJV]. Sau „uneori”.

Erați puși ca priveliște. Gr. theatrizo, „a expune public [ca la teatru]”, „a face de ocară”. Pe vremuri

criminalii erau adesea expuși batjocurii publice și apoi executați într-o arenă sau într-un teatru.

Ocărilor. Gr. oneidismoi, „insultă”, „abuzuri”, „ocară”.

Necazurilor. Sau „suferințelor”, cuprinzând, poate, experiențe cum ar fi dezmoștenirea, ostracizarea și lipsa mijloacelor de a-și câștiga existența.

Părtași. [„Tovarăși”, KJV]. Chiar și atunci când nu erau ei înșiși persecutați, erau gata să fie părtași ai „ocărilor și necazurilor” la care erau supuși frații lor. Versetul următor dă un exemplu în acest sens.

Evrei 10:34

34. Ați avut milă. [„Ați avut milă de mine”, KJV]. Literal, „ați suferit împreună cu”. Cuvintele „de mine” (în engleză, KJV) au fost adăugate de traducători. Această „milă” cuprindea, fără îndoială, vizitarea lui Pavel în închisoare și hrană adusă acestuia pentru a-i completa porția săraca pe care o primea ca deținut.

De cei din temniță. [„(Ați avut milă de mine) în lanțurile mele”, KJV]. Dovezile textuale sunt împărțite între exprimarea „în lanțurile mele” (KJV) și exprimarea „de cei din temniță [desmioi]” (ca în traducerea Cornilescu). Pot fi citate dovezi textuale și pentru exprimarea „de cei în lanțuri [desmoi]”. Din cauza acestor variante ale textului grecesc nu este sigur dacă scriitorul se referă la o anumită experiență personală anterioară sau dacă se include și pe sine printre deținuții la care face referire cuvântul „aceia” din v. 33. Contextul tinde să favorizeze exprimarea „cei din temniță”. Compară cu Efeseni 3,1; 2 Timotei 1,8.

Ați primit cu bucurie. Vezi Matei 5,12; Iacov 1,2; compară cu 1 Petru 4,13.

Răpirea. [„Jefuirea”, KJV]. Sau „luarea”. Unora le erau confiscate proprietățile și bunurile personale.

Ca unii care știati că aveți. [„Știind voi înșivă că aveți”, KJV]. Dovezile textuale favorizează exprimarea „... știati voi înșivă că aveți”, adică știati că voiaveți.

În ceruri. [„În cer”, KJV]. Dovezile textuale favorizează omiterea acestor cuvinte, deși nu există îndoială că acea „avuție” a creștinului este „în ceruri” (compară cu Matei 6,19–21).

Avuție. Sau „existență”, „bunuri”.

Mai bună. Sau „de preferat”, „mai folositoare”, „mai avantajoasă”.

Evrei 10:35

35. Să nu vă părăsiți. [„Să nu lepădați”, KJV]. Așa cum se pare că făceau unii (vezi v. 25). Îndemnul „să nu părăsiți” este același cu „să ținem fără șovăire” (v. 23). Vezi Matei 24,13; Evrei 3,14.

Încrederea. Gr. parresia (vezi cap. 3,6).

Răsplătire. „Răsplata” credincioșiei este viața veșnică (vezi Romani 2,6.7).

Evrei 10:36

36. Răbdare. Răbdarea este o virtute. Ea cere perseverență, persistență și acțiune, în ciuda oboselii, a descurajării și a obstacolelor care ar putea să blocheze calea.

Ați împlinit voia lui Dumnezeu. Pentru un comentariu cu privire la împlinirea voii lui Dumnezeu, vezi Matei 7,21–27.

Ce v-a fost făgăduit. [„Făgăduința”, KJV]. Adică răsplata făgăduită, viața veșnică. După cum după o victorie un atlet își primește premiul, tot așa creștinul, după ce a „împlinit voia lui Dumnezeu”, va primi ce i-a „fost făgăduit”. În Epistola lui Pavel către Evrei făgăduința se referă în deosebi la „odihna” lui Dumnezeu și la „veșnica moștenire” (cap. 4,1; 9,15; vezi și cap. 11,13).

Evrei 10:37

37. Încă puțină, foarte puțină vreme. Literal, „încă foarte puțină [vreme]”. Vezi Nota Suplimentară de la Romani 13.

Cel ce vine. [„Cel ce trebuie să vină”, KJV]. Și anume Acela care a făgăduit să revină (vezi Ioan 14,1–3). Compară cu Luca 21,27; Iacov 5,8.

Zăbovi. Gr. chronizo, „a pierde timpul” „a amâna”. Compară cu Habacuc 2,3, unde în LXX este folosit același cuvânt grecesc. Se poate ca făgăduințele lui Dumnezeu să pară că întârzie, dar cu timpul ele se vor împlini cu siguranță.

Evrei 10:38

38. Cel neprihănit. Prima parte a versetului este citată din Habacuc 2,4 (vezi comentariul de acolo și de la Romani 1,17; vezi și Galateni 3,11). Aici se arată că „cel neprihănit va trăi prin credință”, așteptând împlinirea făgăduinței revenirii lui Hristos. Credința îi va da răbdare în vremurile timpurile grele de dinaintea venirii Sale.

Dă înapoi. Adică își pierde încrederea (vezi v. 35).

Sufletul Meu. O expresie biblică obișnuită, însemnând „eu” (vezi Psalmi 16,10).

Nu găsește plăcere. [„Nu are nici o plăcere”, KJV]. Acela care „dă înapoi” de la calea credinței nu trebuie să se aștepte să aducă cuvintele: „Bine rob bun și credincios, ... intră în bucuria stăpânului tău” (Matei 25,21)

Evrei 10:39

39. Noi însă nu suntem din aceia. Cu tact, scriitorul îi include pe toți cititorii în grupul celor care vor „trăi prin credință” (v. 38). Muștrarea din v. 23–36 implică faptul că unii din ei erau în primejdia de a da înapoi, astfel încât „să se piardă”. Dar scriitorul înlătură acum ideea că vreunul din ei ar fi în situația asta.

Ca să se piardă. Adică să fie nimiciți pentru totdeauna (vezi Ioan 17,12).

Mântuirea. Gr. peripoiesis, „rezervarea”, „achiziționarea”, „conservarea”. Vezi Efeseni 1,14, unde peripoiesis e tradus „răscumpărarea celor câștigați”.

NOTĂ ADIȚIONALĂ LA CAPITOLUL 10

Biblia face repetate declarații cu privire la planul minunat pe care Dumnezeu l-a făcut pentru mântuirea oamenilor, plan care își găsește centrul în sacrificiul lui Hristos la Golgota și în lucrarea pe care El o îndeplinește în ceruri pentru noi. Când Dumnezeu Și-a ales un popor, unul din primele lucruri pe care i le-a descoperit a fost planul de mântuire. Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să construiască un sanctuar, ca El să poată locui în mijlocul lor (vezi Exodul 25,8). Sanctuarul acesta era alcătuit din două încăperi (vezi Exodul 26,31–37), în fiecare din ele fiind așezate anumite obiecte. În prima încăpere, în care se aflau masa pentru punerea pâinilor, sfeșnicul cu șapte brațe și altarul tămâierii, erau îndeplinite zilnic anumite slujbe. În a doua încăpere, în care se afla chivotul legământului, avea loc o singură slujbă, și asta doar în cea mai importantă zi a anului, Ziua Ispășirii. Serviciile din ambele încăperi includeau jertfele de animale și vărsarea de sânge (vezi Vol. I, pp. 698–710).

Sanctuarul acesta era făcut după „chipul” [„modelul”, KJV] care îi fusese arătat lui Moise „pe munte” (Exodul 25,40; vezi Exodul 25,9; Faptele Apostolilor 7,44). În ceruri se găsește originalul a cărui „umbră” (vezi Evrei 8,5; 9,23) este sanctuarul de pe pământ. Ioan, căruia i s-au descoperit de mai multe ori imagini din cer, declară că a văzut „în cer Templul cortului mărturiei” (vezi Apocalipsa 15,5). În „templul” acela el a văzut „chivotul legământului” (cap. 11,19). A mai văzut în viziune și altarul tămâierii (vezi cap. 8,3). Pavel, cel care a scris Epistola lui Pavel către Evrei, vorbește despre „Marele nostru Preot” din cer (vezi Evrei 3,1; 9,24), care s-a adus jertfă o dată pentru totdeauna, vărsându-și sângele în favoarea păcătoșilor care se pocăiesc (vezi cap. 9,24–26; 10,12).

Din pasajele acestea și din altele care ar putea fi citate reiese că sanctuarul de pe pământ, cu cele

două încăperi ale sale și cu serviciile care se îndeplineau în ele, este o „umbră”, sau o schiță, a lucrării îndeplinite de Hristos la Golgota și în cer. Într-adevăr, despre slujba din sanctuarul din cer putem să vorbim cu mai multă certitudine decât o putem face despre oricare alt aspect al lucrării lui Dumnezeu în favoarea omului, deoarece ne este prezentat, în măsura în care simbolurile pot să reprezinte, marele original din cer.

Din lucrurile pe care le știm cu privire la sanctuarul de pe pământ putem trage anumite concluzii cu privire la cel din cer. După cum serviciul pământesc nu putea începe decât numai după ce preotul avea o jertfă de adus, tot așa Hristos Și-a început lucrarea de Mare Preot al nostru în sanctuarul ceresc după ce S-a adus pe Sine Însuși ca jertfă. După cum serviciul pământesc avea două etape, reprezentate prin cele două încăperi, tot așa lucrarea din cer are două faze. Și după cum serviciul pământesc își desfășura prima fază până în marea Zi a Ispășirii, tot așa serviciul ceresc și-a desfășurat prima fază până la data când, aproape de sfârșitul istoriei pământului, Marele nostru Preot a intrat în a doua etapă a lucrării Sale preoțești. Profeția din Daniel 8,14 (vezi comentariul de acolo) arată că în anul 1844 El Și-a început această a doua fază a lucrării Sale.

Totuși, așa cum s-a observat în comentariul la Exodul 25,9, sunt zadarnice speculațiile cu privire la dimensiunile, înfățișarea exactă sau amenajarea precisă a sanctuarului din cer, deoarece „nici o construcție pământescă nu ar putea reprezenta vastitatea și slava lui” (PP 357). Omul este „chipul lui Dumnezeu” (Geneza 1,27), dar numai Hristos este „întipărirea ființei Lui” (Evrei 1,3). Sanctuarul de pe pământ a fost construit după modelul celui din cer, în sensul că este o reprezentare vie a diferitelor aspecte ale lucrării lui Hristos în favoarea omului căzut (PP 357). Putem vorbi pe bună dreptate despre „Locul sfânt” (Sfânta) și despre „Locul prea sfânt” (Sfânta Sfintelor) din sanctuarul ceresc, deoarece în felul acesta folosim limbajul și simbolurile sanctuarului pământesc (Exodul 26,33.34), pentru a înțelege, cât se poate de bine, adevărul cu privire la sanctuarul ceresc. Dar nu ar trebui să permitem ca vreo nedumerire în vizualizarea un sanctuarului din cer după modelul celui de pe pământ, să estompeze în mintea noastră marile adevăruri transmise de acea „umbră” pământescă, dintre care unul este că lucrarea lui Hristos pentru noi este săvârșită în cele două etape, sau „două mari părți”, pentru a împrumuta cuvintele lui Ellen G. White (PP 357). Adevărul acesta este vital pentru o bună înțelegere a lucrării Marelui nostru Preot. Pentru o discuție mai detaliată cu privire la acest subiect, cititorul este invitat să vadă comentariile la textele citate.

Epistola lui Pavel către Evrei tratează lucrarea lui Hristos ca Mare Preot al nostru. În anumite locuri, de pildă în cap. 9, Pavel vorbește despre cele două încăperi ale sanctuarului de pe pământ și face o anumită aplicație la lucrarea lui Hristos din cer. De aceea, cartea aceasta a fost uneori centrul discuțiilor teologice cu privire la interpretarea cuvintelor pe care le folosește Pavel vorbind despre acest subiect și s-a pus în deosebi problema dacă apostolul susține existența a două încăperi în sanctuarul din cer – sau „două mari etape” în slujba preoțească al lui Hristos.

În comentariul de față se susține categoric că lucrarea cerească a lui Hristos este dusă la îndeplinire în cele „două părți” ale sanctuarului din cer, sau, pentru a împrumuta simbolismul Scripturii, în „Locul sfânt” și apoi în „Locul prea sfânt” (vezi mai ales Exodul 25,9; Daniel 8,14); dar se mai susține și că Epistola lui Pavel către Evrei nu este locul ideal pentru a găsi o prezentare definitivă a acestei chestiuni.

În timpurile Noului Testament evreii creștini erau frământați de cum ar trebui să se raporteze la serviciul sanctuarului pământesc, pe care ei și strămoșii lor îl consideraseră, timp de cincisprezece secole, a fi centrul adevăratei vieți religioase (vezi Vol. VI, pp. 30–33). Pavel încearcă să le arate, printr-o serie de paralele și contraste, că sanctuarul pământesc nu ar trebui să mai fie centrul loialității și devoțiunii lor, deoarece Dumnezeu a zidit acel sanctuar pentru care cel pământesc nu era mai mult decât o „umbră” (vezi Introducere la Evrei, pentru o tratare mai extinsă a acestor paralele). De exemplu, scriitorul acestei epistole vorbește despre preotul nemuritor din cer, în comparație cu preoții muritori de pe pământ (vezi Evrei 7,23.24.28), despre sacrificiul neprețuit al lui Hristos, în contrast cu jertfele de animale (vezi cap. 9,11–24.23–26; 10,11–14). Și ajunge la concluzia că acum copiii lui Dumnezeu beneficiază de „o slujbă ... mai înaltă (vezi cap. 8,6). Nu trebuie să mai apelăm la preoții pământești pentru a prezenta înaintea lui Dumnezeu dorința de a fi iertați. Acum putem să venim noi înșine, cu încredere și fără mijlocitori, la tronul harului, prin meritele slăvitului nostru Mare Preot din cer (vezi cap. 4,14–16; 10,19–22).

Pentru a-i convinge pe iudeo-creștini să-și mute privirile de la sanctuarul pământesc și preoții lui la sanctuarul ceresc și Marele Preot de aici, Pavel trebuie mai întâi să stabilească adevărul primar al

superiorității sanctuarului din cer. Asupra acestui adevăr își concentrează Pavel argumentația sa înfocată cu privire la sanctuar. În comentariul de față se susține că dacă declarațiile lui Pavel din Evrei sunt puse alături de alte pasaje biblice care se ocupă mai de aproape de cele „două mari părți” ale serviciului sanctuarului, apare un tablou bine conturat atât al naturii cât și al superiorității lucrării de Mare Preot a lui Hristos pentru noi.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1–397T 40

5–7DA 23

7 DA 757; 4T 121

16 MB 50; SC 60

19, 20 FE 309

21 DA 52

21, 22 4T 121

22 ML 129; TM 515

23 SR 247; 1T 121; 5T 630; 7T 274

25 1T 548; 6T 365; 7T 190

26, 27 PP 405, 517; TM 97

27 MB 26; SC 24

29 FE 434; GC 601; TM 91; 1T 429; 9T 48

31 PP 329; 4T 533

32 GC 39; SR 320; 6T 365; 8T 113

32, 33 3T 319

35 GC 408; MYP 111; SL 89; 2T 509; 5T 578

35–37COL 177; PK 732; 9T 287

35–39EW 25; GC 407; SR 374

37 5T 485; 9T 11

37, 38 GC 408

38 SC 69; TM 424; 4T 237

38, 39 5T 693

Evrei 11:1

1. Credința. Gr. *pistis*, „încredere”, „confidență”, „credință”, precum și „credincioșie”, „calitatea de a fi demn de încredere”. Cuvântul *pistis* poate denota fie o atitudine a minții, fie un model de comportament,

acesta fiind rezultatul atitudinii. Cele două nuanțe de înțeles sunt strâns întretesute în întregul capitol, deoarece în fiecare exemplu de credincioșie dat în acest capitol credința interioară a dus la fapte corespunzătoare. Se pune accent asupra faptelor care izvorăsc din credință.

Capitolul 11 ilustrează din abundență principiul expus mai pe scurt în cap. 10, mai ales în v. 35–39, și anume că cei care așteaptă venirea Domnului au mare nevoie de credință și credincioșie. Există primejdia ca unii să renunțe la încrederea lor, deoarece se pare că Domnul întârzie să vină. Toți aceștia „au nevoie de răbdare” pentru a „trăi prin credință”. Din perspectiva umană, persoanele credincioase enumerate aici „n-au primit ce le fusese făgăduit” (cap. 11,39) – ci numai le-au văzut „de departe” (v. 13). Totuși, „toți aceștia... au fost lăudați pentru credința lor”. Dar acum mai este „încă puțină, foarte puțină vreme și Cel ce vine va veni și nu va zăbovi” (cap. 10,37). Dacă persoanele credincioase din trecut au fost atât de „convinse” [KJV] (cap. 11,13) de făgăduințele lui Dumnezeu, indiferent cât „de departe” erau de împlinirea lor, n-ar trebui ca și noi, care le vom vedea împlinite peste „foarte puțină vreme”, să fim răbdători și credincioși?

Încredere neclintită. [„Esență”, KJV; „Adeverirea”, traducerea lui G. Galaction]. Gr. hupostasis, „natură esențială”, „esență”, „ființă adevărată”, „realitate” și, într-un sens extins, ca aici, „siguranță plină de încredere”. Compară cuvântul arrabon, „garanție” (vezi 2 Corinteni 1,22). Nu este vorba de o credință oarbă. Credința adevărată se sprijină întotdeauna pe „realitatea” dovezii pentru a garanta încrederea în cele ce nu se pot încă vedea. În antichitate, în sulurile de papirus, termenul hupostasis era folosit în documentele prin care o persoană își dovedea dreptul de proprietate asupra unor bunuri. Nu documentele erau proprietatea, ci ele doar ofereau dovada existenței ei și dreptul proprietarului asupra ei. Astfel, cuvântul hupostasis ar putea să fie tradus aici „titlu de proprietate” – „Credința este titlul de proprietate...”.

Prin credință creștinul se socotește proprietar a ceea ce i-a fost făgăduit. Marea lui încredere în Acela care i-a dat făgăduințele nu lasă nici o incertitudine cu privire la îndeplinirea lor la timpul convenit. În felul acesta credința îl face în stare pe creștin nu numai pretindă binecuvântările făgăduite, dar și să le primească și să se bucure de ele acum. În felul acesta moștenirea făgăduită devine reală. Lucrurile bune din viitor nu mai sunt doar visuri care să se împlinescă atunci, ci realități vii în prezent. Pentru ochiul credinței invizibilul devine vizibil.

Lucrurile nădăjduite. Adică moștenirea făgăduită pe care sfinții o vor primi la revenirea lui Hristos.

Încredințare. [„Dovadă”, KJV; traducerea lui G. Galaction]. Gr. elegchos, însemnând aici „dovadă”, „convingere”. Credința nu este o convingere abstractă că dovada există, ci o asigurare statornică, întemeiată pe încrederea că Dumnezeu Își va împlini făgăduințele. Poate că mulți nu au văzut niciodată generatorul care produce electricitatea pe care o folosim în casele noastre, dar considerăm, pe bună dreptate, prezența electricității ca o dovadă suficientă pentru existența generatorului. În același fel, credem că energia noastră fizică, mentală și spirituală mărturisește despre existența unei Surse supranaturale de viață și putere. Pe de altă parte, credința nu trebuie să fie confundată cu credulitatea, deoarece credința este întărită, până la un anumit grad, de dovezi (vezi cap. 12,1).

Lucrurile cari nu se văd. Acestea sunt „lucrurile nădăjduite”, moștenirea făgăduită.

Evrei 11:2

2. Cei din vechime. [„Strămoșii”, KJV]. Gr. presbiteroi, însemnând aici „străbunii”, „cei din vechime” (RSV), nu neapărat oamenii bătrâni.

Au căpătat o bună mărturie. Literal, „s-a mărturisit despre ei”, „au fost aprobați”, „au fost atestați”. Credința celor „din vechime” a dus la un comportament corespunzător, care la rândul său mărturisește despre realitatea credinței lor. Tocmai credința a fost cea care le-a adus aprobarea divină. Am putea chiar să ne mirăm cum de unii din cei enumerați în acest capitol au putut să primească „o bună mărturie”. Dar dacă aici ar fi amintiți numai eroi fără defect, acest lucru n-ar aduce decât foarte puțină încurajare omului de rând. Dacă oamenii care sunt supuși „acelorași slăbiciuni ca și noi” (Iacov 5,17) au putut căpăta „o bună mărturie”, există motive să credem că până și celui mai slab dintre copiii lui Dumnezeu de azi i se poate întâmpla la fel.

Evrei 11:3

3. Prin credință. Sau „cu ajutorul credinței”, la fel ca în alt loc în acest capitol.

Lumea. [„Lumile”, KJV]. gr. aiones, literal, „veacuri”, dar aici se referă la „lumea” aceasta, considerată din perspectiva temporală. Nu se face, în mod necesar, referire la alte lumi decât a noastră.

Prin Cuvântul lui Dumnezeu. Vezi Geneza 1,3; compară cu Psalmi 33,6.9. Pentru o discuție despre creația „fiat” în contrast cu evoluția, vezi Vol. I, p. 46–63.

Tot ce se vede. [„Lucrurile care se văd”, KJV]. Adică lumea naturală, alcătuită din pământ, mare și cer, împreună cu feluritele lor forme de viață.

N-a fost făcut. Dumnezeu nu a fost îndatorat unei materii preexistente. Prin puterea Sa măreață El a chemat materia la ființă și apoi, prin aceeași putere, a dat viață făpturilor create. Înainte de a se ivi era atomică, una din teoriile științei era că materia este veșnică și că nu poate fi nici creată, nici distrusă. Dar acum oamenii de știință declară că materia și energia se pot transforma una în alta. Atunci, de ce să fie considerat nelalocul lui faptul că Dumnezeu cel Atotputernic a creat materia care nu existase mai înainte?

Lucruri care se văd. Lumea și tot ce cuprinde ea au fost făcute din nimic, prin exercitarea puterii infinite.

Evrei 11:4

4. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Abel. În ce privește relatarea incidentului la care se face referire aici, vezi Geneza 4,3–10.

A căpătat el mărturia. Literal, „s-a mărturisit despre el”. Propoziția poate fi tradusă astfel: „prin care a fost el socotit neprihănit” (vezi v. 2). Prin credință a primit el făgăduința unui Răscumpărător. Prin sine jertfa nu avea valoare ispășitoare, dar credința în făgăduința divină l-a determinat să aducă sacrificiul pe care îl ceruse Dumnezeu. Dumnezeu a acceptat „darurile lui” ca o dovadă a credinței.

Dumnezeu a primit. [„Dumnezeu mărturisind, KJV; „Mărturisind Dumnezeu”, traducerea lui G. Galaction]. Dumnezeu a primit „darurile lui” Abel și le-a refuzat pe ale lui Cain. Diferența n-a fost doar în darurile aduse, ci și în caracterul și atitudinea dăruitorilor, așa cum erau reflectate în acestea (vezi PP 71, 72).

Vorbește el încă. Credința lui Abel a dat naștere la o mărturie vie de-a lungul secolelor. În credința sa era o putere care l-a îndemnat să se conformeze cerinței lui Dumnezeu, iar influența puternică a credinței lui mai trăiește și astăzi – „vorbește ... încă”.

Evrei 11:5

5. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Mutat. Scriitorul nu vrea să spună că Enoh avea credința că Dumnezeu îl va muta, ci că a fost mutat drept urmare a credinței și a credincioșiei sale – era „plăcut lui Dumnezeu”. Scriptura vorbește doar despre două persoane care au fost luate la cer fără să fi văzut moartea: Enoh și Ilie.

Potrivit cu cronologia biblică, Enoh avea puțin peste 300 de ani când a murit Adam (vezi diagrama, Vol. I, p. 185). Pentru credincioșii din acea vreme moartea lui Adam trebuie să fi aruncat o umbră de incertitudine asupra viitorului, căci în ciuda vieții lui caracterizate de pocăință și evlavie, Adam a murit la fel ca oricare alt păcătos. Pentru a împrăști norul de incertitudine cu privire la viitor și pentru a da celor credincioși asigurarea că viața de credință va fi răsplătită, Dumnezeu l-a mutat pe Enoh, al șaptelea patriarh de la Adam. Așa cum prin Adam Dumnezeu a demonstrat că „plata păcatului este moartea”, tot așa prin Enoh a demonstrat că „darul fără plată al lui Dumnezeu este viața veșnică” (Romani 6,23). Mutarea lui Enoh a dovedit că deși păcatul îl desparte pe om de Dumnezeu, a fost deschisă o cale prin care să se poată pune capăt acestei despărțiri și omul să se poată reîntoarce la Dumnezeu. Calea aceasta este credința.

Enoh îi simbolizează pe cei din ultima generație care vor fi luați la cer dintre cei vii. Enoh a ajuns

prieten cu Dumnezeu, a umblat cu El și în cele din urmă a mers acasă la El. Privind la Enoh, toți pot prinde curaj. Oricine Îi slujește lui Dumnezeu și umblă cu El zilnic prin experiențele vieții, va intra în raiul lui Dumnezeu.

Enoh. Vezi Geneza 5,22.

Ca să nu vadă moartea. Adică să nu aibă parte de moarte.

N-a mai fost găsit. Aceste cuvinte sugerează că după dispariția lui au existat încercări de a-l găsi. O încercare asemănătoare a fost făcută și după mutarea lui Ilie (vezi 2 Regi 2,16–18).

Înainte de mutarea lui. Purtarea evlavioasă a lui Enoh era bine cunoscut de contemporanii săi.

Primise mărturia. Literal, „se mărturisise despre el”. Prin Enoh Dumnezeu dăduse lumii o demonstrație cu privire la cel fel de caracter Îi era plăcut Lui. Nu exista posibilitatea ca oamenii să se întrebe, după mutarea unui sfânt atât de pios: „Cum poate Dumnezeu să primească un astfel de om?”

Plăcut lui Dumnezeu. Credința lui Enoh și credincioșia lui față de Dumnezeu au căpătat aprobarea divină. Viața și caracterul lui erau o demonstrație de ceea ce Dumnezeu ar vrea ca oamenii să fie.

Evrei 11:6

6. Fără credință. Sau „despărțiți de credință”, „fără credincioșie” (vezi v. 1). Întrucât Creatorul este nemărginit, faptele Sale sunt irevocabil finite, și deci există lucruri care trebuie să fie primite prin credință. Într-adevăr, a-L crede pe Dumnezeu pe cuvânt este exercițiul ce mai distins de care este capabilă mintea omenească. Dacă vrea să-și ocupe locul potrivit într-un univers desăvârșit, omul trebuie să-L creadă pe Dumnezeu pe cuvânt, deoarece o înțelegere a iubirii divine culminează în credință. În persoana divino-umană a Mântuitorului iubirea divină și credința umană s-au întâlnit pentru prima dată.

Este cu neputință să fim plăcuți Lui. Adică este cu neputință să corespundem cererilor Lui. Într-un univers desăvârșit nu există loc pentru o faptură lipsită de credință în Creator. Alternativa credinței în Dumnezeu este teama și resentimentul, și în cele din urmă, disperarea.

Se apropie de Dumnezeu. Adică mărturisesc că ascultă de Dumnezeu.

Să creadă ce El este. Credința că Dumnezeu există cu adevărat este temelia creștinismului. Prin natură, prin Cuvântul Său și prin providență Dumnezeu a pus la îndemâna oamenilor toate dovezile de care ființele inteligente au nevoie și pe care le pot folosi pentru a crede în existența Sa (compară cu Romani 1,20). Scriitorul înlătură aici concepțiile eronate despre Dumnezeu, cum ar fi panteismul.

Răsplătește. Aici scriitorul exclude concepțiile de felul deismului și universalismului. Dacă oamenii răspund iubirii divine și ascultă de voia Sa descoperită, lucrul acesta nu va rămânea nerăsplătit. „El a rânduit o zi în care va judeca lumea” (Faptele Apostolilor 17,31), o zi în „care va răsplăti fiecăruia după faptele lui” (Romani 2,6). Perspectiva înfricoșătoare de a sta într-o zi înaintea Marelui Judecător al universului este fără îndoială un îndemn puternic la o viețuire dreaptă. Cu siguranță că frica de focul iadului nu va mântui vreodată pe vreun om, dar poate fi un factor – și încă unul puternic – care să-l trezească din letargia lui. Iubirea fără de margini a lui Dumnezeu, așa cum este descoperită în Isus Hristos, este cea mai importantă și cea mai eficientă chemare la mântuire.

Cei ce-L caută. [Cei ce-L caută cu râvnă”, KJV]. A-L căuta pe Dumnezeu înseamnă a te strădui să înțelegi mai pe deplin caracterul Lui și voia Sa pentru oameni. Scriitorul nu dă de înțeles că Dumnezeu S-a făcut, în mod intenționat, greu de găsit, ci subliniază nevoia unei dorințe arzătoare de a-L înțelege și de a deveni asemenea Lui în gânduri și în comportament.

Evrei 11:7

7. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Noe. În ce privește experiența la care se face referire aici, vezi Geneza 6,13–22.

Lucruri care încă nu se vedeau. Nu exista nici o dovadă că avea să aibă loc sau că exista posibilitatea să aibă loc o catastrofă ca Potopul. Pregătirea pentru acel eveniment a reprezentat un act de credință din partea lui Noe.

Plin de o teamă sfântă. [„Mișcat de teamă”, KJV]. Noe era profund impresionat de ce i se descoperise, și anume că Dumnezeu intenționa să distrugă pământul printr-un potop, și a luat aminte la instrucțiunile care îi fuseseră date. Totuși ceea ce l-a determinat pe Noe să construiască arca nu a fost frica de potopul care avea să vină, ci mai mult credința în ceea ce îi descoperise Dumnezeu cu privire la catastrofă.

A osândit lumea. Construirea corăbiei a mărturisit despre hotărârea lui Noe împotriva „lunii”, adică oamenii nelegiuți și felul lor de viață. Renunțarea la lume a mărturisit cu privire la credința sa în Dumnezeu.

Moștenitor al neprihănirii. Credința lui Noe, așa cum este reflectată de faptele sale, l-a îndreptățit, prin harul divin, să fie socotit neprihănit. Pentru un comentariu despre neprihănirea prin credință, vezi Romani 1,17.

Evrei 11:8

8. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Avraam. În ce privește experiența la care se face referire aici, vezi Geneza 12,1–5.

A ascultat. El a crezut ceea ce i-a spus Dumnezeu și a acționat în consecință. Credința lui și-a găsit împlinirea în ascultarea credincioasă.

Fără să știe unde. Potrivit cu Geneza 12,5 Avraam și familia sa „au plecat în țara Canaan”. Aceasta nu înseamnă neapărat că în momentul plecării el cunoștea destinația. El doar a „plecat în [ceea ce s-a dovedit să fie] țara Canaan”. Evident că Dumnezeu l-a sfătuit cu privire la direcția în care trebuia să pornească și la drumul pe care avea să-l urmeze.

Evrei 11:9

9. S-a așezat. [„A rămas un timp”, KJV]. Pentru o perioadă de aproximativ 215 ani (vezi Vol. I, p. 184). Evenimentele care au avut loc în timpul șederii lui Avraam „în țara făgăduită” sunt relatate în Geneza 12 - 25.

Țara făgăduinței. Adică țara pe care i-a făgăduit-o Dumnezeu lui Avraam.

O țară care nu era a lui. [„O țară străină”, KJV]. Avraam, Isaac și Iacov au trăit cu toții ca străini în țara pe care Dumnezeu le-o făgăduise. Dumnezeu nu i-a dat lui Avraam moștenire în Canaan „nici măcar o palmă de loc” [„nici măcar cât să-și pună piciorul”, KJV] (Faptele Apostolilor 7,5).

Împreună moștenitori cu el. Făgăduința originală îi cuprindea pe descendenții lui Avraam, dar Dumnezeu le-a repetat făgăduințele legământului lui Isaac și mai târziu lui Iacov.

Evrei 11:10

10. Cetate. Se pare că nu este vorba de o oarecare cetate din țara Canaan. Ținta supremă a lui Avraam era moștenirea veșnică pe care Dumnezeu o prevăzuse pentru aceia care Îl iubesc și Îi slujesc. Vezi cap. 12,22; 13,14.

Temelii. Temeliile implică permanență. Corturile (v. 9) nu au temelii.

Evrei 11:11

11. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Sara. Pentru experiența la care se face referire aici, vezi Geneza 17,15–21; 18,9–15; 21,1–5.

A primit putere. Sara avea 90 de ani la nașterea lui Isaac. Faptul că până atunci nu avusese copii a făcut miracolul acesta și mai impresionant.

A crezut în credințioșia. [„L-a socotit credincios”, KJV]. Din punct de vedere omenesc făgăduința lui Dumnezeu că Sara avea născă un copil era imposibilă. Singura cale de a accepta acest lucru era prin credință. Sara a crezut-o numai pentru că Îl credea pe Dumnezeu, iar acceptarea făgăduinței a mărturisit cu privire la credința ei.

Evrei 11:12

12. De aceea... s-a născut. Cu privire la nașterea lui Isaac, vezi Geneza 21,1–5.

Aproape mort. [„Ca și mort”, KJV]. Avraam avea 100 de ani la nașterea lui Isaac. Nimeni nu poate citi despre evenimentele care au dus la nașterea lui fără să nu fie impresionat de lipsa de credință dată pe față atât de Avraam (Geneza 15,2–4; 16,1–3; 17,16.17) cât și de Sara (cap. 18,9–15). Dar în cele din urmă amândoi și-au biruit îndoielile firești, iar Isaac a fost, pentru ambii, un copil al credinței.

Ca stelele. Vezi Geneza 15,5; 22,17.

Evrei 11:13

13. În credință au murit. Ei au văzut de departe împlinirea făgăduinței – prin credință. Erau convinși de realitatea moștenirii făgăduite. Pe temeiul acesteia ei au renunțat la prezent și au trăit exclusiv pentru viitor. Dar nu au intrat niciodată în posesiunea moștenirii, nici a Canaanului pământesc, nici a împărăției veșnice.

Toți aceștia. Adică cei credincioși de la Abel (v. 4) până la Avraam (v. 8–12). Fără îndoială că în această perioadă lungă mulți alții au primit aprobarea lui Dumnezeu, dar persoanele vrednice de laudă amintite aici au fost selecționate ca exemple strălucite ale credinței ca factor decisiv în viețuirea evlavioasă.

[„Erau convinși de ele”, KJV]. Dovezi textuale atestă omiterea acestor cuvinte. Însă este evident că ei „erau convinși” de realitatea lucrurilor făgăduite, altminteri nu le-ar fi „urat de bine de departe”.

Le-au urat de bine. [„Le-au îmbrățișat”, KJV; „Iubindu-le cu dor”, traducerea lui G. Galaction]. Sau „le-au salutat”, „le-au zis bun venit”. Compară cu Ioan 8,56.

Mărturisind. [„Au mărturisit”, KJV]. Sau „recunoscând”.

Străini și călători pe pământ. [„Peregrini pe pământ”, KJV]. Deși în lume, ei își dădeau seama că nu fac parte din ea. Ei priveau înainte către o țintă mai măreață. Își dădeau seama de vremelnicia lucrurilor din viața aceasta și de trăinicia lucrurilor pe care le vedeau doar „de departe”, prin credință. Trăiau pentru viitor, nu pentru prezent.

Evrei 11:14

14. Vorbesc în felul acesta. [„Spun astfel de lucruri”, KJV]. Adică se declară „străini și călători pe pământ”.

Patrii. [„Țări”, KJV]. Literal, „patrie”. Declarându-se „străini și călători pe pământ”, oamenii vrednici de laudă din vechime au arătat lămurit că nu considerau lumea aceasta ca fiind patria lor. Ei își dădeau seama că există ceva mai bun pentru care merită să trăiești

Evrei 11:15

15. Dacă ar fi avut în vedere. Literal, „dacă ar fi păstrat în minte”, „dacă s-ar fi gândit [cu atenție] la”.

Ar fi avut vreme să se întoarcă în ea. [„Ar fi avut ocazia să se reîntoarcă”, KJV]. Fără îndoială că Avraam a avut o locuință plăcută în Haran, așa cum avusese mai înainte orașul Ur din Haldea. Când a băntuit foametea în țara Canaan (vezi Geneza 12,10), s-ar fi putut gândi să se întoarcă în Haran, unde avea

prieteni și rude apropiate. Dar Avraam nu putea să se refugieze într-o țară cu privire la care Domnul îi spusese să o părăsească.

Evrei 11:16

16. Doreau. Gr. oregomai, „a aspira la”, „a se lupta pentru”, „a dori”. Oamenii credinței au privirea ațintită la ceva mai bun decât lucrurile pe care le are de oferit lumea aceasta. Pentru ei numai cele veșnice sunt vrednice de luptă. Ei văd lucrurile în adevărata lor valoare (vezi Matei 6,24–34).

Lui Dumnezeu nu-I este rușine. Lui „nu-I este rușine” să fie recunoscut ca Dumnezeu lor, deoarece ei reflectă caracterul Său. Hristos a declarat că în marea zi de pe urmă Se va „rușina” de orice om care a încercat să-și „scape viața”, câștigând ceea ce are lumea de oferit (vezi Marcu 8,34–38). Pe de altă parte, omul care e dispus să-și „piardă” viața de dragul lui Hristos, de fapt și-o va scăpa.

Le-a pregătit. Compară cu Ioan 14,1–3; Apocalipsa 21,2.

O cetate. Adică Ierusalimul ceresc (vezi cap. 12,22; 13,14).

Evrei 11:17

17. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Avraam. În ce privește relatarea experienței la care se face referire aici, vezi Geneza 22,1–9.

A adus ... jertfă pe Isaac. Vezi Geneza 22,1–19.

Pus la încercare. [„Încercat”, KJV]. Sau „testat”. În Geneza relatarea acestei experiențe începe cu declarația că „Dumnezeu a pus la încercare pe Avraam” (Geneza 22,1). De fapt Dumnezeu știa mai dinainte ce va face Avraam și punerea la încercare nu era necesară pentru a-l informa pe Dumnezeu cu privire la patriarh. Dar, pentru maturizarea credinței lui, Avraam avea nevoie să treacă prin această experiență grea. Era experiența culminantă a vieții sale.

Singurul lui fiu. Gr. monogenes, literal, „unic”, „singurul” (vezi Ioan 1,14). Numeric vorbind, Isaac n-a fost „singurul ... fiu” al lui Avraam, și nici întâiul său născut. Isaac a fost „singurul lui fiu” în sensul unic că era singurul fiu care avea să fie moștenitorul legământului (vezi v. 18).

Evrei 11:18

18. În Isaac. Având în vedere declarațiile repetate și accentuate ale lui Dumnezeu, că Isaac era cel prin care aveau să fie împlinite făgăduințele legământului, faptul că Avraam a ascultat de Dumnezeu și l-a adus ca jertfă pe Isaac a fost o demonstrație extraordinară a credinței sale. Avraam trebuie să fi avut impresia că Dumnezeu făcea cu totul imposibilă împlinirea făgăduinței Sale.

Inserarea citatului din Geneza 21,12, în acest moment al discuției despre credința lui Avraam explică sensul dat în Evrei 11,17 faptului că Isaac era „singurul lui fiu”. Copilul acesta era singurul fiu al lui Avraam care se putea califica în calitate de succesori al făgăduințelor legământului date patriarhului.

Evrei 11:19

19. Se gândea. [„Socotea”, KJV]. Sau „considera”. Credința în puterea lui Dumnezeu de a-l învia pe Isaac a fost ceea ce i-a dat lui Avraam curajul de a-l jertfi pe fiul său. Numai în felul acesta a putut bătrânul patriarh să împace făgăduința lui Dumnezeu că Isaac urma să fie moștenitorul său cu porunca Sa de a-l lua viața acestui fiu. A avea credință în integritatea unei persoane care face o făgăduință și în același timp dă o poruncă ce pare să o anuleze, acesta este punctul culminant al desăvârșirii credinței. Avraam trebuie să-și fi dat seama că Dumnezeu îl pune la încercare și a tras concluzia că, dacă va fi nevoie, Dumnezeu îl va învia pe Isaac. Având în vedere că, până atunci, nici o ființă umană nu fusese înviată din morți, acesta era apogeul credinței.

La drept vorbind. Sau „figurat vorbind”.

Ca înviat din morți l-a primit. Pentru Avraam Isaac era mort. Și când Dumnezeu a încetat punerea la

probă și i-a redat pe Isaac tatălui său, era ca și cum fusese înviat din morți.

Evrei 11:20

20. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

A dat Isaac lui Iacov... o binecuvântare. În ce privește relatarea acestei întâmplări, vezi Geneza 27,1–40.

Lucrurile viitoare. Pentru Isaac, atunci când și-a dat seama de înșelăciunea la care fusese supus, viitorul familiei sale se contura cu adevărat întunecos. Planurile lui pentru Esau fuseseră spulberate. Fizic el era orb, dar și-a înălțat privirile credinței și a întrezărit „lucrurile viitoare”, felul în care planurile veșnice ale lui Dumnezeu aveau să fie aduse la îndeplinire.

Evrei 11:21

21. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Iacov. În ce privește relatarea incidentului la care se face referire aici, vezi Geneza 48,1–22. Iacov a trăit și a murit într-o țară a exilului. În felul acesta, când i-a binecuvântat pe fii săi el a dat pe față credința în făgăduințele divine.

Evrei 11:22

22. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Iosif. În ce privește incidentul relatat aici, vezi Geneza 50,24.25; compară cu Exodul 13,19. Iosif nu avea nici o dovadă concretă pe care să-și bazeze credința că familia urma să se întoarcă în Canaan și să ocupe țara. Cererea lui de a fi îngropat în țara făgăduită, atunci când familia se va întoarce să locuiască acolo, era bazată pe credința în făgăduințele lui Dumnezeu.

Evrei 11:23

23. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Moise. În ce privește relatarea incidentului la care se face referire, vezi Exodul 2,1–10. Când Moise s-a născut, credința părinților săi a fost cea care a biruit „porunca împăratului”. Credința într-un destin mai bun decât robia în Egipt i-a determinat pe Amram și Iochebed să acționeze împotriva decretului regal. Când a ajuns la maturitate Moise a dat pe față aceeași credință cu privire la soarta sa, așa cum declară mai departe scriitorul acestei epistole (vezi Evrei 11,24–29).

Evrei 11:24

24. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Moise. În ce privește relatarea incidentelor la care se face referire în v. 24–29, vezi Exodul 2,11–25; 12,18–36; 14,10–31.

N-a vrut. [„A refuzat”, KJV]. Moise a refuzat onoarea, rangul și puterea prezentă din cauza încrederii în destinul măreț pe care Dumnezeu îl plănuse pentru el și pentru poporul său. Aparențele dădeau de înțeles că nimic nu putea fi mai zadarnic decât a nădăjdui așa ceva, deoarece poporul evreu era robul celei mai puternice națiuni de pe pământ. Numai credința în făgăduințele lui Dumnezeu l-ar fi putut determina să refuze tronul Egiptului.

Fiul fiicei lui Faraon. Vezi Exo.2,5.10.15; compară cu Vol. I, p. 192.

Evrei 11:25

25. A vrut mai bine. [„A ales mai degrabă”, KJV]. Moise a avut de ales între a moșteni tronul celui mare imperiu al lumii și a fi alături de un neam de sclavi.

Să sufere. [„Să sufere mahnirea”, KJV]. Chiar fiind conducătorul poporului evreu el a trebuit să „sufere mahnire” (KJV). Ei erau foarte încăpățânați și răzvrățiți, mereu predispuși la nemulțumire. Soarta pe

care a ales-o nu avea nimic de oferit din perspectiva puterii și a renumelui lumesc.

Plăcerile ... păcatului. Moise s-ar fi putut gândi că poziția de conducător al Egiptului ar fi fost ideală pentru a-și elibera poporul. Dar faraonul trebuia să fie și preot al unui sistem religios idolatru. În plus, ar fi fost neîncetat supus influențelor corupte ale vieții de la curte. Vezi Exodul 2,11.

Evrei 11:26

26. Ocara lui Hristos. Adică „ocara” suferită pentru Hristos sau din cauza lui Hristos. Moise a înțeles făgăduința venirii lui Mesia și și-a dat seama că în eliberarea poporului evreu din Egipt erau implicate mult mai multe lucruri decât își dădeau seama atunci evreii sau egiptenii. Prin credință el vedea de departe venirea seminței făgăduită lui Avraam, prin care toate națiunile trebuiau să fie binecuvântate (vezi Geneza 22,18; Galateni 3,8.16).

Comorile Egiptului. [„Comorile din Egipt”, KJV]. Acestea cuprindeau țara cu toată bogăția ei, supunerea întregului popor, splendoarea curții, puterea tronului și conducerea armatei.

Avea ochii pironiți spre. [„Aprecia”, KJV]. Literal, „privea la”. Ochii lui erau fixați la făgăduințele și la privilegiile legământului. Ca și Pavel, cincisprezece secole mai târziu (vezi Filipeni 3,7.8), Moise a schimbat de bunăvoie puterea și slava impresionantă, dar de prost gust, a prezentului cu făgăduințele și privilegiile mai puțin evidente, chiar invizibile ale legământului.

Răsplătire. [„Recompensa răsplătirii”, KJV]. Gr. *misthapodosia*, simplu „răsplătire”. Răsplătirea mai îndepărtată, care putea fi văzută numai cu ochiul credinței, l-a atras mai tare pe Moise decât răsplătirile imediate, materiale, care însoțeau tronul Egiptului.

Evrei 11:27

27. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

A părăsit el Egiptul. Vezi Exodul 2,15.

Fără să se teamă. Observând împrejurările fugii lui Moise din Egipt în Madian la vârsta de 40 de ani, unii consideră că exodul, la care se face referire în v. 27, a avut loc atunci când Moise avea 80 de ani. E adevărat că prin cuvântul tradus „a părăsit” (*kataleipo*) se poate înțelege pur și simplu „a pleca”, fără a implica mai mult decât simpla plecare. Este de asemenea adevărat că în timpul plăgilor Moise a dat piept cu un faraon și că, luat singur, v. 27 ar putea fi înțeles ca aplicându-se la exod. Totuși, se pare că intenția scriitorului a fost ca în acest scurt rezumat al vieții lui Moise, prin care se subliniază credința lui, v. 28, 29 să fie cele care să facă referire la exod. Se pare că repetarea, în v. 27, a expresiei „prin credință”, implică faptul că scriitorul considera evenimentul acesta distinct de celelalte întâmplări amintite în discuția despre credința lui Moise (compară cu v. 23, 24, 28, 29). Compară cu Ed 63, 64.

Din narațiunea din Exodul 2,11–15 (vezi și cap. 4,19) reiese că teama cu privire la siguranța personală a jucat un rol destul de însemnat în decizia lui Moise de a fugi din Egipt. Cu toate acestea, locul cel mai important în mintea sa îl avea soarta poporului său și rolul pe care îl aveau ei în făgăduința dată lui Avraam. De fapt tocmai încercarea lui nereușită de a stârni o serie de evenimente despre care credea că vor duce la eliberarea lor, a făcut necesară fuga lui (vezi Faptele Apostolilor 7,25). În ciuda greșelii comise, se pare că a avut credința că, într-un fel oarecare, Dumnezeu tot îl va folosi la eliberarea lor. De aceea a căutat un refugiu temporar unde să poată aștepta intervenția divină.

Chiar și înainte de incidentul cu supraveghetorul egiptean, ținând cont de împrejurările de atunci, era nevoie de multă credință pentru a crede că făgăduințele legământului vor să fie împlinite. Acum, când o simplă dispută îl alungase cu totul din Egipt, Moise trebuie să fi avut nevoie de și mai multă credință pentru a crede în împlinirea lor. Cum putea un exilat dat uitării în Madian, a cărui moarte fusese decretată printr-un edict imperial, să se aștepte să-i elibereze pe sclavii monarhului care căuta să-i ia viața? Nimic nu părea mai imposibil. Dacă a fost vreodată nevoie de credință, atunci aceasta era cea mai potrivită ocazie pentru exercitarea ei!

Evrei 11:28

28. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

A prăznuit el Paștele. În ce privește evenimentelor menționate în versetul acesta, vezi Exodul 12,1–36. După plaga a noua faraon îl amenințase pe Moise că, dacă va mai apărea înaintea lui, va muri (vezi Exodul 10,28). Moise trebuie să fi avut multă credință pentru a da instrucțiunile cu privire la a zecea plagă, sărbătorirea Paștelui și ieșirea din Egipt. În timpul primelor noua plăgi faraon refuzase cu încăpățănare să-i lase pe evrei să plece. Omenește, nu exista nici un motiv pentru a crede că îi va lăsa în timpul celei de-a zecea plăgi.

Evrei 11:29

29. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Marea Roșie. În ce privește întâmplarea menționată aici, vezi Exodul 14,10–31. În Vechiul Testament minunea de la Marea Roșie este amintită mai des decât oricare altă manifestare a providenței divine de-a lungul întregii istorii a poporului evreu. Măreția eliberării reflectă gravitatea crizei, iar de aceasta depindea gradul de credință de care trebuia să dea dovadă reprezentantul numit de Dumnezeu, Moise.

Evrei 11:30

30. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Zidurile Ierihonului. În ce privește evenimentul la care se face aici referire, vezi Iosua 6,1–24. Din punct de vedere militar procedeul folosit de Iosua pentru a supune Ierihonul era nebunie curată, dar ordinele pe care le dăduse el erau în acord cu instrucțiunile primite de la Dumnezeu. Ca un general experimentat, el ar fi putut să pună în aplicare planul care i s-ar fi părut mai bun. Iosua avea multă experiență militară, dar în același timp era un om al credinței, fiind dispus să aibă mai multă încredere în descoperirile date de Dumnezeu decât în propria sa experiență. Credincioșia lui în executarea planului de luptă pe care i-l arătase Dumnezeu mărturisea cu putere despre credința sa.

Evrei 11:31

31. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3.

Rahav. În ce privește evenimentul la care se face referire aici, vezi Iosua 2,1–24; 6,23–25. La o primă vedere numele lui Rahav ar părea cu totul nepotrivit pentru această listă de eroi ai credinței, deoarece ea era păgână și pe deasupra mai era și o desfrânată. Dar tocmai faptul acesta face fapta ei remarcabilă. Pentru a afla ce fusese în mintea ei, vezi Iosua 2,8–13. Numele ei apare și în genealogia din Matei (vezi Matei 1,5) ca unul din strămoșii onorați ai lui Hristos.

Evrei 11:32

32. Și ce voi mai zice? Lista s-ar fi putut întinde foarte mult, dar fuseseră deja date destule exemple pentru a arăta esența unei vieți evlavioase: credința și credincioșia.

Nu mi-ar ajunge vremea. Scopul scriitorului nu era să întocmească un catalog cu toți cei care i-au fost credincioși lui Dumnezeu de-a lungul veacurilor, ci numai să ilustreze ideea că, pentru a putea aștepta cu răbdare venirea Domnului și împlinirea făgăduințelor Sale, sunt esențiale credința și credincioșia. Poate că enumerarea aceasta impresionantă luase deja mai mult spațiu decât intenționase scriitorul la început, și el își dă seama că nu este posibilă dezbateri în continuare a ceea ce se dovedise a fi un apogeu valoros la tema cărții. El începuse să dovedească faptul că noi avem un Mare Preot distins, care slujește în favoarea noastră în sanctuarul ceresc, și să facă apel la toți creștinii să vină înaintea Lui prin credință (vezi cap. 4,14.16). În cap. 11 el dă de înțeles că, prin credință, persoanele vrednice de laudă din vechime trăiau, ca să zicem așa, chiar în prezența lui Dumnezeu. Deoarece ei s-au bucurat de acest privilegiu și au fost în stare să rămână credincioși, și noi putem trăi la fel.

Ghedeon. Vezi Judecători 6 și 7.

Barac. Vezi Judecători 4 și 5.

Samson. Vezi Judecători 13–16.

Ieftaie. Vezi Judecători 11.

David. Faptele lui David alcătuiesc o mare parte din cărțile istorice 1 și 2 Samuel și din alte cărți.

Samuel. Lucrarea lui Samuel ca preot, profet și judecător apare în 1 Samuel 2–25.

Prooroci. Aproape toți prorocii au suferit din cauza mărturiei lor credincioase pentru Dumnezeu (vezi Faptele Apostolilor 7,25).

Evrei 11:33

33. Prin credință. Vezi v. 1 și v. 3. Scriitorul nu obosește în a menționa neîncetat credința ca soluția triumfului asupra oricărui obstacol. Ar putea fi alcătuite lungi liste de eroi pentru aproape fiecare idee prezentată în v. 33–37, dar este suficient să spunem că fiecare caz era un exemplu strălucitor de biruință prin credință.

Au cucerit ei împărății. Ca Iosua și David.

Au făcut dreptate. Ca Samuel și Ilie. Expresia poate fi tradusă și „au impus dreptate” (RSV). Numeroși judecători și regi ar putea fi incluși în această categorie.

Au căpătat făgăduințe. Ca Avraam, Iosua și Daniel.

Au astupat gurile leilor. Ca Samson, David și Daniel.

Evrei 11:34

34. Au stins puterea focului. Ca cei trei tineri evrei de la curtea din Babilon.

Au scăpat de ascuțișul săbiei. Ca cele două iscoade de la Ierihon și ca David înaintea lui Saul.

S-au vindecat de boli. Ca regii Ezechia și Iosafat.

Au fost viteji. Ca Samson.

Au pus pe fugă oștirile dușmane. Ca Iosua, Debora și Barac, și Ghedeon.

Evrei 11:35

35. Au primit înapoi pe morții lor. Ca femeia sunamită și văduva din Sarepta.

Ca să dobândească. Aceste persoane meritoase din vechime s-au dovedit curajoase și credincioase în fața dificultății și a primejdiei, datorită credinței pe care o aveau în inimă, că Dumnezeu Își va împlini toate făgăduințele. Ei credeau că moștenirea viitoare a dreptăților este vrednică de orice sacrificiu și de orice suferință pe care le-ar fi avut de întâmpinat în viața aceasta.

N-au vrut să primească izbăvirea. Adică să scape de chinuri, cu prețul necredincioșiei față de principii.

Au fost chinuiți. Ca profetul Ieremia.

Evrei 11:36

36. Batjocuri, bătaii. Acestea, împreună cu „lanțuri și închisoare”, au fost partea unora ca Iosif, Ieremia și Pavel.

Evrei 11:37

37. Uciși cu pietre. Ca Nabot din Izreel și ca Ștefan.

Tăiați în două. Conform tradiției, aceasta a fost soarta lui Isaia.

Chinuiți. [„Ispitiți”, KJV]. Sau „încercați”. Ar putea fi alcătuită o listă lungă de bărbați și femei care au trecut cu succes prin marile încercări ale vieții.

Uciși de sabie. Ca Ghedalia, preoții din Nob și Iacov, fratele lui Ioan.

Au pribegit. Ca Ilie și David.

Evrei 11:38

38. Lumea nu era vrednică. Lumea nu și-a dat seama de cât de mult datora acestor oameni valoroși, care erau „sarea pământului” (vezi Matei 5,13). Nici astăzi lumea nu apreciază contribuțiile aduse omenirii de cei care au încercat să rezolve problemele universale cu ajutorul principiilor creștine.

Au rățăcit. Vezi v. 37.

Evrei 11:39

39. Au fost lăudați. [„Au căpătat o bună reputație”, KJV]. Vezi v. 1 și v. 4.

Pentru credința lor. [„Prin credință”, KJV]. Vezi v. 1 și v. 3.

N-au primit ce le fusese făgăduit. Credințioșii lor în momente de criză le-a adus adesea ajutor sau eliberare, dar n-au intrat în moștenirea făgăduită lui Avraam și strămoșilor lor. Pentru comentarii, vezi v. 13.

Evrei 11:40

40. Avea în vedere. [„Prevăzuse”, KJV]. Gr. problepo, „a prevedea”. Dumnezeu vede sfârșitul de la început. El știa că în veacurile viitoare vor fi alte generații de bărbați credincioși și femei credincioase, de tineri și copii statornici în credință. În înțelepciunea Sa nemărginită El a rânduit ca cei credincioși din toate veacurile să intre împreună în moștenirea veșnică (vezi 1 Corinteni 15,51.52; 1 Tesaloniceni 4,16.17; 2 Timotei 4,7.8). Cât privește marele dar al vieții veșnice, nimeni nu va avea vreun avantaj sau prioritate față de ceilalți.

Ceva mai bun. Nu ceva mai bun decât răsplata pregătită credincioșilor din trecut, ci ceva mai bun pentru viața noastră, adică ocazia de a ne număra și noi printre cei neprihăniți.

Ajungă ... la desăvârșire. Gr. teleioo, aici la diateza pasivă, „să fie aduși la desăvârșire”. Pentru comentariul cu privire la adjectivul înrudit, teleios, vezi Matei 5,48. „A fi făcut desăvârșit” înseamnă a intra în moștenirea veșnică, făgăduită lui Avraam și celor din vechime (vezi Evrei 10,35–38).

Fără noi. În providența Sa, Dumnezeu ne-a acordat timp în care să ne desăvârșim caracterul și să ne pregătim pentru intrarea în moștenirea veșnică a celor sfinți. Avem aceleași ocazii ca și ei. În versetele de la începutul cap. 12 scriitorul face un apel final: „Să dăm la o parte orice piedică... și să alergăm cu stăruință...”.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1FE 341; GW 260; MM 227; MYP 106; PP 126; SR 129; 4T 28; 5T 69; 6T 473; 7T 41; 9T 273

1–407T 40

3 Ed 134; MH 414; 8T 259

4 PP 72

5 GW 54; SR 59; 8T 331

5, 6 PP 88

6 COL 59; DA 126; Ev 287; EW 115; GC 74, 436; ML 8, 96; MYP 102, 261; PK 157; SC 96;
TM 149; 1T 310, 645; 3T 415; 5T 437, 651

7 PP 95; 7T 36

8 COL 36; DA 60; FE 505; GW 26, 112; MH 478; 4T 523

8, 9 PP 126

9, 10 PP 170

10 CT 63, 455; Ev 559; PK 274; TM 131; 8T 125

13 CS 38; EW 113; PK 699; PP 81, 170; TM 131; 6T 452; 7T 19; 8T 215

13–16FE 328; 2T 194; 5T 188

14–16GC 675; SR 431

15, 16 ML 354

16 PP 81, 170; 4T 484; 5T 152, 465; 7T 19

19 PP 152

23 MH 372; PP 243

24–26Ed 62; PP 246; 1T 656; 3T 89, 406; 4T 345

25 PP 472; 1T 78

25, 26 2T 101

26 COL 398; Ed 68; Ev 220, 244; GC 460; MM 51; 4T 345

26, 27 5T 651

27 A 363; CT 103; CW 19; DA 237; Ed 63; FE 346; MB 32; MH 136, 504; 5T 651, 652; 8T 45,
188

29 PP 290; 4T 27

30 PP 493

31 COL 290; PK 369

32–40Ed 158

33, 34 COL 172; PK 157; PP 513

34 ChS 97; Ev 297; MB 62

35 GC 41

35, 36 MB 32

Evrei 12:1

1. Și noi dar. Capitolul 12,1.2 constituie concluzia scriitorului la cap. 11. Dacă e să împărțim pe capitole, atunci este de preferat să începem un nou capitol de abia după v. 3 al cap.12.

Înconjurați. Oriunde deschidem istoria sacră, găsim „martori” care să susțină că atât credința cât și credințioșia biruiesc asupra oricărei piedici.

Nor ... de martori. Sau „mulțime de martori”. Metafora din v. 1 îl imaginează pe creștin ca un atlet care face pregătirile finale pentru a participa la o alergare într-un stadion din antichitate, spectatorii fiind într-un amfiteatru în jurul lui. Atletul, absorbit de câștigarea întrecerii, privește momentan la oamenii care-l înconjoară ca un nor. Aici, „martorii” sunt nenumărații credincioși menționați în cap. 11, fiecare dintre ei, în ciuda piedicilor și neajunsurilor de tot soiul, și-au terminat alergarea cu bucurie. Credințioșia și rezistența le-au adus biruință în alergarea vieții. Conștient că privirile celor credincioși din toate veacurile sunt acum atent fixate asupra lui, ca să zicem așa, atletul creștin simte un îndemn puternic de a depune orice efort pentru a câștiga alergarea care i-a fost pusă înaintea.

Întrecerile atletice fuseseră de mult timp populare în lumea din jurul Mediteranei, iar ilustrația cap. 12,1 le era familiară cititorilor. Pavel folosește adesea la figurat cuvântul „atlet” și cele înrudite cu el, pentru a reprezenta viața sa ca misionar pentru neamuri (Galateni 2,2; Filipeni 2,16; 2 Timotei 4,7) sau, ca aici, pentru a simboliza experiența vieții creștinului (vezi 1 Corinteni 9,24–27).

Piedică. [„Greutate”, KJV]. Gr. ogkos, „greutate”, „povară”, „impediment”, aici în sensul acesta din urmă. În metafora din v. 1 ogkos se referă la povara lucrurilor de prisos, ca de pildă îmbrăcămintea, care l-ar împiedica sau dezavantaja pe alergător. Oamenii care sunt mânați de credința nu vor ezita să se lepede de orice i-ar reține de la atingerea țintei.

Scriitorul lasă în seama fiecărui cititor să descopere ceea ce l-ar stânjeni în înaintarea lui ca alergător creștin. În alergarea aceasta orice concurent poate câștiga, deoarece nu se întrece cu alții, ci cu sine însuși. Lui nu i se cere să-i depășească pe rivalii săi sau să depășească un nivel atins de vreunul din concurenții anteriori. Eul este singurul său competitor, și singura condiție este ca el să manifeste credințioșie și răbdare în lupta cu sine și, prin harul lui Hristos, să biruiască „orice piedică” – orice tendință spre rău.

Păcatul. Fiecare om are un păcat care îl „înfășoară”, vreo tendință spre rău care caută să-l împiedice în alergarea sa. Când câștigă biruința asupra unei anumite înclinații rele, o alta îi ia locul și se străduiește să devină stăpână. În felul acesta calea mântuirii este împresurată de o luptă continuă. Dar este privilegiul fiecărui creștin să obțină biruința la fiecare pas al drumului. Indiferent care ar fi păcatul care „ne împresoară așa de lesne”, noi trebuie să-l lepădăm, la fel cum un alergător din antichitate își lepăda haina lui largă și se pregătea pentru alergare.

Ne înfășoară așa de lesne. Sau „ne distrage așa de lesne”. Unii sugerează că în original sunt folosite cuvintele „se agață așa de strâns”. Indiferent cât de strâns s-ar agața de noi păcatul și oricât de dureroasă ar fi operația de separare, el trebuie să fie lepădat dacă se vrea câștigată victoria în alergarea vieții.

Stăruință. [„Răbdare”, KJV]. Gr. hupomone, „răbdare”, „stăruință”, „tărie”, „statornicie”, „perseverență”. Deoarece alergarea creștinului este o experiență de o viață întreagă, ea cere răbdare și stăruință – stăruință în fața dificultăților și a deznădejdelor succesive și răbdare pentru a aștepta premiul de la sfârșitul alergării. Îndemnurile la stăruință apar de nenumărate ori în Epistola lui Pavel către Evrei (vezi cap. 3,6; 4,14; 6,1.11.12; 10,23.36–39; etc.).

Alergarea. Adică alergarea creștină, experiențele cu ajutorul cărora se dezvoltă caracterul.

Evrei 12:2

2. Să ne uităm țință ... la Isus. Și anume ca să căpătăm har și tărie pentru a birui orice dificultate și pentru a stăruii până la capăt. După cum a descoperit Petru când a încercat să meargă pe valurile mării Galileii (vezi Matei 14,24–32), e primejdios să ne îndepărtăm privirea de la Mântuitorul, chiar și numai pentru o clipă. A ține ochiul credinței ațintit la Isus înseamnă a păstra un contact neîntrerupt cu Cel care este sursa puterii, Cel care ne poate întări pentru a fi stăruitori și, în cele din urmă, biruitori.

Căpetenia. Gr. archegos, „conducător”, „începător”, „întemeietor”, „pionier” (RSV). Archegos este tradus „Domnul” [“Prințul”, KJV] în Faptele Apostolilor 3,15; 5,31 și „Căpetenia” în Evrei 2,10, de fiecare dată făcând referire la Hristos, ca aici. Hristos este centrul planului de mântuire și sursa oricărui lucru bun. El îi cheamă pe oamenii căzuți să iasă din întunericul păcatului la lumina plină de slavă a Evangheliei. El este cel care îi curăță de viața lor de păcat și îi califică să devină fii și fiice ale lui Dumnezeu. Îi îndreptățește prin harul Său, pe temeiul jertfei de la Golgota și le așează picioarele pe cărarea către cer.

Desăvârșirea. [„Împlinitorul”, KJV; traducerea lui G. Galaction]. Gr. teleiotes, „desăvârșirea”. Lucrarea îndreptării este numai începutul experienței creștine. Noi nu numai că trebuie „să ... punem ... temelia pocăinței la faptele moarte”, dar trebuie „și să mergem spre cele desăvârșite” (vezi cap. 6,1). Trebuie să câștigăm biruință după biruință asupra păcatelor care „ne înfășoară” (vezi Evrei 12,1) și „să creștem în toate privințele” (Efeseni 4,15). Caracterele noastre trebuie să fie transformate „prin înnoirea minții” (Romani 12,2). Aceasta este lucrarea lui Hristos locuind înlăuntrul nostru (Galateni 2,20), a Celui care este „Desăvârșirea credinței noastre”. Aceasta este lucrarea sfințirii. Vezi Matei 5,48.

Credinței noastre. Este vorba de credință ca un principiu activ în viața noastră.

Pentru. Gr. anti, „în loc de”, „în schimbul”, „luând în considerare”. Hristos a suferit crucea în schimbul perspectivei fericite a unui univers fără păcat.

Bucuria. Dacă e adoptat înțelesul „ținând cont de” pentru anti (vezi mai sus la „pentru”) pasajul poate fi înțeles astfel: Privind la cruce din punct de vedere omenesc, am putea spune că perspectiva rezultatelor viitoare ale suferinței și morții Sale i-a dat lui Hristos tărie să rabde ocară și disprețul crucii. El știa că va ajunge să vadă „rodul muncii sufletului lui” și „se va înviora” (Isaia 53,11). A împărtăși veșnicia cu cei răscumpărați din toate veacurile și cu ființele necăzute în păcat era o perspectivă care l-a adus o bucurie de nedescris Domnului nostru atunci când suferea în Ghetsemani și pe crucea de pe Golgota. Vezi Matei 5,12; Iacov 1,2.

Dacă e adoptat înțelesul „în schimb” pentru anti (vezi mai sus la „pentru”), pasajul ne învață că în loc de bucuria pe care o avea înainte, fie bucuria existenței Sale dinainte de întrupare, fie aceea a unei vieți care să nu se încheie atât de dureros, Hristos a ales să sufere crucea.

A suferit crucea. Hristos „a suferit crucea” pentru ca noi să putem rezista în lupta cu puterile întunericului. El a suferit crucea pentru ca să poată câștiga onoarea. Căpetenia mântuirii noastre a fost făcut desăvârșit „prin suferințe” (cap. 2,10) și, dacă ne deprindem să suferim crucea pe care suntem chemați să o purtăm, ne putem aștepta să fim găsiți desăvârșiți la venirea Lui. După cum o bucurie viitoare l-a inspirat pe Hristos să sufere crucea, tot așa în experiențele grele și în încercările vieții este privilegiul nostru să privim înainte către bucuria veșniciei.

A disprețuit rușinea. Sau „nu a luat în seamă rușinea”, „nu i-a păsat de rușine”. „Suferințele din vremea de acum” nu sunt nimic în comparație cu „slava viitoare, care are să fie descoperită” (Romani 8,18). Deci trebuie să fie trecute cu vederea. Putem să ne bucurăm „mult, măcar că acum, dacă trebuie”, suntem întristați „pentru puțină vreme, prin felurite încercări” (1 Petru 1,6). Ca și Pavel, noi putem socoti toate lucrurile pământești ca o pierdere față de bucuria nespusă a cunoașterii lui Isus Hristos, Domnul nostru (vezi Filipeni 3,8).

Și șade. [„E așezat”, KJV]. Dovezile textuale atestă exprimarea „S-a așezat”. În greacă înțelesul preferat al formei acestui verb sugerează că Hristos nu doar că S-a așezat la dreapta Tatălui, ci și că de

atunci ocupă în continuare această poziție onorată.

La dreapta. Vezi cap. 1,3.

Evrei 12:3

3. Uitați-vă dar. Versetele 3–11 se ocupă de natura, scopul și rezultatele disciplinei divine. Nici un creștin nu e chemat să treacă printr-o disciplină mai strictă decât cea de care a avut parte Hristos. Uitându-ne la felul în care a întâmpinat El încercările și ispitele, putem să ne ferim de oboseală și cădere spirituală.

A suferit. Vezi v. 1.

Împotrivire. Sau „ostilitate”. Ostilitățile preoților, ale conducătorilor, ale cărturarilor și ale fariseilor l-au urmărit pe Hristos pas cu pas de-a lungul lucrării Sale pământești. Cu timpul, valul popularității s-a întors împotriva Lui și propriul Său popor a cerut sângele Lui. Ostilitatea crescândă a unui neam de păcătoși a fost îndreptată cu deplină forță diabolică împotriva Domnului suferințelor.

Ca nu cumva ... să cădeți de oboseală. O privire aruncată asupra poverii pe care o purtat-o Hristos va face povara noastră să pară ușoară, prin comparație (vezi Matei 11,28–30). Dacă privim la Isus și luăm în considerare suferințele Sale, atunci orice dificultate și dezamăgire pe care o întâmpinăm va fi mai ușor de suportat.

Evrei 12:4

4. Împotrivit ... până la sânge. Adică până la moarte. Aici metafora din v. 1 și 2 este puțin schimbată. Creștinul este încă în arenă cu „norul de martori” privind atent la el, dar acum este confruntat cu un dușman cu care trebuie să se lupte. Creștinul încă nu a experimentat tot ceea ce poate Cel Rău să aducă împotriva lui și nu ar trebui să-și închipuie că în lupta cu păcatul suferă mai mult decât ar trebui Dumnezeu să se aștepte de la el (vezi 1 Corinteni 10,13). Cu toate acestea, în lupta cu păcatul care îl înfășoară el este chemat să reziste la ispite cu toată fermitatea pe care ar folosi-o dacă ar avea de luptat pe viață și pe moarte, cu un dușman fizic.

Hristos S-a angajat într-o astfel de luptă cu puterile întunericului, o luptă care a atins apogeul în Ghetsemani și pe cruce. Martirii, de asemenea, s-au „împotrivit până la sânge”. Dar cei cărora le fusese scrisă epistola aceasta încă nu fuseseră chemați să dea piept cu ceea ce suferiseră Hristos și martirii.

Evrei 12:5

5. Ați uitat. În greacă această propoziție poate fi luată fie ca o întrebare, fie ca o afirmație. O întrebare ar părea mai plină de forță și, în același timp, mai puțin severă. Un copil care este pedepsit poate să-și dea seama că răsplata primită este dreaptă și că o merită, dar poate să nu realizeze că e aplicată cu iubire. Prea adesea creștinii sunt înclinați să treacă cu vederea valoarea disciplinară a experiențelor dificile, și aceasta nepăsare îi lipsește de învățăturile prețioase pe care le-ar obține altminteri. Prea adesea ei iau în nume de rău faptul că Dumnezeu îngăduie ca astfel de experiențe să vină peste ei și se plâng de soarta lor.

Sfatul. [„Îndemnul”, KJV]. Gr. paraklesis, „încurajare”, „îndemn”, „consolare”. În ce privește comentariul la paraklesis și la cuvintele înrudite, vezi Matei 5,4; Ioan 14,16.

Pe care vi-l dă. [„Care spune”, KJV]. Citatul din v. 5 și 6 este luat din Proverbe 3,11.12.

Fii. [„Copii”, KJV]. Literal, „fii”. Firul învățăturii cuprinse în v. 5–11 se concentrează asupra legăturii dintre tată și fiu, și ajunge să se concentreze asupra dorinței tatălui ca fiul său să învețe anumite lecții necesare pentru succesul său în viață.

Fiule. [„Fiul meu”, KJV]. O formă de adresare obișnuită în cartea Proverbelor, de unde e luat citatul. Ea lasă a se înțelege grija unui părinte iubitor.

Disprețui. Gr. oligoreo, „a subaprecia ceva”, „a lua [ceva] în chip ușor”, adică a nu lua lucrurile în serios. Scopul muștrării este de a face o impresie. Muștrarea care nu face impresie sau lasă doar o impresie slabă nu este utilă.

Pedeapsa. Gr. paideia, „creștere”, „antrenare”, „instruire”, „disciplină”, „corecție” (vezi Efeseni 6,4), de la paidion, „copil”. Disciplina corectează, modelează, întărește și desăvârșește caracterul. Prea adesea cuvântul e redus la sensul mai îngust, de pedeapsă sau mustrare. Disciplina a fost definită ca arta fină de a face discipoli, întrucât un discipol este cineva care se supune la un anumit tipar de disciplină sau instruire. Cuvântul grec paideia, deși nu are în mod deosebit acest sens, poate sugera disciplină corectivă, de îndreptare, așa cum reiese din cuvintele pedeapsă sau mustrare. Paideia se referă la întregul proces prin care copiii sunt pregătiți pentru răspunderile vieții de adult.

Domnului. Experiențele vieții vin toate din partea „Domnului”, în sensul că nu ni se poate întâmpla nimic fără permisiunea Lui. Dumnezeu nu este niciodată autorul suferinței și al întristării, deși se poate ca uneori să îngăduie să avem parte de ele. Vezi 2 Cronici 18,18; Iov 42,5; Psalmi 38,3; 39,9.

Pierde inima. [„Nu leșina”, KJV]. Gr. ekluo, „a obosi”, „a fi epuizat”, „a pierde curajul”. Un ucenic istovit nu va absolvi niciodată școala experienței. Cel care își pierde curajul și are impresia că trebuie să renunțe este invitat să-și îndrepte privirile către Isus, să se uite la El (vezi v. 2 și v. 3). Mai presus de orice, el ar trebui să-și aducă aminte că Dumnezeu nu este mâniat pe el, ci îl iubește ca un părinte devotat și încearcă să-l ajute să învețe o lecție foarte necesară. Adesea nu disciplina în sine, ci atitudinea cuiva față de ea face viața dificilă.

Mustrat. Gr. elegcho, „a mustra”, „a corecta”, „a pedepsi”, „a disciplina”. Nu e niciodată plăcut să fii mustrat sau corectat, și cu atât mai puțin să fi pedepsit. Reacția naturală este disprețul. Calea cea mai simplă de a scăpa de ea este a renunța. Atitudinea înțeleaptă este a profita de ea.

Evrei 12:6

6. Pe cine-l iubește. Disciplina realizată cu perseverență și răbdare este o expresie a grijii iubitoare. Experiențele menite să înnobileze și să desăvârșească caracterul constituie dovada cea mai clară că Domnul ne iubește. Fie că este un copil în credință, fie că e un creștin matur, disciplina este esențială pentru caracter.

Bate. Dumnezeu administrează orice disciplină ar fi necesară pentru formarea caracterului sau îngăduie experiențe care vor atinge acest obiectiv (vezi v. 5). Însă afirmația nu trebuie să fie forțată, ca și cum Dumnezeu personal și direct ar fi trimis sau poruncit suferința sau întristarea care însoțesc unele din experiențele disciplinare ale vieții. Vezi v. 5.

Orice fiu. În ce privește legătura noastră cu Dumnezeu, ca fii ai Tatălui ceresc, vezi Matei 6,9; 1 Ioan 3,1.

Pe care-l primește. Adică pe oricine este primit de El ca fiu. Fiecare fiu al lui Dumnezeu de pe acest pământ a devenit așa ceva prin adopția în familia cerească.

Evrei 12:7

7. Suferiți pedeapsa! [„Dacă suferiți pedeapsa”, KJV]. Vezi v. 3, v. 5. Dovezile textuale atestă exprimarea „suferiți pedeapsa”. Potrivit cu această exprimare, propoziția este imperativă, un îndemn bazat pe principiul afirmat în v. 6. Prea adesea noi ne rugăm pentru biruința asupra unor anumite păcate, numai pentru a descoperi că Dumnezeu răspunde la rugăciunile noastre îngăduind împrejurări care vor dezvolta tăria necesară pentru a înlocui slăbiciunea noastră. Să recunoaștem răspunsul lui Său la rugăciunile noastre, și să suferim „pedeapsa” cu supunere și curaj.

Ca niște fii. De obicei părinții ezită să-i disciplineze pe copiii care nu sunt ai lor, dar un părinte înțelept nu dă înapoi de la a-și disciplina copiii atunci când e nevoie. Disciplina este prerogativa, datoria și răspunderea părinților. În felul acesta, într-un anumit sens, administrarea disciplinei este dovada calității de părinte.

Care este fiul? Nici un copil nu se naște cu un caracter matur, și deci fiecare copil are nevoie de disciplină pentru a ocupa un loc folositor în lume și pentru a face cinste familiei.

Evrei 12:8

8. Scutiți de pedeapsă. Copii care nu primesc disciplină sunt lipsiți de pregătirea de care au nevoie pentru datoriile și răspunderile vieții. Părinții care nu administrează disciplina necesară vor avea într-o zi de dat socoteală înaintea lui Dumnezeu. N-ar fi nici cinstit și nici drept ca Părintele nostru ceresc să neglijeze disciplina noastră sau să ne ferească de împrejurări și situații care au valoare disciplinară.

Feciori din curvie. [„Bastarzi”, KJV]. Sau „copii nelegitimi”.

Evrei 12:9

9. Și apoi. [„De altfel”, KJV]. Se poate face încă o comparație între disciplina părinților fizici și cea a Tatălui nostru ceresc.

Părinții noștri trupești. [„Părinții trupului nostru”, KJV]. Adică părinții noștri pământești.

Le-am dat cinstea cuvenită. [„Le-am dat respect”, KJV]. Sau „i-am respectat”. Această atitudine este opusul disprețului față de ei (vezi v. 5). Respectul pentru autoritatea părinților, a societății sau a lui Dumnezeu, este fundamentală pentru pace, armonie și siguranță.

Să ne supunem. [„Să fim supuși”, KJV]. N-ar trebui să recunoaștem, să apreciem și să profităm de disciplina Domnului? Să fim noi, față de disciplina Părintelui nostru ceresc, mai puțin receptivi decât sunt copiii față de părinții lor pământești?

Duhurilor. Gr. pneumata, „ființe vii” sau poate „viață” (vezi Luca 8,55). Expresia „Tatăl duhurilor” se referă la Dumnezeu ca sursă a vieții și a tuturor ființelor. „Tatăl duhurilor” stă în contrast cu „părinții noștri trupești”, așa cum este evident în v. 10. Argumentația se dezvoltă de la lucrurile inferioare la cele superioare; dacă respectăm disciplina unui tată pământesc, căruia îi datorăm existența noastră trupească, cu cât mai mult ar trebui „să ne supunem” – sau să “respectăm” – disciplina Tatălui nostru ceresc, căruia îi datorăm viața însăși?

Cuvântul „duhuri” stă în contrast cu „trupești”. Ambele se referă la ființe umane, așa cum reiese din context și din versiunea greacă. Întregul context se ocupă de felul în care Dumnezeu, Tatăl nostru ceresc, îi pedepsește pe copiii Săi muritori. Versiunea greacă zice literal, „duhurilor”, care în greaca idiomatică înseamnă „duhurile noastre”.

Evrei 12:10

10. Ne pedepseau. Sau „ne disciplinau”, „ne corectau” (vezi v. 5).

Pentru puține zile. Adică doar în copilărie și tinerețe. Disciplina Părintelui nostru ceresc continuă pentru tot restul vieții.

Cum credeau ei că e bine. [„După propria lor plăcere”, KJV]. Sau „așa cum li se părea lor bine”; adică așa cum considerau ei că e cel mai bine.

Pentru binele nostru. [„Pentru folosul nostru”, KJV]. Adică spre binele nostru. Părinții noștri pământești se poate să greșească în disciplinare, din cauza judecății greșite sau a emoțiilor egoiste, și cu toate acestea „tot le-am dat cinstea cuvenită”. Cu cât mai mult ar trebui să luăm aminte și să apreciem disciplina Părintelui nostru ceresc, a Cărui înțelepciune și iubire îngăduie numai ceea ce este spre binele nostru?

Părtași sfințeniei Lui. Ținta disciplinei divine este formarea caracterului. Scopul ei este desăvârșirea (vezi Matei 5,48).

Evrei 12:11

11. Orice pedeapsă. Sau „orice disciplină” (vezi v. 5).

Deocamdată. Perspectiva timpului și a experienței este de obicei necesară pentru o deplină apreciere a disciplinei primite. Numai după ce copiii și tinerii ajung la maturitate pot să-și dea seama de contribuția adusă de părinți, învățători și prieteni la dezvoltarea caracterului lor. De fapt o asemenea apreciere este un

semn sigur al maturității. Creștinul matur apreciază valoarea disciplinară a diferitelor experiențe ale vieții atunci când trece prin ele. El își dă seama că resentimentul față de disciplina divină este un semn de copilărie și imaturitate.

Nu de bucurie. Sau „nu de plăcere” (RSV).

Întristare. [„Durere”, KJV]. Nu în sensul de a fi severă, intensă sau opresivă, ci de a cauza durere, suferință sau chin.

Mai pe urmă. [„După aceea”, KJV]. În general vorbind, animalele trăiesc numai în prezent și pentru prezent. Capacitatea de a proiecta în trecut sau în viitor, cu ajutorul memoriei sau al imaginației, este o caracteristică a ființelor inteligente. Lor le este deci cu puțință să aprecieze situația prezentă din perspectiva timpului și a experienței, să decidă și să acționeze inteligent. Capacitatea unei persoane de a vedea prezentul din perspectiva trecutului și a viitorului este un indiciu exact al progresului său de la copilărie la maturitate. Același lucru este adevărat cu privire la maturitatea creștină și mai ales cu privire la experiențele disciplinare ale vieții. Ferice de acei creștini care s-au deprins să cântărească lucrurile vremelnice în lumina veșniciei.

Aduce. [„Produce”, KJV]. Disciplina dă întotdeauna „roada dătătoare de pace” dacă este acceptată, rareori dacă e luată în nume de rău și niciodată dacă e respinsă.

Roada ... neprihănită. Disciplina devine necesară când apare un conflict între tendințele și dorințele naturale pe de o parte, și principiile drepte pe de altă parte. Scopul disciplinei este de a rezolva acest conflict, aducând tendințele și dorințele naturale în armonie cu principiul. Făcând așa, disciplina aduce pace. Persoana care trece prin disciplină are pace cu Dumnezeu, cu sine însuși și cu semenii săi.

Celor ce au trecut prin școala ei. [„S-au dezvoltat prin ea”, KJV]. Sau „celor care au fost educați prin ea”. Cei care acceptă dezvoltarea adusă de exercițiile disciplinare ale vieții au privilegiul de a se bucura de „roada dătătoare de pace a neprihănită”, care crește în pomul ascultării de voia descoperită a lui Dumnezeu.

Evrei 12:12

12. Întăriți-vă. [„Înălțați-vă”, KJV]. „Mâinile căzute” și „genunchii slăbănogiți” simbolizează descurajarea și inactivitatea. Ele reprezintă antiteza stăruinței (vezi v. 2). Creștinul matur nu va fi „obosit și istovit” în sufletul său (v. 3) când trece prin disciplină; mâinile lui nu vor cădea de oboseală și genunchii lui nu se vor clătina. Înțelegând ceva din natura și scopul disciplinei și având încredere în înțelepciunea și bunătatea Tatălui său ceresc, el va alunga resentimentul, descurajarea și inactivitatea. El își va îndeplini însărcinările cu curaj și încredere.

Prea mulți creștini au „genunchii slăbănogiți” și „mâini obosite”. În loc de a accepta disciplina Cerului, ei încep să-i blameze pe alții pentru împrejurările nefavorabile în care se găsesc. Ei refuză ocaziile date de Tatăl ceresc pentru a-și dezvolta caracterul. În curând viața lor începe să aducă roada amărăciunii (vezi v. 13, 15) în loc de „roada dătătoare de pace a neprihănită” (v. 11). Compară cu Isaia 35,3.

Dar. [„Deci”, KJV]. Adică ținând cont de faptul că experiențele disciplinare ale vieții au fost rânduite de un Părinte ceresc înțelept și iubitor cu scopul de a aduce la maturitate în viața noastră „roada aducătoare de pace a dreptății”.

Mâinile. În greaca idiomătică cuvântul acesta înseamnă „mâinile voastre”. Compară cu „picioarele voastre”, din v. 13.

Obosite. [„Care atârnă”, KJV]. Și anume în dezamăgire și descurajare.

Genunchii slăbănogiți. Genunchii slăbănogiți nu reprezintă un avantaj în alergarea creștină (vezi v. 1 și 2).

Evrei 12:13

13. Cărări drepte. Repulsia cuiva de a accepta disciplina vieții adesea îl duce pe cărări greșite.

Creștinul matur va înainta pe o cărare dreaptă, plin de curaj și încredere, acceptând, fără ezitare sau regret, experiențele disciplinare care sunt necesare pentru formarea unui caracter creștin. El nu va căuta vreun drum lateral pentru a evita disciplina, ci va merge pe calea principală a vieții și se va folosi pe deplin de avantajele pe care le oferă aceasta.

Cei ce șchiopătează. [„Cel ce șchiopătează”, KJV]. Este vorba încă de persoanele cu mâinile obosite, genunchi slăbănogiți și picioare care au nevoie de „cărări drepte” (v. 12, 13). Fiind „șchiopi”, le este greu să treacă prin experiențele disciplinare mai puțin plăcute.

Să nu se abată din cale. [„Să nu fie abătuți din cale”, KJV]. Gr. ektrepo, „a întoarce”, „a abate din cale”. Sensul în care ektrepo e folosit aici nu este foarte clar. Oricare din următoarele două interpretări e posibilă: (1) Picioare care șchiopătează se vor abate „din cale” pe „cărări” strâmbe, unde posibilitatea de a se poticni și de a cădea va fi mult mai mare. (2) Ektrepo trebuie înțeles în sensul lui medical, „a fi dislocat”, „a fi ieșit din încheietură”. Infirmitatea face mersul dificil, dislocarea îl face imposibil. Astfel înțeles, avertizarea este că dacă nu se fac „cărări drepte” pentru picioarele care șchiopătează, există primejdia ca rezultatul să fie dislocarea încheieturilor. Al doilea sens, „a fi dislocate” sau „ieșite din încheietură”, se acordă mai bine cu contextul. Este mult mai probabil ca „cel ce șchiopătează” să ajungă să îi iasă picioarele din încheieturi decât cel care se abate de pe cale. În plus, îndemnul „mai degrabă să fie vindecat” este o soluție mai potrivită pentru picioarele dislocate decât pentru cei care se abat de pe cale.

Mai degrabă să fie vindecat. Repulsia de a accepta disciplina îi va provoca dificultăți și mai mari. Dar în loc să permită lucrul acesta, creștinul înțelept va aplica remediul. Când nu se dă atenția cuvenită unei boli, ea tinde mai degrabă să se înrăutățească decât să se îndrepte. Starea minții și a inimii, ca de pildă repulsia de a accepta disciplina sau resentimentul cauzat de ea, se va agrava cu siguranță dacă nu se depune un efort serios pentru a diagnostica situația și pentru a aplica leacul corespunzător.

Evrei 12:14

14. Urmăriți pacea. Sau „luptați-vă pentru pace” (RSV). Lăsând la o parte problemele personale ale creștinului individual, scriitorul trece acum la legăturile creștinului cu semenii săi. Pentru un comentariu cu privire la îndemnul de a urmări pacea, vezi Romani 12,18; 1 Petru 3,11; vezi și Psalmi 34,14.

Sfințirea. Numai cei cu inima curată se pot aștepta să-L vadă pe Dumnezeu (vezi Matei 5,8).

Va vedea pe Domnul. Și anume în pace.

Evrei 12:15

15. Luați seama bine. Nimeni nu va fi dus de curent în cer. „În Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri” (Faptele Apostolilor 14,22; vezi Matei 7,21–27; 10,23). Trebuie să ne „nevoim” să intrăm (Luca 13,24). Nici un efort făcut cu jumătate de inimă nu va aduce comoara cerească (vezi Matei 13,44–46).

Să nu se abată. Gr. hustereo, „a duce lipsă de”, „a fi mai prejos de”, „a nu izbuti să ajungă la”, „a fi exclus de la”. În versiunea greacă forma verbului sugerează un eșec continuu, nu un singur defect. În ce privește comentariul cu privire la căderea din har, vezi Galateni 5,4.

Rădăcină de amărăciune. Afirmația este bazată pe LXX, la Deuteronomul 29,18. În contextul ei original aceasta era o avertizare împotriva idolatriei (vezi comentariul de la Deuteronomul 29,18). Se pare că aici este o avertizare împotriva oricărei persoane certărețe din biserică, care intenționat instigă reaua voință și cearta dintre frați. Aceasta este o „rădăcină de amărăciune”, crescând în întunericul vreunui suflet zbârcit care înflorește în critică fățișă și răutăcioasă față de conducătorii lucrării lui Dumnezeu de pe pământ și care stârnește neînțelegeri între frați.

Mulți să fie întinați. Aceia ale căror suflete sunt amare caută totdeauna să implice pe cât mai mulți în nemulțumirea și rebeliunea lor.

Evrei 12:16

16. Curvar. Sau „persoană imorală”.

Lumesc. [„Profan”, KJV]. Gr. bebelos, „lumesc”, „neevlavios”, „nereligios”. În Noul Testament bebelos descrie o persoană care nu apreciază sau nu dorește lucrurile sfinte, cineva ale cărui dorințe și ambiții nu se ridică mai presus de cele pământești.

Esau. Pentru un comentariu despre caracterul lui Esau și despre incidentul la care se face referire aici, vezi Geneza 25,27–34.

O mâncare. [„O îmbucătură”, KJV]. Sau „o porție de mâncare”.

Dreptul de întâi născut. Pentru un comentariu cu privire la însemnătatea dreptului de întâi născut, vezi Geneza 25,31.

Evrei 12:17

17. A vrut să capete. [„Ar fi vrut să aibă”, KJV]. Adică „a dorit”.

N-a fost primit. [„A fost respins”, KJV]. Gr. apodokimazo, „a respinge [după testare, din cauza neatingerii standardelor cerute]”. În ce privește relatarea incidentului la care se face referire aici, vezi Geneza 27,1–40.

Cu lacrimi. Când și-a dat seama ce pierduse, Esau „a scos mari țipete, pline de amărăciune” (Geneza 27,34).

N-a putut s-o schimbe. [„N-a fost loc de pocăință”, KJV]. Viața dedicată unor scopuri pământești îl lipsise pe Esau de capacitatea de a purta răspunderi mai serioase. Prin propria sa alegere mintea și caracterul său se formaseră deja. Scriitorul acestei epistole nu dă de înțeles că Esau ar fi vrut să se pocăiască de comportamentul său lumesc, ci doar că îi părea rău că își vânduse dreptul de întâi născut. Își dorea să îl fi putut primi înapoi, dar și-a dat seama că decizia pe care o luase era irevocabilă. Îl pierduse pentru totdeauna. Nici un act arbitrar al lui Dumnezeu nu l-a împiedicat pe Esau să primească moștenirea care în mod normal îi aparținea. Însuși caracterul lui l-a descalificat pentru privilegiile și răspunderile acesteia.

Evrei 12:18

18. Voi nu v-ați apropiat. [„Voi nu ați venit”, KJV]. În ce privește incidentul la care se face referire în v. 18–21, vezi Exodul 19,9–25. Așa cum în vechime Israel a venit la Muntele Sinai și a auzit glasul lui Dumnezeu (Evrei 12,18–21), tot așa și creștinii s-au „apropiat de muntele Sionului” (v. 22, 23) și trebuie să asculte glasul lui Hristos (v. 24–27).

Care se putea atinge. Adică nu de vreun munte real de pe pământ.

Care era cuprins de foc. [„Care ardea cu foc”, KJV]. În ce privește descrierea din v. 18 și v. 19, vezi Exodul 19,16.

Evrei 12:19

19. Glasul care vorbea. [„Glasul cuvintelor”, KJV]. Adică glasul lui Dumnezeu.

Au cerut. Vezi Exodul 20,19; Deuteronom 5,5.

Evrei 12:21

21. Așa de înfricoșătoare. Se pune accent pe caracterul impresionant a ceea ce se vedea și auzea, mai ales sunetul glasului lui Dumnezeu. Când poporul a stat față în față cu Legiuitorul și Judecătorul a tot pământul, ei au gustat ceva din „frica de Domnul” [„groaza Domnului”, KJV] (2 Corinteni 5,11). Darea legii la Sinai a fost însoțită de o foarte impresionantă manifestare a puterii și maiestății divine. Niciodată mai înainte sau după aceea nu a mai fost lumea martoră la ceva atât de solemn.

Evrei 12:22

22. Ci v-ați apropiat. Scriitorul se îndreaptă acum de la experiența vechiului Israel la cea a creștinilor. Scriitorul vorbește aici la figurat despre creștini ca fiind adunați în jurul tronului lui Dumnezeu

din cer, ca într-o mare adunare a bisericii invizibile.

Muntele Sionului. Numele unuia din munții pe care era situat vechiul Ierusalim (vezi Psalmi 48,2). Acesta a devenit un nume poetic favorit pentru cetatea Ierusalim. Aici este vorba de „Ierusalimul ceresc”.

Dumnezeului celui viu. Vezi cap. 3,12; 9,14; 10,31.

Ierusalimul ceresc. Pentru aplicația numelui Ierusalim, sau Noul Ierusalim, la „cetatea Dumnezeului celui viu”, vezi Apocalipsa 3,12; 21,2.

De zecile de mii. [„Mulțimea fără număr”, KJV]. Literal, „miriade”. Vezi Apocalipsa 5,11.

Evrei 12:23

23. Adunarea în sărbătoare. [„Adunarea generală”, KJV]. Literal, „adunare sărbătorească”. Aici termenul pare să fie sinonim cu biserică.

Biserica celor întâi născuți. Adică biserica alcătuită din întâi născuți, aici fiind vorba de creștinii născuți din nou. Se face referire la biserica invizibilă.

Scriși în ceruri. Sau „înregistrați în cer”, adică în cartea vieții Mielului (vezi Filipeni 4,3; Apocalipsa 3,5).

Dumnezeu, Judecătorul. Dumnezeu era Cel care a dat legea la Sinai; pe Muntele Sion El apare ca „Judecătorul tuturor” oamenilor, pentru a-i judeca pe temeiul legii pe care o proclamase la Sinai. Nu există ceva mai înfiorător decât a sta înaintea lui Dumnezeu atunci când toți oamenii vor fi judecați după norma legii.

Duhurile. Gr. pneumata (vezi v. 9). Ideea că termenul pneumata (pl. pneumata) denotă o entitate conștientă a omului, capabilă de trăi în afara trupului, nu este cuprinsă în sensul cuvântului și nici nu se poate ca un astfel de înțeles să fie derivat din întrebuințarea lui în Noul Testament. O astfel de concepție este bazată exclusiv pe opiniile preconceptuate ale acelor care cred că o entitate conștientă supraviețuiește corpului la moarte și care văd acest sens în cuvinte ca „duh” și „suflet”. În ce privește comentariul la ruah, echivalentul ebraic al cuvântului gr. pneumata, vezi Eclesiastul 12,7.

Celor neprihăniți făcuți desăvârșiți. [„Oameni neprihăniți făcuți perfecți”, KJV]. Aceștia sunt creștini maturi (vezi Matei 5,48). Cuvintele „v-ați apropiat”, din Evrei 12,22 sunt adresate creștinilor vii, așa cum clarifică contextul. Scriitorul nu se adresează neprihăniților morți din veacurile trecute, ca și cum ar fi fost adunați în fața „Judecătorului tuturor” oamenilor, pe „muntele Sion”, în „Ierusalimul ceresc” (v. 22, 23). Este evident că numai într-un sens figurat creștinii vii pot să se adune înaintea tronului lui Dumnezeu, așa cum e zăgrăvit în v. 22–24. În același sens, în cap. 4,16 el îi invită să vină „cu deplină încredere la scaunul harului”. În același sens figurat creștinii vii găsesc „duhurile” altor oameni „neprihăniți făcuți desăvârșiți” adunate acolo în duh, nu într-o stare imaginară în afara trupului. A face „duhurile celor neprihăniți făcuți desăvârșiți” să se refere la „duhuri” ale celor morți, înseamnă a-l pune pe scriitorul acestei epistole în contradicție cu declarațiile clare ale Sfintelor Scripturi cu privire la starea omului în moarte (vezi Eclesiastul 3,21; 12,7; Ioan 11,11; compară cu Geneza 2,7).

Evrei 12:24

24. Mijlocitorul. În ce privește comentariul cu privire la Hristos ca mijlocitor al noului legământ, vezi cap. 8,6; 9,15.

Legământului celui nou. Vezi cap. 8,8–10.

Sângele stropirii. Vezi Exodul 24,6,8; Evrei 9,19,21; 10,22. Aici este vorba de sângele ispășitor al lui Hristos, prin care a fost ratificat noul legământ și cu ajutorul căruia păcatul este iertat.

Vorbește. Vezi Gen. 4:10; compară cu Evrei 11,4.

Mai bine. [„Lucruri mai bune”, KJV]. Sângele lui Abel striga după răzbunare. Sângele lui Hristos vorbește elocvent despre îndurarea și iertarea divină.

Evrei 12:25

25. Luați seama ca nu cumva să nu voiți. În v. 25–29 scriitorul trage o concluzie la șirul de argumente prezentat în v. 18–24. Vechiul Israel a fost îngrozit de glasul lui Dumnezeu, care a vorbit de pe Sinai (v. 18–21). Intrând prin credință înaintea lui „Dumnezeu, Judecătorul tuturor” și a lui „Isus, Mijlocitorul legământului celui nou” (v. 23, 24), creștinii nu vor fi mai puțin impresionați. Totuși Israel a refuzat să asculte de glasul lui Dumnezeu (Exodul 20,18.19), iar refuzul acesta prefigura o neascultare persistentă (vezi Vol. IV, pp. 32, 33). Creștinii trebuie să se ferească să nu facă aceeași greșeală pe care a făcut-o vechiul Israel (vezi 1 Corinteni 10,1–12; Evrei 3,11; 4,1).

Cel ce vă vorbește. În cap. 1,1.2 Dumnezeu Tatăl este prezentat ca vorbindu-ne prin Fiul. Nu este evident dacă Cel care vorbește aici este Tatăl sau Fiul.

N-au scăpat. Pentru comentariu, vezi cap. 2,2.3; 4,1.

Cel ce vorbea pe pământ. Adică de pe Muntele Sinai.

Cu atât mai mult. Vezi cap. 2,3.

Din ceruri. Adică le vorbește astăzi creștinilor de pe pământ.

Evrei 12:26

26. Al cărui glas a clătinat atunci. Compară cu Exodul 19,18.

Încă o dată. Citatul e adaptat după LXX, de la Hagai 2,6.7 (vezi comentariul de acolo). În contextul ei original profeția se aplica la Templul restaurat după captivitatea babiloniană și la prima venire a lui Hristos. Aici se aplică la a doua Sa venire (vezi Apocalipsa 16,17.18).

Evrei 12:27

27. Arată că schimbarea. [„Înseamnă că îndepărtarea lucrurilor”, KJV]. Expresia „încă o dată” dă de înțeles că a doua clătinare va fi definitivă. Apoi nu va mai fi nevoie de o altă clătinare. În conformitate cu aceasta, tot ce poate fi clătinat va fi schimbat în momentul celei de-a doua clătinări.

Lucrurilor clătinate. [„Care sunt zguduite”, KJV]. Adică acelea care pot fi clătinate. Păcatul și toate lucrurile vor fi „clătinate”. Lumea de față și tot ce este în ea va trece.

Adică a lucrurilor făcute. [„Ca a lucrurilor făcute”, KJV]. Aparent aceste cuvinte nu au legătura cu firul gândirii (în KJV). Versiunea greacă vorbește pe scurt și criptic. S-ar putea ca scriitorul să facă aluzie la faptul că după cum la început Dumnezeu a adus la ființă prin cuvânt cerurile și pământul (vezi Geneza 1,3; Evrei 11,3; compară cu Psalmi 33,6.9), tot așa va vorbi din nou pentru a schimba tot ce poate fi clătinat.

Lucrurile care nu se clatină. [„Lucrurile care nu pot fi zguduite”, KJV]. Adică, „împărăția care nu se poate clătina” (v. 28), cuprinzând pe toți oamenii „neprihăniți făcuți desăvârșiți” (v. 23).

Ca să rămână. [„Să poată rămâne”, KJV]. Când glasul lui Dumnezeu va clătina încă o dată cerul și pământul va rămâne numai ceea ce este drept, curat și adevărat.

Evrei 12:28

28. O împărăție. Scriitorul descrie poporul lui Dumnezeu de pe pământ ca și cum ar fi deja în posesia moștenirii veșnice (vezi cap. 11,1).

Să ne arătăm mulțumitori. [„Să avem har”, KJV]. Probabil „să fim mulțumitori”, sau „să fim recunoscători”. În întreg Noul Testament (vezi Luca 17,9; 1 Timotei 1,12; 2 Timotei 1,3) este folosit același idiom grecesc pentru a reda ideea aceasta, deși în 3 Ioan 3, are înțelesul de a avea bucurie.

Să aducem astfel lui Dumnezeu o închinare plăcută. [„Să servim lui Dumnezeu într-un fel acceptabil”, KJV]. Nimic nu poate fi mai plăcut în ochii lui Dumnezeu decât recunoștința pentru îndurarea planului mântuirii, deoarece recunoștința duce, inevitabil, la un serviciu credincios.

Cu evlavie și cu frică. [„Cu respect și cu temere evlavioasă”, KJV]. Sau „respect și frică”. Vezi Psalmi 19,9; Evrei 5,7. Teama plină de respect pe care ființele omenești o simt în prezența lui Dumnezeu este scoasă în evidență în cap. 12,18–21.26.27.

Evrei 12:29

29. Un foc mistuitor. Lucrul acesta a fost demonstrat la Sinai (vezi Exodul 24,17). Focul zilelor de pe urmă va nimici tot ce e mănjit de păcat (vezi Maleahi 4,1; compară cu 2 Petru 3:7.10–12; Apocalipsa 20,9.15).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 CT 449; FE 134; 2T 517; 3T 43; 5T 83; 9T 136

1, 2 AA 312; FE 402; 2T 358; 4T 35

2 CH 299, 320; CM 114; CS 213; CSW 17; DA 523, 659; Ev 645; FE 383; GW 28; MH 504; ML 99, 105, 176; MM 21, 41, 99; MYP 104; PK 172; RC 58; SC 69, 77; SL 56; 2T 115, 491, 686; 3T 397, 432; 4T 54, 147, 366, 375, 461, 583, 615; 5T 199, 385, 744; 6T 335, 449, 472; 7T 94; 8T 209, 210; 9T 59; WM 49

2, 3 AA 467; EW 114

2–42T 709

3 PK 701; 3T 434

3, 4 5T 597

4 5T 222

5 MB 11

8 1T 632

8–115T 683

10 MB 10; ML 292; 5T 742

11 EW 119; ML 93; PP 238; 3T 416

12 TM 496; 4T 131

12, 13 TM 184

12–158T 79

13 CH 575; CM 150; CS 256; CSW 13; CW 174; Ev 366, 404, 590; FE 222; LS 327; MYP 32; TM 219, 229, 406, 468; 3T 441; 4T 400; 5T 348, 518; 7T 130, 238; 8T 196, 212; 9T 266

13–157T 184

14 CT 429; FE 136, 385; GC 541; MM 52; SC 35; TM 447; 1T 23; 2T 401; 4T 332; 5T 743

- 15 AA 207; COL 85; Ev 543; PK 86; 1T 480; 3T 440, 452; 4T 229, 610; 5T 241
- 16 CH 110; CS 139; 2T 38
- 16, 17 PP 181
- 17 2T 39
- 21 PP 304; 4T 342
- 22 GC 512
- 24 DA 166; PP 371
- 25 COL 236
- 26 DA 780; PP 340; 1T 184
- 27 CM 9, 12; Ev 363; MYP 30; 1T 355; 6T 332; 7T 219; 9T 15, 62
- 29 DA 107, 600; GC 673; SC 18; SR 429

Evrei 13:1

1. Dragostea frățească. Vezi Romani 12,10. Ultimul capitol al Epistolei către Evrei constă dintr-o serie de îndemnuri generale cu privire la diferite subiecte (v. 1–17) și o salutare personală (v. 18–25).

Evrei 13:2

2. Să nu dați uitării. [„Nu uitați”, KJV]. Se pare că mulți tindeau să devină absorbiți de propriile lor treburi așa încât nu arătau interesul pe care ar fi trebuit să îl aibă față de ceilalți credincioși. Pe măsură ce biserica crește în număr crește primejdia ca și astăzi să predomină aceeași stare. Semenul nostru este oricine are nevoie de prietenie și ospitalitate.

Primirea de oaspeți. [„Găzduirea de străini”, KJV]. Hanurile nu erau obișnuite pe atunci și străinii erau adesea priviți cu bănuială. Dacă nimeni nu se interesa de drumeți, deseori aceștia nu aveau unde să găzduiască. În antichitate ospitalitatea cerea ca să se ia măsuri pentru străini. Poate că azi nu mai există aceeași nevoie, deoarece în general călătorii au condiții mai bune. Cu toate acestea principiul rămâne și creștinii trebuie să găsească căi și mijloace de a-și dovedi ospitalitatea, conform cu nevoile din ziua de azi.

Au găzduit ... îngeri. Acesta a fost privilegiul lui Avraam (Geneza 18,1–8), al lui Lot (Geneza 19,1–3), al lui Ghedeon (Judecători 6,11–20) și al lui Manoah (Judecători 13,2–4.9–21). Credințioșii în împlinirea nevoilor străinilor va fi luată în considerare la ziua judecării (Matei 25,35).

Fără să știe. Și anume la început, când străinii au fost invitați să intre.

Evrei 13:3

3. Cei ce sunt în lanțuri, ca și cum ați fi și voi legați. Ajutorarea celor din închisoare este de asemenea de o importanță destul de mare pentru a fi luată în considerare în ziua judecării (vezi Matei 25,36). Ca și în altă parte în Scriptură (vezi 1 Corinteni 9,22), aici este prezentat principiul că cel care mărturisește că este creștin ar trebui să se străduiască să își imagineze că se află în aceeași situație ca orice persoană pe care o găsește în nevoie și astfel să-i slujească, în acord cu regula de aur (vezi Matei 7,12).

Cei chinuți. [„Suferă împotrivire”, KJV]. Literal, „sunt rău tratați”.

Ca unii care și voi sunteți în trup. Gândiți-vă cum ați simți dacă ați fi în aceeași situație ca aceia care au suferit un tratament rău; apoi ajutați-i în nevoile lor, așa cum se cuvine. Principiul expus în regula de aur e din nou aplicat la o situație practică. Creștinul nu trebuie să se întrebe dacă cel care suferă necazuri merită sau nu ajutor. E de ajuns să știe că are nevoie de ajutor.

Evrei 13:4

4. Căsătoria. În ce privește comentariul cu privire la răspunderile și privilegiile căsătoriei, vezi 1 Corinteni 7; compară cu Matei 5,28–32; 19,5–10.

În toată cinstea. Prima parte a versetului poate fi tradusă astfel: „Căsătoria trebuie să fie ținută în cinste de toți”. Instituția căsătoriei a fost rânduită de un Creator înțelept ca o mare binecuvântare pentru ființele umane, iar atunci când scopul Creatorului este transpus în viața de familie, rezultă un bine nemăsurat. Dar atunci când este pervertită, pentru a servi unor scopuri nevrednice, căsătoria își pierde calitatea de a fi „în toată cinstea”.

Patul să fie nespurcat. Această parte a versetului poate fi tradusă astfel: „faceți ca patul să fie nespurcat (vezi mai sus, la „în toată cinstea”). E posibil ca patul să fie spurcat, de aceea apostolul îi sfătuiește pe cititori să-l păstreze curat și în cinste și să nu-l transforme într-un instrument pentru satisfacerea unor poftes joshnice. Pe de altă parte, ideea susținută de unii, că viața intimă în cadrul căsătoriei este dezonorabilă sau că scade din noblețea de caracter, este o înșelăciune a Celui Rău, dezonorând unul din lucrurile pe care Creatorul le-a stabilit și le-a declarat bune. Vezi 1 Corinteni 7,3–5.

Dumnezeu va judeca. În ziua de pe urmă îi va judeca pe cei amintiți mai jos, împreună cu toți ceilalți care au persistat în călcarea principiilor expuse în sfânta Sa Lege (vezi Apocalipsa 21,8).

Curvari. Sau „persoane imorale”. Vezi Matei 5,32.

Preacurvari. [„Care comit adulter”, KJV]. Vezi Exodul 20,14; Matei 5,32.

Evrei 13:5

5. Să nu fiți. [„Purtarea voastră să nu fie”, KJV]. Gr. tropos, „fel de viață”, „mentalitate”, „conduită”, „caracter”.

Iubitori de bani. [„Lacomii”, KJV]. Vezi Luca 12,13–34.

Mulțumiți-vă. [„Fiți mulțumitori”, KJV]. Vezi Filipeni 4,11; 1 Timotei 6,6.

Cu ce aveți. Dacă oamenii ar fi mulțumiți cu ceea ce au și n-ar pofti bunurile altora, atunci majoritatea problemelor care chinuiesc neamul omenesc ar fi automat rezolvate. În ce privește comentariul asupra atitudinii creștine față de lucrurile materiale, vezi Matei 6,19–34.

El. Adică Dumnezeu. Citatul e din LXX, de la Deuteronom 31,6.8.

Nicidecum n-am să te las. În ce privește grija lui Dumnezeu pentru nevoile noastre, vezi Matei 6,26–34.

Evrei 13:6

6. Plini de încredere. [„Cu curaj”, KJV]. Sau „cu încredere”. Citatul e din LXX, de la Psalmi 118,6 (vezi comentariul de acolo).

Evrei 13:7

7. De mai marii voștri. Literal, „călăuzele”, „conducătorii”, însemnând aici conducătorii bisericii. Pentru un comentariu despre loialitatea față de conducerea bisericii, vezi 1 Tesaloniceni 5,12.13.

V-au vestit cuvântul. Cuvintele acestea dau de înțeles că este vorba de foștii conducători, care poate că deja se odihneau în Isus.

Sfârșitul. Literal, „rezultatul (felului lor de viețuire)”. Fără îndoială că scriitorul are în minte anumite persoane, deși nu le numește.

Felului lor de viețuire. Gr. anastrophe, „fel de viață”, „conduită”, „purtare” (vezi Efeseni 4,22).

Urmați-le. Sau „imitați-le”.

Credința. Eroii credinței la care s-a făcut referire în cap. 11 trăiseră cu toții în trecutul îndepărtat. Dar în vremurile mai recente fuseseră oameni credincioși al căror exemplu ar fi putut fi urmat fără ezitare.

Evrei 13:8

8. Isus Hristos. În ce privește însemnătatea celor două nume folosite împreună, vezi Matei 1,1.

Același. Comentariul de la v. 8 a fost probabil intenționat să pregătească drumul pentru avertizarea din v. 9. Având în vedere faptul că Hristos nu Se schimbă niciodată, nici solia cu privire la El nu se poate schimba. Învățăturile care diferă de Evanghelia deja proclamată trebuie respinse fără a mai fi examinate. Vezi Galateni 1,6–8.

Evrei 13:9

9. Să nu vă lăsați amăgiți. Unii sunt ușor influențați de orice învățătură nouă și ciudată. Fiind lipsiți de discernământ spiritual, ei nu pot să facă deosebire între adevăr și minciună, prin compararea învățăturii noi cu Scriptura. Pentru comentariu, vezi Efeseni 4,14; Coloseni 2,4.8.

Orice fel de. [„Felurite”, KJV]. Sau „diferite”, adică diferite de solia curată a Evangheliei pe care deja au primit-o.

Întărită prin har. Adică așa ca să nu fie influențată de amăgiri religioase și teologice. Puterea stabilizatoare a harului lui Hristos este cea mai bună protecție a creștinului împotriva învățăturilor care deviază de la adevăr. În ce privește un comentariu cu privire la „har”, vezi Romani 1,7; 3,24.

Nu prin mâncări. Se pare că cel puțin unii dintre cei care susțineau învățături ciudate propăvăduiau, cu privire la dietă, alte porunci decât cele date de Scriptură și făceau din scrupulele lor alimentare o regulă pentru punerea la probă a credinței. Pentru un comentariu despre relația dintre dietă și religie, și pentru o avertizare contra învățăturilor false cu privire la dietă, mascate ca obligații religioase, vezi Romani 14,17; 1 Timotei 4,3.

N-au slujit. [„N-au folosit”, KJV]. Nici aceia care lăudau atât de tare valoarea acestor învățături ciudate cu privire la dietă nu căpătaseră vreun folos practic din ele. Fără îndoială că se face referire la una sau mai multe facțiuni iudaizante care tulburau biserica creștină primară, ca de pildă ebioniții și nazarenii (vezi vol. VI, pp. 53, 54).

Evrei 13:10

10. Avem un altar. Scriitorul face aici aluzie la faptul că preoților și leviților le erau date anumite părți din animalele de jertfă aduse la vechiul sanctuar sau la Templu (vezi Leviticul 6,16–18; 7,15.16.31–34; Numeri 18,8–10; Deuteronom 18,1.2; compară cu 1 Corinteni 9,13). Poate că doctrinele false la care se face referire în Evrei 13,9 accentuau ideea greșită că era necesar ca și creștinii să practice vechile ritualuri și ceremonii ale iudaismului, care aveau în vedere mâncărurile și băuturile, ca și cum prin ele s-ar fi putut ajunge la o stare superioară de sfințenie. Dar creștinii au un altar, crucea de pe Golgota, și un sacrificiu depășind cu mult vechile sacrificii de animale, atât în valoare cât și în eficacitate (vezi cap. 9,14.24–28; 10,10.12.14). Acesta nu era altul decât „Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan 1,29). În plus, Hristos îi invită pe toți aceia care cred în El să mănânce trupul Său (vezi Ioan 6,33–58).

N-au drept să mănânce. În cadrul sistemului religios iudaic preoții și leviții se bucurau de o poziție onorată și de privilegii speciale. Dar, lepădându-L pe Isus, în ciuda poziției lor distinse ei au devenit nevrednici de a participa la ceea ce este dreptul creștinilor adevărați. Se poate ca Pavel să se fi gândit de asemenea la pâinea și vinul de la masa Domnului. Oricare ar fi situația, meritele slăvite ale sistemului de religie la care în v. 9 s-a făcut referire ca fiind „orice fel de învățături străine”, erau infinit inferioare mântuirii prin credința în Isus Hristos.

Cei ce fac slujbă. Adică preoții și leviții.

Evrei 13:11

11. Trupurile dobitoacelor. Când sângele jertfei pentru păcat era adus în sanctuar, ca în cazul păcatului preotului sau al întregii adunări, preotul nu trebuia să mănânce din carne, ci să o ardă afară din tabără (Leviticul 6,30). La fel, Isus „a pățimit dincolo de poartă” (Evrei 13,12; compară cu Ioan 19,17) și apoi a slujit cu propriul Său sânge în sanctuarul ceresc (Evrei 9,12). Sub vechiul sistem al sacrificiilor preoții nu aveau dreptul să consume dintr-un astfel de sacrificiu (cap. 13,10), dar Hristos a spus: „Luați, mâncați; acesta este trupul Meu, care se frânge pentru voi” (1 Corinteni 11,24).

Evrei 13:12

12. Ca să sfințească. [„Ca să poată sfinți”, KJV]. Adică pentru ca Hristos să poată sluji cu propriul Său sânge, în sanctuarul ceresc, în favoarea păcătoșilor care se pocăiesc. Pentru asta El „a pățimit dincolo de poarta” Ierusalimului.

Evrei 13:13

13. Să ieșim dar afară. Creștinii iudei nu mai puteau să-L vadă pe Mesia în ritualurile și ceremoniile religiei iudaice. Ei erau încă israeliți, și prin urmare, vorbind la figurat, locuitori ai cetății Ierusalim. Dar dacă vroiau să-L găsească pe Mântuitorul, trebuiau să-L caute dincolo de hotarele iudaismului. În cadrul cărții Evrei situația aceasta se transformă într-un apel la iudeo-creștini, de a-și abate privirile de la ritualurile și ceremoniile iudaismului și de a le fixa asupra lui Isus Hristos și a lucrării Lui ca Mare Preot al nostru în sanctuarul ceresc (vezi Introducerea).

Să suferim ocară Lui. Aceia care au manifestat simpatie pentru Isus când urca spre Golgota ca un criminal osândit, au suferit „ocara” împreună cu El. Pentru iudeo-creștini convertirea la creștinism însemna a-și atrage ura semenilor lor iudei și respingerea spatele sistemului sacrificial iudaic ca mijloc de mântuire însemna a-și atrage acuzația de apostazie și trădare.

Evrei 13:14

14. O cetate stătătoare. [„O cetate dăinuitoare”, KJV]. Iudeii priveau la Ierusalim ca la o „cetate stătătoare”, adică socoteau că planul lui Dumnezeu era strâns legat de această cetate și că așadar ea era menită să rămână veșnic. Ei se simțeau în siguranță în brațele iudaismului. Dar creștinii nu au o astfel de „cetate stătătoare”. Nădejtile și aspirațiile lor nu sunt legate de o cetate pământească sau de un sistem religios. Cât de important era acest lucru pentru evreii creștini care în curând aveau să fie martori la distrugerea Ierusalimului!

În căutarea celei viitoare. [„Căutăm una viitoare”, KJV]. Adică Noul Ierusalim (vezi cap. 12,22). Compară cu experiența patriarhului Avraam (cap. 11,10).

Evrei 13:15

15. Prin El. Adică prin Hristos sau pe temeiul sacrificiului pe care El deja îl adusese pentru noi „dincolo de poarta” Ierusalimului.

Jertfă de laudă. În loc de a aduce o jertfă de mulțumire la Templu, așa cum era prescris de legea mozaică (vezi Leviticul 7,12–14), noi trebuie să aducem neîncetat „o jertfă de laudă” Domnului.

Evrei 13:16

16. Să nu dați uitării. [„Să nu uitați”, KJV]. Poate că unii deveniseră nepăsători în privința aceasta.

Binefacerea. [„A face bine”, KJV]. Adică a fi de folos pentru nevoile altora. Lui Dumnezeu nu-I place sângele vițelilor și țapilor (vezi cap. 10,5–8). Acesta nu este de folos. Însă Lui Îi place spiritul de slujire pentru semenii (vezi Matei 25,24–40). „Religia curată și neîntinată” (Iacov 1,27) este întotdeauna bine primită înaintea Lui.

Dărnicia. Sau „a împărți cu alții”.

Lui Dumnezeu jertfe ca acestea Îi plac. Ritualurile și ceremoniile formale n-au nici un sens pentru Dumnezeu. El caută oameni care să I se închine „în duh și în adevăr” (Ioan 4,23), adică reflectând caracterul Său și demonstrând iubirea și devoțiunea lor față de El, printr-o viață de serviciu pentru alții.

Evrei 13:17

17. Ascultați. Vezi v. 7.

Fiți-le supuși. [„Supuneți-vă”, KJV]. Dumnezeu a rânduit conducători care să păstorească turma Sa și El le cere oilor Sale să se supună celor numiți peste ele, atâta timp cât acești păstori ascultă de Domnul. Aici se face referire la conducătorii din prezent, nu la foștii conducători, ca în v. 7.

Ei veghează. Conducătorii pe care Dumnezeu i-a pus peste biserică sunt răspunzători pentru binele poporului Său, iar El le va cere socoteală strictă pentru isprăvnicia lor.

Asupra sufletelor voastre. Adică „asupra voastră” (vezi cap. 12,9.23).

Au să dea socoteală. [„Trebuie să dea socoteală” KJV]. Un ispravnic trebuie să dea socoteală stăpânului său cu privire la toate bunurile care i-au fost date în grijă, iar el știe lucrul acesta. Conlucrând cu conducătorii bisericii, membrii de rând îi ajută pe aceștia să fie ispravnici credincioși.

Cu bucurie. Adică știind că și-au adus la îndeplinire cu credincioșie însărcinarea. Compară cu experiența robilor credincioși care au fost chemați să intre în bucuria Stăpânului lor (vezi Matei 25,21).

Nu suspinând. [„Nu cu inimă rea”, KJV]. Literal, „nu cu gemete”. Compară cu experiența robului necredincios (Matei 25,28–30).

De nici un folos. Membrii nu trag nici un folos dacă fac să fie dificil pentru conducători să dea un bun raport despre isprăvnicia lor. Și unii, și alții vor împărți „bucuria” sau „necazul” zilei socotelilor.

Evrei 13:18

18. Rugați-vă pentru noi. Sau „stăruiiți în rugăciune pentru noi”, „faceți-vă un obicei din a vă ruga pentru noi”. Compară cu Efeseni 6,19; Coloseni 4,12. Deși era un om cu o vastă experiență și de o înaltă statură spirituală, Pavel aprecia și solicita rugăciunile fraților săi în Hristos. Orice conducător adevărat va aprecia din adâncul sufletului interesul și rugăciunile aceloră pentru care lucrează.

Încredințați. Gr. peitho, însemnând, în forma folosită aici, „a fi convins”, „a fi sigur”.

Un cuget bun. [„O bună conștiință”, KJV]. Adică o conștiință curată. Compară cu afirmațiile repetate ale lui Pavel cu privire la cugetul său curat (vezi Faptele Apostolilor 23,1; 24,16; Romani 9,1; 2 Corinteni 1,12; 2 Timotei 1,3).

Dorind. [„Voind”, KJV]. Literal, „dorind”. E scopul scriitorului să reflecte pe deplin, în propria sa viață, principiile Evangheliei (compară cu 1 Corinteni 9,27).

Să ne purtăm bine. [„Să trăim cinstit”, KJV]. Adică să se poarte onorabil.

Evrei 13:19

19. Mai ales. Sau „cu atât mai serios” (RSV).

Vă rog cu stăruință. Râvna cu care scriitorul apelează la cititorii săi să se roage pentru eliberarea lui din împrejurările care îl împiedică să se întâlnească cu ei este într-adevăr mișcătoare și reflectă credința lui personală în puterea rugăciunii.

Să vă fiu înapoiat. Versetul 23 sugerează că în momentul acela Timotei era în închisoare și pare să dea de înțeles că scriitorul Epistolei către Evrei era în libertate. Alte circumstanțe, ca de pildă boala sau obligațiile misionare, îl împiedicau pe Pavel să se întoarcă la cititorii săi.

Evrei 13:20

20. Acum, [KJV] Versetele 20 și 21 constituie binecuvântarea apostolică asupra celor cărora le era destinată Epistola lui Pavel către Evrei. Autorul îi încredințează păcii lui Dumnezeu.

Dumnezeul păcii. Vezi Romani 15,33.

Sângele. Agentul care a ratificat și a făcut eficient legământul veșnic. Vezi cap. 9,18–28.

Legământului ... veșnic. Vezi cap. 8,8–12.

A sculat din morți. Vezi Romani 4,24. Așa cum se întâmplă deseori în epistolele Noului Testament, învierea lui Hristos este făcută inima și centrul nădejzii și credinței creștine.

Păstor al oilor. Vezi Psalmi 23; Ioan 10,10.11; compară cu 1 Petru 2,25.

Evrei 13:21

21. Să vă faceți desăvârșiți. Gr. katartizo (vezi 1 Petru 5,10; compară cu Matei 5,48).

Orice lucru bun. Dovezile textuale sunt împărțite între omiterea și păstrarea cuvântului „lucru”. În acord cu aceasta, adjectivul „bun” descrie mai degrabă ceea ce Pavel dorește ca cititorii săi să fie, decât ceea ce dorește ca ei să facă. Scopul acestui „bun” este ca ei să poată îndeplini mai bine „voia Lui”.

Să lucreze în noi. [„Să lucreze în voi”, KJV]. Vezi Filipeni 2,13.

Prin Isus Hristos. Vezi Galateni 2,20.

A Lui să fie slava. Vezi Galateni 1,5.

În vecii vecilor. Vezi Matei 25,41; Apocalipsa 1,6.

Amin! Vezi Matei 5,18; Romani 15,33.

Evrei 13:22

22. Să primiți bine. [„Să suferiți”, KJV]. Sau „să suportați”, „să răbdați”.

Cuvânt de sfătuire. [„Cuvânt de îndemn”, KJV]. Adică solia acestei epistole (vezi Introducerea).

Pe scurt. [„În puține cuvinte”, KJV]. Erau multe alte lucruri pe care ar fi dorit să le spună, dar spațiul nu permitea.

Evrei 13:23

23. Timotei. Vezi Faptele Apostolilor 16,1.

I s-a dat drumul. Detenția despre care este vorba aici este necunoscută.

Dacă vine. Nu se știe nimic altceva despre vizita planificată aici.

Evrei 13:24

24. Spuneți sănătate. Sau „salutați”.

Tuturor mai marilor. Adică tuturor conducătorilor bisericii (vezi v. 7).

Cei din Italia. Și anume credincioșii creștini. Din aceste cuvinte nu se poate stabili dacă aceștia erau în Italia în momentul acela, și astfel epistola a fost trimisă din Italia, sau dacă veniseră din Italia și erau cu scriitorul în vreun alt loc.

Evrei 13:25

25. Harul să fie cu voi cu toți! Vezi Tit 3,15.

Amin. Vezi Matei 5,18; Romani 15,33.

Fragmentul care apare după v. 25 [KJV] nu face parte din textul original al epistolei. Apare de abia în secolul al VI-lea.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1, 2 1T 679

2 AH 445; PK 132; PP 138, 158; 2T 26, 28; 6T 342

4 AH 26, 55; PP 46

5 AA 29; AH 343; GW 152; MM 184; 2T 623; 3T 293; 4T 447, 618; 5T 283; 6T 157; 7T 274

6 CT 411; FE 348; TM 148; 2T 271

8 AA 209; ML 300; MM 92; PP 630; TM 81; 5T 62

9 1T 438

11, 12 CS 54

12 DA 741

13 CT 508; 1T 692; 3T 49, 423; 5T 461; 6T 332, 412; 8T 53, 71

16 MM 184

17 AA 371; AH 528; ChS 169; CSW 44, 50, 80; CT 47, 65, 102; Ev 326, 339; EW 61; FE 55, 264; GW 189; MH 173; TM 122, 150; 1T 138, 153, 471; 2T 467, 706; 3T 242; 4T 343; 5T 11, 237, 684; 6T 62, 70, 75, 86, 92, 248, 302, 434; 7T 13, 68, 117; 9T 45, 58

20, 21 MH 167; ML 217

21 4T 543